

ทำวัตรสวดมนต์แปล

วัดพุทธบารมี

(วัดไทยธรรมยุต สาขาวัดจุฬิตถรमारาม ในมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณราชวิทยาลัย)

อำเภอห้วยคัง จังหวัดไถหนาน ประเทศสาธารณรัฐจีน-ไต้หวัน

หนังสือทำวัตรสวดมนต์แปล วัดพุทธบารมี

รวบรวมโดย พระมหามงคล ทิรมงฺกโล
 วัดพุทธบารมี อำเภอห้วยคัง จังหวัดไถหนาน
 ประเทศสาธารณรัฐจีน-ไต้หวัน

ภาพปก และ จิตรกรรมฝาผนังพุทธบูชามหาปริณีพพาน
 ภาพประกอบในเล่ม วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ นครกุสินารา
 รัฐอุตตรประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์เพื่อแจกเป็นธรรมทานโดย

วัดพุทธบารมี
 (วัดไทยธรรมยุต สาขาวัดจุฬิฉัตรมาราม
 ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)
 อำเภอห้วยคัง จังหวัดไถหนาน
 ประเทศสาธารณรัฐจีน-ไต้หวัน

Chanting Book (Pali-Thai) - Wat Buddhabaramee Thai Temple

Composed by Phramaha Mongkhon Tiramongkalo (Kamonkhon)

Copyright by Wat Buddhabaramee Thai Temple
 78 U-ju Road, Yongkang City, Thainan Province,
 Taiwan R.O.C.

First Published in 2011 1,000 copies

Published by THE CORPORATE BODY OF THE BUDDHA
 EDUCATIONAL FOUNDATION
 11F., 55 Hang Chow South Road Sec1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
 Tel : 886-2-23951198, Fax : 886-2-23913415,
 Website : //www.budaedu.org
 E-mail : doctrin@budaedu.org

Introduction

The content of chanting is, in a way, the teaching of the Buddha which is always beautiful at the beginning, beautiful in the middle, and beautiful at the end. Wat Buddharama Thai Temple, a Thai temple located in Yongkang City, Tainan Province, Taiwan, considers the important of the chanting, not only as a daily activity of Buddhist people, but also the right understanding and the knowledge in Dhamma which will lead to a practical way to release all sufferings in life. This “Chanting Book (Pali-Thai) - Wat Buddharama Thai Temple” is therefore designed to serve these objectives as it contains Pali contents with Thai translation.

Wat Buddharama Thai Temple was established in 2009 as the overseas branch of Wat Chujit Dhammaram under Maha Vajiralongkorn Royal College - a leading educational college for monks and novices in Thailand, as well as the first Thai Dhammayudh temple in the southern part of Taiwan. It is currently the centre of Buddhism activities for Thai and Taiwanese Buddhist who live in and the surrounding area.

We are grateful to The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation who kindly support in printing and publishing. Therefore this chanting book has been made possible and fulfilled Wat Buddharama Thai Temple's objectives.

May all those involved in the completion of the book attain to peace and happiness. May this meritorious deed be conducive to the well-being of the world.

Phramaha Mongkhon Tiramongkalo (Kamomkhon)
Acting Abbot,
Wat Buddharama Thai Temple, Taiwan

ประวัติวัดพุทธบารมี

วัดพุทธบารมี ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ อำเภอห้วยคัง เมือง ไถหนาน ประเทศสาธารณรัฐจีน-ไต้หวัน (เขตภาคใต้) ใกล้กับเมืองเกาสง ซึ่งเป็นหัวเมืองเศรษฐกิจที่มีท่าเรือขนส่งสินค้าที่สำคัญของไต้หวัน อำเภอ ห้วยคัง เป็นอำเภอที่มีคนไทยมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากพอประมาณ โดยกระจายกันอยู่ ทั้งที่มาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และที่มีครอบครัว ตั้งรกรากอยู่ ชาวไทยที่พำนักอยู่ที่นี่จึงได้รวมกลุ่มและมีมติร่วมกันในการ อาราธนา นิมิตต์ พระสงฆ์ ไทยมาจำพรรษา เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของ พุทธศาสนิกชนที่พำนักอาศัยอยู่ในเขตภาคใต้ ปัจจุบันวัดไทยที่ได้ขึ้นทะเบียน ต่อสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติของไทยในไต้หวันนั้น มีเพียง ๒ วัด แต่ทั้ง ๒ วัด ตั้งอยู่ทางภาคเหนือ ซึ่งมีคนไทยอยู่หนาแน่นกว่า หากผู้ใด ที่พำนักอยู่ทางภาคใต้ต้องการจะร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ก็ต้อง เดินทางไปเป็นเวลากว่า ๑ วัน จึงทำให้ลำบากและมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ

วัดพุทธบารมี จึงเป็นวัดไทยธรรมยุตที่ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเป็นแห่งแรก ในเขตภาคใต้ เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจและทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา นิภายเถรวาท โดยเบื้องต้น ชาวไทยที่มีครอบครัวตั้งรกรากอยู่ในเขตนี้ ได้มี มติร่วมกันให้เข้าอาคารจัดตั้งเป็นสำนักสงฆ์ โดยในระยะ ๖ เดือนแรกท่าน พระครูวินัยธรทรงศักดิ์ วุฑฒิกโก และคณะ ได้มาพำนักเป็นคณะแรก แต่เนื่องจากท่านมีศาสนกิจที่จะต้องกลับประเทศไทย จึงได้กราบเรียนท่าน พระเดชพระคุณพระกิตติสารมุนี เจ้าอาวาสวัดจุฬามณีธรรมาราม ขอนิมิตต์ พระภิกษุรูปอื่นมาอยู่จำพรรษาแทน พระเดชพระคุณพระกิตติสารมุนี จึงได้นิมิตต์พระมหามงคล ภิรมงกุลโล พระธรรมทูตรุ่นที่ ๑๕ มาจำพรรษา และดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับศรัทธาอุบาสก อุบาสิกา ทั้งชาวไทยและชาวไต้หวัน

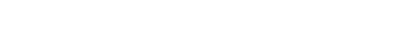
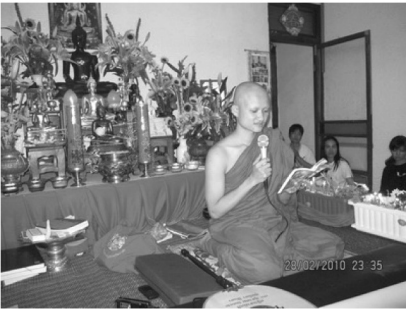
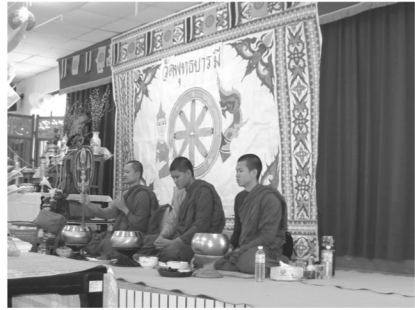
หลังจากนั้นท่านพระเดชพระคุณพระกิตติสารมุนี เจ้าอาวาสวัดชูจิต
ธรรมาราม และพระเดชพระคุณพระอรรถกิจโกศล ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัด
พระรามเก้ากาญจนานิกเชก ก็ได้เดินทางมาเยี่ยมชมกิจกรรมทางศาสนา
และได้มาร่วมตั้งชื่อวัด รวมถึงวางแนวทางนโยบายและวัตถุประสงค์ ใน
การบริหารจัดการของวัดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยได้ดำริจัดตั้งวัดในนาม
สาขาของวัดชูจิตธรรมาราม ในมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย เพื่อต่อยอด
การศึกษาของพระภิกษุสามเณร ที่จะได้มีโอกาสมาปฏิบัติศาสนกิจใน
ต่างประเทศเมื่อศึกษาจบในระดับชั้นต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ปัจจุบันวัดพุทธบารมี มีพระมหามงคล ธิรมงคลโต วิทัญฐานะ
นักธรรมเอก เปรียญธรรม ๓ ประโยค ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
เป็นรักษาการเจ้าอาวาส โดยทางวัดได้จัดกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ตามพุทธประเพณีในวันสำคัญต่าง ๆ ปัจจุบันเริ่มเป็นที่รู้จักเป็นศูนย์รวม
ทางจิตใจของพุทธศาสนิกชน และมีโครงการจัดซื้อที่ดินเพื่อดำเนินการใน
การวางโครงการก่อสร้างศาสนถาวรวัตถุต่อไปตามลำดับ

การปฏิบัติธรรม และกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่วัดพุทธบารมี

คำนำ

“หนังสือทำวัตรสวดมนต์แปล” เล่มนี้ เป็นหนังสือที่มีความสำคัญมากสำหรับพุทธบริษัทสี่ในพระพุทธศาสนา เพราะการที่จะเริ่มต้นในการเรียนรู้ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ในพระพุทธศาสนา ต้องมีความรู้และความเข้าใจในการสวดมนต์ ก็ด้วยบทสวดสรรเสริญคุณพระรัตนตรัยได้เริ่มมีมาตั้งแต่โบราณกาล ถ้าสวดให้ถูกต้อง ประกอบไปด้วยสติปัญญา สามารถเข้าใจเหตุผลในข้อความที่สวด ย่อมมีอานิสงส์มากถึงขั้นเป็นหนทางแห่งการหลุดพ้น ดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราได้ตรัสไว้ในวิมุตติสูตร ปัณณาสกที่ ๑ ปัญจกนิบาต อังคุตตรนิกาย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๒ ข้อที่ ๒๖ หน้า ๒๑ ว่า เหตุแห่งวิมุตติ ๕ ประการ คือการฟัง การเทศน์ การสวดมนต์สาธยาย การคิดอย่างละเอียด และประการสุดท้ายที่ต้องเจริญให้มาก คือต้องทำสมาธิให้จิตตั้งมั่น แล้วเพ่งลงไปทีละลักษณะอาการของกาย เวทนา จิต ทั้ง ๓ ประการนี้เรียกว่า “ธรรม” เมื่อชัดเจนในใจจนไม่ยึดมั่นเอาอะไรมาเป็นตัวเราของเราได้ จิตก็ปล่อยวาง ความทุกข์ก็หมดไป จิตก็หลุดพ้นตามกำลังสติปัญญา จะมากน้อยสั้นยาวก็แล้วแต่สติปัญญาที่ปล่อยวางได้

การทำวัตรสวดมนต์ เพื่อให้ตนเองเข้าใจความหมาย และพิจารณาตามด้วยใจจดจ่อ จะก่อให้เกิดทั้งสมาธิและสติปัญญาขึ้นอย่างลึกซึ้ง คำว่า “วัตร” คือ หน้าที่ประจำ คือต้องทำเป็นประจำ จนเกิดความเคยชิน เพื่อเตือนจิตสะกิดใจให้ตอกย้ำซ้ำเตือนถึงคำสั่งสอนที่เป็นพหุภาษานุสาสนี คือคำสอนที่พระองค์ทรงพร่ำสอนมาก กล่าวคือเรื่องขันธ ๕ แยกแยะออกมาอย่างละเอียดและลึกซึ้ง เกิดความฮึกเหิม แกล้วกล้า ร่าเริง เหนียวนำไปสู่การปฏิบัติให้ยิ่งขึ้นไป จนข้ามพ้นวิญญูสงสาร กระทำที่สุดแห่งกองทุกข์ให้สิ้นไป

“ชมโม กุโลกปตนา ตทธาริชาโร” แปลว่า “เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้
ทรงธรรม จากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว” ดังนั้น เมื่อผู้ใดจะคิดก็ดี จะพูดก็ดี
จะทำก็ดีหากกระทำด้วยธรรมแล้ว ก็ไม่ต้องเกรงกลัวสิ่งใด เพราะธรรม
ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมอย่างแน่นอน

ขอบรรดาพุทธบริษัททั้งหลายจงได้อนุโมทนาบุญบารมีกุศล กับ
ทุกท่านผู้มีความวิริยะอุตสาหะในการจัดทำ รวบรวม เรียบเรียง ด้วยกำลัง
สติปัญญา กำลังทรัพย์ รวมทั้งให้การสนับสนุน แนะนำส่งเสริม ให้คำปรึกษา
ในการจัดพิมพ์ “หนังสือทำวัตรสวดมนต์แปล” เล่มนี้ เพื่อสร้างถวาย
วัดพุทธบารมี ให้เป็นประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนชาวไทยในต่างประเทศ
วัดพุทธบารมีเป็นวัดไทยธรรมยุตในไต้หวัน เขตภาคใต้ ที่เพิ่งเริ่มต้น
ในการก่อตั้งและสร้างเสนาสนะ ถาวรวัตถุ กำลังทรัพย์และกำลังศรัทธา
จากทุก ๆ ท่าน ในแต่ละด้าน จะช่วยกันเติมเต็มให้การเผยแผ่พระ
พุทธศาสนาในต่างประเทศเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์

สำหรับทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดพิมพ์ “หนังสือทำวัตรสวด
มนต์แปล” และผู้ร่วมอนุโมทนาครั้งนี้ ธรรมใดที่น้อมนำไปเพื่อ มรรค
ผล นิพพาน ขอให้ธรรมนั้นจงบังเกิดแก่ท่าน ทุกรูป ทุกนาม โดยพลัน
ทุกประการเทอญ

พระมหามงคล ถิรมงคลโต
รักษาการเจ้าอาวาส
วัดพุทธบารมี

สารบัญ

หน้า

ภาค ๑ ทำวัตรสวดมนต์ ภาคเช้า

บทบูชาพระรัตนตรัย

คำนมัสการพระรัตนตรัย ๑

คำนอบน้อมพระพุทธเจ้า (บุพพภาคนมการ) ๒

บททำวัตรเช้า

พุทธานิฉิต ๓

ธัมมานิฉิต ๖

สังฆานิฉิต ๗

รัตนัตถ์ยปถามคาถา ๘

สังเวคปริกิตตนปาฐะ ๑๑

ภาค ๒ ทำวัตรสวดมนต์ ภาคเย็น

บทบูชาพระรัตนตรัย

คำบูชาพระรัตนตรัย ๑๕

คำนมัสการพระรัตนตรัย ๒๐

คำนอบน้อมพระพุทธเจ้า (บุพพภาคนมการ) ๒๑

บททำวัตรเย็น

พุทธานุสสติ ๒๒

พุทธานุสสติ ๒๓

ธัมมานุสสติ ๒๖

ธัมมภาณิกัตติ	๒๗
สังฆานุสสติ	๓๐
สังฆภาณิกัตติ	๓๒

ภาค ๓ บทสวดมนต์พิเศษบางบท

บทพระธรรมคำสอน

บุพพภาคนมการ	๓๖
สรณคมนปาฐะ	๓๖
อัญฐลิกขาปทปาฐะ	๓๘
เขมาเขมสรณทีปิกาคาถา	๓๙
ปีพโตปมคาถา	๔๑
อริยธรรคาถา	๔๓
ติลลิกขณาทิกาคาถา	๔๔
ภัทเทภรตตคาถา	๔๖
ภารสุตตคาถา	๔๗
ธัมมการวาทิกาคาถา	๔๘
โอวาทปาติโมกขคาถา	๕๐
ปฐมพุทธภาสิตคาถา	๕๒
ปัจฉิมพุทธโรวาทปาฐะ	๕๓
อริยัญฐังคิกมคคปาฐะ (อริยมรรค)	๕๓
สังฆกิริยคาถา	๖๓
มหาการุณิกโก	๖๕
อุตตตยาทีสังเวคคาถา	๖๗
สังวราสังวรคาถา	๖๘
โมกขุปายคาถา	๗๐

ตายนคาถา	๓๖
มิตตามิตตคาถา	๓๘
พุทธอุทานคาถา	๘๐
ขันติกา	๘๑
ปรหมกัถยามมิตตคาถา	๘๖
เทวทูตสูตรปาฐะ	๘๘
สุภาสิตคาถา	๘๙
อัปมาทรรัมมคาถา	๙๓
สังเวคอิชชีวิตคาถา	๙๔
ธัมมปริยายะ	๙๕
สีลุตเทศปาฐะ	๙๙
สมาธิสูตร	๑๐๑
อรัญญสูตร	๑๐๓
มูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย	๑๐๕
อุปกิเลส ๑๖	๑๐๗
ปราภวสูตรปาฐะ	๑๐๙
คนจะดีหรือเลวอยู่ที่พฤติกรรม การกระทำ	๑๑๓

บทคำบูชา

บทระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย	๑๑๕
บทระลึกถึงคุณบิดามารดา	๑๑๖
บทระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์	๑๑๗
บทไหว้บารมี ๓๐ ทิศ	๑๑๘
นมัสการพระอรหันต์ ๘ ทิศ	๑๑๙
คาถาบูชาพระพุทธรูปสี่หิ๊งค์	๑๒๑
คาถาหว่านทราย	๑๒๒

คาถาโพธิบาท	๑๒๓
คาถามงคลจักรวาลแปดทิศ	๑๒๔
คำปรารภนาไหว้พระจุฬามณี๑๒๔	
วันทาพระ	๑๒๕

บทพิจารณา

มหาปรัชญาน	๑๒๘
ทวัตติงสาการปาฐะ (อาการ ๓๒)	๑๓๑
อภิณหปัจจเวกขณปาฐะ	๑๓๔
บังสุกุลตาย	๑๓๖
บังสุกุลเป็น	๑๓๗
บทพิจารณาสังขาร	๑๓๘
ปีพชิตอภิณหปัจจเวกขณปาฐะ	๑๔๐
สมณส์ญญา ๓ ประการ	๑๔๔
อสุภสูตร	๑๔๗
บทปลงสังขาร มนุษย์เราเอ๋ย	๑๔๙
บทปลงสังขาร เกศาคผมหงอก	๑๕๒
ตั้งขณิกปัจจเวกขณปาฐะ	๑๕๗
ธาตุปัจจเวกขณปาฐะ	๑๖๑
อดีตปัจจเวกขณปาฐะ	๑๖๕

ภาค ๔ พระปริตร พระสูตร พระคาถาชินบัญชร

ยอดพระกัณฑ์พระไตรปิฎก

มังคลปริตร	๑๗๑
รัตนปริตร	๑๗๗
เมตตปริตร	๑๘๙

จันทร์ปริตร	๑๕๕
โมรปริตร	๑๕๘
วิภูฏกปริตร	๒๐๕
ธชัคคปริตร	๒๐๘
อาณานาฎิยปริตร	๒๒๑
อังคุลิมาลปริตร	๒๓๐
โพฆมังคปริตร	๒๓๒
อภยปริตร	๒๓๓
ชัยปริตร	๒๓๕
พุทธรชัยมังคลลาดา	๒๔๑
ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร	๒๔๖
พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์	๒๖๕
ธัมมสังคณีมาติกปาฐะ	๒๖๘
พระคาถาชินบัญชร	๒๗๑
ยอดพระกัมภ์พระไตรปิฎก	๒๗๖

ภาค ๕ ภาคผนวก

บทกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล แม่เมตตา คำอธิษฐาน

เทวดาที่ปัตติทานคาถา (กรวดน้ำตอนเช้า)	๓๐๑
สัตวปัตติทานคาถา (กรวดน้ำตอนเช้า)	๓๐๔
ปฏิฐนฐปนคาถา (คาถาตั้งความปรารถนา)	๓๐๕
อุททิสสนาธิปฏิฐานคาถา (กรวดน้ำตอนเย็น)	๓๐๕
คำแม่เมตตาแก่ตนเอง	๓๑๔
คำแม่เมตตาแก่ฝูงสัตว์ ๑๒ พวก	๓๑๔
คำแม่กรุณาแก่ฝูงสัตว์ ๑๒ พวก	๓๑๖

คำแผ่มุทิตาแก่ฝูงสัตว์ ๑๒ พวก	๓๑๓
คำแผ่อุเบกขาแก่ฝูงสัตว์ ๑๒ พวก	๓๑๕
คำประกาศส่วนบุญแก่ส่วนกุศล	๓๒๑
คำกรวดน้ำแปลของสำนักเกตุมดี	๓๒๒
บทกรวดน้ำพิเศษ	๓๒๔
คำกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล ย่อ	๓๒๕
คำอธิษฐาน	๓๒๕
คำแผ่เมตตาให้แก่ตนเอง (แปล)	๓๒๖
คำแผ่เมตตาให้ผู้อื่น	๓๒๗
บทให้พร ยะถา สัพพี	๓๒๘

คำกล่าวอาราธนา คำสาธุการ

คำอาราธนาธรรม	๓๓๑
คำอาราธนาพระปริตร	๓๓๑
คำสาธุการเมื่อพระเทศน์จบ	๓๓๒
คำลาพระสงฆ์กลับบ้าน	๓๓๔

พิธีบวชเนกขัมมภavana ๓๓๖

พิธีลาสิกขาเนกขัมมภavana ๓๔๔

ภาค ๑

ทำวัตรสวดมนต์ ภาคเช้า

ภาค ๑

ทำวัตรเช้า

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลส
เพลิงทุกข์สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน.

(กราบ)

สัพพัญญูโต ภะคะวะตา ฐัมโม,

พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว;

ฐัมมัง นะมัสสามิ.

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม.

(กราบ)

๒

สุปะภูปีนโน ณะคะวะโต ตาวะกะสังโณ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว;

สังฆัง นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์.

(กราบ)

บุพพภาคนมการ

หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ณะคะวะโต บุพพะภาคะนะมะการัง ะโรมะ เส.

(เชิญเถิด เราทั้งหลาย ทำความนอบน้อมเป็นส่วนเบื้องต้น

แด่พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเถิด)

นะโม ตัสสะ ณะคะวะโต,

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า, พระองค์นั้น;

อะระหะโต,

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส;

สัมมาสัมพุทธัสสะ,

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง.

(กล่าว ๓ ครั้ง)

2

พุทธาภิญญา

หันทะ มะยัง พุทธาภิญญา กะโรมะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย ทำความชมเชยเฉพาะพระพุทธเจ้าเถิด)

โย โส ตะถาคะโต,

พระตถาคตเจ้าฉัน พระองค์ใด;

อะระหัง,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส;

สัมมาสัมพุทธโ,

เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

วิชาจะระณะสัมปันโน,

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ;

สุกะโต,

เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี;

โลกะวิฑู,

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง;

๔

อะนุตตะโร ปุริสัทมมะสาระถิ,

เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า;

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

เป็นครูผู้สอน ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย;

พุทโธ,

เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม;

ภะคะวา,

เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรม สั่งสอนสัตว์;

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพีรหิมะกัง,

สัตตมะณะพีรหิมะฉิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง

อะภิญญา สัจฉิกัตวา ปะเวเทสิ,

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ได้ทรงทำความดับทุกข์

ให้แจ้งด้วยพระปัญญาอันยิ่งเองแล้ว, ทรงสอนโลกนี้

พร้อมทั้งเทวดา, มาร พรหม, และหมู่สัตว์ พร้อมทั้ง

สมณพราหมณ์, พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม;

โย รัมมัง เทเสสิ,

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ทรงแสดงธรรมแล้ว;

อาทิกัลยาณัง,

ไพเราะในเบื้องต้น;

มัชฌกัลยาณัง,

ไพเราะในท่ามกลาง;

ปะริโยสานะกัลยาณัง,

ไพเราะในที่สุด;

สาตถัง สะพัสัญชนะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทธัง
พรัหฺมะจะริยงฺ ปะกาเสติ,

ทรงประกาศพรหมจรรย์, คือแบบแห่งการปฏิบัติอัน
ประเสริฐ, บริสุทธี บริบูรณ์ สิ้นเชิง, พร้อมทั้งอรรถะ⁽¹⁾
พร้อมทั้งพยัญชนะ⁽²⁾;

ตะมะหัง ะกะวันตัง อะภิปุชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น;

ตะมะหัง ะกะวันตัง สิระสา นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้นด้วย
เศียรเกล้า.

(กราบระลึกพระพุทธรูป)

⁽¹⁾อรรถะ (คำอธิบาย) ⁽²⁾พยัญชนะ (หัวข้อ)

๖

ธัมมาภิญญา

หันทะ มะยัง ธัมมาภิญญาติง กะโรมะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย ทำความชมเชยเฉพาะพระธรรมเถิด)

โย โส ลีวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมนั้นใด, เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ได้ตรัส
ไว้ดีแล้ว;

สันทิฏฐิโก,

เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็น ได้ด้วยตนเอง;

อะกาลิโก,

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล;

เอหิปัสสิโก,

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด;

โอปะนะยิโก,

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว;

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ,

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน;

ตะมะหัง ฐัมมัง อะภิปุชยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระกรรมนั้น;

ตะมะหัง ฐัมมัง ติระสา นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระกรรมนั้น ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบระลึกพระกรรมคุณ)

สังฆาภิกฤติ

หันทะ มะยัง สังฆาภิกฤติง กะโรมะ เส.

(เชิญเถิด เราทั้งหลาย ทำความชมเชยเฉพาะพระสงฆ์เถิด)

โย โส สุปะฏิปันโน ะคะวะโตะ สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น หมั่นใจ, ปฏิบัติดีแล้ว;

อุชุปะฏิปันโน ะคะวะโตะ สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมั่นใจ, ปฏิบัติตรงแล้ว;

ญายะปะฏิปันโน ะคะวะโตะ สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมั่นใจ,

ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว;

๘

สามิฉิปะฐิปปันโน ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หม่อมใด,
ปฏิบัติสมควรแล้ว;

ยะทิทัง,

ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ;

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา,

คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่, นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘ บุรุษ^๑ ;

เอสะ ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า;

อาหุเนยโย,

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา;

ปาหุเนยโย,

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ;

ทักขิณเวยโย,

เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน;

๑. สี่คู่ คือ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล, สกิทากามิมรรค สกิทากามิผล, อนาคามิมรรค
อนาคามิผล, อรหัตตมรรค อรหัตตผล.

อัญชะติกะระณีโย,

เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชติ;

อะนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง โลกัสสะ,

เป็นเนื่อนาบุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า;

ตะมะหัง สัมมัง อะภิปุชยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์หมู่ นั้น;

ตะมะหัง สัมมัง ติระธา นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่ นั้น ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบระลึกพระสังฆคุณ)

รตนัตถยัปปณามคาถา

หันทะ มะยั้ง ระตะนัตถยัปปะณามะคาถาโย เจวะ
 สังเวคะปะริกิตตะนะปาฐัญจะ กะณามะ เส.
 (เจริญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาทำความเคารพต่อพระรัตนตรัย
 และพระพุทธรวจนะประกาศแสดงความสังเวกกันเถิด)

พุทโธ สุสุทโธ กระจูณามะหังณะโว,

พระพุทธรเจ้าผู้บริสุทธิ์ มีพระกรุณาจุหวังมหารรณพ;

๑๐

โยจันตะสุทฐัพพะระญาณะโลจะโน,

พระองค์ใด มีตาคือญาณอันประเสริฐหมดจดถึงที่สุด;

โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะมาตะโก,

เป็นผู้ฆ่าเสียซึ่งบาป และอุปกิเลสของโลก;

วันทามิ พุทธัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น, โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ;

ธัมโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ สัตถุน,

พระธรรมของพระศาสดา, สว่างรุ่งเรืองเปรียบดวงประทีป;

โย มัคคะปากามะตะเกทะภินนะโก,

จำแนกประเภท คือ มรรค ผล นิพพาน, ส่วนใด;

โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตตะทีปะโน,

ซึ่งเป็นตัวโลกุตตระ, และส่วนใดที่ชี้แนวแห่งโลกุตตระนั้น;

วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น, โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ;

สังโฆ สุเขตตารักยะติเขตตะสัณฺณูโต,

พระสงฆ์เป็นนาบุญอันยิ่งใหญ่กว่านาบุญอันดีทั้งหลาย;

โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพทะโก,

เป็นผู้เห็นพระนิพพาน, ตรัสรู้ตามพระสุคต, หมูใด;

10

โลลัปะปะทีโน อะริโย สุเมระโส,

เป็นผู้ละกิเลสเครื่อง โลเล, เป็นพระอริยเจ้ามีปัญญาดี;

วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมั่นนั้น, โดยใจเคารพเอื้อเพื่อ;

อิจจะวะเมกัันตะภิปุชะเนยยะกัง, วัตตุตตะยัง วันทะยะตา-
ภิสังขะตัง, ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพะปัตถะวา, มา
โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา.

บุญใด ที่ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งวัดตุสาม, คือพระรัตนตรัย
อันควรบูชาซึ่งโดยส่วนเดียว, ได้กระทำแล้วเป็นอย่างยิ่ง
เช่นนี้^๑, ขออุปัท^๑ทวะ^๑ ทั้งหลาย, จงอย่ามีแก่ข้าพเจ้าเลย,
ด้วยอำนาจความสำเร็จอันเกิดจากบุญนั้น.

สังเวคปริกิตตุนปาฐะ

อิชะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน,

พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้ว ในโลกนี้;

๑. อุปัททวะ (ความชั่ว)

๑๒

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

สัมโม จะ เทลิต นียยานิโก,

และพระธรรมที่ทรงแสดง, เป็นธรรมเครื่องออกจากทุกข์;

อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก,

เป็นเครื่องสงบกิเลส, เป็นไปเพื่อปรินิพพาน;

สัมโพชะคามิ สุคะตูปะเวทิต,

เป็นไปเพื่อความรู้พร้อม, เป็นธรรมที่พระสุคตประกาศ;

มะยันตัง ชัมมัง สุตฺวา เอวัง ชานามะ:-

พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว, จึงได้รู้อย่างนี้ว่า:-

ชาติปิ ทุกขา, แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์;

ชะราปิ ทุกขา, แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์;

มะระณฺหิปิ ทุกขัง, แม้ความตายก็เป็นทุกข์;

โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา,

แม้ความโศก ความรำไรรำพัน, ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ, ความคับแค้นใจ ก็เป็นทุกข์;

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข,

ความประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รัก ที่พอใจ ก็เป็นทุกข์;

ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข,

ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รัก ที่พอใจ ก็เป็นทุกข์;

ยัมปิจันัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง,

มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์;

สังจิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา ทุกขา,

ว่าโดยย่อ อุปาทานขันธทั้ง ๕ เป็นตัวทุกข์;

เสยยะถิทัง,

ได้แก่สิ่งเหล่านี้ คือ:-

รูปุปาทานักขันโธ,

ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือรูป;

เวทะนูปาทานักขันโธ,

ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือเวทนา;

สัจญูปาทานักขันโธ,

ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือสัจญา;

สังขารูปาทานักขันโธ,

ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือสังขาร;

วิญญาณูปาทานักขันโธ,

ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือวิญญาณ;

๑๔

เยสััง ปะริญญาเย,

เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้อุปาทานชั้นเหล่านี้เอง;

ธะระมาโน โส ณะคะวา,

จึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, เมื่อยังทรงพระชนม์อยู่;

เอวังพะหุลัง สาวะเก วินิตติ,

ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย เช่นนี้เป็นส่วนมาก;

เอวัง ภากา จะ ปะนัสสะ ณะคะวะโต สาวะเกสุ อะนุสาสะนิ
พะหุลา ปะวัตตะติ,

อนึ่ง คำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ย่อมเป็นไปใน
สาวกทั้งหลาย, ส่วนมาก, มีส่วนคือการจำแนกอย่างนี้ว่า:-

รูปร่าง อะนิจจัง,

รูปไม่เที่ยง;

เวทนา อะนิจจา,

เวทนาไม่เที่ยง;

สัญญา อะนิจจา,

สัญญาไม่เที่ยง;

สังขาร อะนิจจา,

สังขารไม่เที่ยง;

วิญญาณัง อะนิจจัง

วิญญาณไม่เที่ยง;

รูปร่าง อนัตตา,

รูปไม่ใช่ตัวตน;

เวทนา อนัตตา,

เวทนาไม่ใช่ตัวตน;

สัญญา อนัตตา,

สัญญาไม่ใช่ตัวตน;

สังขารา อนัตตา, สังขาร ไม่ใช่ตัวตน;
 วิญญาณัญจ อนัตตา, วิญญาณ ไม่ใช่ตัวตน;
 สัพเพ สังขารา อนิจจา, สังขารทั้งหลายทั้งปวง ไม่เที่ยง;
 สัพเพ ชัมมา อนัตตาทิ,
 ธรรมทั้งหลายทั้งปวง ไม่ใช่ตัวตน ดังนี้;
เต (ตา)^๑ มะยัง โอตินณามะหะ,
 พวกเราทั้งหลาย เป็นผู้ถูกรอบงำแล้ว;
 ชาทิยา, โดยความเกิด;
 ชะรามะระณนะ, โดยความแก่ และความตาย;
 โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อูปายาเสหิ,
 โดยความโศก ความรำไรรำพัน, ความไม่สบายกาย ความ
 ไม่สบายใจ, ความคับแค้นใจทั้งหลาย;
 ทุกโขตินณา, เป็นผู้ถูกความทุกข์ หยั่งเอาแล้ว;
 ทุกกะปะเรตา, เป็นผู้มีความทุกข์ เป็นเบื้องหน้าแล้ว;
 อัมปิเอะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกัจจันธัสสะ อันตะกิริยา
 ปัญญาเยถาติ.
 ทำใจน การทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้, จะพึงปรากฏ
 ชัดแก่เราได้.

^๑ คำที่อยู่ในวงเล็บต่อท้ายเช่นนี้ สำหรับผู้หญิงว่า

(สำหรับอุบาสก - อุบาสิกาสาวด)

จิระประรินิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สาระละณัง คตะตา,
เราทั้งหลายผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า, แม้ปรินิพพาน
นานแล้ว พระองค์นั้น เป็นสรณะ;

ธัมมัญจะ สังฆัญจะ,
ถึงพระธรรมด้วย, ถึงพระสงฆ์ด้วย;

ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง ยะธาตัตติง ยะธาพะลัง
มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ,
จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติตามอยู่, ซึ่งคำสั่งสอนของ
พระผู้มีพระภาคเจ้านั้นตามสติกำลัง;

สา สา โน ปะฏิปัตติ,
ขอให้ความปฏิบัตินั้น ๆ ของเราทั้งหลาย;

อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขังขันธัสสะ อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุ.
จงเป็นไปเพื่อการทำให้สุดแห่งกองทุกข์ ทั้งสิ้นนี้ เทอญ ฯ

(สำหรับภิกษุ - สามเณรสาวด)

จิระประรินิพพุตัมปิ ตัง ณะกะวันตัง อุททิสสะ อะระหังตัง
สัมมาสัมพุทฺธัง,

เราทั้งหลาย อุทิศเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้ไกลจาก
กิเลส, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง, แม้ปรินิพพาน
นานแล้ว พระองค์นั้น;

ลัทธา อะคาร์ลัมา อะนะการิยัง ปัพพะชิตา,

เป็นผู้มีศรัทธาออกบวชจากเรือน ไม่เกี่ยวข้องกับด้วยเรือนแล้ว;

ตลัมิง ณะกะวะติ พัทฺธิมะจะริยัง จะรามะ,

ประพฤติอยู่ซึ่งพรหมจรรย์ในพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น;

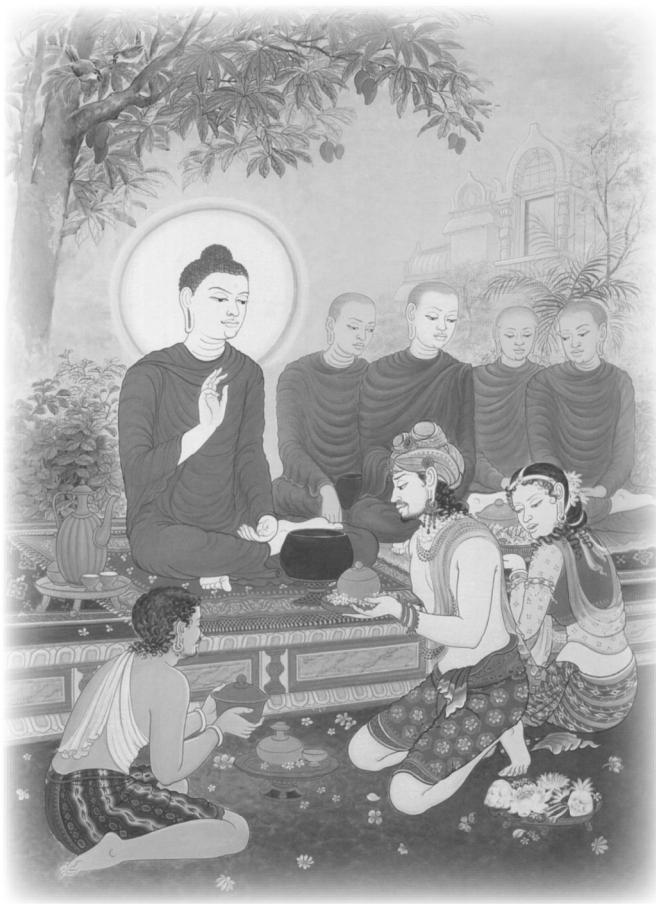
ภิกขุณัง ลิกขาสาชีวะสะมาปันนา,

ถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิตของภิกษุ
ทั้งหลาย;

ตัง โน พัทฺธิมะจะริยัง อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ
อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุ,

ขอให้พรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้น, จงเป็นไปเพื่อการ
ทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ เทอญ ฯ

ภาค ๒

ทำวัตรสวดมนต์ ภาคเย็น

ภาค ๒

ทำวัตรเย็น

คำบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ณะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ทรงเป็นพระอรหันต์,
ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองโดยชอบ;

สวากขาโต เยนะ ณะคะวะตา ฐัมโม,

พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ตรัสไว้ดีแล้ว;

สุปะฏิปันโน ยัสสะ ณะคะวะโต สภาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, เป็น
ผู้ปฏิบัติดีแล้ว;

ตัมมะยัง ณะคะวันตัง สะฐัมมัง สะสังฆัง, อิเมหิ สักกาเรหิ
ยะถาระหัง อาโรปีเตหิ อะภิปุชะยามะ,

ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอบูชาอย่างยิ่ง, ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น, พร้อมทั้งพระธรรม, พร้อมทั้งพระสงฆ์,
ด้วยเครื่องสักการะเหล่านี้, ที่พวกข้าพเจ้าทั้งหลาย, ยกขึ้น
ไว้ตามสมควรแล้ว;

๒๐

สาธุ โน ภันเต ภาวะวา สุจิระประรินิพพุโตปิ,

ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ, ดังพวกข้าพเจ้าขอโอกาส,
ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าทั้งหลาย, แม้ปรินิพพานไปนานแล้ว;

ปัจฉิมมะหะนะตานุกัมปะมานะสา,

มีพระเหตุที่ย้อนุเคราะห์แก่ประชุมชนที่เกิดมาภายหลัง;

อิเม สักการะ ทุคคะตะป้อนณาการะภูเต ปะฐักคณั้หาตุ,

โปรดทรงรับเครื่องสักการะเหล่านี้, อันเป็นบรรณาการ
ของคนยาก;

อัมหากัง ทิฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย,
สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภาวะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลส
เพลิงทุกข์สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

พุทฺธัง ภาวะวันตัง อะภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน.

ธวัชกขาโต ณะกะวะตา รัมโม,

พระธรรม เป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว;

รัมมัง ณะมัตตานิ.

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม.

(กราบ)

สุปะฏิปันโน ณะกะวะโต ตาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว;

สังฆัง ณะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์.

(กราบ)

บุพพภาคนมการ

หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ณะกะวะโต บุพพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส.

(เจริญเถิด เราทั้งหลาย ทำความนอบน้อมเป็นส่วนเบื้องต้น

แด่พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเถิด)

นะโม ตัสสะ ณะกะวะโต,

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า, พระองค์นั้น;

อะระหะโต,

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส;

๒๒

สัมมาสัมพุทธัสสะ.

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง.

(กล่าว ๓ ครั้ง)

พุทธานุสสติ

หันทะ มะยัง พุทธานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.

(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กระทำซึ่งนัย คือความตามระลึกถึงพระพุทธเจ้าเถิด)

ตั้ง โข ปะนะ ณะคะวันตัง เอวัง กัถยาโณ กิตติสัทโท
อัพภุกะโต,

ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ได้ฟัง
ไปแล้วอย่างนี้ว่า:-

อิตปิ โส ณะคะวา,

เพราะเหตุอย่างนี้ ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น;

อะระหัง,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส;

สัมมาสัมพุทธโ,

เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

วิชาจะระณะสัมปันโน, เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ;
 สุกะโต, เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี;
 โลกะวิฑู, เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง;
 อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,
 เป็นผู้สามารถฝึกบรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า;
 สัตถา เทวะมะนุสสานัง,
 เป็นครูผู้สอน ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย;
 พุทฺโธ, เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม;
 ภะคะวาติ. เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ดังนี้.

พุทธาภิสิติ

หันทะ มะยัง พุทธาภิสิตติง กะโรมะ เส.

(เชิญเถิด เราทั้งหลาย ทำความขบคาถาพรรณนาเฉพาะพระพุทธเจ้าเถิด)

พุทฺธวาระหันตะวะระตาทิกุณาภิยุตโต,

พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ, มีความประเสริฐแห่ง
 อรหันตคุณ เป็นต้น;

๒๔

สุทธาภิญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตโต,

มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ, และพระกรุณา
อันบริสุทธ์;

โพเชติ โย สุชนะตัง กะมะลังวะ สุโร,

พระองค์ใด ทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน, คุณอาทิตย์
ทำบ่าวให้บาน;

วันทามะหัง ตะมะระณัง สิระสา ชินนทัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์, ผู้ไม่มีกิเลสพระองค์นั้น ด้วย
เศียรเกล้า;

พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด, เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของ
สัตว์ทั้งหลาย;

ปะฐะมานุสสะติฎฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่ง
ความระลึกองค์ที่หนึ่ง ด้วยเศียรเกล้า;

พุทฺธสสาหฺลมิ ทาโส (ทาลี)* ะ พุทโธ เม สามิกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า, พระพุทธเจ้าเป็นนาย
มีอิสระเหนือข้าพเจ้า;

* คำที่อยู่ในวงเล็บต่อท้ายเช่นนี้ สำหรับผู้หญิงว่า

พุทธโศกข์สสะ มาตา จะ วิชิตา จะ หิตัสสะ เม,
 พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์
 แก่ข้าพเจ้า;

พุทธัสสาหัง นียยาเทมิ สรรีรัญชีวัตัญจิทัง,
 ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระพุทธเจ้า;

วันทันทโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ พุทธัสเสวะ สุโพธิตัง,
 ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม, ซึ่งความตรัสรู้ดีของ
 พระพุทธเจ้า;

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง พุทธโศ เม สรรณัง ะรัง,
 สรรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระพุทธเจ้าเป็นสรณะอัน
 ประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัชฌเยยัง สัตถุ สาสะเน,
 ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
 ของพระศาสดา;

พุทธัง เม วันทะมานะเน (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
 ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระพุทธเจ้า, ได้ชวนชวนบุญใดในบัดนี้;

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาหุตุง ตัสสะ เตชะสา.
 อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า, ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบลงกล่าว)

๒๖

กาเยนะ วาจาเย ะ เจตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

พุทฺธ กุณฺมมํ ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าตึยอนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระพุทฺธเจ้า;

พุทฺโธ ปะฏิคคัณฺหะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระพุทฺธเจ้า จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตฺตุง ะ พุทฺธะ.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระพุทฺธเจ้า ในกาลต่อไป^๑

ธัมมานุสสติ

หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.

(เจริญเถิด เราทั้งหลาย กระทำซึ่งนัย คือความตามระลึกถึงพระธรรมเถิด)

สัฎฺทกาขาโต กะคะวะตา ธัมโม,

พระธรรม เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ได้ตรัสไว้ดีแล้ว;

๑ บทขอให้งดโทษนี้ มิได้เป็นการขอล้างบาป, เป็นเพียงการเปิดเผยตัวเอง; และคำว่าโทษในที่นี้ มิได้หมายถึงกรรม; หมายถึงเพียงโทษเล็กน้อยซึ่งเป็น “ส่วนตัว” ระหว่างกันที่พึงอโหสิกันได้. การขอขมาชนิดนี้ สำเร็จผลได้ในเมื่อผู้ขอตั้งใจทำจริงๆ, และเป็นเพียงศีลธรรมหรือสิ่งที่ควรประพฤติ.

ฉันทิฏฐิโก, เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ ฟังเห็นได้ด้วยตนเอง;

อะกาลิโก, เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ ไม่จำกัดกาล;

เอหิปัตถิโก, เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่านจงมาอุทิศ;

โอปะนะยิโก, เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว;

ปัจฉัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ°.

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้.

ธัมมาภิคีติ

หันทะ มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส.

(เจริญเถิด เราทั้งหลาย ทำความขบคาถาพรรณนาเฉพาะพระธรรมเถิด)

สวากขาตะตาทีคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย,

พระธรรม เป็นสิ่งที่ประเสริฐเพราะประกอบด้วยคุณ, คือ
ความที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว เป็นต้น;

โย มัคคะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภโท,

เป็นธรรมอันจำแนกเป็น มรรค ผล ปรียัติ และนิพพาน;

๑ ตามบาลี จะออกเสียงเป็น วิญญูหิติ

๒๘

ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะชาริชาริ,

เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรม จากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว;

วันทามะหัง ตะมะหะรัง ะระธัมมะเมตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น, อันเป็นเครื่อง
ขจัดเสียซึ่งความมืด;

ธัมโม โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระธรรมใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย;

ทุตยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก
องค์ที่สอง ด้วยเศียรเกล้า;

ธัมมัสสาหัง สมิ ทาโส (ทาสี)* ะ ธัมโม เม สามีกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม, พระธรรมเป็นนาย
มีอิสระเหนือข้าพเจ้า;

ธัมโม ทุกขัสสะ มาตา จะ วิชิตา จะ หิตัสสะ เม,

พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์
แก่ข้าพเจ้า;

ธัมมัสสาหัง นิยามะเทมิ สะริรัญชีวิตัญจิหัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แด่พระธรรม;

* คำที่อยู่ในวงเล็บต่อท้ายเช่นนี้ สำหรับผู้หญิงว่า

วันทันทอดหง (ตีหง) จะริสสามิ รัมมัสเสวะ สุรัมมะตัง,
 ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม, ซึ่งความเป็นธรรมดี
 ของพระธรรม;

นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง รัมโม เม สระระณัง ะรัง,
 สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระธรรมเป็นสรณะอัน
 ประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัทเตมายัง สัตถุ สาสะเน,
 ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
 ของพระศาสดา;

รัมมัง เม วันทะมานะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
 ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระธรรม, ได้ขวนขวายบุญใดในบัดนี้;
 สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหตุง ตัสสะ เตชะสา.
 อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบลงกล่าว)

กาเยนะ วาจาเย ะ เจตะสา วา,
 ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

รัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
 กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระธรรม;

๓๐

ธัมโม ปะฏิกคัณ्हะตุ อัจจะยันตัง,
ขอพระธรรม จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระธรรม ในกาลต่อไป.

สังฆมานุสสติ

หันทะ มะยัง สังฆมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กระทำซึ่งนัย คือความตามระลึกถึงพระสงฆ์เถิด)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หม่อมใจ, ปฏิบัติดีแล้ว;

อุหุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หม่อมใจ, ปฏิบัติตรงแล้ว;

ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หม่อมใจ,
ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว;

สามิจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หม่อมใจ, ปฏิบัติสมควรแล้ว;

ยะทิทั้ง,

ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ;

จัตตาริ ปุริสะยูกานิ อัญฐะ ปุริสะปุคคะลา,

คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่, นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘ บุรุษ;

เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า;

อาหุเนยโย,

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา;

ปาหุเนยโย,

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ;

ทักขิณเวยโย,

เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน;

อัญชะลิกะระณิโย

เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี;

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

เป็นเนื่อนานุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ดังนี้.

สังฆาภิกคิตี

หันทะ มะย้ง สังฆาภิกคิติง กะโรมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย ทำความขบคาถาพรรณนาเฉพาะพระสงฆ์เถิด)

สัทธัมมะโฆ สุปะฏิปัตติคุณาทิยุตโต,

พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสัทธรรม, ประกอบด้วยคุณมีความ
ปฏิบัติดีเป็นต้น;

โยภุจฺจัพพะโธ อะริยะปุกกะละสังฆะเสฏฺโฐ,

เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐแปลจําพวก;

สีลาธิธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต,

มีกายและจิต อันอาศัยธรรมมีศีลเป็นต้นอันบวร;

วันทามะหัง ตะมะรียานะ กะณัง สุสุทฺธัง,

ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้าเหล่านั้น, อันบริสุทธ์ด้วยดี;

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระสงฆ์ หมู่ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย;

ตะตียานุสสะติภูฐานัง วันทามิ ตัง สีเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก
องค์ที่สาม ด้วยเศียรเกล้า;

สังฆัสตาสหัสมี ทาโส (ทาสี)* ะ สังโฆ เม สามิกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์, พระสงฆ์เป็นนายมีอิสระ
เหนือข้าพเจ้า;

สังโฆ ทุกข์สสะ มาตา จะ วิธาทา จะ หิตัสสะ เม,

พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์
แก่ข้าพเจ้า;

สังฆัสตาสหัง นิยามาเทมิ ะระริรัญชีวิตัญจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระสงฆ์;

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสตามิ สังฆัสโสปะภูปีนนะตัง,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพุดติดตาม, ซึ่งความปฏิบัติดีของ
พระสงฆ์;

นัตถิ เม ะระระณัง อัญญัง สังโฆ เม ะระระณัง ะรัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระสงฆ์เป็นสรณะอัน
ประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัทเตมายัง สัตถุ สาสะเน,

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
ของพระศาสดา;

* คำที่อยู่ในวงเล็บต่อท้ายเช่นนี้ สำหรับผู้หญิงว่า

๓๔

สังฆัง เม วันทะมานะ (มานายะ) ยัง ปุณฺณัง ปะสุตัง อิธะ,
ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์, ได้ชวนขวายนุญใดในบัดนี้;

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหตุส ตัสสะ เตชะสา.

อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า, ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบลงกล่าว)

กาเยนะ วาจาเยนะ วะ เจตตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

สังฆะ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระสงฆ์;

สังโฆ ปะภิกคัณ्हะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระสงฆ์ จงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตฺตัง วะ สังฆะ.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระสงฆ์ ในกาลต่อไป

จบคำทำวัตรเย็น

ภาค ๓

บทสวดมนต์พิเศษบางบท

บทพระธรรมคำสอน

๓๖

บุพพภาคนมการ

หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ณะคะวะโต ปุพพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย ทำความนอบน้อมเป็นส่วนเบื้องต้น
แด่พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเถิด)

นะโม ตัสสะ ณะคะวะโต,

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น;

อะระหะโต,

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส;

สัมมาสัมพุทธัสสะ.

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

(กล่าว ๓ ครั้ง)

สรณคมนาปาฐะ

หันทะ มะยัง ติสระณะคะมะนะปาฐัง ณะณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวพระบาลีไตรสรณคมนันถ์เถิด)

พุทฺธัง สระระณัง กัจฉามิ,

ข้าพเจ้าถือเอาพระพุทธรเจ้า เป็นสรณะ;

36

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าถือเอาพระธรรม เป็นสรณะ;

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าถือเอาพระสงฆ์ เป็นสรณะ;

ทุตियัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าถือเอาพระพุทธเจ้า เป็นสรณะ;

ทุตियัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าถือเอาพระธรรม เป็นสรณะ;

ทุตियัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าถือเอาพระสงฆ์ เป็นสรณะ;

ตะติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าถือเอาพระพุทธเจ้า เป็นสรณะ;

ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ,

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าถือเอาพระธรรม เป็นสรณะ;

ตะติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าถือเอาพระสงฆ์ เป็นสรณะ.

อัญชลิตักขาปทปาฐะ

หันทะ มะยัง อัญชลิตักขาปะทะปาฐัง ณะณมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวพระบาลีสักขาปทแปดประการกันเถิด)

ปาณาติปาตา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการฆ่า;

อะทินนาทานา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้
ให้แล้ว;

อะพรัหฺมจะรียา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการกระทำอันมิใช่พรหมจรรย์;

มุสสาวาทา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดไม่จริง;

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย, อันเป็นที่
ตั้งของความประมาท;

วิกาละโภชนะนา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล;

นัจจะ กิตะ วาทิตะ วิสูกะทัสสะนะ, มาลาคันธะ วิเลปะนะ
ธาระณะ มัตถะนะ วิภูสะนัฏฐานา เวะระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการฟ้อนรำ, การขับเพลง การ
ดนตรี, การดูการเล่นชนิดเป็นข้าศึกต่อกุศล, การตัดทรง
สวมใส่ การประดับการตกแต่งตน, ด้วยพวงมาลา ด้วย
เครื่องกลิ้ง และเครื่องพัดทา;

อุจจาสะยะนะ มหาสะยะนา เวะระมะณี.

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการนั่งนอนบนที่นอนสูง และ
ที่นอนใหญ่.

เขมาเขมสรณที่ปีกาคาธา

หันทะ มะยัง เขมาเขมะสะระณะที่ปีกาคาธาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาธาที่แสดงที่พึงอันเกษมและไม่เกษมกันเถิด)

พะหุง เว สะระณัง ยันติ ปัพพะตานิ ะนานิ จะ,
อารามะรุกขะเจตียานิ มะนุสสา ภายะตัสซิตา,

มนุษย์เป็นอันมาก เมื่อเกิดมีภัยคุกคามแล้ว, ก็ถือเอา
ภูเขาบ้าง ป่าไม้บ้าง, อาราม และรุกขเจดีย์บ้างเป็นสรณะ;

๔๐

เนตัง โข สรรณัง เขมัง

เนตัง สรรณะมุตตะมัง,

เนตัง สรรณะมาคัมมะ

สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ,

นั่น มิใช่สรณะอันเกษมเลย, นั่น มิใช่สรณะอันสูงสุด,
เขาอาศัยสรณะนั้นแล้ว, ย่อมไม่พ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้;

โย จะ พุทธัญจะ รัम्मัญจะ

สังฆัญจะ สรรณัง คะโต,

จัตตาริ อะริยะสัจจานิ

สัมมปปัญญาเย ปัสสะติ,

ส่วนผู้ใดถือเอาพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นสรณะ
แล้ว, เห็นอริยสัจจ์คือ ความจริงอันประเสริฐดี ด้วยปัญญา
อันชอบ;

ทุกขัง ทุกขะสะมุปปาทัง

ทุกขัสสะ จะ อะติกกะมัง,

อะริยัญญัญจิกัง มัคคัง

ทุกขุปะสะมะคามินัง,

คือเห็นความทุกข์, เหตุให้เกิดทุกข์, ความกำวล่วงทุกข์
เสียได้, และหนทางมีองค์แปดอันประเสริฐ เครื่องถึง
ความระงับทุกข์;

เอตัง โข สรรณัง เขมัง

เอตัง สรรณะมุตตะมัง,

เอตัง สรรณะมาคัมมะ

สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.

นั่นแหละ เป็นสรณะอันเกษม, นั่น เป็นสรณะอันสูงสุด,
เขาอาศัยสรณะนั้นแล้วย่อมพ้นทุกข์ทั้งปวงได้.

ปัพพโตปมคภา

หันทะ มะยัง ปัพพะโตปะมะคภาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคภาอุปมาภูเขากันเถิด)

ยะธาปี เสลา วิปูลา นะภัง อาหัจจะ ปัพพะตา สมะนตา
อะนุปะริเยยยง นิโปโปเถนตา จะตฺตทิสสา,

ภูเขาท้งหลาย แล้วด้วยหิน อันไพบูลย์ สูงจคฟ้า กล้งบค
สัตว์มาโดยรอบท้ง ๔ ทิศแม่ฉันไค;

เอวัง ชะรา จะ มัจจุ จะ อะธวัตตันติ ปาณิน,

ความแก่ และความตาย ย่อมครอบงำสัตว์ท้งหลาย ฉันนั้น;

ขัตติเย พรัหฺมะณ เวสเส,

เป็นกษัตริย์ก็ตาม เป็นพราหมณ์ก็ตาม เป็นแพศย์ก็ตาม;

สุทเท จัณฑาละปุกกุเส,

เป็นสุทรรก็ตาม เป็นจันฑาลก็ตาม เป็นผู้เลี้ยงชีพด้วย
เศษขยะก็ตาม;

นะ กิญฺจิ ปะริวัชเชติ,

มิได้เว้นสิ่งอะไร ะ;

สัพพะเมวาภิมัทตะติ,

ย่อมครอบงำสัตว์ท้งปวงทีเดียว;

นะ ตตฺถะ หัตถินัง ภูมิ,

สมรภูมิแห่งซ้างท้งหลาย ย่อมไม่มีในชราและมรณะนั้น;

๔๒

นะ ระถานัง นะ ปัตติยา,

สมรภูมิแห่งรถทั้งหลาย แห่งพลเดินเท้า ย่อมไม่มี;

นะ จาปี มันทะยุกุทธนะ สักกา เซตุง ฐะเนนะ วา,

อนึ่ง อันใคร ๆ ไม่อาจเพื่อจะชนะชราภรณ์นั้นด้วยการ
สู้รบด้วยเวทมนตร์ หรือด้วยทรัพย์;

ตัลมา หิ ปันทิตโต โปโส, เหตุนั้นแล ผู้เป็นบัณฑิต;

สัมปัสสัง อตตะมัตตะโน, เมื่อเห็นประโยชน์ของตน;

พุทฺธะ รัมเม จะ สังเม จะ ธีโร สัทธัง นิเวสเสย,

ผู้มีปัญญา ควรจะปลุกความเชื่อในพระพุทธ พระธรรม
และพระสงฆ์;

โย รัมมะจารี กายะนะ, ผู้ใดเป็นผู้ประพฤติธรรมด้วยกาย;

วาจาเย อุทะ เจตะสา, ด้วยวาจา หรือด้วยใจ;

อิหะวะ นัง ปะสังสันติ,

บัณฑิตทั้งหลาย ย่อมสรรเสริญผู้นั้น ในโลกนี้ที่เดียว;

เปจจะ สักเค ปะโมทะติ.

ผู้นั้นละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมบันเทิงในสวรรค์.

อริยธรรมา

หันทะ มะยัง อริยะธรรมาภาโย ภาณามะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวธรรมาอริยทรัพย์กันเถิด)

ยัสสะ สัทธา ตะถาคะเต อะจะลา สุปะติภูสิตา,
ศรัทธา ในพระตถาคตของผู้ใด, ตั้งมั่นอย่างดี ไม่หวั่นไหว;

สีลัญจะ ยัสสะ กัลยาณัง อริยะกัณตัง ปะสังสิตัง,
และศีลของผู้ใดงดงาม, เป็นที่สรรเสริญที่พอใจของ
พระอริยเจ้า;

สังฆะ ปะสาโท ยัสสัทถิ อชุกตัญจะ ทัสสะนัง,
ความเลื่อมใสของผู้ใดมีในพระสงฆ์, และความเห็นของ
ผู้ใดตรง;

อะทะลิตโทติ ตัง อาหุ อะโมฆันตัสสะ ชีวิตัง,
บัณฑิตกล่าวเรียกขานผู้นั้นว่า คนไม่จน, ชีวิตของเขา
ไม่เป็นหมัน;

ตัสมา สัทธัญจะ สีลัญจะ ปะสาทัง ชัมมะทัสสะนัง,
อนุญญะชะ เมธาวิ สะรัง พุทธานะ ฐาสะนัง.

เพราะฉะนั้น เมื่อระลึกได้ถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอยู่,
ผู้มีปัญญาควรก่อสร้างศรัทธา ศีล ความเลื่อมใส และ
ความเห็นธรรม ให้เนื่อง ๆ.

ติลักขณาทีคาถา

หันทะ มะยัง ติลักขณาทีคาถาโย ภาณามะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาไตรลักษณ์เป็นต้นกันเถิด)

สัพเพ สังขารา อนิจจาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ,
เมื่อใด บุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า, สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง;

อะละ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา,
เมื่อนั้น ย่อมเหน้อยหน่ายในสิ่งที่เป็นทุกข์ที่ตนหลง,
นั่นแหละ เป็นทางแห่งพระนิพพาน, อันเป็นธรรมหมดจด;

สัพเพ สังขารา ทุกขาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ,
เมื่อใด บุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า, สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์;

อะละ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา,
เมื่อนั้น ย่อมเหน้อยหน่ายในสิ่งที่เป็นทุกข์ที่ตนหลง,
นั่นแหละ เป็นทางแห่งพระนิพพาน, อันเป็นธรรมหมดจด;

สัพเพ ฐัมมา อนัตตาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ,
เมื่อใด บุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า, ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา;

อะละ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา,
เมื่อนั้น ย่อมเหน้อยหน่ายในสิ่งที่เป็นทุกข์ที่ตนหลง,
นั่นแหละ เป็นทางแห่งพระนิพพาน, อันเป็นธรรมหมดจด;

อัปปะกา เต มะนุสเสสุ เย ชะนา ปาระคามิโน,
 ในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย, ผู้ที่ถึงฝั่งแห่งพระนิพพานมีน้อยนัก;

อะธายัง อิตะรา ปะชา तीระเมวานุชาวะติ,
 หมู่มนุษย์นอกนั้น ย่อมวิ่งเลาะอยู่ตามฝั่งในนี้เอง;

เย จะ โข สัมมะทักขาเต ชัมเม ชัมมานุวัตติโน,
 ก็ชนเหล่าใดประพฤตสมควรแก่ธรรม, ในธรรมที่ตรัสไว้
 ชอบแล้ว;

เต ชะนา ปาระเมสสันติ มัจจุเชยยัง สุทุดตะรัง,
 ชนเหล่านั้นจักถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน, ข้ามพ้นบ่วงแห่ง
 มัจจุที่ข้ามได้ยากนัก;

กัณ्हัง ชัมมัง วิปะหายะ สุกัง ภาเวละ ปันทิตโต,
 จงเป็นบัณฑิตละกรรมดำเสีย, แล้วเจริญธรรมขาว;

โอกา อะโนกะมากัมมะ วิเวเก ยัตตะ ทูระมัง,
 ตั้ราริระติมิจเฉยยะ หิตีวา กามะ อะกิญจะโน.

ออกจากกรรมเป็นเหตุให้อาลัย มาอาศัยธรรมอันหาอาลัย
 มิได้ (นิพพาน), จงละกามเสีย, เป็นผู้ไม่มีความกังวล,
 จงยินดีเฉพาะต่อพระนิพพาน อันเป็นที่สัจ, ซึ่งสัตว์
 ยินดีได้โดยยาก.

ภัทเทภรัตตคาถา

หันทะ มะย้ง ภัทเทภรัตตคาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาผู้มี (ชีวิตเพียง) ราตรีเดียวอันสง่างาม กันเถิด)

อะตีตัง นานีวาคะเมยยะ นัปปะภิกังเข อะนาคะตัง,
บุคคลไม่ควรตามคิดถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้ว ด้วยอาลัย,
และไม่พึงพะวงถึงสิ่งที่ยังไม่มาถึง;

ยะทะตีตัมปะหีนันตัง อัปปัตตัญจะ อะนาคะตัง,
สิ่งที่ป็นอดีตก็ละไปแล้ว, สิ่งเป็นอนาคตก็ยังไม่มา;

ปัจจุปปันนัญจะ โย รัมมัง ตัตตะ ตัตตะ วิปัสสะติ,
อะสังหิรัง อะสังกุปปัง ตัง วิทธา มะนุฬุหะเย,
ผู้ใดเห็นธรรมอันเกิดขึ้นเฉพาะหน้าในที่นั้น ๆ อย่างแจ่มแจ้ง,
ไม่ม่งอนแง่นคลอนแคลน, เขาควรพอกพูนอาการเช่นนั้นไว้;

อชเชวะ กิจจะมาตัมปัง โก ชัญญา มะระณัง สุเว,
ความเพียรเป็นกิจที่ต้องทำวันนี้, ใครจะรู้ความตายแม้พรุ่งนี้;

นะ หิ โน สังคะรันเตนะ มะหาเสเนนะ มัจจุณา,
เพราะการฝึกเพียรต่อมัจจุราชซึ่งมีเสนามากย่อมไม่มี
สำหรับเรา;

เอวังวิหาริมาทาปิง

อะโหรัตตะมะตันทิตัง,

ตั้ง เว ภัทเทกะรัตโตติ

สันโต อาจิกขะเต มุนิ.

มุนีผู้สงบ ย่อมกล่าวเรียก ผู้มีความเพียรอยู่เช่นนั้น ไม่
เกียจคร้านทั้งกลางวันกลางคืนว่า, “ผู้เป็นอยู่ แม้เพียง
ราตรีเดียว ก็น่าชม”.

การสูตตคาถา

หันทะ มะยัง ภาระสูตตะคาถาโย ณะณะมะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาการสูตรกันเถิด)

ภารา หะเว ปัญจักขันธา,

ขันธทั้งห้า เป็นของหนักเนื้อ;

ภาระหาโร จะ ปุคคะโล,

บุคคลแหละ เป็นผู้แบกของหนักพาไป;

ภาราทานัง ทุกขัง โลเก,

การแบกถือของหนัก เป็นความทุกข์ ในโลก;

ภาระนิกเขปะนัง สุขัง,

การสลัดของหนัก ทิ้งลงเสีย เป็นความสุข;

๔๘

นิกขิปิตฺวา ڪะรุง ภารัง,

พระอริยเจ้า สลัดทิ้งของหนัก ลงเสียแล้ว;

อัญญัง ภารัง อะนาทียะ,

ทิ้งไม่หยาบฉวยเอาของหนักอันอื่น ขึ้นมาอีก;

สะมุลัง ตัณฺหัง อัပ္พยุหะ,

ก็เป็นผู้ถอนตัณหาขึ้นได้ กระทบราก;

นิจนาโต ปะรินิพพุโต.

เป็นผู้หมดสิ่งปรารถนา ดับสนิทไม่มีส่วนเหลือ.

ธัมมคารวาทิกาถา

หันทะ มะยัง ธัมมะคะระวาทิกาถาโย ภาณามะ เส.

(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาแสดงความเคารพแด่พระธรรมเป็นต้น กันเถิด)

เย จะ อะตีตา สัมพุทธา

เย จะ พุทธา อะนาคะตา, โย

เจตะระหิ สัมพุทโธ

พะหุนนัง โสกะนาสะโน,

พระพุทเจ้าบรรดาที่ล่วงไปแล้วด้วย, ที่ยังไม่มาตรัสรู้ด้วย,

และพระพุทเจ้าผู้จัด โสภกของมหาชนในกาลบัดนี้ด้วย;

สัพเพ สัทธัมมะคะรุโณ

วิหะริงสุ วิหาติ จะ,

อะถาปี วิหะริสสันติ

เอสา พุทธานะธัมมะตา,

พระพุทธเจ้าทั้งปวงนั้น ทุกพระองค์ เคารพพระธรรม,
ได้เป็นมาแล้วด้วย, กำลังเป็นอยู่ด้วย, และจักเป็นด้วย,
เพราะธรรมคาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นเช่นนั้นเอง;

ตัสมา हि อัตตะกามณะ

มะหัตตะมะภิกังขะตา,

สัทธัมโม คะรุกาตัพโพ

สระวัง พุทธานะ ธาสะนัง,

เพราะฉะนั้น บุคคลผู้รักตน หวังอยู่เฉพาะคุณเบื้องสูง,
เมื่อระลึกได้ถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอยู่, จึงทำความ
เคารพพระธรรม;

นะ हि ธัมโม อะธัมโม จะ

อุโภ สะมะวิปากิโน,

ธรรม และ อธรรม จะมีผลเหมือนกันทั้งสองอย่าง หามิได้;

อะธัมโม นิระยัง เนติ

ธัมโม ปาเปติ สุคะติง,

อธรรม ย่อมนำไปนรก, ธรรม ย่อมนำไปให้ถึงสุคติ;

ธัมโม ทะเว รักขะติ ธัมมะจาริง,

ธรรมแหละ ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม;

ธัมโม สุฉินโณ สุชะมาวะหาติ,

ธรรมที่ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำสุขมาให้ตน;

เอธานิสังโส ธัมเม สุฉินเณ.

นี่เป็นอันสงสั ในธรรมที่ตนประพฤติดีแล้ว.

โอบาทปาติโมกขคาถา

หันทะ มะยั้ง โอบาทะปาติโมกขะคาถาโย ณะณะมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาโอบาทปาติโมกข์กันเถิด)

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง,

การไม่ทำบาปทั้งปวง;

กุสะลัสสุปะสัมปะทา,

การทำกุศลให้ถึงพร้อม;

สะจิตตะปะริโยทะปะนัง,

การชำระจิตของตนให้ผ่องแผ้วบริสุทธิ์;

เอตัง พุทธฐานะ สาสะนัง,

ธรรม ๓ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย;

ขันติ ปะระมัง ตะโป ตีติกขา

ขันติคือความอดกลั้น เป็นธรรมเครื่องเผากิเลส อย่างยิ่ง;

นิพพานัง ปะระมัง ะทนต์ติ พุทธา,

ผู้รู้ทั้งหลาย กล่าวพระนิพพานว่าเป็นธรรมอันยิ่ง;

นะ หิ ปัพพะชิโต ปะรุปะมาติ,

ผู้กำจัดสัตว์อื่นอยู่ ไม่ชื่อว่าเป็นบรรพชิตเลย;

สละโณ โหติ ประัง วิหฐะยันโต,

ผู้ทำสัตว์อื่นให้ลำบากอยู่ ไม่เชื่อว่าเป็นสมณะเลย;

อะนุปะวาโท อะนุปะมาโต,

การไม่พูดร้าย, การไม่ทำร้าย;

ปาติโมกเข จะ สังวะโร,

ความสำรวมในปาติโมกข์;

มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสสัมมิง,

ความเป็นผู้รู้ประมาณในการบริโภค;

ป็นัตถุจะ สะยะนาสะนัง,

การนอน การนั่ง ในที่อันสงัด;

อะริจิตเต จะ อาโยโค,

ความหมั่นประกอบในการทำจิตให้ยิ่ง;

เอตัง พุทธฐานะ สาสะนัง.

ธรรม ๖ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย.

ปฐมพุทธภาสิตคาถา

หันตะ มะยั้ง ประสูติพระพุทธะภาสิตะคาถาโย ภะณามะ เส.
(เชิญเกิดเราทั้งหลาย กล่าวคาถาปฐมพุทธภาษิตกันเถิด)

อะเนกะชาติสังสารัง สันธาวิตสัง อะนิพพิสัง,
เมื่อเรายังไม่พบญาณ ได้เล่นท่องเที่ยวไปในสงสาร
เป็นอนЕКชาติ;

คะหะการัง คะเวสันโต ทุกขา ชาติ ปุณัปปุณัง,
แสวงหาอยู่ซึ่งนายช่างปลุกเรื่อน, คือค้นหาผู้สร้างภพ,
การเกิดทุกคราว เป็นทุกขจรัไป;

คะหะการะกะ ทิฏฐิโฐติ ปุณะ เคหัง นะ กาทะสิ,
นี่แน่ะ นายช่างปลุกเรื่อน! เรารู้จักเจ้าเสียแล้ว, เจ้าจะทำ
เรื่อนให้เราไม่ได้อีกต่อไป;

สัพพา เต ฆาสุกา ภักคา คะหะภูมฺมัง วิสังขะตัง,
โครงเรื่อนทั้งหมดของเจ้าเราหักเสียแล้ว, ยอดเรื่อนเราก็
รื้อเสียแล้ว;

วิสังขาระคะตัง จิตตัง ตัณ्हานัง ขะยะมัชณะคา.
จิตของเราถึงแล้วซึ่งสภาพที่อะไรปรุงแต่งไม่ได้อีกต่อไป,
มันได้ถึงแล้วซึ่งความสิ้นไปแห่งค้นหา (คือนิพพาน).

ปัจฉิมพหูโธวาทปาฐะ

หันทะ มะยัง ปัจฉิมะพหูโธวาทะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวพระบาลีปัจฉิมพหูโธวาทกันเถิด)

หันทะทานิ ภิกขะเว อามันตะยามิ โว,
 คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย! บัดนี้, เราขอเตือนท่านทั้งหลายว่า:-
 วะยะธัมมา สังขารา,
 สังขารทั้งหลาย มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา;
 อปปะมาเทนะ สัมปาเทละ,
 ท่านทั้งหลาย, จงทำความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด;
 อะยัง ตะถาคะตัสสะ ปัจฉิมา วจา.
 นี้เป็นพระวาจามีในครั้งสุดท้ายของพระตถาคตเจ้า.

อริยัญ्ञังคิกมัคคปาฐะ (อริยมรรค)

หันทะ มะยัง อริยัญ्ञังคิกะมัคคะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวพระบาลีอริยัญ्ञังคิกมรรคกันเถิด)

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค,
 หนทางนี้แล, เป็นหนทางอันประเสริฐซึ่งประกอบด้วย
 องค์แปด;

๕๔

เสยยะถิทััง,

ได้แก่สิ่งเหล่านี้คือ;

สัมมาทิฏฐิ,

ความเห็นชอบ;

สัมมาสังกัปปิ,

ความคำริชอบ;

สัมมาวาจา,

การพูดจาชอบ;

สัมมากัมมันโต,

การทำงานชอบ;

สัมมาอาชีโว,

การเลี้ยงชีวิตชอบ;

สัมมาวายาโม,

ความพากเพียรชอบ;

สัมมาสะติ,

ความระลึกรชอบ;

สัมมาสะมาธิ,

ความตั้งใจมั่นชอบ;

กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาทิฏฐิ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความเห็นชอบเป็นอย่างไรเล่า;

ยัง โข ภิกขะเว ทุกเข ญาณัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความรู้อันใด, เป็นความรู้ในทุกข์;

ทุกขะสะมุทะเย ญาณัง,

เป็นความรู้ในเหตุให้เกิดทุกข์;

ทุกขะนิโรธะ ญาณัง,

เป็นความรู้ในความดับแห่งทุกข์;

ทุกขณะนิโรธะคามินิยา ปะฏิปะทายะ ญาณัง,

เป็นความรู้ในทางดำเนินให้ถึงความดับแห่งทุกข์,

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาทิฏฐิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่าความเห็นชอบ;

กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาสังกัปปो,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความดำริชอบเป็นอย่างไรเล่า;

เนกขัมมะสังกัปปो,

ความดำริในการออกจากกาม;

อัปียาปาตะสังกัปปो,

ความดำริในการไม่มุงร้าย;

อะวิหิงสาสังกัปปो,

ความดำริในการไม่เบียดเบียน;

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสังกัปปो,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่าความดำริชอบ;

กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาวาจา,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, การพูดจาชอบเป็นอย่างไรเล่า;

มุสาวาทา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดไม่จริง;

๕๖

ปิสฺุณายะ วาจาเย เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดเพื่อส่อเสียด;

พระุสทายะ วาจาเย เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดหยาบ;

สั้มผัสฺปะลาปา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดเพื่อเจ้อ;

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สั้มมาวาจา,

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่าการพูดจาชอบ;

กะตะโม จะ ภิกขะเว สั้มมากัम्मันโต,

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย, การทำงานชอบเป็นอย่างไรเล่า;

ปาณาติปาตา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการฆ่า;

อะทินนาทานา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้แล้ว;

กาเมสุมิจฉาจารา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการประพฤดิผิดในกามทั้งหลาย;

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สั้มมากัम्मันโต,

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า การทำงานชอบ;

กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาอาชีโว,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, การเลี้ยงชีวิตชอบเป็นอย่างไรเล่า;

อิระ ภิกขะเว อะริยะสาวะโก,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, สาวกของพระอริยเจ้าในธรรมวินัยนี้;

มิจฉาอาชีวัง ปะหายะ, ละการเลี้ยงชีวิตที่ผิดเสีย;

สัมมาอาชีเวนะ ชีวิกัง กัปปเปติ,

ย่อมสำเร็จความเป็นอยู่ด้วยการเลี้ยงชีวิตที่ชอบ;

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาอาชีโว,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า การเลี้ยงชีวิตชอบ;

กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาวายาโม,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความ پاکเพียรชอบเป็นอย่างไรเล่า;

อิระ ภิกขะเว ภิกขุ, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุในธรรมวินัยนี้;

อะนุปปันนานัง ปาปะกานัง อะกุสะลันัง ฐัมมานัง

อะนุปปาทายะ, ฉันทัง ชะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระกะติ,

จิตตัง ปัคคัณ्हะติ ปะทะหะติ,

ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น, ย่อมพยายาม, บรรารภ

ความเพียร, ประคองตั้งจิตไว้, เพื่อจะยังอกุศลธรรม

อันบาปที่ยังไม่เกิด ไม่ให้เกิดขึ้น;

๕๘

อุปบันน่านัง ปาปะกานัง อะกุสะถานัง รัมมานัง ปะหานายะ,
ฉันทัง สะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระกะติ, จิตตัง ปัคคัณ्हาทิ
ปะทะหะติ,

ย้อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น, ย่อมพยายาม, ปรารภความ
เพียร, ประคองตั้งจิตไว้, เพื่อจะละอกุศลธรรมอันเป็น
บาปที่เกิดขึ้นแล้ว;

อะนุปบันน่านัง กุสะถานัง รัมมานัง อุปปาทายะ, ฉันทัง
สะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระกะติ, จิตตัง ปัคคัณ्हาทิ
ปะทะหะติ,

ย้อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น, ย่อมพยายาม, ปรารภความ
เพียร, ประคองตั้งจิตไว้, เพื่อจะยังกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด
ให้เกิดขึ้น;

อุปบันน่านัง กุสะถานัง รัมมานัง จูติยา, อะสัมโมสายะ,
ภิชโยภาวายะ, เวปุลลายะ, ภาวะนายะ, ปารีปุริยา, ฉันทัง
สะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระกะติ, จิตตัง ปัคคัณ्हาทิ
ปะทะหะติ,

ย้อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น, ย่อมพยายาม, ปรารภความ
เพียร, ประคองตั้งจิตไว้, เพื่อความตั้งอยู่, ความไม่เลอะเลือน,
ความงอกงามยิ่งขึ้น, ความไพบุลย์, ความเจริญ, ความ
เต็มรอบ, แห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว;

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาวายาโม,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่าความพากเพียรชอบ;

กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาสะติ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความระลึกชอบเป็นอย่างไรเล่า;

อิระ ภิกขะเว ภิกขุ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุในธรรมวินัยนี้;

กาย กายานุปัสสี วิหะระติ,

ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นกายในกายอยู่;

อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วินยยะ โลเก อะภิชฌา โทมะนัสสัง,

มีความเพียรเครื่องเผากิเลส, มีสัมปชัญญะ มีสติ
ถอนความพอใจ และความไม่พอใจในโลกออกเสียได้;

เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ,

ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลายอยู่;

อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วินยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง,

มีความเพียรเครื่องเผากิเลส, มีสัมปชัญญะ มีสติ,
ถอนความพอใจ และความไม่พอใจในโลกออกเสียได้;

จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ,

ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นจิตในจิตอยู่;

๖๐

อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วินยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง,
มีความเพียรเครื่องเผากิเลส, มีสัมปชัญญะ มีสติ,
ถอนความพอใจ และความไม่พอใจใน โลกออกเสียได้;

ชัมเมสุ ชัมมานุปัสสี วิหะระติ,

ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลาย อยู่เป็น
ประจำ;

อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วินยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง,
มีความเพียรเครื่องเผากิเลส, มีสัมปชัญญะ มีสติ,
ถอนความพอใจ และความไม่พอใจใน โลกออกเสียได้;

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสะติ,

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่า ความระลึกชอบ;

กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาสะมาธิ,

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย, ความตั้งใจมั่นชอบเป็นอย่างไรเล่า;

อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ,

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุในธรรมวินัยนี้;

วิวิจเจวะ กามะหิ,

สังคแล้วจากกามทั้งหลาย;

60

วิวิจจะ อะกุสะเลหิ รัมเมหิ,

สังคแล้วจากธรรมที่เป็นอกุศลทั้งหลาย;

อะวิตักกััง สะวิจาร์ัง, วิเวกะชัง ปีตีสุขัง ปะฐะมัง ฌานัง
อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ,

ย่อมนเข้าถึงปฐมฌาน, ประกอบด้วยวิตกวิจาร์, มีปีติ และ
สุขอันเกิดจากวิเวกอยู่;

วิตักกะวิจาร์านัง วุปะสะมา,

เพราะความที่วิตกวิจาร์ทั้งสองระงับลง;

อัชฌัตตัง สัมปะสาทะนัง เจตะโส, เอโกทิวาวัง อะวิตักกััง
อะวิจาร์ัง สะมาธิชัง ปีตีสุขัง ทุติยัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ
วิหะระติ,

ย่อมนเข้าถึงทุติยฌาน, เป็นเครื่องฟ่องใสแห่งใจภายใน,
อันเป็นธรรมอันเอกผุดมีขึ้น, ไม่มีวิตก ไม่มีวิจาร์, มีแต่
ปีติและสุขอันเกิดจากสมาธิอยู่;

ปีติยา จะ วิราคา,

อนึ่ง เพราะความจางคลายไปแห่งปีติ;

อุเปกขะโก จะ วิหะระติ, สะโต จะ สัมปะชาโน,

ย่อมนเป็นผู้มีอุเบกขา, มีสติและสัมปชัญญะอยู่;

๖๒

สุขัญจะ กาเยนะ ปะภูิสังเวเทติ,

และย่อมเสวยความสุขด้วยนามกาย;

ยันทัง อะริยา อาจิกขันติ, อุปกะโกล สะติมา สุชะวิหารีติ,

ชนิดที่พระอริยเจ้าทั้งหลาย, ย่อมกล่าวสรรเสริญ ผู้นั้นว่า,
“เป็นผู้มีอุเบกขา, มีสติอยู่เป็นปกติสุข”, ดังนี้;

ตะตียัง ฌานัง อุปะสัมปั้งชะ วิหะระติ,

ย่อมเข้าถึงตติยฌานอยู่;

สุขัสสะ จะ ปะหามา, เพราะละสุขเสียได้;

ทุกขัสสะ จะ ปะหามา, และเพราะละทุกข์เสียได้;

ปุพพะวะ โสมนัสสะโทมนัสตานัง อัดถังคะมา,

เพราะความดับไปแห่งโสมนัสและโทมนัสทั้งสองในกาล
ก่อน;

อะทุกขะมะสุขัง อุเปกขาสะติปารีสูทชิง, จะตุตถัง ฌานัง

อุปะสัมปั้งชะ วิหะระติ,

ย่อมเข้าถึงจตุตถฌาน, ไม่มีทุกข์ไม่มีสุข, มีความบริสุทธิ์
แห่งการระลึกโดยการวางเฉยอยู่;

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสะมาธิ.

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย, อันนี้เรากล่าวว่าความตั้งใจมั่นชอบ.

สังจกิริยาคาถา

หันทะ มะยัง สังจกิริยาคาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาสังจกิริยากันเถิด)

นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง,

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี;

พุกุโธ เม สระระณัง ะรัง,

พระพุทธรเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สังจจะวัชเชนะ,

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้;

โสตถิ เต (เม)* โหตุ สัพพะทา,

ขอความสวัสดิ จงมีแก่ท่าน (ตน) ทุกเมื่อ;

นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง,

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี;

ธัมโม เม สระระณัง ะรัง,

พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า;

* ถ้าสวดเพื่อความสวัสดิแก่ตน ให้เปลี่ยน เต เป็น เม แปลว่า แก่ข้าพเจ้า

๖๔

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ,

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้;

โสตถิ เต (เม) โหตุ สัพพะทา,

ขอความสวัสดิ จงมีแก่ท่าน (ตน) ทุกเมื่อ;

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง,

ที่พึงอื่นของข้าพเจ้าไม่มี;

สังโฆ เม สาระณัง ะรัง,

พระสงฆ์เป็นที่พึงอันประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ,

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้;

โสตถิ เต (เม) โหตุ สัพพะทา.

ขอความสวัสดิ จงมีแก่ท่าน (ตน) ทุกเมื่อ.

มหากาฐณโก

หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ณะคะวะโต มหากาฐณาธิคุณัง ณะณามะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวมหากาฐณาธิคุณของพระพุทธเจ้ากันเถิด)

มหากาฐณโก นาโถ,

พระบรมโลกนาถ ประกอบแล้วด้วยพระกรุณาอันใหญ่;

อิตถายะ สัพพะปาณินัง ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา,

ยังบารมีทั้งสิ้นให้เต็มแล้ว เพื่อประโยชน์แก่สัตว์ทั้งปวง;

ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง,

ได้บรรลุสัมโพธิญาณอันอุดมแล้ว;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ,

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้;

มา โหนตุ สัพพูปัททะวา.

ขอสรรพอุปัทวะทั้งหลาย จงอย่าได้มี.

มหากาฐณโก นาโถ,

พระบรมโลกนาถ ประกอบแล้วด้วยพระกรุณาอันใหญ่;

หิตายะ สัพพะปาณินัง ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา,

ยังบารมีทั้งสิ้นให้เต็มแล้ว เพื่อเกื้อกูลแก่สัตว์ทั้งปวง;

๖๖

ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง,

ได้บรรลุสัมโพธิญาณอันอุดมแล้ว;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ,

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้;

มา โหนตุ สัพพูปัทธะวา.

ขอสรรพูปัทธะทั้งหลาย จงอย่าได้มี.

มะหาการุณิโก นาโถ,

พระบรมโลกนาถ ประกอบแล้วด้วยพระกรุณาอันใหญ่;

สุขายะ สัพพะปาณินัง ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา,

ยังบารมีทั้งสิ้นให้เต็มแล้ว เพื่อสุขแก่สัตว์ทั้งปวง;

ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง,

ได้บรรลุสัมโพธิญาณอันอุดมแล้ว;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ,

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้;

มา โหนตุ สัพพูปัทธะวา.

ขอสรรพูปัทธะทั้งหลาย จงอย่าได้มี.

อุตุตตยาทิสังเวคคาถา

หันทะ มะยั้ง อุตุตตยาทิสังเวคคาถาโย ภะณามะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาสังเวคะที่เกี่ยวกับฤดูทั้งสาม เป็นต้นกันเถิด)

อิระ วัสสัง วะสิสสามิ,

เราจักอยู่ตลอดฤดูฝนในที่นี้;

อิระ เหมันตะกิมหิสฺสุ,

ในฤดูหนาว และฤดูร้อนในที่นี้;

อิติ พาโล วิจินเตติ,

คนพาลย่อมคิดเสียดังนี้;

อันตะรายัง นะ พุชณะติ,

ย่อมไม่เฉลียวถึงอันตราย;

ปุปผานิเหวะ ปะจันนัตถัง พียาสัตตะมะนะสัง นะรัง
อะติตตังเยวะ กามะสุ อันตะโก กุรุเต วะสัง,

ผู้ทำที่สุด (คือมรณะ) ย่อมทำคนที่มีใจข้องแล้วใน
อารมณ์ต่าง ๆ มัวเก็บดอกไม้ทั้งหลาย (คือปัญญาความคุณ)
อยู่นั้นเทียว ไม่รู้เบื่อแล้วในกามทั้งหลายทีเดียว สู่อำนาจ;

๖๘

นะ สันติ ปุตตา ตาณายะ นะ ปิตา นะปิ พันธะวา
อันตะเกนาธิป็นนัสสะ,

เมื่อบุคคลอันมีมัจจุราชครอบงำแล้ว บุตรทั้งหลายมีอยู่
เพื่อป้องกันมัจจุราชไม่ได้ บิดาก็ไม่ได้ ถึงพวกพ้องก็ไม่ได้;

นัตถิ ญาตีสุ ตาณะตา,

ความป้องกันย่อมไม่มีในหมู่ญาติ;

เอตะมัตตะวะสัง ญัตวา ปันทิตโต สีละสังวุโต,

บัณฑิตทราบอำนาจแห่งเหตุนี้แล้ว พึงเป็นผู้สำรวมในศีล;

นิพพานะคะมะนัง มัคคัง จิปปะเมวะ วิโสระเย.

พึงเร่งรีบทำทางเป็นที่ไปพระนิพพานให้หมดจด.

สังวราสังวรคาถา

หันทะ มะยัง สังวะราสังวะระคาถาโย ภะณามะ เส.

(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาที่แสดงการสำรวมและไม่สำรวมกันเถิด)

สุภานุปัสสิง วิหารันตัง อินทริเยสุ อะสังวุตัง โภชนะนัมหิ
อะมัตตัญญุง กุสีตัง หีนะวีริยัง ตัง เว ปะสะหะติ มาโร,

มารย่อมรังควาน คนที่ตามเห็นอารมณ์ว่างามอยู่ ไม่
สำรวมแล้วในอินทริย์ทั้งหลาย ไม่รู้ประมาณในโภชนะ
เกียจคร้านแล้ว มีความเพียรเลว นั้นแลได้;

วาโต รุกขังวะ ทุพพะลัง,

เหมือนลมรั้งความดันไม้ที่ทุพพลภาพได้ฉะนั้น;

อะสุภานุปัสสิง วิหะรันตัง อินทรีเยสุ สุตังวุตัง โภชนะนัมหิ
จะ มัตตัญญูจ สัทธัง อารัทธะวีริยัง ตัง เว นัปปะสะหะติ มาโร,

มารยอมรั้งความคนที่ตามเห็นอารมณ์ว่าไม่งามอยู่ สำรวม
ดีแล้วในอารมณ์ทั้งหลาย รู้ประมาณในโภชนะ มีความ
เชื่อ และมีความเพียรปรารภแล้วนั้นแล ไม่ได้;

วาโต เสถังวะ ปัพพะตัง,

เหมือนลมรั้งความภูเขาหินไม่ได้ ฉะนั้น;

จักขุณา สังวะโร สาธุ,

ความสำรวมทางจักขุ เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จ;

สาธุ โสเตนะ สังวะโร,

ความสำรวมทางหู เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จ;

ฆาเนนะ สังวะโร สาธุ,

ความสำรวมทางจมูก เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จ;

สาธุ ชีวีหายะ สังวะโร,

ความสำรวมทางลิ้น เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จ;

กายเณนะ สังวะโร สาธุ,

ความสำรวมทางกาย เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จ;

๗๐

สาธุ วาจายะ สัจวะโร,

ความสำรวมทางวาจา เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จ;

มะนะสา สัจวะโร สาธุ,

ความสำรวมทางใจ เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จ;

สาธุ สัพพัตตะ สัจวะโร,

ความสำรวมในทวารทั้งปวง เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จ;

สัพพัตตะ สัจวุโต ภิกขุ,

ภิกษุสำรวมแล้วในทวารทั้งปวง;

สัพพะทุกขา ปะมุจจะตติ.

ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้ ดังนี้แล.

โมกขุปายคาถา

หันทะ มะยัง โมกขุปายะคาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาอุบายแห่งความหลุดพ้นกันเถิด)

สัพพะวัตถุตตะมัง นัตวา พุทธะธัมมะคะณัตตะยัง,

ข้าพเจ้าขอพนมัสการ ๓ รัตนะ คือ พระพุทธ พระธรรม
และพระสงฆ์ อันเป็นวัตถุอุดมกว่าวัตถุทั้งปวงแล้ว;

เชคุจณะกายะมัจฉานัง โมกขุปายัง ะทามิหัง,

จะบอกอุบายเป็นเครื่องพ้น แก่เหล่าชนผู้มีร่างกายอันน่า
รังเกียจ;

ปาฏิโมกขัง ปุเรตัพพัง,

ปาฏิโมกขสังวรศีลควรให้บริบูรณ์;

อะโถ อินทริยะสังวะโร,

อินทริยสังวรศีลด้วย;

อาชีวัตสะ อะโถ สุทธิ,

อาชีวะปาริสุทธิศีลด้วย;

อะโถ ปัจจะยะนิสสิตัง,

ปัจจยสันนิสสิตศีลด้วย;

จาตุปาริสุทธิสี่ลัง,

ปาริสุทธิศีลทั้ง ๔ (นี้);

กาตัพพัง ะ สุนิมมะลัง ะระณากะระณะหะวะ ภิกขุณา
โมกชะเมสิณา,

อันภิกษุผู้แสวงหาโมกขธรรม ควรกระทำให้บริสุทธิ์
โดยการทำและการไม่ทำ (คือทำตามพระพุทธานุญาต ไม่
ทำตามที่ทรงห้าม);

พุทธานุสสะติ เมตตา จะ อะสุกััง มะระณัสสะติ อิจจิมา
จะตุรารักขา,

กรรมฐานทั้ง ๔ อันเป็นเครื่องรักษาเหล่านี้ คือ
พุทธานุสสติ เมตตา อสุภะ มรณัสสติ;

๗๒

กาตัพพา จะ วิปัสสะนา,

และวิปัสสนาควรกระทำ;

วิสุทธะธัมมะสันตानิ,

พระพุทธเจ้า พระองค์มีพระสันดานบริบูรณ์ ด้วยพระธรรม
อันบริสุทธิ์;

อะนุตตะรายะ โภชียา โยคะโต จะ ปะโพธา จะ พุทโธ
พุทโธติ ญายะเต,

อันสัตว์โลกย่อมทราบว่ พุทธะๆ ดังนี้ เพราะเป็นผู้
ประกอบความเพียรเพื่อการตรัสรู้อันยอดเยี่ยม และ
เพราะยังสัตว์โลกให้ตรัสรู้ตาม (ดังนี้ชื่อว่า พุทธานุสสติ);

นระนานะระติรัจฉานะเกทา สัตตา สุขะลินิ,

สัตว์ทั้งหลาย ต่างด้วยมนุษย์ อมนุษย์ และดิรัจฉาน
เป็นผู้แสวงหาความสุข;

สัพเพปิ สุขิโน โหนตุ,

ขอเหล่าสัตว์แม่ทั้งปวง จงเป็นผู้ถึงความสุข;

สุขิตัตตา จะ เขมิโน,

และเป็นผู้เกษมสำราญ เพราะถึงความสุข (ดังนี้ชื่อว่า
เมตตาภาวนา);

เกสโรลมาทิจะวานัง อะยะเมวะ สะมุสสะโย กาโย สัพโพปิ
เชคุจโธ,

กายนี้แล เป็นที่ประชุมแห่งซากศพ มีผมขน เป็นต้น
แม่ทั้งหมดเป็นของน่ารังเกียจ;

วัณณาทีโต ปะฏิกุกุโธ,

ปฏิกุลโดยส่วนมีสี เป็นต้น (ดังนี้ชื่อว่า อสุกกัมมัฏฐาน);

ชีวัตินทริยุปัจเจทะสังขาตะมะระณัง ลียา สัพเพสังปีระ
ปาณีนัง,

ความตายกล่าวคือความแตกขาดแห่งชีวิตอินทรีย์ ฟังมีแก่
สัตว์ทั้งหลายหมดด้วยกันในโลกนี้;

ตัณหิ ฐวัง นะ ชีวัตัง,

เพราะว่า ความตายเป็นของเที่ยง ชีวิตความเป็นอยู่
เป็นของไม่เที่ยง (ดังนี้ชื่อว่า มรณัสสติ);

อะวิชาทีหิ สัมภูตา รูပ္ปัญจะ เวทนา ตะธา อะโธ สัตถุญา
จะ สังขารา วิญญาณัญจาติ ปัญจิเม,

เบญจขันธ์เหล่านี้ คือ รูป เวทนา สัตถุญา สังขาร วิญญาณ
มีมาแต่ปัจจัยต่าง ๆ มีอวิชา เป็นต้น;

อุปปัชขันติ นิรุชฌันติ,

ย่อมเกิดขึ้นและดับไป;

๗๔

เอวัง หุตฺวา อะภะวะโต เอเต รัมมา อนิจจา,

ธรรมเหล่านั้น ชื่อว่าไม่เที่ยง เพราะเป็นอย่างนั้นแล้ว
หาเป็นอย่างนั้นอีกไม่;

ตาวะกาลิกะตาทีโต,

เพราะเป็นเหมือนของยืมเขามา เป็นต้น;

ปุณฺ์ปุณฺ์ ปิพิตฺตตา อุปปาเทนะ ะเยนะ จะ เต ทุกขะ
อะนิจจา ย,

ธรรมเหล่าใดไม่เที่ยง ธรรมเหล่านั้นแลชื่อว่าเป็นทุกข์
เพราะเกิดขึ้นและเสื่อมไป และเพราะความที่สภาวะถูก
บีบคั้นกดดันอยู่รำไป;

อะถะ สันตฺตตะตาทีโต,

และเพราะความเป็นของเร่าร้อน เป็นต้น;

ะเส อะวัตตะนาเยวะ อตตะวิปิกะภะวะโต

สุญฺญตฺตัสสามิกิตฺตา จะ เต อะนัตตาติ ญาเยเร,

ธรรมที่ไม่เที่ยงเป็นทุกข์เหล่านั้น อันผู้ปฏิบัติยอมทราบว่
เป็นอนัตตา เพราะไม่เป็นไปในอำนาจเสียเลยทีเดียวด้วย
เพราะเป็นข้าศึกแก่ตนด้วย เพราะความเป็นสิ่งว่างเปล่าคือ
ความเป็นของไม่มีเจ้าของด้วย;

เอวัง สันเต จะ เต รัมมา,

ก็เมื่อเป็นเช่นนี้ ธรรมเหล่านั้น;

นิพพินทิตัพพะภาวะโต ทัทตะกะเคหะสะมาเยวะ,

เสมอด้วยเรือนถูกไฟไหม้แท้ เพราะความเป็นของ
น่าเบื่อหน่าย;

อะลัง โมกขัง คะเวสิตุง,

ควรแล้วเพื่อจะแสวงหาอุบายเป็นเครื่องพ้น;

ปัญจักขันธะมิมัง ทุกขัง,

ขันธ ๕ นี้เป็นทุกข์;

ตณฺหา สะมุทะโย ภาเว,

ค้นหาเป็นสมุทัย;

ตัสสา นิโรโธ นิพพานัง,

ความดับตัณหานั้นเสีย เป็นอันดับทุกข์;

มคโค อัญญังคิกิริโย,

หนทางอันประเสริฐประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ;

เอตตะกานังปี ปาฐานัง อตถัง สุตฺวา ยะถาระหัง ปะฏิปัชเชตตะ
เมธาวิ,

ท่านทั้งหลายผู้มีปัญญา มาทราบเนื้อความแห่งพุทธวจนะ
แม้มีประมาณเท่านี้แล้ว ฟังปฏิบัติตามสมควร;

ปัตตุง สังขาระนิพพุตินติ.

เพื่อบรรลุพระนิพพาน อันเป็นที่ดับสังขารด้วยประการ
ฉะนี้ แล.

๗๖

ตายนคาถา

หันทะ มะย้ง ตายะนะคาถาโย ะณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาป้องกันตกอบายภูมิกันเถิด)

ฉินทะ โสตั้ง ประรักกัมมะ,

ท่านจงพยายามตัดค้นหาเป็นดังกระแสน้ำเสีย;

กามะ ปะนุทะ ฬิราหิมะณะ,

จงบรรเทาทุกสิ่งหลายเสียเถิดพราหมณ์;

นัปปะหะยะ มุณี กามะ,

มุณีละกามทั้งหลายไม่ได้แล้ว;

เนกัตตะมุปะปัชชะติ,

ย่อมถึงความเป็นผู้เดียวไม่ได้;

กะยิรา เจ กะยิราเถนัง,

ถ้าบุคคลจะทำก็พึงทำกิจนั้นเถิด;

ทัฬหะเมนัง ประรักกะเม,

แต่พึงพากเพียรทำกิจนั้นให้จริง;

ลิตฺติโล หิ ปะริพพาโซ,

เพราะว่าสมณธรรมเครื่องละเว้นที่อ่อนโยน;

ภยโย อากิระเต ระชัง,

ยิ่งเกลียดโทษดุจธูลี;

อะกะตัง ทุกกะภูง์ เสยโย,

กรรมชั่วอันบุคคลไม่ทำดีกว่า;

ปัจฉา ตัปปะติ ทุกกะฐัง,

เพราะว่ากรรมชั่ว ย่อมเผาผลาญในภายหลัง;

กะตัญจะ สุกะตัง เสยโย ยัง กัตติวา นานุตัปปะติ,

ก็บุคคลทำกรรมใดแล้ว ย่อมไม่เดือดร้อนในภายหลัง
กรรมนั้นเป็นกรรมดี อันบุคคลทำแล้ว ดีกว่า;

กุโส ยะธา ทุกคะหิโต หัตตะเมวานุกันตะติ,

เหตุใดอันบุคคลจับไม่ดีแล้ว (ดึงมา) ย่อมบาดมือนั่นเอง
ฉันใด;

สามัญญัง ทุปะรามัญญัง,

คุณเครื่องเป็นสมณะ อันบรรพชิตลูปกล่าวแล้ว;

นิระยาญุปะกัทตะติ, ย่อมจุดไปนรกฉันนั้น;

ยังกิญจิ ลิตถิง กัมมัง, การอันใดอันหนึ่ง ที่ย่อหย่อน;

สังกิลิฏฐัญจะ ยัง วะตัง, และวัตรอันใดที่เศร้าหมองแล้ว;

สังกัสสะรัง พิริหิมะจะริยัง,

และพรหมจรรย์อันใดที่ตามระลึกรด้วยความรังเกียจ;

นะ ตัง โหติ มะหัพพะลันติ.

กิจ ๓ อย่างนั้น ย่อมเป็นของไม่มีผลมาก ดังนี้แล.

๗๘

มิตตามิตตคาถา

หันทะ มะยัง มิตตามิตตคาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถามิตรแท้ มิตรเทียม กันเถิด)

อัญญะทัตถุหะโร มิตโต,

มิตรปอกลอก นำไปทางเสื่อมอย่างเดียว;

โย จะ มิตโต วจีปะระโม,

มิตรใดมีวาจา ดีแต่ปราศร้ายเป็นอย่างยิ่ง;

อะนุปปิยัญจะ โย อาหุ,

มิตรใดกล่าวคำประจบ;

อะปาเยสุ จะ โย สะขา,

มิตรใดเป็นเพื่อนในความฉิบหาย;

เอเต อะमितเต จัตตาโร อิติ วิญญายะ ปัณทิตโต,

บัณฑิตพิจารณาเห็นว่า คนทั้ง ๔ จำพวกนี้มีไซ้มิตรแล้ว;

อาระกา ปะริวัชเชยยะ,

พึงหลีกเลียงเสียให้ห่างไกล;

มັคคัง ปะฎิภะยัง ยะธา,

เหมือนคนเดินทาง เว้นทางอันมีภัยเสียจะนั้น;

อุปะกาโร จะ โย มิตโต,

ส่วนมิตรใดมีอุปการะ;

สุขะทุกโข จะ โย สะขา,

เพื่อนใดร่วมทุกข์ร่วมสุขกันได้;

อิตถักขายี จะ โย มิตโต,

มิตรใดมีปกติบอกประโยชน์ให้;

โย จะ มิตตานุกัมปะโก,

และมิตรใดเป็นผู้อนุเคราะห์เอ็นดูซึ่งมิตร;

เอเตปิ มิตเต จัตตาริ อิติ วิญญายะ ปันฑิตโต,

บัณฑิตพิจารณาเห็นว่า คนทั้ง ๔ จำพวกนี้เป็นมิตรแท้
จริงแล้ว;

ลักกัจจัง ปะยิริปปาเสยยะ,

พึงเข้าไปคบหาโดยเคารพ;

มาตา ปุตตังวะ โอระสัง.

ตั้งมารดาเข้าใกล้บุตรอันเกิดแต่อก ฉะนั้น.

พุทธอุทานคาถา

หันทะ มะยั้ง พุทธอุทานะกาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาพุทธอุทานกันเถิด)

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ รัมมา, อาตาปิโน ฌายะโต
พีร่าหิมะณัสสะ,

เมื่อใด ชรรรทั้งหลาย ปราภฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียร
เพ่งอยู่;

อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา,

เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป;

ยะโต ปะชานาติ สะเหตุรัมมัง.

เพราะรู้แจ้งชัดว่า ชรรรทั้งหลายเกิดแต่เหตุ.

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ รัมมา, อาตาปิโน ฌายะโต
พีร่าหิมะณัสสะ,

เมื่อใด ชรรรทั้งหลาย ปราภฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียร
เพ่งอยู่;

อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา,

เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป;

ยะโต ขะยั้ง ปัจจะยานัง อะเวทิต.

เพราะได้รู้ความสิ้นไปแห่งปัจจัยทั้งหลาย.

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ชัมมา, อาตาปีโน ฌายะโต
พรัหัมมะณัสสะ,

เมื่อใด ธรรมทั้งหลาย ปราภฏแก่พราหมณ์ผู้มีความเพียร
เพ่งอยู่;

วิฐปะยัง ติญฐะติ มาระเสนัง,

พราหมณ์นั้น ย่อมกำจัดมารและเสนามารดำรงอยู่ได้;

สุโรระ โອภาสะยะมันตะลิกขันติ.

ดูจอาทิตย์กำจัดความมืด ทำอากาศให้สว่างอยู่นั้น.

ขันติกถา

หันทะ มะยัง ขันติกะถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวขันติกถากันเถิด)

โย ปะนะ ภิกขุ, ภิกขุรูปใด;

ชัมมานุชัมมะปะฏิปันโน วิหะระติ,

เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมอยู่;

ตามิจิปะฏิปันโน อะนุชัมมะจารี,

เป็นผู้ปฏิบัติชอบ เป็นผู้ปฏิบัติตามธรรมเป็นปกติ;

๘๒

โส ตะถาคะตัง สักกะโรติ ะรุกะโรติ มาเนติ ปุเชติ,
 ผู้นั้นย่อมได้ชื่อว่า ได้สักการบูชาในพระตถาคตเจ้า;

ประมายะ ปุชายะ ปะฏิปัตติปุชายะ,
 ด้วยการปฏิบัติบูชา อันเป็นการบูชาอย่างสูงสุด;

สีละสะมาธิคุณานัง ขันตี ปะธานะการะณัง,
 ความอดทน เป็นที่ตั้งแห่งศีลและสมาธิ;

สัพเพปิ กุสะลา รัมมา ขันติยาเยวะ วัฑฒันติ เต,
 กุศลธรรมทั้งหลาย ย่อมเจริญเพราะความอดทน โดยแท้;

เกะลาณังปิ ปาปานัง ขันตี มุลัง นิกันตะติ,
 ความอดทน ย่อมตัดเสียได้ ซึ่งรากเหง้าแห่งอกุศลธรรม
 ทั้งหมด;

คะระหะกะละหาทีนัง มุลัง ขะนะติ ขันติโก,
 ผู้อดทนย่อมขุดเสียได้ซึ่งหายนเหตุทั้งหลาย มีการติเตียน
 การทะเลาะกัน เป็นต้น;

ขันตี ธีรัสสะ ลังกาโร,
 ความอดทน เป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์;

ขันตี ตะโป ตะปัสสิโน,
 ความอดทน เป็นตบะของนักปฏิบัติ;

ขันตี พะลัง วะ ยะตีนัง,

ความอดทน เป็นกำลังของผู้มีอินทรีย์สำรวมแล้วทั้งหลาย;

ขันตี หิตะสุขาเวหา,

ความอดทน นำประโยชน์และความสุขมาให้;

ขันติโก เมตตะวา ลาภี ยะสัสสี สุขะสีละวา,

ผู้อดทน เชื่อว่าเป็นผู้มีมิตร มีลาภ มียศ มีความสุข เป็นปกติ;

ปิโย เทวะมะนุสธานัง มะนาโป โหติ ขันติโก,

ผู้อดทน เชื่อว่าเป็นที่รักที่เจริญใจของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย;

อัตตะโนปิ ปะเรสฺสญะจะ อตถาเวโห วะ ขันติโก,

ผู้อดทน เชื่อว่าเป็นผู้นำประโยชน์มาให้ตนและชนเหล่าอื่นด้วย;

สัคคะโมกขะคะมัง มัคคัง อารุฬโห โหติ ขันติโก,

ผู้อดทน เชื่อว่าเป็นผู้เข้าสู่เส้นทางที่ไปสวรรค์ และพระนิพพาน;

สัทธโน วะจะโนวาทัง กะโรติเยวะ ขันติโก,

ผู้อดทน เชื่อว่าเป็นผู้ทำตามโอวาทคือคำสอนของพระศาสดานั้นเทียว;

๘๕

ประมายะ จะ ปุชายะ ชินัง ปุชเชติ ชันติโก,

ผู้อดทน ชื่อว่าได้บูชาพระชินเจ้า ด้วยการบูชาอย่างสูงสุด;

สุขา สังฆัสสะ สามัคคี,

ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะ ย่อมนำความสุขมาให้;

สะมัคคานัง ตะโป สุโข,

ความเพียรของผู้พร้อมเพรียงกัน ย่อมนำความสุขมาให้;

สุโข วิเวโก ตุณฐัสสะ สุตะธัมมัสสะ ปัสสะโต,

ความสงบของผู้ยินดีในธรรมที่เห็นปรากฏแล้ว ย่อม
นำความสุขมาให้;

อัปฺยาปฺชณัง สุขัง โลเก ปาณะญเตสุ สัตถุญะโม,

ความไม่เบียดเบียน ความสำรวมในสัตว์ทั้งหลาย ย่อม
อยู่เป็นสุขในโลก;

สุขา วิจารณ์ตา โลเก กามานัง สะมะติกกะโม,

ความปราศจากกำหนด ความก้าวล่วงกามทั้งหลายในโลก
เสียได้ ย่อมอยู่เป็นสุข;

อัสมิมานัสสะ วินะโย เอตัง เว ประระมัง สุขัง,

การนำอัสมิมานะออกหมดเสียได้ เป็นสุข, อย่างยิ่ง;

กิจโณ มะนุสสะปะภูติโก,

การได้อัตภาพเป็นมนุษย์ เป็นของยาก;

กิจฉัง มัจฉานะชีวิตัง,

การดำรงชีวิตอยู่ของสัตว์ผู้ต้องตาย เป็นของยาก;

กิจฉัง สัทธัมมัสสะวะหนัง,

การได้ฟังพระสัทธรรม เป็นสิ่งที่หาได้ยาก;

กิจโณ พุทธานะมุปปาโท,

ความเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นการยาก;

อปปะมาโท อะมะตัง ปะทัง,

ความไม่ประมาท เป็นทางไม่ตาย;

ปะมาโท มัจจุโน ปะทัง, ความประมาท เป็นทางแห่งความตาย;

อปปะมัตตา นะ มียันติ, ผู้ไม่ประมาท ชื่อว่ายังไม่ตาย;

เย ปะมัตตา ยะธา มะตา, ผู้ประมาทแล้ว ชื่อว่าตายแล้ว;

เอตัง วิเสสโต ฉุตฺวา อปปะมาทฺมฺหิ ปัณชิตา,

บัณฑิตทั้งหลาย ทราบความข้อนี้โดยทั่วกันแล้ว ย่อมตั้ง
อยู่ในความไม่ประมาท;

อปปะมาเท ปะโมทนต์ิ อะริยานัง โคจะเร ระตา.

ย่อมบันเทิงในความไม่ประมาท ยินดีแล้วในธรรมอันเป็น
ที่ไปของพระอริยเจ้าทั้งหลาย.

๘๖

ปรมกัลยาณมิตตคาถา

หันทะ มะยัง ประระมะกัลยาณะมิตตตะคาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถากัลยาณมิตรผู้ประเสริฐกันเถิด)

อานันโท ภาคะวันตัง เอตะทะโวจะ,

พระอานนท์ได้กล่าวคำนี้กับพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า;

อุปัชฌะมิทัง ภันเต พรัหฺมะจะริยัสสะ ยะทิทัง กัลยาณะมิตตะตา
กัลยาณะสะหายะตา กัลยาณะสัมปะวังกะตาติ,

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ความเป็นผู้มีมิตรดี มีสหายดี มีเพื่อน
ผู้แวดล้อมดี นี่เป็นครึ่งหนึ่งของพรหมจรรย์;

เอวัง วุตตาหัง เอตะทะโวจะ,

เมื่อพระอานนท์กล่าวอย่างนี้แล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้า
ได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า;

มา เหวัง อานันทะ, คุณ่อนอานนท์ เธออย่ากล่าวอย่างนั้น;

สะกะละเมวะ หิทัง อานันทะ พรัหฺมะจะริยัสสะ ยะทิทัง
กัลยาณะมิตตะตา กัลยาณะสะหายะตา กัลยาณะสัมปะวังกะตาติ,

คุณ่อนอานนท์ ความเป็นผู้มีมิตรดี มีสหายดีมีเพื่อน
ผู้แวดล้อมดี นี่เป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ทีเดียว;

เอวัง โข อานันทะ ภิกขุ กัลยาณะมิตโต กัลยาณะสะหาโย
กัลยาณะสัมปะวังโก อะริยัง อัญญักกิง มัคคัง ภาเวติ,

คุณ่อนอานนท์ ภิกษุ (พุทธบริษัท) ผู้มีมิตรดี มีสหายดี

มีเพื่อนผู้แวดล้อมดี ย่อมเจริญอุรียมรรคมืองค์แปดให้
มากได้อย่างนี้แล;

มะมัญหิ อานันทะ กัลยาณะमितตัง อากัมมะ,

คู่ก่อนอานนท สัตว์ทั้งหลายเหล่าใด ได้อาศัยเรา (คือ
พระพุทธเจ้า) เป็นกัลยาณมิตรแล้ว;

ชาติธัมมา สัตตา ซาติยา ปะมุจจันติ,

สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น ผู้มีความเกิดเป็นธรรมดา ย่อม
หลุดพ้นจากความเกิดได้;

ชะราธัมมา สัตตา ชะรายะ ปะมุจจันติ,

สัตว์ทั้งหลาย ผู้มีความแก่เป็นธรรมดา ย่อมหลุดพ้นจาก
ความแก่ได้;

พียาธิธัมมา สัตตา พียาธิโต ปะมุจจันติ,

สัตว์ทั้งหลาย ผู้มีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา ย่อมหลุดพ้น
จากความเจ็บไข้ได้;

โสกะปะริทะวะทุกะชะโทมะนัสสุปายาสะธัมมา สัตตา

โสกะปะริทะวะทุกะชะโทมะนัสสุปายาเสหิ ปะมุจจันติ,

สัตว์ทั้งหลาย ผู้มีความโศก ความรำไรรำพัน ความไม่
สบายกาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจเป็นธรรมดา
ย่อมหลุดพ้นจากความโศก ความรำไรรำพัน ความไม่
สบายกาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจได้;

อิติ. ด้วยอาการอย่างนี้แล.

เทวทูตสุดตปาฐะ

หันทะ มะยัง เทวะทูตะสุดตะปาฐาโย ภาณมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีเทวทูตสูตรกันเถิด)

โจทิตา เทวะทูเตหิ เย ปะมัจฉันติ มาณะวา,
เต ทิณะรัตตัง โสจันติ หิณะกายูปะคา ณะรา,

บุคคลเหล่าใด ถูกเทวทูตทั้งหลายตักเตือนแล้ว ยัง
ประมาทอยู่ บุคคลเหล่านั้นจะเข้าถึงกายหยาบ เกิดใน
นรกประสบทุกข์โศกอยู่สิ้นกาลนาน;

เย จะ โข เทวะทูเตหิ สันโต สัพปุริสา อิระ,
โจทิตา นัปปะมัจฉันติ อะริยะธัมเม กุทาจะนัง,

ส่วนบุคคลเหล่าใด เป็นสัตบุรุษ ผู้สงบ ถูกเทวทูต
ทั้งหลายตักเตือนแล้ว ย่อมไม่ประมาทในอริยธรรม
กำหนดรู้อยู่เป็นนิจ;

อุปาทานะ ภายัง ทิลัวา ชาติมะระณะสัมภะเว,
อะนุปาทา วิมุจันติ ชาติมะระณะสังขะเย,

บุคคลเหล่าใด เห็นภัยในความยึดมั่นถือมั่น อันเป็นปัจจัย
ก่อให้เกิดชาติ ชรา มรณะ บุคคลเหล่านั้น ย่อมหลุดพ้น
จากอุปาทาน เพราะความพยายามกระทำให้สิ้นซึ่งชาติ
ชรา มรณะนั้น;

เต เขมะปัตตา สุจิโน

สัพพะเวระภะยาตีตา

ทิกฺขุระชัมมาภินิพพตา,

สัพพะทุกขัง อุปัจจะคุณตี.

บุคคลเหล่านั้น เป็นผู้มีความเกษมสุข เป็นผู้บรรลุนิพพานในปัจจุบันชาตินี้ เป็นผู้พ้นแล้วจากเวรและภัยทั้งปวง ก้าวล่วงความทุกข์ทั้งปวงแล้ว ดังนี้แล.

สุภาสิตคาถา

หันทะ มะยัง สุภาสิตะคาถาโย ภะณมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาสุภาสิตกันเถิด)

สาธุรูปโ จะ ปาสังโส ทิวารัตตะเยนะ สัจจะวา,

ผู้มีความสัตย์ด้วยทวารทั้งสาม ครบทั้งกาย วาจา ใจ ดิจริง
ควรสรรเสริญ;

ฉันโท จะ วิริยัง จิตตัง วิมังสา จาตละสาธิกา,

ความชอบใจอยากทำหนึ่ง, ความเพียรหนึ่ง, ความคิด
ที่ดีหนึ่ง, ปัญญาที่รู้เลือกเฟ้นหนึ่ง, ทั้งสี่สิ่งนี้ ให้
ประโยชน์นั้น ๆ สำเร็จทุกกิจการ;

ทะยะยะ อิริตา วาจา,

วาจาที่บุคคลกล่าวด้วยเอ็นดูกรุณา;

๙๐

โสดุณา อะนุการินา, ควรวที่ผู้ฟังจะทำตาม;

โสดุหิ อะนุกาตัพพา เมตตะจิตเตนะ ภาสิตา,
 วาจาที่ผู้มีจิตเมตตากล่าว, ผู้ฟังทั้งหลายฟังทำตาม;

โสดุหิ สุฏฐุ โสตัพพา อตตะกามะนะ ภาสิตา,
 วาจาที่ผู้ปรารธนาประโยชน์กล่าว, ผู้ฟังฟังให้ดี;

กะตัสสะ นัตถิ ประฏิการัง, สิ่งที่คุณทำแล้วจะทำคืนไม่ได้;

ปะเควะ ตัง ประริชิตัง, ให้ผู้จะทำ พิจารณาเสียก่อนจึงทำ;

อะวิจินตียะกะตัง กัมมัง, กรรมที่บุคคลไม่ได้คิดแล้วทำ;

ปัจฉาตาปายะ วัตตะเต, เป็นไปเพื่อเดือดร้อนเมื่อภายหลัง;

กะยิรา เจ กะยิราถะนัง, ถ้าจะทำแล้วก็ให้ทำจริง ๆ จึงจะดี;

เอวันตัง ตัง สะมิชณะติ,
 อย่างนี้ กิจนั้น ๆ ก็จะสามารถได้โดยประสงค์;

รักขะยยะ อตตะโน สาธุ, ให้รักษาคุณความดีของตนไว้;

ละวะณัง โลณะตัง ยะถา, ดังเกลือรักษาความเค็มของเกลือไว้;

สัมมาปะฏิเวกขิต์วา ตัง ตัง กะเรยยะ อิสสะโร,

ผู้เป็นใหญ่ฟังพิจารณาให้ดีให้ชอบเสียก่อน, จึงค่อย
 ทำกิจการนั้น ๆ;

กะเรยยัง กิณฺจิก ปาสังสัจ, จะทำอะไรให้ผู้รู้ชมสรรเสริญ;
 เอวัง โนสสถานุตตปะนัง,
 อย่างนี้ จึงจะไม่มีความร้อนใจแก่เขานั้นเมื่อภายหลัง;
 สัมมุขา ยาทิสัจ จินณัง, ต่อหน้าคนประพตฺติเช่นไร;
 ประรัมมุขาปี ตาทิสัจ, ถึงลับหลังคนก็ให้ประพตฺติเช่นนั้น;
 ภูมิจิ เว สาธุรูปานัง กะตัญญู กะตะเวทิตา,
 ความเป็นผู้กตัญญูกตเวที เป็นพื้นฐานของคนดีทั้งหลาย
 ในโลก;
 สุทาทชะโว อะโนลิตฺโน, ผู้ขยันทันกาลดีไม่ที่ถ้อย;
 กุพพิง ประรัมมุขา อะปี, เมื่อทำกิจการแม้ ณ ที่ลับหลัง;
 รักขะมาโน สะโต รักข, ผู้จะรักษาให้มีสติ ระวังรักษา;
 อัปปีตโต โน จะ อุลละเป, อนึ่ง เมื่อยังไม่ถึง อย่าพึงพูดอวด;
 อตฺตา หิ อตฺตะโน นาโถ, ตนเป็นที่พึ่งของตน;
 โก หิ นาโถ ประโร ลียา, ใครผู้อื่นจะเป็นที่พึ่งแก่ตนได้;
 ประภูทิจจะวะ ตัง กะยิรา ยัง ชัญญู หิตะมัตตะโน,
 ถ้ารู้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์แก่ตนแล้ว, พึงทำกิจนั้น ๆ
 แต่เดิมทีเดียว;

๙๒

สกัดตะปะสุโต ลียา,

ฟังเป็นผู้ชวนขวายเป็นประโยชน์ของตนเถิด;

สกัดตะปะระมา อัดธา,

ประโยชน์ทั้งหลาย มีประโยชน์ของตนเป็นอย่างยิ่ง;

ขันตียา ภยโย นะ วิชชะติ,

สิ่งอื่น ๆ ไม่มียิ่งกว่าขันติ ความอดทน;

สามัญญะ สะมะโณ ติญฺฐะ,

ตนเป็นสมณะ ฟังตั้งอยู่ในธรรมของสมณะ;

ปุเรยยะ ชัมมะมัตตะโน,

ฟังบำเพ็ญธรรมของตน ๆ ให้บริบูรณ์เถิด;

อุจโจ หิ อุจจะตัง รักขัง,

ตนเป็นคนสูง ให้รักษาความสูงของตนไว้;

คุณะวา จาตตะโน คุณัง,

ผู้มีคุณความดี ให้รักษาคุณความดีของตนไว้ให้ดี;

สาธุ โข ทุลละโก โลก, คุณความดีหายากยิ่งนักในโลก;

อะสาธุ สุตตะโก สะทา. สิ่งที่ไม่ดีไม่ชอบ หาง่ายทุกเมื่อ.

อัปปะมาทธีมมคคาถา

หันทะ มะยัง อัปปะมาทธีมมคคาถาโย ภะณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคคาถาอัปปะมาทธีมมกันเถิด)

อัปปะมาโท อะมะตัง ปะทัง ปะมาโท มัจจุโน ปะทัง
อัปปะมัตตา นะ มียันติ เย ปะมัตตา ยะธา มะตา,

ความไม่ประมาทเป็นทางไม่ตาย, ความประมาทเป็นทาง
แห่งความตาย, ชนทั้งหลาย ผู้ไม่ประมาทแล้วชื่อว่าย่อม
ไม่ตาย, ผู้ซึ่งประมาทแล้วก็เหมือนคนตายแล้ว;

เอตัง วิสสะโต ญัตวา อัปปะมาทธีมิ ปันชิตา,
อัปปะมาเท ปะโมหันติ อะริยานัง โคจะเร ระตา,

บัณฑิตทั้งหลาย ทราบความข้อนั้นโดยแยกกันแล้ว,
ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ย่อมบันเทิงในความไม่ประมาท,
ยินดีแล้วในธรรมอันเป็นโคจรของพระอริยเจ้าทั้งหลาย;

เต ฌายิโน สาทะติกา นิจจัง ทัพพะปะรักกะมา,
สุสันติ ธีรา นิพพานัง โยคักขมัง อะนุตตะรัง.

บัณฑิตผู้เป็นนักปราชญ์เหล่านั้น พงษ์พิจารณาธรรม, มี
ความเพียรติดต่อกัน มีความบากบั่นมั่นเป็นนิจ ย่อม
ถูกต้องพระนิพพาน, อันเกษมจากโยคะ หารธรรมอื่น
ยิ่งกว่ามิได้ ฯ

สังเวคอิธชีวิตคาถา

หันทะ มะย้ง สังเวคะอิธชะชีวิตะคาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาแสดงความเป็นอยู่
ด้วยความสังเวชในโลกที่ยังเหลืออยู่นี้กันเถิด)

อัปปะมายู มะนุสสานัง หิเพยยะ นัง สุโปริโส,

อายุของหมู่มนุษย์นี้น้อยนัก ผู้ใคร่คุณงามความดี พึง
ดูหมิ่นอายุที่น้อยนิดนี้;

จะเรยยาทิตตะสีโสวะ นัตถิ มัจจุสสะ นาคะโม,

พึงรีบประพาดตนให้เหมือนคนถูกไฟไหม้บนศีรษะเถิด,
เพราะความตายจะไม่มาถึงเรานั้น ไม่มี;

อัจจะยันติ อะโหรัตตะตา ชีวิตัง อุปะรุชณะติ,

วันคืนก็ล่วงเลยไป ชีวิตก็ใกล้สู่ความตาย;

อายุ จียะติ มัจจานัง กุณนะทีนังวะ โอตะกัณติ,

อายุของสัตว์ทั้งหลายย่อมสิ้นไป, เหมือนน้ำแห่งลำธาร
น้อยสิ้นไปอยู่;

นะ เหวะ ติฏฐัง นาสีนัง นะ สะยานัง นะ ปัตตะคุง,

กาลเวลาคืออายุ ย่อมกลืนกินสัตว์ทุกขณะไม่เฉพาะที่ยืน,
ไม่เฉพาะที่นั่ง, ไม่เฉพาะที่นอน, ไม่เฉพาะที่เดิน เท่านั้น ฯ

ตัลมา อิระ ชีวิตะเสเส,

เพราะเหตุนี้แล ชีวิตที่ยังเหลืออยู่นี้;

กิจจะกะโร ลียา นะโร นะ จะ มัชเชติ,

พึงรีบกระทำความดีตามหน้าที่ของตน, อย่าได้ประมาทเลย;

อิติ.

ด้วยประการฉะนี้แล.

ธัมมปริยายะ

หันทะ มะยัง ธัมมะปะริยายะกาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาธัมมปริยายกันเถิด)

สัพเพ สัตตา มะริสสันติ มะระณันตัง हि ชีวิตัง,

สัตว์ทั้งหลายทั้งสิ้นจักต้องตาย เพราะชีวิตนี้มีความตาย
เป็นที่สุครอบ;

ชะรังปี ปัตวา มะระณัง เอวังธัมมา हि ปาณิน,

แม้จะอยู่ได้ถึงชราที่จักต้องตาย, เพราะสัตว์ทั้งหลาย ย่อมเป็น
อย่างนี้ตามธรรมดา;

ยะมะกัง นามะรูปัญจะ อุโก อัญญัญญะนิสสิตา,

นามและรูปอันเป็นคู่หนึ่ง, และธรรมอันเป็นคู่อื่น ๆ อาศัย
กันอยู่แล้ว เป็นของคู่กัน;

๙๖

เอกัสมิง ภิชชะมานัสมิง อุโภ ภิชขันติ ปัจจะยาติ,

เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแตกสลาย, ธรรมอันเป็นปัจจัยทั้งสอง
ฝ่ายย่อมแตกสลายไป;

ยะถาปี อัญญะตะรัง พีชัง เขตเต วุตตัง วิรุหะติ,

เปรียบเหมือนพีชอย่างใดอย่างหนึ่งที่หว่านลงแล้วใน
พื้นแผ่นดิน, ย่อมงอกขึ้นได้;

ปะฐะวีระสัจจะ อาคัมมะ สิเนหัญจะ ตะภูกะยัง,

เพราะอาศัยรสแห่งแผ่นดิน และเชื่อในยางอันเป็นปัจจัย
ทั้ง ๒ อย่างนั้น;

เอวัง ขันธา จะ ธาตุโย ฉะ จะ อายะตะนา อิเม,

ขันธทั้ง ๕ และธาตุทั้งหลาย, พร้อมทั้งอายตนะทั้ง ๖ นี้
ก็เหมือนกัน;

เหตุจ ปะฎิจจะ สัมภุตา เหตุภังกา นิรุชณะเร,

อาศัยเหตุจึงเกิดขึ้นได้, เพราะกำจัดเหตุแล้วพึงดับไป;

ยะถา หิ อังคะสัมภารา โหติ สัทโท ระโธ อิติ,

เปรียบเหมือนการประกอบชิ้นส่วนของรถเข้าด้วยกัน,
ถ้าเรียกว่ารถก็มีขึ้นได้;

เอวัง ชันเชตุ สันเตสุ โหติ สัตโตติ สัมมะติ,

เมื่อขันธทั้ง ๕ ยังมีอยู่ที่เหมือนกัน, คำสมมติว่าสัตว์ก็มี
จันได้;

อุโภ ปุญญัญญจะ ปาปัญญจะ ยัง มัจโจ กุรุเต อีระ,

ผู้ต้องตาย ทำบุญใดและบาปใดทั้งสองในโลกนี้แล้ว;

ตัณฺหิ ตัสสะ สะกัง โหติ ตัญญจะ อาทายะ กัจฉะติ,

บุญและบาปนั้นแล ย่อมเป็นของ ๆ เขาผู้นั้น โดยแท้,
เขาย่อมถือเอาบุญและบาปนั้นไป;

ตัณฺหิจัสสะ อะนุกัง โหติ ฉายาวะ อะนุปรายินี,

บุญและบาปนั้น ย่อมติดตามเขาไป, เหมือนเงาตามตัว
เขาไป ฉะนั้น;

สัทธายะ สีเลนะ จะ โย ปะวัฑฒะติ,

ผู้ใดเจริญธรรมอันเป็นคู่ด้วยศีลและมีศรัทธา;

ปัญญาเย จาเคนะ สุเตนะ จูภะยัง,

ด้วยปัญญา ด้วยการสดับศึกษา และด้วยการเสียดละ;

โส ตาทิโส สัพปุริโส วิจกขะโณ,

บุคคลผู้เช่นนั้นเป็นสัตบุรุษ เป็นผู้เฉียบแหลม;

๙๘

อาทิตย์ติ สาระมัทธะว อตตะโน,

ย่อมเป็นผู้ถือเอาประโยชน์แห่งตน, ในโลกนี้ไว้ได้โดยแท้;

อชชวะ กิจจะมาตปโปง โก ชัญญา มะระณัง สุเว,

ความพากเพียร เป็นกิจที่ต้องทำในวันนี้, ใครจะรู้ความตาย
แม่พรุ่งนี้;

นะ หิ โน ลังคะรันเตนะ มะหาเสเนนะ มัจจุนา,

ก็เพราะพญาเหยี่ยวคำคือมัจจุราช ไม่ปล่อยพวกเราทั้ง
หลายแน่;

เอวมภูเตสุ เปยะเตสุ สาธุ ตตถาชฌูปกชะนา,

เมื่อสังขารอันเป็นที่รักเหล่านั้นต้องเป็นอย่างนี้แน่นอน,
การวางเฉยในสังขารอันเป็นที่รักเสียได้ ย่อมเป็นการดี;

อะปิ เตสัง นิโรธายะ ปะฏิปัตตะยาติ สาธุกา,

อนึ่ง การปฏิบัติเพื่อดับสังขารเหล่านั้นเสียได้, คือความดี;

ลัพพัง ลัมปาทะนียัญญหิ อปปะมาเทนะ ลัพพะทาติ.

กิจทั้งสิ้นนี้จะพึงบำเพ็ญให้บริบูรณ์ได้, ด้วยความไม่
ประมาททุกเมื่อเท่านั้นแล ดังนี้.

สีอุทเทสปาฐะ

หันทะ มะยัง สีอุทเทสปาฐัง ภาณามะ เส
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาสีอุทเทสของสีลกันเถิด)

ภาสิตะมิทัง เตนะ ณะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อระหะตา
สัมมาสัมพุทเธนะ,

พระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้เห็นเป็นพระอรหันต์ตรัสรู้เอง
โดยถูกต้องพระองค์นั้น, ได้ตรัสคำนี้ไว้แล้วว่า;

สัมปันนะสีลา ภิกขะเว วิหะระถะ สัมปันนะปาฏิโมกขา,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เธอทั้งหลายจงเป็นผู้มีศีลสมบูรณ์
มีพระปาฏิโมกข์สมบูรณ์อยู่เถิด;

ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะระถะ อจาระโคจระระสัมปันนา,

จงเป็นผู้สำรวมแล้วด้วยความสำรวมในพระปาฏิโมกข์,
สมบูรณ์ด้วยอาจารย์และโคจระ คือมรรยาทและสถานที่
ควรเที่ยวไปอยู่เถิด;

อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ณะยะทัสสาวิ สะมาทายะ ลิกขะถะ

ลิกขาปะเทสุติ,

จงเป็นผู้มีปกติเห็นภัย, ในโทษแม้เพียงเล็กน้อย, สมาทาน
ศึกษาในสิกขาบททั้งหลายเถิด;

๑๐๐

ตัสมาติหิมเหหิ ลิกขิตัพพัง,

เพราะเหตุนี้แล, เราทั้งหลายพึงทำความศึกษาด้วยธรรม
๓ ประการคือ;

สัมปันนะสีลา วิหาริสสามะ สัมปันนะปาฏิโมกขา,

เราทั้งหลายจักเป็นผู้มีศีลสมบูรณ์ มีพระปาฏิโมกข์
สมบูรณ์อยู่;

ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหาริสสามะ

อาจาระโคจระสัมปันนา,

เราทั้งหลายเป็นผู้สำรวมแล้วด้วยความสำรวมในพระ-
ปาฏิโมกข์, จักเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอาจาระและโคจระ, คือ
มรรยาทและสถานที่ควรเที่ยวไปอยู่เถิด;

อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ภะยะทัสสาวิ สะมาทายะ ลิกขิสสามะ
ลิกขาปะเทสุติ,

เราทั้งหลายจักเป็นผู้มีปกติเห็นภัยในโทษแม้เพียงเล็กน้อย,
สมาทานศึกษาในสิกขาบททั้งหลาย;

เอวัญหิ โน ลิกขิตัพพัง.

เราทั้งหลาย, พึงทำความศึกษาสำเนียงอย่างนี้แล.

สมาธิสูตร

หันทะ มะยัง สมาธิสูตรตะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีสมาธิสูตรกันเถิด)

สมาธิง ภิกขะเว ภาเวอะ, อัปปะมาณัง นิปะกา ปะติสสะตา,
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย! เธอทั้งหลายผู้มีปัญญา มีสติตั้งมั่น
จงยังสมาธิอันไม่มีประมาณให้เจริญขึ้นเถิด;

สมาธิง ภิกขะเว ภาวะยะตัง อัปปะมาณัง นิปะกาณัง
ปะติสสะตานัง, ปัญจะ ญาณานิ ปัจจัตตัญญูเวยะ อุปปัชชัตติ,
เมื่อเธอทั้งหลายเป็นผู้มีปัญญา, มีสติตั้งมั่นยัง สมาธิอัน
ไม่มีประมาณให้เจริญขึ้นแล้ว ญาณ ๕ อย่าง ย่อมเกิดขึ้น
เฉพาะตน;

กะตะมานิ ปัญจะ, ญาณ ๕ อย่างเป็นไฉน?

อะยัง สมาธิ ปัจจุปันนะสุโข เจวะ อายะติง จะ สุขะวิปาโกติ,
ปัจจัตตัญญูเวยะ ญาณัง อุปปัชชะติ,
คือ ญาณย่อมเกิดขึ้นเฉพาะตนว่า, สมาธินี้มีสุขในปัจจุบัน
และมีสุขเป็นวิบากต่อไป;

อะยัง สมาธิ อะริโย นีรามิโสติ, ปัจจัตตัญญูเวยะ ญาณัง
อุปปัชชะติ,

ย่อมรู้เฉพาะตนว่า, สมาธินี้เป็นอริยะ ไม่แอบอิงอามิส;

๑๐๒

อะยัง สะมาธิ อะกาปุริสะเสวิโตติ ปัจจัตตัญญูเยวะ ญาณัง
อุปปัชชติ,

ย่อมรู้เฉพาะตนว่า, สมาธินี้อันคนเลว ๆ ย่อมเสพไม่ได้เลย!

อะยัง สะมาธิ สันโต ปะณีโต ปะฏิปัสสัทธิลัทโธ,
เอโกทิกาวาธิคะโต นะ จะ สะสังขาระนิกคัยัหะวาริตัปปัตโตติ,
ปัจจัตตัญญูเยวะ ญาณัง อุปปัชชติ,

ย่อมรู้เฉพาะตนว่า, สมาธินี้เป็นของละเอียดประณีต,
อันเราได้ด้วยความสงบระงับ, บรรลุได้ด้วยความเป็น
ธรรมเอกผุดขึ้น, และมีไซ้บรรลุได้ด้วยการข่มคือการห้าม
ธรรมอันไปพร้อมกับสังขาร;

โส โข ปะนาหัง อิมัง สะมาธิง, สะโตวะ สะมาปัชชามิ สะโต
วุฏฐะหามิติ, ปัจจัตตัญญูเยวะ ญาณัง อุปปัชชติ,

ย่อมรู้เฉพาะตนว่า, เราเป็นผู้มีสติ ย่อมเข้าสมาธินี้ได้,
เป็นผู้มีสติ ย่อมออกจากสมาธินี้ได้;

สะมาธิง ภิกขะเว ภาเวละ อัปปะมาลัง นิปะกา ปะติสสะตา,
คูก่อนภิกษุทั้งหลาย! เธอทั้งหลายผู้มีปัญญา มีสติตั้งมั่น
จงยังสมาธิอันหาประมาณมิได้ให้เจริญขึ้นเถิด;

สะมาธิง ภิกขะเว ภาวะะยะตัง อัปปะมาลัง นิปะกาณัง
ปะติสสะตานัง,

เมื่อเธอทั้งหลาย เป็นผู้มีปัญญา มีสติตั้งมั่น ยังสมาธิ
อันหาประมาณมิได้ให้เจริญแล้ว;

อิมานิ ปัญจะ ญาณานิ ปัจจัตตัญญูเวระ ออุปปัชชันทิติ.

ญาณ คือความรู้แจ้งทั้ง ๕ ประการนี้แล ย่อมเกิดขึ้น
แก่เธอ, ดังนี้.

อรัญญสูตร

หันทะ มะยัง อรัญญะสุตตะปาฐัง ภะณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีอรัญญสูตรกันเถิด)

ปัญจะหิ ภิกขะเว ฐัมเมหิ สะมันนาคะโต, ภิกขุ อานาปานะสะติง
พะหุทีกะโรนโต นะจิริสเสวะ อะกุปปัง ปะฏิวิหะตติ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ,
ทำให้มากซึ่งอานาปานสติกัมมัฏฐานอยู่, ย่อมแทงตลอด
ธรรมที่ไม่กำเริบต่อกาลไม่นานนัก;

กะตะเมหิ ปัญจะหิ,

ธรรม ๕ ประการ อย่างไรเล่า?

อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุในธรรมวินัยนี้;

๑๐๔

อัปป์ภูโฐ โหติ, เป็นผู้มีรุธระน้อย;

อัปปะกิจโจ โหติ, เป็นผู้มีกัจจน้อย;

สุภะโร, เป็นผู้เลี้ยงง่าย;

สุสันโตโส ชีวิตะปะริกขารสุ,
เป็นผู้มีความยินดียิ่งในบริขารแห่งชีวิต;

อัปปะหาโร โหติ, เป็นผู้มีอาหารน้อย;

อะโนทะริกัตตัง อะนุยุตโต,
ประกอบความเป็นผู้ไม่เห็นแก่ปาก แก่ท้อง;

อัปปะมิทโธ โหติ, ย่อมเป็นผู้มีความง่วงนอนน้อย;

ชาคะริยัง อะนุยุตโต,
ประกอบความเพียรเป็นผู้ตื่นอยู่;

อะรัญญะโก โหติ, ย่อมเป็นผู้อยู่ป่าเป็นวัตร;

ปันตะเสนาสะโน, เป็นผู้อยู่ในเสนาสนะอันสงัด;

ยะถาวิมุตตัง จิตตัง ปัจจะเวกชะติ,
ย่อมพิจารณาตามจิตที่หลุดพ้น;

อิเม โข ภิกขะเว ปัญจะหิ ฆัมเมหิ สะมันนาคะโต,
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ภิกษุผู้ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ
นี้แล;

ภิกขุ อานาปานะสะติง พะหุสีกะโรนโต,

ทำให้มากซึ่งอานาปานสติก็มีภฏฐานอยู่;

นะ จิรัสเสวะ อะกุปปัง ปะฏิวิขณะติ,

ย่อมแทงตลอดธรรมที่ไม่กำเริบต่อกาลไม่นานนัก;

อิติ. ด้วยประการฉะนี้แล.

มูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัย

หันทะ มะยัง ลิกขาปะทะปัญญัตติยา อัตตะวะสะทะสะกัง ภาณามะ เส.

(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวประโยชน์ ๑๐ ประการ

อันเป็นมูลเหตุแห่งการบัญญัติสิกขาบทกันเถิด)

เตนะหิ ภิกขะเว ภิกขุณัง ลิกขาปะทัง ปัญญาเปสสามิ ทะสะ

อัตตะวะเส ปะฏิจจะ,

ภิกษุทั้งหลาย! เพราะเหตุฉนั้นแล เราจักบัญญัติสิกขาบท,

แก่ภิกษุทั้งหลาย, อาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ;

สังฆะสุกฺกุตายะ, เพื่อยอมรับว่าดีแห่งสงฆ์ ๑;

สังฆะผาสุตายะ, เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑;

๑๐๖

ทุมมั่งกุนั่ง ปุคคะลานั่ง นิคคะหายะ,

เพื่อข่มบุคคลผู้เก้อยาก ๑;

เปสะลานั่ง ภิกขุณั่ง ผาสูวิหารายะ,

เพื่ออยู่สำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑;

ทิฏฐะธัมมิกานั่ง อาสะวานั่ง สังวะรายะ,

เพื่อป้องกันอาสวะอันจะเกิดในปัจจุบัน ๑;

สัมปะรายิกานั่ง อาสะวานั่ง ปะภูฆาตายะ,

เพื่อกำจัดอาสวะอันจักบังเกิดในอนาคต ๑;

อัปะสันนานั่ง ปะสาทายะ,

เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑;

ปะสันนานั่ง ภิชโยภาวายะ,

เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑;

สัทธัมมัญญูฐิติยา,

เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม ๑;

วิณะยานุคคะหายะ,

เพื่ออนุเคราะห์ต่อพระวินัย ๑;

อิติ.

ด้วยประการฉะนี้แล.

อุปกิเลส ๑๖

(๑) อะภิชณา,	การจงดจ้องต่ออารมณ์ด้วยความอยาก;
(๒) โทโส,	ความประทุษร้าย;
(๓) โกโร,	ความโกรธเคือง;
(๔) อุปะนาโห,	ความผูกเวรหมายมั่นกัน;
(๕) มัคโข,	การดูหมิ่นเหยียดหยาม;
(๖) ปะลาโส,	การตีเสมอ;
(๗) อิสสา,	ความริษยา, ชิงชัง;
(๘) มัจฉะริยัง,	ความตระหนี่เหนียวแน่น กีดกัน
หวงข้าวหวงของและวิชาความรู้
ที่อยู่อาศัย;
(๙) มายา,	การหลอกหลวง;
(๑๐) สาทะยั้ง,	การโอ้อวดตัวให้ยิ่งกว่าคุณที่มีอยู่;
(๑๑) ถัมโภ,	ความดีอีวัน;
(๑๒) สारัมโภ,	ชิงดี แข่งดี โดยกำจัดทำลายคู่แข่ง;

๑๐๘

- (๑๓) มาโน, ความถือตัว ถือตน;
- (๑๔) อะติมาน, ความหยิ่งผยอง;
- (๑๕) มะโท, ความเมาหลงในร่างกายที่ทรุดโทรม
ด้วยความชรามีอยู่ทุกวัน มาสำคัญว่า
ยังหนุ่ม ยังสาวอยู่ ประมาทไป และ
เมาหลงในร่างกายที่ป่วยไข้อยู่เป็นนิจ
ต้องกินยา คือขำวน้ำทุกเช้าค่ำ มา
สำคัญว่าไม่มีโรค เป็นสุขสบาย
ประมาทไปและเมาหลงในชีวิตที่เป็น
ของไม่เที่ยง พลันดับไปดังประทีป
จุกไว้ในที่แจ้ง ฉะนั้น มาสำคัญว่า
ยังไม่ตาย ประมาทไป;
- (๑๖) ปะมาโท. ความสามารถในการทำกิจที่ควร
ทำแต่ไม่ทำ ชื่อว่าความประมาท,

บรรจบเป็นอุปกิเลสเครื่องเศร้าหมองใจ ๑๖ ข้อ จิตเศร้าหมอง
ด้วยอุปกิเลสข้อใดข้อหนึ่งดังว่ามานี้แล้ว จิตนั้นล้วนเป็นบาป
อกุศลหมดทั้งสิ้น.

ปราภาวสุตตปาฐะ

หันทะ มะยัง ประภาวะสุตตะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีปราภาวสุตตรกันเถิด)

สุวิชาโน ภาวัง โหติ,	ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ;
ทวิชาโน ประภาโว,	ผู้รู้ชั่วเป็นผู้เสื่อม;
ธัมมะกาโม ภาวัง โหติ,	ผู้ใคร่ธรรมเป็นผู้เจริญ;
ธัมมะเทสสี ประภาโว,	ผู้เกลียดชังธรรมเป็นผู้เสื่อม;

๑. อะสันตัสสะ ปิยา โหนติ นะ สันเต กुरुเต ปิยัง, อะสะตัง
ธัมมัง โรเจติ ตัง ประภาวะโต มุขัง,

เขานั้นทำความรักในอสัตบุรุษ, ไม่ทำความรักใน
สัตบุรุษ, เขาชอบใจธรรมของอสัตบุรุษ ชื่อนั้นเป็น
ทางแห่งความเสื่อม;

๒. นิททาสีตี สะภาสีตี อะนุญฐาตา จะ โย นะโร, อะละโส
โกธะปัญญาโน ตัง ประภาวะโต มุขัง,

ผู้ใดเป็นผู้ชอบนอนหลับ, ชอบพุดคุย, ไม่ขยัน
กิจจกรานการงาน, และเป็นคนโกรธง่าย, ชื่อนั้น
เป็นทางแห่งความเสื่อม;

๓. โย มาตะรัง ปิตะรัง วา ชินณะกัง คตะโยพพะนัง,
ปะหุตันโต นะ ภาวะติ ตัง ปะระภาวะโต มุขัง,

ผู้ใดมีความสามารถอยู่, ไม่เลี้ยงดูบิดามารดาผู้ชรา
อันมีวัยหนุ่มสาวผ่านไปแล้ว, ข้อนั้นเป็นทางแห่ง
ความเสื่อม;

๔. โย พ์ราหฺมะณัง สะมะณัง วา อัญญัง วาปี ะฉัพพะกัง,
มุสาวาเทนะ วัญเจติ ตัง ปะระภาวะโต มุขัง,

ผู้ใดหลอกลวงสมณะพราหมณ์, หลอกแม่วณิชก
คนของท่านอื่นใด ด้วยมุสาวาท, ข้อนั้นเป็นทางแห่ง
ความเสื่อม;

๕. ปะหุตะวิตโต ปุริโส สะหิรัญโญ สะโภชะโน, เอโก
ภุญชะติ สาธุนิ ตัง ปะระภาวะโต มุขัง,

ผู้ใดมีทรัพย์มีเงิน มีของเหลือกินเหลือใช้, เขา
บริโภคของที่ดี ๆ นั้นแต่ผู้เดียว, ข้อนั้นเป็นทางแห่ง
ความเสื่อม;

๖. ชาติถฺทโธ ธนะถฺทโธ โคตตะถฺทโธ จะ โย นะโร,
ถฺทญฺญาติมะติมฺญฺญเอติ ตัง ปะระภาวะโต มุขัง,

ผู้ใดหยิ่งเพราะชาติกำเนิด, หยิ่งเพราะทรัพย์, หยิ่ง
เพราะโคตร, แล้วดูหมิ่นซึ่งญาติของตน, ข้อนั้นเป็น
ทางแห่งความเสื่อม;

๗. อิตถิธุดโต สุราธุดโต อักขะธุดโต จะ โย นะโร, ลัทธัง
ลัทธัง วินาสติ ตัง ปะราคะวะโต มุขัง,

ผู้ใดเป็นนักเลงหญิง นักเลงสุรา และนักเลงเล่น
การพนัน, เขาได้ทำลายทรัพย์ที่หาได้มา ให้พินาศ
ฉิบหายไป, ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเสื่อม;

๘. เสหิ ทาเรหิ อะสันตฺถุโฐ เวลียาสฺ ปะทุสสะติ, ทุสสะติ
ปะระทาเรสุ ตัง ปะราคะวะโต มุขัง,

ผู้ใดไม่สันโดษในภรรยาตน, กลับไปเที่ยวชุกชุน
กับหญิงแพศยา, และลอบทำชู้กับภรรยาของผู้อื่น,
ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเสื่อม;

๙. อะตีตะโยพะพะโน โปโส อาเนติ ทิมพะรุตถะนิง, ตัสสา
อิสสา นะ สุปปะติ ตัง ปะราคะวะโต มุขัง,

ชายแก่ผู้มีวัยหนุ่มผ่านไปแล้ว, ได้นำหญิงสาวน้อย
มีถิ่นเท่าลูกมะพลับมาเป็นภรรยา ความชิงชังของ
หญิงสาวรุ่นนั้นเลิกกลับไปด้วยดีแล้วหาไม่ได้, ข้อนั้น
เป็นทางแห่งความเสื่อม;

๑๐. อิตถิง โสณทิง วิกิริณิง ปุริสัง วาปี ตาทิสัง, อิสสระยัสสัมิง
ฐะเปติ ตัง ปะราคะวะโต มุขัง,

ชายใดตั้งหญิงนักเลงใช้จ่ายสุรุษสุร่ายมาเป็นแม่เรือน,

๑๑๒

และหรือหญิงใดตั้งชายนักเลงใช้จ่ายสุรุษสุร่ายามา
เป็นพ่อเรือน, ซื่อนั้นเป็นทางแห่งความเสื่อม;

๑๑. อัปปะโกโค มหาตัมโห ขัตตะเย ชายะเต กุล, โส จะ
รัชชัง ปัตตะยะติ ตัง ปะระกะวะโต มุขัง,

ผู้ใดเกิดในตระกูลษัตริย์, มีโภคะน้อย, แต่มีความ
อยากใหญ่ ปรารถนาราชสมบัติ, ซื่อนั้นเป็นทาง
แห่งความเสื่อม;

เอเต ปะระกะเว โลเก ปัณทิตโต สะมะเวกขิยะ, อะริโย
ทัสสะนะสัมปันโน โลเก กะชะเต สิวัง.

ผู้เป็นบัณฑิต สมบูรณ์ด้วยทัสสนะเป็นผู้ประเสริฐนั้น,
พิจารณาเห็นเหตุแห่งความเสื่อมทั้งหลายเหล่านั้นในโลก
ชัดแล้ว (เมื่อเป็นเช่นนี้) ย่อมพบความเจริญในโลก
(ฝ่ายเดียว);

อติ.

ดังนี้แล.

คนจะดีหรือเลวอยู่ที่พฤติกรรม การกระทำ

นะ ชัจจา วะสะโล โหติ,

จะเป็นคนเลวเพราะชาติกำเนิดก็หาไม่;

นะ ชัจจา โหติ ภัร่าหฺมะโณ,

จะเป็นคนดีเพราะชาติกำเนิดก็หาไม่;

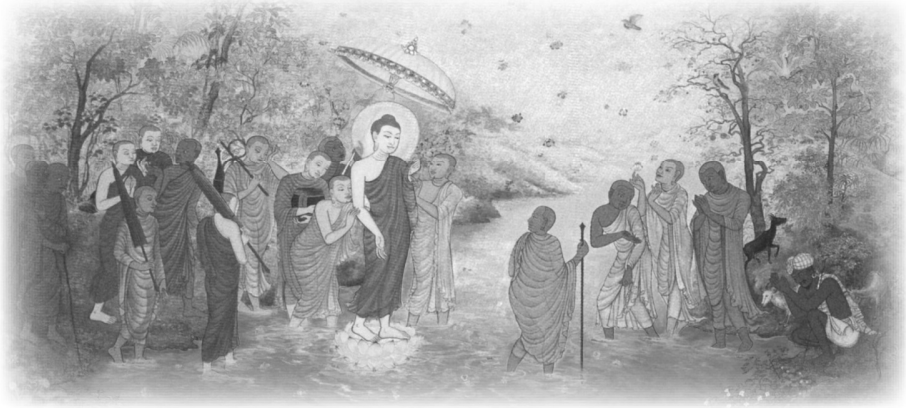
กัมมฺนา วะสะโล โหติ,

แต่จะเป็นคนเลวก็เพราะพฤติกรรม คือการกระทำของ
ตนเอง;

กัมมฺนา โหติ ภัร่าหฺมะโณ,

จะเป็นคนดีก็เพราะพฤติกรรม คือการกระทำของตนเอง;

บทคำบูชา

บทระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย

หันทะ มะยั้ง ระตะนัตตะยะคุณัง กะโรมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยกันเถิด)

อิมิณา สักกาเรนะ	ข้าพระองค์ขอนอบน้อมบูชา
แต่องค์สมเด็จพระศาสดา	ผู้ทรงปัญญาและบารมี
ทรงสง่าด้วยราศี	ประเสริฐเลิศดีมีพระคุณ
ทรงมีพระเมตตาเกื้อหนุน	แผ่บุญคำจุนให้พ้นภัย
พระองค์เป็นที่ปสคติ	ให้กำเนิดรัตนตรัยดวงงาม
องค์แห่งรัตนะมีสาม	ระบือนามไปทั่วธานี
องค์พระพุทธรชินสีห์	ตรัสรู้ชอบดีในพระธรรม
ชาวพุทธทุกคนจงจดจำ	ช่วยกันแนะนำให้แพร่ไป
ทุกคนจะเกิดเลื่อมใส	พระธรรมนำสุขใจสถาพร
ผู้แนะนำซึ่งคำสั่งสอน	คือศิษย์พระชินวรทุกองค์
มวลหมู่พระภิกษุสงฆ์	ได้ดำรงพระศาสนามา
ลูกขอก้มกราบวันทา	พุทธศาสนาจงถาวร เทอญ ฯ

๑๑๖

บทระลึกถึงคุณบิดามารดา

หันทะ มะยัง มาตาปีตุคุณัง กะโรมะ เส.
(เชษฐเกิด เราทั้งหลาย ระลึกถึงคุณบิดามารดากันเกิด)

อิมิณา สักการณะ

แต่พระบิดรมารดา

ท่านมีเมตตาการุณ

ได้ให้กำเนิดลูกมา

ถึงแม้ลำบากขื่นขม

ท่านไม่เคยจะหวั่นไหว

พระคุณของท่านล้นฟ้า

ลูกขอบูชาเป็นอาจิณ

ขอปวงเทพให้รักษา

ลูกขอกราบสักการะบูชา

อันลูกยาขोन้อมระลึกคุณ

อุปการะคุณต่อบุตรธิดา

ทั้งการศึกษาและอบรม

ทุกข์ระทมสักเพียงไร

ต่อสิ่งใดที่เลี้ยงมา

ยิ่งกว่าธาราและแผ่นดิน

ตราบจนสิ้นดวงชีวา

พระบิดรมารดาของข้า เทอญ ฯ

บทระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์

หันทะ มะยัง อาจะริยะคุณัง กะโรมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย ระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์กันเถิด)

อิมินา สักกาเรนนะ	เกล้าขอน้อมคารวะบูชา
แต่อาจารย์อุปัชฌายา	ผู้ให้การศึกษาและอบรม
เริ่มต้นจากวัยประถม	ให้วิทยาคมเสมอมา
เพิ่มพูนสติปัญญา	อีกวิชาศีลธรรมประจำใจ
ท่านชี้ทางสว่างสดใส	ทั้งระเบียบวินัยประจำตน
ศิษย์ที่ดีต้องหมั่นฝึกฝน	ประพฤติตนแต่ดีตลอดไป
จงสังวรสำรวมเอาไว้	ทั้งกายใจของเราให้มั่นคง
ตั้งจิตไว้ให้เที่ยงตรง	เพื่อจรรโลงในพระคุณ
ขอผลบุญโปรดจงเกี่ยวหนุน	อาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน เทอญ ฯ

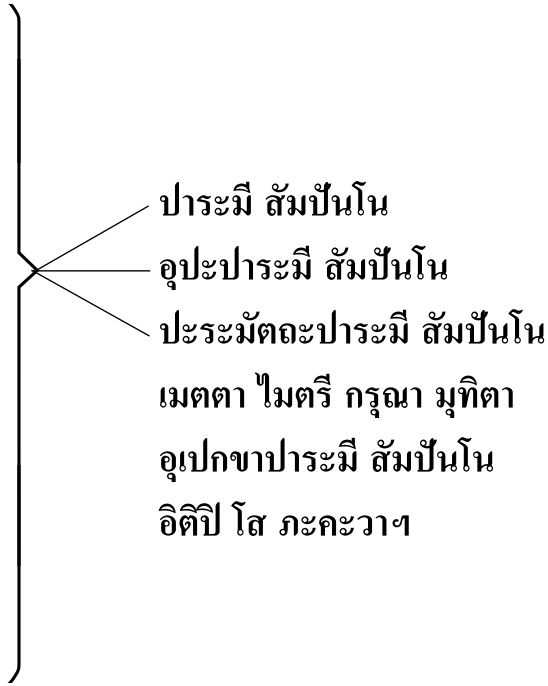

๑๑๘

บทไหว้บารมี ๓๐ ทัก แบบครูบาศรีวิชัย

หันทะ มะยั้ง มะหาปาระมียอ กะโรมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย ระลึกถึงมหาบารมีกันเถิด)

- ๑. ทานะ
- ๒. ถีละ
- ๓. เนกขัมมะ
- ๔. ปัญญา
- ๕. วิริยะ
- ๖. ขันติ
- ๗. สัจจะ
- ๘. อธิษฐานะ
- ๙. เมตตา
- ๑๐. อุpekขา
- * ทะสะ

พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ นะมามิหัง

นมัสการพระอรหันต์ ๘ ทิศ

หันทะ มะยั้ง สระระกัญญะนุช พุทธะมังคะละกาลาโย ภะณามะ เส.
(เชิญเถิดเราทั้งหลาย กล่าวคาถาพุทธมงคลด้วยทำนองสรภัญญะกันเถิด)

สัมพุทธโธ ทิปะทัง เสฏโฐ,

พระสัมพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสูงสุดแห่งสัตว์สองเท้า;

นินิโน เจวะ มัชฌิเม, ประทับนั่งอยู่ตรงท่ามกลาง;

โกณฑัญโญ ปุพพะภาคะ จะ,

มีท่านพระอัญญาโกณฑัญญะอยู่ทางทิศบูรพา (ตะวันออก);

อาคะณะเย จะ กัสสะโป,

ท่านพระมหากัสสปะอยู่ทางทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้);

สารีบุตรโธ จะ ทักขิณ,

ท่านพระสารีบุตรอยู่ทางทิศทักษิณ (ใต้);

หะระติเย อุปาตี จะ,

ท่านพระอุบาลีอยู่ทางทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้);

ปัจฉิเมปี จะ อานันโท,

ท่านพระอานนท์อยู่ทางทิศประจิม (ตะวันตก);

พายัพเพ จะ คะวัมปะติ,

ท่านพระควัมปติอยู่ทางทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ);

๑๒๐

โมกคัลลดาโน จะ อุตตะเร,

ท่านพระมหาโมกคัลลดาณะอยู่ทางทิศอุดร (เหนือ);

อิสานปี จะ ราหุโล,

ท่านพระราหุลอยู่ทางทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ);

อิเม โข มังคะลา พุทธา, พระพุทธบุคคลผู้เป็นมงคลเหล่านี้;

สัพเพ อิธะ ปะติภูจฺจिता, ผู้ดำรงอยู่ในทิศทั้งปวงนี้;

วันทิตา เต จะ อัมเหหิ,

พระอริยะเหล่านั้น อันพวกเราทั้งหลายได้ไหว้แล้ว;

สัฏกการะหิ จะ ปุชิตา,

และบูชาแล้วด้วยเครื่องสักการะทั้งหลาย;

เอเตสัง อานุภาเวนะ,

ด้วยอานุภาพแห่งพระอริยบุคคลเหล่านั้น;

สัพพะโสตถิ ภะวันตุ โน ฯ

ขอความสวัสดิ์ทั้งปวงจงมีแก่เราทั้งหลาย;

อิจจะมะจันตะนะมัสสะเนยยัง,

ข้าพเจ้าเมื่อนมัสการ;

นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง,

ซึ่งพระรัตนตรัยใด ควรนอบน้อมนมัสการอย่างยิ่ง
อันเช่นนี้;

บุญญาภิสันทั้ง วิบุลย์ อะลัตถัง,
ได้แล้วซึ่งผลแห่งบุญอันไพบุลย์;

ตัสสถานูภาวณะ หะตันตระรายิ ๗

ด้วยอานุภาพแห่งพระรัตนตรัยนั้น ขอให้อันตรายทั้งหลาย
จงถึงความพินาศไป.

คาถาบูชาพระพุทธสิหิงค์

หันทะ มะยัง พุทธะสิหิงคะปะสังสาคาถายิ ภาณมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาสรรเสริญพระพุทธสิหิงค์กันเถิด)

อิติ ปะวะระระสิหิงโค
ยัตถะ กัตถะ จิตโตโส
สะกาละพุทธะสาสะนัง
สุระนะเรหิ มะหิโต

พุททะสิหิงคา
ประเสริฐ ฐ เกริกไกร
เป็นที่เคารพน้อม
เปรียบเช่นชวลา

อุตตะมะยะโสปิ เตโซ
สักกาโร อุปาโท
โซตะยันโตวะ ทีโป
ชะระมาโนวะ พุทโธติ

อุบัติมา ณ แคนใด
ดูกายพระศาสดา
มนุษย์พร้อมทั้งเทวา
ศาสนาที่ยืนยง

๑๒๒

เหมือนหนึ่งพระสัมพุทธ
แดนใดพระดำรง

ด้วยเดชสิทธิศักดิ์
พระศาสน์ บ่ มีสูญ

ข้า ฯ ขอเคารพน้อม
พิทักษ์ ฐ รักษา

ปวงข้า ฯ จะประกาศ
ขอพระอภิบาล

สุวิสุทธิพระชนม์คง
พระศาสน์คงก็จำรูญ

ฐ พิทักษ์อนุกุล
พระเพิ่มพูนมหิทธา

วจีค้อมขึ้นบูชา
พระศาสน์มาตลอดกาล

พุทธศาสน์ให้ไพศาล
ชินมารนิรันดร เทอญ ฯ

คาถาหวานทราย

อิมส์มิง ราชะเสมานา เขตเต สะมันตา สะตะโยชะนะ-
สะตะสะหัสธานี พุทธชะลาปะริกเขต รักขันตุ สุรักขันตุ ฯ

..... ชัมมะชะลาปะริกเขตเต.....

..... ปัจเจกะพุทธชะลาปะริกเขตเต.....

..... สัจชะชะลาปะริกเขตเต.....

คาถาไพธิบาท

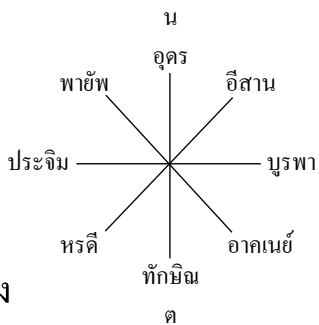
- ๑. บูระพัธร์ธัมมิง
- ๒. อาคะเนธร์ธัมมิง
- ๓. ทักขินธร์ธัมมิง
- ๔. หรดีธร์ธัมมิง
- ๕. ปัจจิมธร์ธัมมิง
- ๖. พายัพธร์ธัมมิง
- ๗. อุดรธร์ธัมมิง
- ๘. อีสานธร์ธัมมิง
- ๙. ปะฐะฐะวีธร์ธัมมิง
- ๑๐. อากาสธร์ธัมมิง

พระพุทธรูป
พระธัมเมตัง
พระสังฆมานัง

ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณชัยเย,
 สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ
 สัพพะโรค สัพพะภัย,
 สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร
 วิวัณชัยเย, สัพพะชะนัง
 สัพพะลาภัง ภาวันตุ เม,
 รักขันตุ สุรักขันตุฯ

๘ ทิศ

๑๒๔

คาถามงคลจักรวาล์แปดทิศ

อิหมัสมิงมงคลจักรวาล์ทั้งแปดทิศ ประสิทธิจึงมาเป็น
กำแพงแก้ว ทั้งเจ็ดชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอนัตตา
ราชะเสมานา เขตเต สะมันตา สะตะโยชะนะสะตะสะหัตถานิ

พุทธะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ ๑

.....ธัมมะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ ๑

.....ปัจเจกะพุทธะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ ๑

.....สังฆะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ ๑

คำปรารภณาไหว้พระจุฬามณีฯ

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ๑
นะโม ข้าจะไหว้พระพุทธรเจ้าทุกพระองค์ เมื่อข้าจะ
ดับจิตลง อย่าให้ไหลหลง ขอให้จิตจำนงตรงทางพระนิพพาน
ขอให้พบดวงแก้ว ขอให้แคล้วหมุ่มมาร ขอให้ทันพระศรีอารีย์
ข้าจะไปนมัสการพระเกษแก้ว พระจุฬามณีเจดีย์สถานเป็นที่
ไหว้ ที่สักการกุศลสัมปันโน ๑

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ฯ
 นะโม ข้าจะไหว้พระธรรมเจ้า ของพระพุทธองค์ เมื่อข้า
 จะดับจิตลง อย่าให้ไหลหลง ขอให้จิตจำนง ตรงทางพระ
 นิพพาน ขอให้พบดวงแก้ว ขอให้แคล้วหมุ่มมาร ขอให้ทัน
 พระศรีอริย์ ข้าจะไปนมัสการพระเอกแก้ว พระจุฬามณีเจดีย์
 สถานที่ไหว้ ที่สักการกุศลสัมปันโน ฯ

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ฯ
 นะโม ข้าจะไหว้พระสังฆเจ้า ของพระพุทธองค์ เมื่อข้า
 จะดับจิตลง อย่าให้ไหลหลง ขอให้จิตจำนง ตรงทางพระ
 นิพพาน ขอให้พบดวงแก้ว ขอให้แคล้วหมุ่มมาร ขอให้ทัน
 พระศรีอริย์ ข้าจะไปนมัสการพระเอกแก้ว พระจุฬามณีเจดีย์
 สถานที่ไหว้ ที่สักการกุศลสัมปันโนติ ฯ

วันทาพระ

อุกาสะ วันทามิ ภัณฑะ เจตียัง สัพพัง สัพพัตตะ ฐาน
 สุปะติภูจฺจิตัง สารีริกะธาตุมะหาโพธิง พุทฺธะรูปัง สะกะลัง
 สะทา กาเยนะ วัจจะสา มะนะสา เจวะฯ วันทามเต
 ตะถาคะเต สะยะเน อาสะเน ฐานะ คะมะเน จาปี สัพพะทาฯ

๑๒๖

ตั้งข้าพเจ้าจะขอโอกาสไหว้พระเจดีย์ทั้งปวง พระบรม
สารีริกธาตุ ต้นศรีมหาโพธิ์ และพระพุทธรูป ทุก ๆ พระองค์
ซึ่งประดิษฐานไว้ดีแล้วอยู่ในทุกที่ ทุก ๆ เวลา ด้วยกาย ด้วย
วาจา และด้วยใจ, ข้าพเจ้าขอไหว้พระตถาคตเจ้าเหล่านั้น
ในกาลทุกเมื่อ แม้ในเวลานอน เวลานั่ง เวลายืน และในเวลา
เดินทางไปก็ตาม

(กราบ ๑ ครั้ง)

วันทามิ ภันเตฯ สัพพัง อะปะราธัง, ขะมะละ เม ภันเต ฯ
มะยา กะตัง ปุณฺณัง สามินา อะนุโมติตัพพัง ฯ

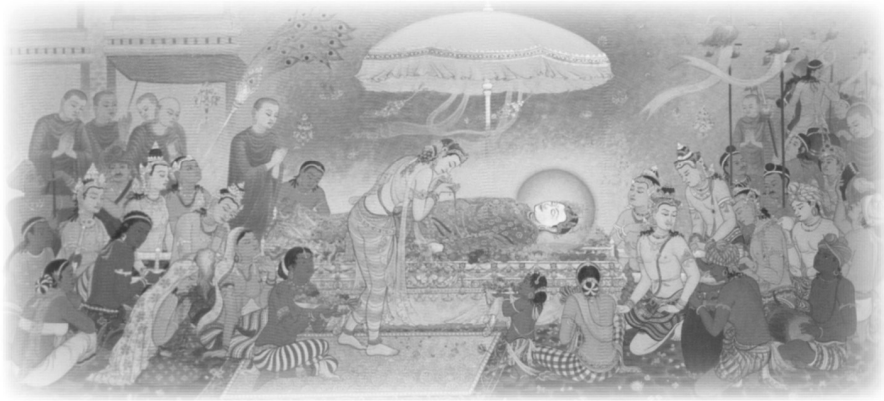
ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอไหว้ท่านทั้งหลาย ขอท่าน
ทั้งหลายจงโปรดอดโทษทั้งปวงแก่ข้าพเจ้าเถิดเจ้าข้า ฯ บุญอัน
เป็นของข้าพเจ้า ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ขอท่านทั้งหลายพึง
อนุโมทนา ฯ

สามินา กะตัง ปุณฺณัง มัยฺหัง ทาตัพพังฯ สาธุ สาธุ
สาธุ อะนุโมทามิ ฯ

บุญอันเป็นของท่าน ที่ท่านทั้งหลายกระทำแล้ว พึงให้แก่
ข้าพเจ้า ฯ ข้าพเจ้าขออนุโมทนา สาธุ สาธุ สาธุ ฯ

(กราบ ๓ ครั้ง)

บทพิจารณา

ปฏิฐาน

(ปฏิฐาน คือ ที่ตั้งแห่งปัจจัยมี ๒๔ ปัจจัย ในที่นี้
นำมาแสดงไว้เพียง ๒ ปัจจัยเท่านั้น)

๑. เหตุปัจจัยโยติ

เหตุปัจจัย ธรรมที่ช่วยอุปการะโดยความเป็นเหตุ กล่าวคือ
เหตุสัมปะยุตตะกานัง ัมมานัง ตังสะมุกฺขฐานานันฺถุจะ รูปานัง
เหตุปัจจัยจะเยนะ ปัจจะโยติ.

เหตุเป็นปัจจัยแก่ธรรมที่ประกอบด้วยเหตุ และแก่รูป
ทั้งหลายที่มีเหตุและธรรมที่ประกอบด้วยเหตุนั้นเป็น
สมุฏฐาน ด้วยอำนาจของเหตุปัจจัย.

๒. อารัมมณะปัจจัยโยติ

อารัมมณปัจจัย ธรรมที่ช่วยอุปการะโดยความเป็นอารมณ
กล่าวคือ

รูปายะตะนัง จักขุวิญญูณฺณาธาตุยา ตังสัมปะยุตตะกานันฺถุจะ
ัมมานัง อารัมมณะปัจจัยจะเยนะ ปัจจะโย.

รูปายตนะ เป็นปัจจัยแก่จักขุวิญญูณธาตุ และแก่ธรรม
ทั้งหลายที่ประกอบด้วยจักขุวิญญูณธาตุนั้น ด้วยอำนาจ
ของอารัมมณปัจจัย.

**ลัททายะตะนัง โสตะวิญญาณะชาตฺถยา ตังสัมปะยุตตะกานัญจะ
ธัมมานัง อารัมมะณะปัจจะเยนะ ปัจจะโย.**

ลัททายตนะ เป็นปัจจัยแก่โสตวิญญาณชาตุ และแก่กรรม
ทั้งหลายที่ประกอบกับโสตวิญญาณชาตุนั้น ด้วยอำนาจ
ของอารัมมณปัจจัย.

**คันชายะตะนัง ฆานะวิญญาณะชาตฺถยา ตังสัมปะยุตตะกานัญจะ
ธัมมานัง อารัมมะณะปัจจะเยนะ ปัจจะโย.**

คันชายตนะ เป็นปัจจัยแก่ฆานวิญญาณชาตุ และแก่กรรม
ทั้งหลายที่ประกอบกับฆานวิญญาณชาตุนั้น ด้วยอำนาจ
ของอารัมมณปัจจัย.

**ระสายะตะนัง ชิวหาวิญญาณะชาตฺถยา ตังสัมปะยุตตะกานัญจะ
ธัมมานัง อารัมมะณะปัจจะเยนะ ปัจจะโย.**

ระสายตนะ เป็นปัจจัยแก่ชิวหาวิญญาณชาตุ และแก่กรรม
ทั้งหลายที่ประกอบกับชิวหาวิญญาณชาตุนั้น ด้วยอำนาจ
ของอารัมมณปัจจัย.

**โผฏฐัพพายะตะนัง กายะวิญญาณะชาตฺถยา ตังสัมปะยุตตะ-
กานัญจะ ธัมมานัง อารัมมะณะปัจจะเยนะ ปัจจะโย.**

โผฏฐัพพายตนะ เป็นปัจจัยแก่กายวิญญาณชาตุ และแก่
กรรมทั้งหลายที่ประกอบกับกายวิญญาณชาตุนั้น ด้วย
อำนาจของอารัมมณปัจจัย.

๑๓๐

รูปายะตะนัง ลัททายะตะนัง คันธายะตะนัง รัสสายะตะนัง
โผฏฐัพพายะตะนัง มะโนชาตฺยา ตังสัมปะยุตตะกานัญจะ
ธัมมานัง อารัมมะณะปัจจะเยนะ ปัจจะโย.

รูปายตะนะ ลัททายตะนะ คันธายตะนะ รัสสายตะนะ โผฏฐัพพา-
ยะตะนะ เป็นปัจจัยแก่มนโธธาตุ และแก่กรรมทั้งหลายที่
ประกอบกับมนโธธาตุนั้น ด้วยอำนาจของอารัมมณปัจจัย.

ลัทเพ ธัมมา มะโนวิญญูณะชาตฺยา ตังสัมปะยุตตะกานัญจะ
ธัมมานัง อารัมมะณะปัจจะเยนะ ปัจจะโย.

กรรมทั้งหลายทั้งปวง เป็นปัจจัยแก่มนวิญญูณธาตุ และ
แก่กรรมทั้งหลายที่ประกอบกับมนวิญญูณธาตุนั้น ด้วย
อำนาจของอารัมมณปัจจัย.

ยัง ยัง ธัมมัง อรัฬละ, เย เย ธัมมา อุปัชชันติ
จิตตะเจตะลิกา ธัมมา, เต เต ธัมมา เตสัง เตสัง ธัมมานัง,
อารัมมะณะปัจจะเยนะ ปัจจะโยติ.

กรรมทั้งหลายเหล่าใด ๆ คือ จิตและเจตสิกทั้งหลาย ย่อม
เกิดขึ้นเพราะปรารภกรรมใด ๆ กรรมทั้งหลายเหล่านั้น ๆ
เป็นปัจจัยแก่กรรมทั้งหลายเหล่านั้น ๆ ด้วยอำนาจของ
อารัมมณปัจจัย.

ทวัตติงสาการปาฐะ (อาการ ๓๒)

หันทะ มะยั้ง ทะวัตติงสาการะปาฐัง ภาณมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีอาการ ๓๒ กันเถิด)

อะยั้ง โข เม กาโย,	กายของเรานี้แล;
อุทธัง ปาทะตะลา,	เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา;
อะโร เกสมะตตะกา,	เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป;
ตะจะปะริยันโต,	มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุครอบ;
ปุโร นานัปะการัสสะ อะสุจิโน,	
เต็มไปด้วยของไม่สะอาดมีประการต่าง ๆ;	
อตติ อิมัสมิง กาย,	มีอยู่ในกายนี้;
เกสา	คือผมทั้งหลาย
โลมา	คือขนทั้งหลาย
นะขา	คือเล็บทั้งหลาย
ทันตา	คือฟันทั้งหลาย
ตะโจ	หนัง

๑๓๒

มังสั๓ง	เนื้อ
นะหารู	เอ๓นท๓งหลาย
อัฏฐี	กระดุกท๓งหลาย
อัฏฐีมิณูซ๓ง	เย๓อในกระดุก
วักก๓ง	ไต*
หะทะย๓ง	หัวใจ
ยะกะน๓ง	ต๓บ
กิโถมะก๓ง	พ๓งฝ๓ด
ปีหะก๓ง	ม๓ม*
ป๓ปผาส๓ง	ปอด
อ๓นต๓ง	ใส๓ใหญ่
อ๓นตะคุณ๓ง	สายร๓ดใส๓
อุทะริย๓ง	อาหารใหม่
กะรี๓ง	อาหารเก๓า
ปีต๓ง	น๓าดี
เสรม๓ง	น๓าเสลด
ป๓พโพ	น๓าเหล๓อ๓ง

* ก่อนน๓านานมาแล้วแปลส๓บๆ กันมา “วักก๓ง” แปลว่า ม๓ม, “ปีหะก๓ง” แปลว่า ไต, เพื่อให้สอดคล้องกับตำราท๓วไป มีวิสุทธร๓ม๓ค๓ ภา๓ด ๒ หน้า ๓๗, ๓๘ เป็นต้น จึงแปล วักก๓ง ว่า ไต

โลहितัง

เสโท

เมโท

อัสสุ

วะสา

เขโท

สิงฆาณิกา

ละลิกา

มุตตัง มัตตะเก

มัตตะลุงกััง

น้ำเลียด

น้ำเห้งื่อ

น้ำมันขี้

น้ำตา

น้ำมันเหลว

น้ำลาย

น้ำมูก

น้ำมันไขข้อ

น้ำมูตร

เยื่อในสมอง

เอวะมะยัง เม กาโย,

อุทธัง ปาทะตะลา,

อะโธ เกสะมัตตะกา,

ตะจะปะริยันโต,

ปุโร นานัปปะการัสสะ อะสุจิโน.

เต็มไปด้วยของไม่สะอาดมีประการต่าง ๆ อย่างนี้แล.

กายของเราเป็นอย่างนี้;

เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา;

เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป;

มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุครอบ;

๑๓๔

อภิณหปัจเจกเวกขณปาฐะ

หันทะ มะยัง อะภินฺหะปัจเจกขณปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีการพิจารณาเนื่อง ๆ กันเถิด)

ชะราชัมโมรมฺหิ (ชะราชัมมฺหิ)*,

เรามีความแก่เป็นธรรมดา;

ชะรัง อะนะตีโต (อะนะตีตา),

จะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้;

พฺยาศิฉัมโมรมฺหิ (พฺยาศิฉัมมฺหิ),

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา;

พฺยาศิง อะนะตีโต (อะนะตีตา),

จะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้;

มะระณะฉัมโมรมฺหิ (มะระณะฉัมมฺหิ),

เรามีความตายเป็นธรรมดา;

มะระณัง อะนะตีโต (อะนะตีตา),

จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้;

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ, นานาภาโว วินาภาโว,

เราจะเป็นไปต่าง ๆ, ก็อะพลัดพรากจากของรัก
ของเจริญใจทั้งสิ้นไป;

* คำที่อยู่ในวงเล็บต่อท้ายเช่นนี้ สำหรับผู้หญิงว่า

กัมมัสสะโกมฺหิ (กัมมัสสะกัมฺหิ),

เรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน;

กัมมะทายาทิ (กัมมะทายาทา),

เรามีกรรมเป็นทายาท;

กัมมะโยนิ,

เรามีกรรมเป็นแดนเกิด;

กัมมะพันธู,

เรามีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์;

กัมมะปะฏิสสะระโณ (กัมมะปะฏิสสะระณา),

เรามีกรรมเป็นที่พึงอาศัย;

ยัง กัมมัง กะริสสามิ,

เราทำกรรมอันใดไว้;

กัถฺยาลัง วา ปาปะกัง วา,

เป็นบุญหรือเป็นบาป;

ตัสสะ ทายาทิ (ทายาทา) ภาวิสสามิ,

เราจะได้รับผลของกรรมนั้นไป;

อิตฺติยา วา,

หญิงก็ดี;

ปุริสเณะ วา,

ชายก็ดี;

๑๓๖

คะหฺกุญฺเฐนะ วา,

คฤหฺสถํกัฏฺฐิ;

ป้พะชะเตนะ วา,

บรพชิตกัฏฺฐิ;

อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺทพฺปัง.

พึงพิจารณาอย่างนี้เนื่อง ๆ ทุกวันคืนแล.

บังสุกุลตาย

อะนิจจา ะตะ สํขารา,

สํขารทํงหลายไม่เที่ยงหนอ;

อุปปาพะวะยะธัมมิโน,

เกิดขึ้นแล้วย่อมเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา;

อุปปชชิตฺวา นิรุชฌันติ,

ครันเกิดขึ้นแล้ว ย่อมดับไป;

เตสํ วูปะสะโม สุโข.

ความเข้าไปดับซึ่งสังขารทั้งหลายเหล่านั้นเป็นสุข.

สัพเพ สัตตา,

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง;

มะรันติ จะ,

ย่อมตายด้วย;

บทพิจารณาสังขาร

หันทะ มะยัง สังขาระปัจจะเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีพิจารณาสังขารกันเถิด)

สัพเพ สังขารา อะนิจจา,

สังขารคือร่างกาย จิตใจ, แลรูปธรรมนามธรรมทั้งหมด
ทั้งสิ้น, มันไม่เที่ยง, เกิดขึ้นแล้วดับไป มีแล้วหายไป;

สัพเพ สังขารา ทุกขา,

สังขารคือร่างกาย จิตใจ, แลรูปธรรมนามธรรมทั้งหมด
ทั้งสิ้น, มันเป็นทุกข์ทนยาก, เพราะเกิดขึ้นแล้ว, แก่ เจ็บ
ตายไป;

สัพเพ ฐัมมา อะนัตตา,

สิ่งทั้งหลายทั้งปวง, ทั้งที่เป็นสังขาร แลมิใช่สังขารทั้งหมด
ทั้งสิ้น, ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน, ไม่ควรถือว่าเรา ว่าของเรา ว่า
ตัวว่าตนของเรา;

อะธวัง ชีวิตัง,

ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน;

ธวัง มะระณัง,

ความตายเป็นของยั่งยืน;

อะวัสสัง มะยา มะริตัพพัง,

อันเราจะพึงตายเป็นแท้;

มะระณะปะริโยสานัง เม ชีวิตัง,

ชีวิตของเรา มีความตายเป็นที่สุครอบ;

ชีวิตัง เม อะนียะตัง,

ชีวิตของเรา เป็นของไม่เที่ยง;

มะระณัง เม นียะตัง,

ความตายของเรา เป็นของเที่ยง;

วะตะ,

ควรที่จะสังเวช;

อะยัง กาโย,

ร่างกายนี้;

อะจิรัง,

มิได้ตั้งอยู่นาน;

อะเปตะวิญญาโณ,

ครั้นปราศจากวิญญาณ;

จุกาท,

อันเขาทิ้งเสียแล้ว;

อะธิเสสสะติ,

จักนอนทับ;

ปะฐะวิง,

ซึ่งแผ่นดิน;

กะลึงคะรัง อิวะ,

ประคูดังว่าท่อนไม้และท่อนฟืน;

นิรัตถัง.

หาประโยชน์มิได้.

๑๔๐

ปัพพชิตอภินหปัจจเวกขณปาฐะ

หันทะ มะยัง ปัพพะชิตะอะภินหปัจจเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีสิ่งที่บรรพชิต
ควรพิจารณาเนื่อง ๆ ๑๐ ประการ กันเถิด)

ทะสะ อิมะ ภิกขะเว รัम्मมา,

คูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ธรรมทั้งหลายสืบประการเหล่านี้, มีอยู่;

ปัพพะชิตะนะ อะภินหัง ปัจจะเวกขิตัพพา,

เป็นธรรมที่บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์;

กะตะเม ทะสะ,

ธรรมทั้งหลายสืบประการนั้น เป็นอย่างไรเล่า?

เววัณณียัมหิ อชฺฐปะคะโตติ, ปัพพะชิตะนะ อะภินหัง

ปัจจะเวกขิตัพพัง,

คือบรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า,
เราเป็นผู้เข้าถึงเฉพาะแล้ว, ซึ่งวรรณะอันต่าง อันพิเศษ,
ดังนี้;

ปะระปะฏิพัทฺธา เม ชีวีกาติ, ปัพพะชิตะนะ อะภินหัง

ปัจจะเวกขิตัพพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า,
การเลี้ยงชีวิตของเรา, เนื่องเฉพาะแล้วด้วยผู้อื่น, ดังนี้;

อัญญ โย เม อากัโปโป กระระณียติ, ปัพพะชิตนะ อะภิน्हัง
ปัจจะเวกขิตัพพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า, กิริยา
ทำทางอันคืออย่างอื่นที่เราจะต้องทำ, มีอยู่, ดังนี้;

กัจฉิ นุ โข เม อตฺตา สีละโต นะ อุปะวะทะตฺติ, ปัพพะชิตนะ
อะภิน्हัง ปัจจะเวกขิตัพพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า, เมื่อ
กล่าวโดยศีล, ตัวของเราย่อมไม่ถูกดำเนินโดยศีล มิใช่หรือ,
ดังนี้;

กัจฉิ นุ โข มัง อะนุวิจจะ วิญญู สะพัรฺห์มะจารี สีละโต นะ
อุปะวะทนต์ติ, ปัพพะชิตนะ อะภิน्हัง ปัจจะเวกขิตัพพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า, เมื่อ
กล่าวโดยศีล, เพื่อนสพรหมจารีที่เป็นวิญญูชน, ใคร่ครวญ
แล้ว, ย่อมไม่ดำเนินดีเตียนเรา, มิใช่หรือ, ดังนี้;

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ, นานาภาโว วินาภาโวติ,
ปัพพะชิตนะ อะภิน्हัง ปัจจะเวกขิตัพพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า, ความ
พลัดพรากจากของรัก, ของชอบใจทั้งสิ้น, จักมีแก่เรา, ดังนี้;

๑๔๒

กัมมัสสะโกर्मหิ กัมมะทายาโท, กัมมะโยนิ กัมมะพันธู
กัมมะปะฏิสะระโณ, ยัง กัมมัง กะริสสามิ, กัถียาณัง
วา ปาปะกัง วา, ตัสสะ ทายาโท กะริสสามิติ, ปัพพะชิตนะ
อะภิน्हัง ปัจจะเวกขิตัพพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า, เราเป็น
ผู้มีกรรมเป็นของตน, มีกรรมที่ต้องรับผล, เป็นมรดก
ตกทอด, มีกรรมเป็นกำเนิด, มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์, มี
กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย, เราทำกรรมใดไว้, ดีก็ตาม, ชั่วก็ตาม,
เราจักเป็นผู้รับผลตกทอดแห่งกรรมนั้น, ดังนี้;

กะถัมภูตัสสะ เม รัตตินทิวา วิติปะตันติติ, ปัพพะชิตนะ
อะภิน्हัง ปัจจะเวกขิตัพพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า, เมื่อเรา
เป็นอยู่โดยประการใด ๆ เวลาวันคืนย่อมล่วงไป, ดังนี้;

กัจจิ นุ โขหัง สุกฺขัญญาคาร อะภิระมามีติ, ปัพพะชิตนะ อะภิน्हัง
ปัจจะเวกขิตัพพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า, เรา
ย่อมยินดีในโรงเรือนอันสงัด, อยู่หรือหนอดังนี้;

อติ นุ โข เม อุตตะริมะนุสตะธัมมา,
 อะละมะริยะญาณะทัสสะนะวิเสโส อะธิคะโต, โสหัง ปังณิเม
 กालะ สะพัรฺห์มะจารีหิ, ปุณฺโฐ นะ มังกุ ภาวิสสามีติ,
 ปัพพะชิตนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง,

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์ว่า,
 ญาณทัสนะอันวิเศษ, ควรแก่พระอริยเจ้า, อันยิ่งกว่าวิสัย
 ธรรมดาของมนุษย์, ที่เราได้บรรลุแล้ว, เพื่อเราจะไม่เป็น
 ผู้เก้อเขิน, เมื่อถูกเพื่อนสพรหมจารีด้วยกันถามในภายหลัง,
 มีอยู่แก่เราหรือไม่, ดังนี้;

อิเม โข ภิกขะเว ทะสะ ธัมมา,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ธรรมทั้งหลายสืบประการเหล่านี้แล;

ปัพพะชิตนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพา,

เป็นธรรมที่บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด, อยู่เนื่องนิตย์;

อติ.

ด้วยอาการอย่างนี้แล.

๑๔๔

สมณสัญญา ๓ ประการ

หันทะ มะยัง ติสสะสะมะณะสัญญาปฐัง ภาณมะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีสมณสัญญา ๓ ประการกันเถิด)

ติสโส ภิกขเว สะมะณะสัญญา ภาวิตา พหุลีกะตา,
คู่อ่อนภิกษุทั้งหลาย, สมณสัญญา ๓ ประการ อันบรรพชิต
เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว;

สัตตะ รัมเม ปะริปุเรนติ,
ย่อมกระทำกรรมะทั้ง ๓ ประการ ให้บริบูรณ์ได้;

กะตะมา ติสโส,
สมณสัญญา ๓ ประการ คืออะไรบ้าง;

เวว์ณณิยัมหิ อัจฉุปะคะโต,
บัดนี้เรามีเพศแตกต่างจากคฤหัสถ์แล้ว, อาการกิริยาใด ๆ
ของสมณะ เราต้องทำอาการกิริยานั้น ๆ;

ปะระปะฏิพัทธา เม ชีวิกา,
ความเลียงชีพของเราเนื่องด้วยผู้อื่น เราควรทำตัวให้เขา
เลียงง่าย;

อัญโญ เม อากัปปิ กะระณิโย,

อาการกายวาจาอย่างอื่น, ที่เราจะต้องทำให้ดีขึ้นไปกว่านี้
ยังมีอยู่, มิใช่เพียงเท่านั้น;

อิเม โข ภิกขเว ติสโส สมะณะสัณฺญา ภาวิตา พะหุลีกะตา,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, สมณสัณฺญา ๓ ประการ เหล่านี้แล,
อันบรรพชิตเจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว;

สัตตะ ชัมเม ประิปุเรนติ,

ย่อมกระทำกรรมะทั้ง ๗ ประการให้บริบูรณ์ได้;

กะตะเม สัตตะ,

กรรมะ ๗ ประการคืออะไรบ้าง;

นิจจัง สะตะตะการิ โหติ สะตะตะวุตติ สีเสสุ,

คือ เป็นผู้มีปกติประพฤติในศีล, เป็นผู้มีปกติกล่าวในศีล
ด้วยความสม่ำเสมอ เป็นนิตย;

อะนะภิชณาตุ โหติ,

เป็นผู้มีปกติไม่เพ่งเล็งสิ่งใด;

อัปฺยาปฺชโณ โหติ,

เป็นผู้ไม่เบียดเบียนใคร;

๑๔๖

อะนะติมานี โหติ,

เป็นผู้ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น;

สิกขากาโม โหติ,

เป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษา;

อิจจัตถันทิสสะโน โหติ ชีวิตะปะริกขาเรสุ,

เป็นผู้มีความพิจารณาให้เห็นประโยชน์ในบริวาร เครื่อง
เลี้ยงชีวิต;

อารัทธะวิริโย วิหะระติ,

ย่อมเป็นผู้ปรารถนาความเพียรอยู่;

อิเม โข ภิกขะเว ทิสโส สมะณะสัณฺญา ภาวิตา พะหุทีกะตา,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สมณสัณฺญา ๓ ประการ เหล่านี้แล,
อันบรรพชิตเจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว;

อิเม สัตตะ รัมเม ปะริปุเรนตีติ.

ย่อมกระทำธรรมะทั้ง ๓ ประการเหล่านี้ ให้บริบูรณ์ได้
ฉะนั้นแล.

อสุภสูตร

หันทะ มะยั้ง อะสุภะสุตตะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีอสุภสูตรกันเถิด)

อะสุภานุปัสสี ภิกขะเว วิหะระถะ,

คูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เธอทั้งหลายจงเป็นผู้พิจารณาตาม
เห็นซึ่งอารมณ์, โดยความเป็นของไม่งาม อยู่เถิด;

อานาปานัสสะติ จะ โว อัชฌัตตัง ปะริมุขัง สุปะติภูริฐิตา โหตุ,
จงเข้าไปตั้งสติอยู่เฉพาะหน้าด้วยดี ในลมหายใจเข้าออก;

สัพพะสังขารesu อะนิจจานุปัสสี โว วิหะระถะ,

เธอทั้งหลายจงพิจารณาตามเห็นความไม่เที่ยงในสังขาร
ทั้งปวงอยู่เถิด;

อะสุภานุปัสสีนัง ภิกขะเว กายัสัมมิง วิหะระตัง,

คูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เมื่อเธอทั้งหลายตามพิจารณาเห็นอยู่
ซึ่งอารมณ์, โดยความเป็นของไม่งามโดยปกติอยู่ในกาย;

โย สุภายะ ชาติยา รากานุสสะโย โส ปะหิยะติ,

ย่อมละความเคยชินในความกำหนัด (รากานุสสัย) เพราะเห็น
ความงามโดยความเป็นสักว่าชาติเสียได้;

๑๔๘

อานาปานัสสะติ อชฌัตตัง ปะริมุขัง สุปะตัญญูตายะ,

เมื่อเธอทั้งหลาย, เข้าไปตั้งสติไว้ด้วยดีเฉพาะหน้า ในลม
หายใจเข้าออก;

เย พาหิรา วิตักกาสะยา วิมาตะปักจิกา เต นะ โหนติ,

ความวิตกที่เป็นเองทั้งหลาย, อันมีมาจากภายนอกเหล่าใด,
ความวิตกอันเป็นฝักฝ่ายแห่งการรบกวนเหล่านั้นย่อมไม่มี;

สัพพะ สังขารesu อะนิจจานุปัสสีนัง วิหะระตัง,

เมื่อเธอทั้งหลาย, ตามพิจารณาเห็นซึ่งความไม่เที่ยง,
ในสังขารทั้งปวงอยู่แล้ว;

ยา อะวิชชา ฐา ปะหิยะติ ยา วิชชา ฐา อุปัชชะติ,

ย่อมละอวิชชาเสียได้ ย่อมทำวิชาให้เกิดขึ้น;

อะสุภานุปัสสี กายัสัมมิง อานาปานะ ปะฐิสสะโต,

ภิกษุผู้ตามพิจารณาเห็นอยู่ซึ่งอารมณ์, ในกายว่าไม่งาม
โดยปกติ, มีสติอยู่เฉพาะที่ลมหายใจเข้าออก;

สัพพะสังขาระสะมะถัง ปัสสะติ อาตาปี สัพพะทา,

มีความเพียรพยายามอยู่ทุกเมื่อ, พิจารณาเห็นอยู่ซึ่งความ
สงบลงแห่งสังขารทั้งปวง;

สะ เว สัมมัททะโส ภิกขุ ยะโต ตัตถะ วิมุจจะติ,

ภิกขุ นั้นแล, เป็นผู้เห็นแล้วโดยชอบ เป็นผู้พยายามแล้ว,
ย่อมหลุดพ้น;

อะภิญญาโวสีโต สันโต สะ เว โยคาติโค มุนิ,

ภิกขุ นั้นแล, เป็นผู้จบอภิญญา สงบระงับแล้ว, เป็นผู้ล่วง
ส่วนแห่งโยคะเสียได้ (กิเลสเป็นเครื่องประกอบ) ชื่อว่า
เป็นมุนิ;

อิติ.

ด้วยประการฉะนี้แล.

บทปลงสังขาร

มนุษย์เราเอ๋ย

มนุษย์เราเอ๋ย
นิพพานมีสุข
ค้นหาหน่วงหนัก
ฉันทไปมิได้
ห้วงนั้นพันผูก
ห้วงทรัพย์สินศฤงคาร

เกิดมาทำไม
อยู่ไยมิไป
หน่วงชักหน่วงไว้
ค้นหาผูกพัน
ห้วงลูกห้วงหลาน
จงสละเสียเถิด

๑๕๐

จะได้ไปนิพพาน

ยามหนุ่มสาวน้อย
งามแล้วทุกประการ
แต่ล้วนเครื่องเหม็น
เอ็นน้อยเก้าพัน
ให้ร้อนให้เย็น
ขนคิ้วก็ขาว
เส้นผมบนหัว
หน้าตาเว้าวอก

ข้ามพื้นภพสาม

หน้าตาเข้มซ้อย
แก่เฒ่าหนังยาน
เอ็นใหญ่เก้าร้อย
มันมาทำเจ็ญ
เมื่อยขบทั้งตัว
นัยน์ตาก็มัว
ดำแล้วกลับหงอก
ดูน่าบัดสี

จะลูกก็โอย
เหมือนดอกไม้โรย
จะเข้าที่นอน
พระอนิจจัง
เราท่านเกิดมา
ผู้ดีเจ็ญใจ
เงินทองทั้งนั้น

จะนั่งก็โอย
ไม่มีเกสร
ฟังสอนภาวนา
พระอนัตตา
รังแต่จะตาย
ก็ตายเหมือนกัน
มิติตัวไป

ตายไปเป็นผี
เขาชักหน้าหนี
เปื้อยเนาพุพอง
เขาหามเอาไป

ลูกเมียผัวรัก
เขาเหม็นซากผี
หมูญาคติพี่น้อง
เขาวางลงไว้

เขานั่งร้องไห้
 อยู่แต่ผู้เดียว
 เหลียวไม่เห็นใคร
 เห็นแต่ฝูงกา
 ยื้อแย่งกันกิน

กระดุกกู่เอ๊ย
 แร้งกาหมากิน
 เทียงคินสัจด์
 ไม่เห็นลูกหลาน
 เห็นแต่นกเค้า
 เห็นแต่นกแสก
 เห็นแต่ฝูงผี

มนุษย์เราเอ๊ย
 ไม่มีแก่นสาร
 คำจุนเอาไว้
 จะได้ทันพระเจ้า

อะหัง วันทามิ สัพพะโส

อะหัง วันทามิ นิพพานะปัจจะโย โหตุ

แล้วกลับคืนมา
 ป่าไม้ชายเขียว
 เห็นแต่ฝูงแร้ง
 เห็นแต่ฝูงหมา
 คุน่าสมเพช

เรียรายแผ่นดิน
 เขาเป็นอาหาร
 ตื่นขึ้นมึนนาน
 พี่น้องเผ่าพันธุ์
 จับเจ้าเรียงกัน
 ร้องแรกแหกขั้ว
 ร้องให้หากัน

อย่าหลงนักเลย
 อดส่ำห์ทำบุญ
 จะได้ไปสวรรค์
 จะได้เข้านิพพาน

บทปลงสังขาร

เกสาผมหงอก

เกสาผมหงอก
 ฟันฟางผมเผ้า
 ตามีคุดหนัก
 บมึเป็นแก่นสาร
 แต่ล้วนเปื่อยเน่า
 โสโครกทั้งตัว
 เส้นสายพันพัว
 อยู่ในตัวของเรา
 ให้เจ็บให้เหนื่อย
 แก่แล้วโรคา
 ได้รับความทุกข์ทน
 จะนั่งก็โอย
 เหมือนดอกไม้โรย
 แก่แล้วโรคา
 ได้รับความทุกข์ร้อน
 ครั้นสิ้นลมปาก
 เรียกกันว่าผี

บอกว่าตัวเฒ่า
 แก่แล้วทุกประการ
 ร้ายนักสาธารณ์
 ไซ้ตัวตนของเรา
 เครื่องประดับกายเรา
 แข็งขามือสั้น
 เห็นน่าเกลียดกลัว
 ให้มีนให้เมื่อย
 ไปทุกขุมขน
 เข้ามาหาตน
 โสกาอาวรณ์
 จะลุกก็โอย
 ไม่มีเกษร
 เข้ามาวิงวอน
 ทั่วกายอินทรีย์
 กลับกลายหายจาก
 ลูกรักพี่ว (เมีย) รัก

เขาชักหน้าหนี
 เปื้อยเน่าพุง
 เขาไปเยียมมอง
 เกลียคกล้วนักหนา
 มือทำเขมัด
 เขาหามเอาไป
 เขากลับคืนมา
 ดนอยู่เอกา
 ย้อคร่าพัลวัน
 ขนมาป็นกัน
 ไม้ไซ้ของเรา
 เรียกว่าของกู
 แต่เงินใส่ปาก
 ไปแต่ตัวเปล่า
 อยู่ในป่ารก
 กีกก้องดงยาง
 ร้องให้ครวญคราง
 วิเวกวังเวง
 บินมาร้องแรก
 เหลียวไม่เห็นใคร

เขาว่าซากผี
 เขาเสียไม่ได้
 เขาบ่ได้ต้อง
 เขาผูกคอรัด
 รัตรึงตรึงตรา
 ทิ้งไว้ป่าช้า
 สู้เหี่ยวเรือนพลัน
 อยู่กับหมูหมา
 ทร์พัสลินของตน
 ข้าวของทั้งนั้น
 เมื่อตนยังอยู่
 เดียวนี้เป็นของเขา
 เขายังควักล้วงเอา
 เน่าทั่วสรรพางค์กาย
 ได้ยินเสียงนก
 ได้ยินหมาใน
 ใจจิตอ้างว้าง
 มีหมุ่นกแขวก
 แถกขวัญของตน
 ออกใจวังเวง

๑๕๔

ให้อยู่ครั้นเครง

ตายไปเป็นผี

ทิ้งไว้น่ากลัว

กายสิ้นระริว

อยู่ในป่าช้า

ยิ่งแลยิ่งลับ

เห็นแต่ศีลทาน

ตามเลี้ยงรักษา

ศีลทานมาช่วย

เมื่อตนตายไป

นพรัตน์โพยภัย

อิตตะกิเลสมากมี

ได้วิมานเลิศ

นางฟ้าแห่ล้อม

จับกลุ่มมดีดดี

บรรเลงสมบัติ

นับน้อยไปหรือ

ที่ตนนับถือ

สั่งสอนทุกวัน

มาเป็นปีนปีก

รำพึงถึงตัว

เขาไม่โยคี

ยิ่งคิดยิ่งพรั่น

รำพึงถึงตัว

ผัว (เมีย) มิ่งสินทรัพย์

ไม่เห็นตามมา

เมตตาทาณา

อ่อนเนื้ออ่อนใจ

ได้เป็นเพื่อนม้วย

ตบแต่งสมบัติ

เลิศล้ำอำไพ

ศีลพาไปเกิด

ประเสริฐโฉมศรี

ห้อมล้อมมากมี

ฟังเสียงบรรเลง

แก้วเก้าเนาวรัตน์

คุณพระทศพล

พระธรรมนั้นหรือ

พระสงฆ์องค์อารีรัก

พระกรรมฐาน

เออวยสมบัติ
 ดึกว่าลูกหลาน
 ลูกพี่ (เมีย) ที่รัก
 รักเขาเสียเปล่า
 เพื่อนม้วยด้วยเรา
 เห็นไม่เป็นการ
 จำศีลภาวนา
 จะได้ช่วยตน
 ลูถึงสถาน
 ผู้ใดใจपाल
 จะต้องจำจง
 เข้ามารับรอง
 ตกจตุรabay ฯ

นพรัตน์โอบาร
 ประเสริฐเพริศเพรา
 บ่มีเป็นตำหนัก
 เขามีตามช่วย
 ไปหลงรักเขา
 รักตนดึกว่า
 บำเพ็ญศีลทาน
 ให้พ้นสงสาร
 ได้วิมานทอง
 หลงรักลูกหลาน
 เป็นห่วงค้นหา
 ตายไปจะต้อง

อันความตาย
 จะมีจน
 ถึงแสนรัก
 ไม่วันนี้

ชายนารี
 ก็ต้องวาย
 ก็ต้องร้าง
 ก็วันหน้า

หนีไม่พ้น
 ตายเป็นผี
 ห่างทันที
 จริงหนาเรา

๑๕๖

เมื่อเจ้ามา	มีอะไร	มาด้วยเล่า
เจ้าจะเอา	ความสุข	สนุกไหน
เมื่อเจ้ามา	มือเปล่า	จะเอาอะไร
เจ้าก็ไป	มือเปล่า	เหมือนเจ้ามา

อันยศลาภ	หาบไป	ไม่ได้แน่
เว้นเสียแต่	ต้นทุน	บุญกุศล
ทิ้งสมบัติ	ทั้งหลาย	ให้ปวงชน
แม้ร่างกาย	เขาก็เอา	ไปเผาไฟ

อย่าแบ่งชั้น	วรรณะ	เลยมมนุษย์
ต่างถึงจุด	สุดท้าย	กลายเป็นผี
หลุมฝังศพ	กลับสิ้น	ซากอินทรี
ไพร่ผู้ดี	มีหรือจน	ไม่พินตาย

ตั้งขณิกปัจจเวกขณปาฐะ

หันทะ มะยัง ตั้งขณิกะปัจจเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เจริญเถิดเราทั้งหลายกล่าวบาลีพิจารณาในขณะที่ใช้สอยปัจจัยสี่กันเถิด)

(ชื่อว่าด้วยจิวร)

ปะฏิสังขา โยนิโส จีวะรัง ปะฏิเสวามิ,

เราข้อมพิจารณาโดยแยกกาย แล้วนุ่งห่มจิวร;

ยาระทาะ สัตถสะ ปะฏิฆาตายะ,

เพียงเพื่อบำบัดความหนาว;

อุณหัสสะ ปะฏิฆาตายะ,

เพื่อบำบัดความร้อน;

ทังสะมะกะสะวาตตะปะสิริงสะปะสัมผัสสถานัง ปะฏิฆาตายะ,

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดด, และ
สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย;

ยาระทาะ หิริโกปิณะปะฏิฆาตะนัตถัง.

และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิดความละอาย.

๑๕๘

(ชื่อว่าด้วยบิณฑบาต)

ปะภูสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะภูเสวามิ,

เราข่อมพิจารณาโดยแยกกาย แล้วฉันบิณฑบาต (บริโภค
อาหาร);

เนวะ ทะวายะ,

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน;

นะ มะทายะ,

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเมามัน เกิดกำลังพลังทางกาย;

นะ มัณฑะนายะ,

ไม่ให้เป็นไปเพื่อประดับ;

นะ วิภูสะนายะ,

ไม่ให้เป็นไปเพื่อตกแต่ง;

ยาวะทะวะ อิมัสสะ กายัสสะ ฐิติยา,

แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่งกายนี้;

ยาปะนายะ,

เพื่อความเป็นไปได้ของอรรถภาพ;

วิหิงสุปะระติยา,

เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย;

พริ้มมะจะรียนุกะหะยะ,

เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพุดิพรหมจรรย์;

อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะภูหังขามิ,

ด้วยการทำอย่างนี้, เราย่อมระงับเสียได้ ซึ่งทุกข์เวทนาเก่า
คือความหิว;

นะวัณจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทศสามิ,

และไม่ทำทุกข์เวทนาใหม่ ให้เกิดขึ้น;

ยัตตรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ภาสุวิหาโร จาติ.

อนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอรรถภาพนี้ด้วย, ความเป็น
ผู้หาโทษมิได้ด้วย, และความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย,
จักมีแก่เรา ดังนี้.

(ชื่อว่าด้วยเสนาสนะ)

ปะภูสิ้งขา โยนิโส เสนาสะนัง ปะภูเสวามิ,

เราย่อมพิจารณาโดยแยกกาย แล้วใช้สอยเสนาสนะ;

ยาระเทวะ ลีตัสสะ ปะภูฆาตายะ,

เพียงเพื่อบำบัดความหนาว;

อุณหัสสะ ปะภูฆาตายะ,

เพื่อบำบัดความร้อน;

๑๖๐

ทั้งสมณะกะสะวาทาตะปะสิริงสะปะสั้มผัสสานัง ปะภูฆาตายะ,

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดด, และ
สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย;

ยาระทေး อุดุปะริสสะยะวิโนทะนัง ปะภูสิลลานารามัตถัง.

เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายอันจักพึงมีจากคินฟ้าอากาศ, และ
เพื่อความเป็นผู้ยินดีอยู่ได้ในที่หลีกเร้นสำหรับภาวนา.

(ชื่อว่าด้วยคิลานเภสัช)

ปะภูสิลังขา โยนิโส คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขารัง
ปะภูเสวามิ,

เรา่อมพิจารณาโดยแยบคาย แล้วบริโภกเภสัชบริหาร
อันเกื้อกูลแก่คนไข้;

ยาระทေး อุปันน่านัง เวยยาพาธิกานัง เวทะน่านัง
ปะภูฆาตายะ,

เพียงเพื่อบำบัดทุกขเวทนาอันบังเกิดขึ้นแล้ว มีอาพาธต่าง ๆ
เป็นมูล;

อัพฺปิยาปฺพชณะปะระมะตยาติ.

เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้.

ธาตุปัจจะเวกขณะปาฐะ

หันทะ มะยัง ธาตุปัจจะเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีพิจารณาธาตุกันเถิด)

(ชื่อว่าด้วยจิวร)

ยะธาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง,
สิ่งเหล่านี้ เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น, กำลังเป็น
ไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิത്യ;

ยะทิทัง จีวะรัง, ตะทูปะภูญชะโก จะ ปุคคะโล,
สิ่งเหล่านี้ คือจิวร, และคนผู้ใช้สอยจิวรนั้น;

ธาตุมัตตะโก, เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ;

นิสสัตโต, มิได้เป็นสัตว์ะอันยังยืน;

นิชชีโว, มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญโญ, วางเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน;

สัพพานิ ปะนะ อิมานิ จีวะรานิ อะชิจฺจจะนิยานิ,
ก็จิวรทั้งหมดนี้, ไม่เป็นของนำเกลียดมาแต่เดิม;

๑๖๒

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา,

ครันมาถูกเข้ากับกาย อันเนาอยู่เป็นนิตยนี้แล้ว;

อะตวิยะ ชิกุจจะนิยานิ ชายันติ.

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน.

(ชื่อว่าด้วยบิณฑบาต)

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ชาติมัตตะเมเวตัง,

สิ่งเหล่านี้ เป็นสักว่าชาติตามธรรมชาติเท่านั้น, กำลังเป็น
ไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิตย์;

ยะทิงทัง ปิณฑะปาโต, ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล,

สิ่งเหล่านี้ คือบิณฑบาต, และคนผู้บริโภคบิณฑบาตนั้น;

ชาติมัตตะโก, เป็นสักว่าชาติตามธรรมชาติ;

นิสัสตโต, มิได้เป็นสัตว์อันยังยืน;

นิชชีโว, มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล;

สุญโญ, วางเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน;

สัพโพ ปะนายัง ปิณฑะปาโต อะชิกุจจะนิโย,

ก็บิณฑบาตทั้งหมดนี้, ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม;

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา,

ครันมาถูกเข้ากับกาย อันเนาอยู่เป็นนิตยนี้แล้ว;

อะติวิยะ ชิกุจนะนีโย ชายะติ.

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน.

(ชื่อว่าด้วยเสนาสนะ)

ยะธาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ชาติมัตตะเมเวตัง,

สิ่งเหล่านี้เป็นสักว่าชาติตามธรรมชาติเท่านั้น, กำลังเป็น
ไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิตย์;

ยะทิทัง เสนาสะนัง, ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล,

สิ่งเหล่านี้ คือเสนาสนะ, และคนผู้ใช้สอยเสนาสนะนั้น;

ชาติมัตตะโก, เป็นสักว่าชาติตามธรรมชาติ;

นิสัสตโต, มิได้เป็นสัตว์ะอันยังยืน;

นิชชีโว, มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล;

สุญโญ, วางเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน;

สัพพานิ ปะนะ อิมานิ เสนาสะนานิ อะชิกุจนะนียานิ,

ก็เสนาสนะทั้งหมดนี้, ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม;

๑๖๔

อิมัง ปุติกายัง ปัตฺวา,

กรัณฺมาถุกเข้ากัปกาย อั้นเนาอยู่เป็นนิตยฺนี้แล้ว;

อะติวิยะ ชิกุจจะนียานิ ชายันติ.

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน.

(ชื่อว่าด้วยคิลานเภสัช)

ยะธาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง,

สิ่งเหล่านี้ เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น, กำลังเป็น
ไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิตย์;

ยะทิทัง คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร, ตะทูปะภุญชะโก
จะ ปุคคะโล,

สิ่งเหล่านี้ คือเภสัชบริหารอันเกื้อกูลแก่คนไข้, และคน
ผู้บริโภคะเภสัชบริหารนั้น;

ธาตุมัตตะโก, เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ;

นิสัสัตโต, มิได้เป็นสัตวะอันยั่งยืน;

นิชชีโว, มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล;

สุญฺโญ, วางเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน;

สัพโพนะยัง คิลานะปัจจะยะเกสัชชะปะริกขาโร, อะชิจฺจนะนีโย,
 ก็คิลานเกสัชชบริหารทั้หมคนี, ไม่เป็นของน่าเกลียดมา
 แต่เดิม;

อิมัง ปุติกายัง ปัตฺวา,
 ครันมาถูกเข้ากับกาย อันเนาอยู่เป็นนิตยนี้แล้ว;

อะติวิยะ ชิจฺจนะนีโย ชายะติ.
 ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน.

อดีตปัจจะเวกขณปาฐะ

หันทะ มะยัง อะตีตะปัจจะเวกขะณะปาฐัง ภาณามะ เส.
 (เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวบาลีพิจารณาการใช้สอยปัจจัยสี่
 ที่ผ่านพ้นล่วงเลยมาแล้วกันเถิด)

(ชื่อว่าด้วยจิวร)

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง จีวะรัง ปะริภุตฺตัง,
 จีวรโค อันรานุงห่มแล้ว ไม่ทันพิจารณาในวันนี้;

ตัง ยาวะเทวะ สิตฺตัสสะ ปะภูมิตายะ,
 จีวรนั้น รานุงห่มแล้วเพียงเพื่อบำบัดความหนาว;

๑๖๖

อุณ्हัสสะ ปะภูมิตายะ,

เพื่อบำบัดความร้อน;

ทังสะมะกะสะวาตตะปะสิริงสะปะสั้มผัสส้านัง ปะภูมิตายะ,

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดด, และ
สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย;

ยาระทะวะ หิริโกปีนะปะภูจฉาทะนัตถัง.

และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิดความละอาย.

(ชื่อว่าด้วยบิณฑบาต)

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกจิต์วา โย ปิณฑะปาโต ปะริภุคโต,

บิณฑบาต (อาหาร) ใด อันเราฉัน (บริโภค) แล้ว
ไม่ทันพิจารณาในวันนี้;

โส เนวะ ทะวายะ,

บิณฑบาต (อาหาร) นั้น เราฉัน (บริโภค) แล้ว ไม่ใช่เป็น
ไปเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน;

นะ มะทายะ,

ไม่ใช่เป็นไปเพื่อความเมามัน เกิดกำลังพลังทางกาย;

นะ มัณฑะนายะ,

ไม่ใช่เป็นไปเพื่อประดับ;

นะ วิภูสะนายะ,

ไม่ไจ้เป็นไปเพื่อตกแต่ง;

ยาวะทวะ อิมัสสะ กายัสสะ จูติยา,

แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่งกายนี้;

ยาปะนายะ,

เพื่อความเป็นไปได้ของอัตตภาพ;

วิหิงสุปะระตียา,

เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย;

พริหัมมะจะรียานุกะหายะ,

เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพฤติพรหมจรรย์;

อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะภูหังขามิ,

ด้วยการทำอย่างนี้, เราข้อมระงับเสียได้ ซึ่งทุกขเวทนาเก่า
คือความหิว;

นะวัณจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ,

และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น;

๑๖๘

ยาศ์รา จะ เม ะวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ภาสุวิหาโร จาติ.

อนึ่งความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอรรถภาพนี้ด้วย, ความเป็น
ผู้หาโทษมิได้ด้วย, และความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย, จักมี
แก่เรา ดังนี้.

(ชื่อว่าด้วยเสนาสนะ)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกจิต์วา ยัง เสนาสนะนัง ปะริภุตตัง,
เสนาสนะใด อันเราใช้สอยแล้ว ไม่ทันพิจารณาในวันนี้;

ตั้ง ยาวะเทวะ สัตัสสะ ปะภูมิตายะ,
เสนาสนะนั้น เราใช้สอยแล้วเพียงเพื่อบำบัดความหนาว;

อุณหัสสะ ปะภูมิตายะ,
เพื่อบำบัดความร้อน;

ทังสะมะกะสะวาตาคะปะสิริงสะปะสัมผัสสถานัง ปะภูมิตายะ,
เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดด, และ
สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย;

ยาวะเทวะ อุดุปะริสสะยะวิโนทะนัง ปะภูสิตถานารามัตถัง.
เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายอันจักพึงมีจากดินฟ้าอากาศ, และ
เพื่อความเป็นผู้ยินดีอยู่ได้ในที่หลีกเร้นสำหรับภาวนา.

(ชื่อว่าด้วยคิลานเกสัช)

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกจิตฺวา โย

คิลานะปัจจะยะเกสัชชะปะริกาโร ปะริภุตฺโต,

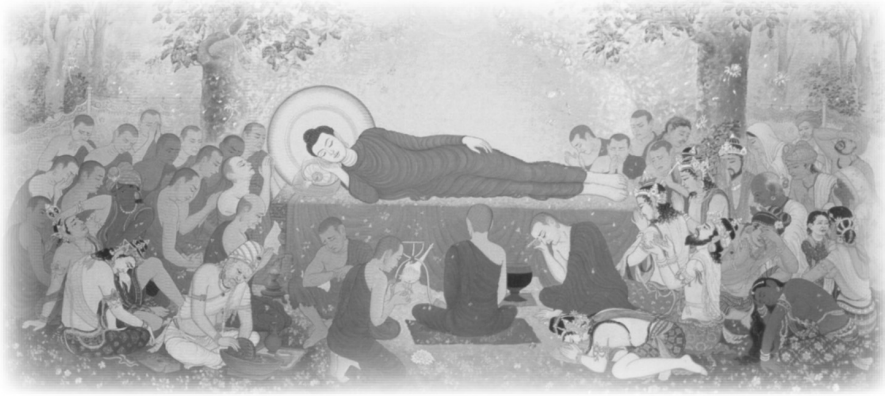
คิลานเกสัชชบริขารโค อันเราบริโภคแล้ว ไม่ทันพิจารณา
ในวันนี้;

โส ยาวะเทวะ อุปันนानัง เวยยาพาธิกานัง เวทะนานัง
ปะฎิฆาตายะ,

คิลานะเกสัชชบริขารนั้น เราบริโภคแล้ว เพียงเพื่อบำบัด
ทุกขเวทนาอันบังเกิดขึ้นแล้ว, มีอาพาธต่าง ๆ เป็นมูล;

อัพยาปัชณะปะระมะตยาติ.

เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้.

ภาค ๔

พระปริตร พระสูตร
พระคาถาชินบัญชร
ยอดพระกัณฑ์พระไตรปิฎก

มังคลปริตร

ตำนานมังคลปริตร

มังคลปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงมงคล ๓๘ มีประวัติว่า ในกาลก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสมงคลนี้ ได้เกิดปัญหาถกเถียงกันในมนุษยโลกว่า อะไรเป็นมงคล บางคนกล่าวว่ารูปที่เห็นดีเป็นมงคล บางคนกล่าวว่าเสียงที่ได้ยินดีเป็นมงคล บางคนกล่าวว่า กลิ่น รส สัมผัสที่ดีเป็นมงคล ต่างฝ่ายก็ยืนยันความเห็นของตน แต่ไม่สามารถอธิบายให้ฝ่ายอื่นยอมรับได้ ปัญหานี้ได้แพร่ไปถึงเทวโลกและพรหมโลก จนเทวดา และพรหมได้แบ่งแยกเป็น ๓ ฝ่ายเหมือนมนุษย์ และปัญหานี้หาข้อยุติไม่ได้เป็นเวลาถึง ๑๒ ปี ต่อมาในปีที่ ๑๒ เหล่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ได้ทูลถามปัญหานี้กับพระอินทร์ ท้าวเธอจึงทรงมอบหมายให้เทพบุตรตนหนึ่งทูลถามปัญหานี้กับพระพุทธเจ้า แล้วเสด็จมาเฝ้าพร้อมกับเหล่าเทวดาเพื่อสดับมงคล ฉะนั้น พระพุทธองค์จึงตรัสพระปริตรนี้ตามคำอาราธนาของเทพบุตรนั้น

๑๗๒

บทחדม้งคลปริตร

ยัญจะ ทิวาทะสา วัสธานี จินตะยิงสุ สะเทวะกา
 จิรัลลัง จินตะยันตาปี เนะชาเนิงสุ มังคะลัง.

มนุษย์และเทวดาทั้งหลายคิดหาสิ่งที่เป็นมงคลอยู่ถึง ๑๒ ปี
 แม้ว่าจะคิดผ่านไปเป็นเวลานาน ก็ยังไม่รู้เลยทีเดียว

จักกะวาพะสะหัสเสสุ ทะสะสุ เนะ ตัตตะกััง
 กาลัง โกลาหะลัง ชาตัง ยาวะ พิริหะมะนิเวสะนา.

ความโกลาหลเรื่องมงคล ได้เกิดขึ้นถึงพรหมโลกตลอด
 ห้าจักรวาล เป็นเวลา ๑๒ ปี

ยัง โลกะนาโถ เทเสติ สัพพะปาปะวินาสะนัง
 ยัง สุตฺวา สัพพะทุกขเหหิ มุจจันตาสังขิยา นะรา
 เอวะมาทิกุณฺเฎตัง มังคะลัง ตัง ภาณาม เห.

พระโลกนาถทรงแสดงสิ่งที่เป็นมงคล อันสามารถขจัด
 บาปทั้งปวงได้ เมื่อนรชนนับประมาณมิได้สดับแล้ว
 ย่อมหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ขอเราทั้งหลายจงร่วมกัน
 สวดม้งคลปริตรนั้น ซึ่งประกอบด้วยคุณอย่างนี้เป็นต้นเถิด

มังคลปริตร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้.

เอกััง สะมะยัง ภาคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ เขตตะวาน
อนาถะปิณฑิกัสสะ อาราม.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อาราม
ของอนาถปิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี.

อะถะ โข อัญญะตะรา เทวะตา อะภิกันตายะ รัตติยา
อะภิกันตะวัณณา เกวะละกัปปัง เขตตะวะนัง โอภาเสตฺวา
เยนะ ภาคะวา เตนุปะสังกะมิ.

ครั้งนั้นแล เมื่อปฐมยามแห่งราตรีล่วงแล้ว เทวดาคนหนึ่ง
ทรงรำพึงมายัง ทำพระเชตวันโดยรอบทั้งหมดให้สว่างไสว
เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค.

อุปะสังกะมิตฺวา ภาคะวันตัง อะภิวาเทตฺวา เอกะมันตัง
อัญญาสิ.

เมื่อถึงที่ประทับ ได้ถวายอภิวัตพระผู้มีพระภาค แล้วยืน
อยู่ข้างหนึ่ง.

๑๗๔

เอกะมันตัง ลูฐิตา โข สทา เทวะตา ภาคะวันตัง คาถายะ
อชณะภาสิ.

ครั้นแล้วเทวดาได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคด้วยคาถาว่า.

พะหุ เทวา มะนุสสา จะ มังคะลานิ อะจินตะยุง
อากังขะมานา โสตถานัง ฬีรุหิ มังคะละมุตตะมัง.

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเป็นอันมาก มุ่งคิดหามงคล
เพื่อความสวัสดิอยู่ ขอพระองค์จงตรัสสิ่งที่เป็นมงคล
อันประเสริฐเถิด.

[พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า]

อะเสวะนา จะ พาลานัง ปัตถิตานัญจะ เสวะนา
ปุชา จะ ปุชะนียานัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การไม่คบคนพาล การคบแต่บัณฑิต และการบูชาผู้ที่ควร
บูชา นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

ปะติรุปะเทสะวาโส จะ ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การอยู่ในสถานที่เหมาะสม การได้บำเพ็ญบุญมาก่อน และ
การวางตัวถูกต้อง นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

พาหุสัจจะ จะ สิปปัญจะ วินะโย จะ สุลิกขิโต
 สุภาสิตา จะ ยา วาจา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การมีความรู้มาก การทำงานช่าง การมีวินัยอย่างดี และ
 การพูดถ้อยคำไพเราะ นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

มาตาปีตอุปัฏฐานัง ปุตตะทาร์สสะ สังกะโห
 อะนาถา จะ กัมมันตา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การเลี้ยงดูมารดาบิดา การสงเคราะห์บุตรภรรยา และ
 การงานไม่สับสนยุ่งเหยิง นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

ทานัญจะ รัชมะจะรียา จะ ฌาตะกานัญจะ สังกะโห
 อะนะวัชชานิ กัมมานิ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การให้ทาน การประพฤติธรรม การสงเคราะห์ญาติ และ
 การทำงานที่ปราศจากโทษ นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

อาระตี วิระตี ปาปา มัชชะปาณา จะ สัตถุญโโม
 อัปปะมาโท จะ รัชมเมสุ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การอดใจไม่กระทำความผิด การระวังตนห่างจากการดื่มน้ำเมา
 และการประพฤติตนไม่ประมาท นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

การะโว จะ นิวาโต จะ สันตุภูถิ จะ กะตัญญูตา
 กาเลนะ รัชมัสสะวะนัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

๑๗๖

ความเคารพ การไม่ทะนงตน ความสันโดษ ความรู้บุญคุณ
และการฟังธรรมในเวลาที่เหมาะสม นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

ขันตี จะ ไสวะจัสสะตา สมะณานัญจะ ทัสสะนัง
กาเลนะ ชัมมะสากัจฉา เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

ความอดทน ความเป็นคนว่าง่าย การได้พบเห็นสมณะ และ
การสนทนาธรรมในเวลาอันสมควร นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

ตะโป จะ พිරหัมมะจะริยัญจะ อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

การบำเพ็ญตบะ การประพฤติพรหมจรรย์ การเห็นแจ้ง
อริยสัจ และการทำนิพพานให้แจ้ง นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

สุภูตฺถัสสะ โลกะชัมเมหิ จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
อะโสกัง วิระชัง เขมัง เอตัง มังคะละมุตตะมัง.

จิตของบุคคลผู้ถูกโลกธรรมมากระทบแล้ว ไม่หวั่นไหว
ไม่เศร้าโศก ไม่ขุ่นมัว เบิกบานอยู่ นี่เป็นมงคลอันสูงสุด.

เอตาทิสานิ กัตวานะ สัพพัตตะ มะปะราชาธา
สัพพัตตะ โสตถิง กัจฉันติ ตัง เตสัง มังคะละมุตตะมัง.

ผู้ปฏิบัติเช่นนี้ได้แล้ว จะไม่พ่ายแพ้ในที่ทุกสถาน ถึงความ
สวัสดีทุกแห่ง นี่เป็นมงคลอันสูงสุดของเทวดาและมนุษย์
ทั้งหลาย.

รัตนปริตร

ตำนานรัตนปริตร

รัตนปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย แล้วอ้างคุณนั้นมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขสวัสดิ มีประวัติเล่าว่า ในสมัยหนึ่ง เมืองเวสาลีเกิดฝนแล้งขาดแคลนอาหาร มีคนอดอยาก ล้มตายมากมาย ชากศพญกโยนทิงนอกเมือง พวกอมมนุษย์ได้กลืนศพกัฬากันเข้ามาในเมือง ทำอันตรายคนให้ตายมากขึ้น และยังเกิดอหิวาตกโรคระบาดอีกด้วย ทำให้เมืองเวสาลีประสบภัย ๓ อย่าง ได้แก่ ทุพภิกขภัย คือ ข้ำวยาก หมากแพง อมนุสสภัย คือ อมมนุษย์ และโรครภัย คือ โรคระบาด

ในขณะนั้นชาวเมืองดำริว่า เมืองนี้ไม่เคยเกิดภัยพิบัติเช่นนี้ถึง ๗ รัชสมัย จึงกราบทูลเจ้าผู้ครองนครว่า ภัยนี้อาจเกิดจากการที่พระองค์มิได้ทรงธรรม เจ้าผู้ครองนครจึงรับสั่งให้ชาวเมืองประชุมกันพิจารณาหาความผิดของพระองค์ แต่ชาวเมืองไม่อาจหาพบได้ ทั้งหมดจึงปรึกษากันว่าควรนิมนต์ศาสดาองค์หนึ่งมาดับทุกข์ภัยนี้ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์เดียรถีย์ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์พระพุทธเจ้า ในที่สุดทุกฝ่ายมีความ

๑๗๘

เห็นตรงกันว่า ควรนิมนต์พระพุทธเจ้าให้เสด็จมาโปรด ดังนั้น จึงได้ส่งเจ้าลิจฉวีสองพระองค์มาทูลนิมนต์ เพื่อระงับภัยพิบัตินั้น

เมื่อพระพุทธองค์เสด็จถึงเมืองเวสาลี พระอินทร์พร้อมด้วยเทพบริวารเป็นอันมากได้มาเฝ้าในสถานที่นั้น ทำให้พวกอมนุษย์ต้องหลบหนีออกจากเมือง หลังจากนั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสสอนพระปริตรนี้แก่พระอานนท์ และรับสั่งให้ท่านสาธยายรอบเมืองที่มีกำแพงสามชั้นตลอดสามยาม พวกอมนุษย์ที่ยังเหลืออยู่ได้หลบหนีไปหมดเพราะกลัวอำนาจพระปริตร ครั้นอมนุษย์หนีไปและโรคระบาดสงบลงแล้ว ชาวเมืองได้มาประชุมกันที่ศาลากลางเมือง และได้นิมนต์พระพุทธองค์เสด็จมาแสดงธรรม ในเวลานั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสรัตนปริตรนี้แก่พุทธบริษัทที่มาประชุมกันในที่นั้น

บทขัณฑ์รัตนปริตร

ปะณิธานะโต ปัญญาเย ตะถาคะตัสสะ ทะสะปาระมิโย,
 ทะสะ อูปะปาระมิโย, ทะสะ ปะระมัตตะปาระมิโย, ปัญจะ
 มะหาปะริจจาค, โลกัตตะจะริยา ญาคัตตะจะริยา พุทธัตตะ-
 จะริยาติ ติสโส จะริยาโย, ปัจฉิมะกะเว คัพพะโวกกันติง,
 ชาติง, อะภินิกขมะมัง, ปะธานะจะริยัง, โพธิปัลลังเก

มาระวิษะยัง, สัพพัญญุตัญญาณ์ปปัจฉิเวรัง, รัมมะจักกัปปะ-
 วัตตะนัง, นะวะ โลกุตตะระรัมเมติ สัพเพปิเม พุทธะคุณ
 อาวัชเชตฺวา เวสาลียา तीสุ ปาการันตะเรสุ ตियามะรัตติง
 ประริตตัง กะโรนโต आयัสฺมา อานันท์ตเถโร วิยะ การุญญะจิตตัง
 อุปฺภุจจะเปตฺวา

๑. โภกฺกิสสะตะสะหัสเสสุ จักกะวาเพสุ เทวะตา
 ยัสสาณัง ปะภฺกิกคัณ्हันติ ยัญจะ เวสาลียา ปุเร.
๒. โรคามะนุสสะทุพฺภิกกะ- สัมภูตัง ติวีรัง ภายัง
 จิปปะมันตะระธาเปสิ ประริตตัง ตัง ภาณมะเห.

เหล่าเทวดาในแดน โภกฺกจักรวलयอมรับอำนาจของพระ-
 ปริตร ที่สามารถขจัดภัย ๓ ประการ คือ ความเจ็บป่วย
 อมนุษย์ และข้าวยากหมากแพง ให้หมดไปโดยพลัน
 ขอเราทั้งหลายจงตั้งอยู่ในการุญญจิต ร่วมกันสวดพระปริตร
 เหมือนท่านพระอานนท์เจริญพระพุทธานุคุณ ที่พระตลาคต
 ทรงบำเพ็ญ นับแต่ทรงตั้งปณิธานตั้งปวงเหล่านี้ คือ
 บารมี ๑๐ อุปบารมี ๑๐ ปรมัตถบารมี ๑๐ การบริจาค
 ใหญ่ทั้ง ๕ จริยวัตร ๓ อันจำแนกเป็นการบำเพ็ญ
 ประโยชน์เพื่อโลก ญาติ และความเป็นพระพุทธานุ
 การเสด็จลงสู่พระครรโกทรในภพสุดท้าย การประสูติ

การเสด็จออกมหาภิเนษกรรมณ์ การบำเพ็ญเพียร การ
เอาชนะพญามารเหนือพระโพธิบัลลังก์ การตรัสรู้พระสัพ-
ปัญญุตญาณ การหมั่นกงล้อธรรม และพระโลกุตร-
ธรรม ๕ เมื่อพระอานนท์เจริญพระพุทธคุณดังนี้แล้ว
ได้สาธยายพระปริตรภายในกำแพงทั้ง ๓ ชั้น ของ
เมืองเวสาลี ตลอดยามทั้ง ๓ แห่งราตรี.

รัตนปริตร

ยานิระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
สัพเพวะ ภูตา สุขะนา ภาวันตุ
อะโถปี สักกัจจะ สุณันตุ ภาสิตัง.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลายผู้มาประชุมกัน
อยู่ในที่นี้ทั้งหมด จงเป็นผู้เบิกบานใจ รับฟังถ้อยคำด้วย
ความเคารพเถิด.

ตัลมา หิ ภูตา นิสาเมอะ สัพเพ
เมตตัง กะโรละ มานุสิยา ปะชายะ
ทิวา จะ รัตโต จะ หารันติ เย พะลิง
ตัลมา หิ เเน รักอะละ อัมปะมัตตา.

ดังนั้น ขอทเวดาทั้งปวงจงฟังข้าพเจ้า จงมีเมตตาจิตใน
หม่อมมนุษย์ เพราะเขาเช่นพลีกรรม ทั้งกลางวันและกลางคืน
ท่านจงอย่าประมาท คู่ครองพวกเขาด้วยเถิด.

ยังกัญจิ วิตตัง อิธะ วา หุรัง วา
ลักเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณัตถัง
นะ โน สะมัง อตติ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ.

ทรัพย์ในโลกนี้ หรือโลกอื่น หรือรัตนอันประณีตใน
สวรรค์ มีสิ่งใดที่จะเสมอกับพระตถาคตนั้นไม่มีเลย ข้อนี
เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วยสัจวาจา
ของจึงมีความสวัสดิ.

จะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณัตถัง
ยะทังคะคา สักยะมุณี สะมาหิโต
นะ เตะนะ รัมเมนะ สะมัตติ กัญจิ
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ.

พระศากยมุณีผู้มีพระทัยตั้งมั่น ทรงบรรลुธรรม อันสิ้น
กิเลส ปราศจากราคะ ไม่ตาย และประณีต มีสิ่งใดที่จะ
เสมอกด้วยพระธรรมนั้นไม่มีเลย ข้อนีเป็นพระรัตนคุณ

๑๘๒

อันประเสริฐของพระธรรม ด้วยสัจวาจา^{นี้} ของงมีความ
สวัสดี.

ยัง พุทธะเสฏโฐ ประวิฉณะยิ สุจิ
สมาธิมานันตะริกัญญะมาหุ
สมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐทรงสรรเสริญสมาธิอันผ่องแผ้ว
นักปราชญ์ทั้งหลายสรรเสริญสมาธิอันประเสริฐที่ให้ผล
ทันที มีสิ่งใดที่จะเสมอด้วยสมาธินั้นไม่มีเลย ข้อนี้เป็น
พระรัตนคุณอันประเสริฐของพระธรรม ด้วยสัจวาจา^{นี้}
ของงมีความสวัสดี.

เย ปุคคะลา อัญญะ สะตัง ปะสัตถา
จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สภาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลา
อิทัมปิ สัจเจ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

พระสาวกของพระสุคตเจ้า ผู้เป็นพระอริยบุคคล ๘
จำพวก อันแบ่งเป็น ๔ คู่ ที่สัทบุรุษทั้งหลายสรรเสริญ

ท่านเหล่านั้นเป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทาน ทานที่ถวายแก่
พระอริยบุคคลเหล่านั้นมีผลมาก ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณ
อันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสังฆาจาณี ของงมีความ
สวัสดิ์.

เย สุปปะยุดตา มะนะสา ทัพเพนะ
นิกคามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
ลัทธา มุชา นิพพุตัง ภูญชะมานา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ.

พระอรหันต์ผู้บำเพ็ญเพียรด้วยจิตอันเข้มแข็งในพระศาสนา
ของพระโคตม เป็นผู้ปราศจากกิเลส ผู้เข้าถึงอมตธรรม
ผู้บรรลुพระนิพพาน และผู้เสวยสันติสุขเอง ข้อนี้เป็น
พระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสังฆาจาณี ขอ
งมีความสวัสดิ์.

ยะถินทะจีโล ปะฐะวิสสิโต ลียา
จะตุพภิ วาเตหิ อะสัมปะกัมปิโย
ตะถูปะมัง สัปปุริสสัง ะทามิ
โย อะริยะสังฆาจาณี อะเวจจะ ปัสสะติ
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ.

พระตถาคตตรัสเปรียบสัตว์บุรุษผู้เห็นแจ้งเข้าถึงพระอริยสัจสี่
ว่าเหมือนกับเสาใหญ่ปักลงดิน อันไม่ไหวติงเพราะแรงลม
ทั้งสี่ด้าน ข้อนี้นี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์
ด้วยสัจวาจา นี้ ของงมีความสวัสดิ์

เย อริยะะสัจจานิ วิภาวะยันติ
คัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานิ
กัญจาปี เต โหนติ ภูสัง ปะมัตตา
นะ เต ภาวัง อัญญะมะมาทียันติ
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทสุ.

บุคคลเหล่าใดเจริญอริยสัจสี่ ที่พระพุทธเจ้าผู้ทรงพระ
ปัญญาอันลึกซึ้งตรัสไว้ดีแล้ว แม้ว่าท่านเหล่านั้นยังเป็น
ผู้หลงเพลินอย่างมากอยู่ แต่ท่านก็จะไม่เกิดในชาติที่แปด
อีก ข้อนี้นี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วย
สัจวาจา นี้ ของงมีความสวัสดิ์.

สะหาวัสสะ ทัสสะนะสัมปะทายะ
ตะยัสสุ ฐัมมา ชะหิตา ภาวันติ
สัฏกายะทิฏฐิ วิจิกิฉนัตถุจะ
สีลัปปะตัง วาปี ยะทัตถิ กิณฺณิ.

ท่านเหล่านั้นคือพระโศคบัณฑิตผู้ละสังโยชน์ ๓ ประการ
ได้แก่ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลัพพตปรามาส
ละกิเลสอื่น ๆ ได้ในขณะที่เห็นธรรม.

จะตฺหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต
นัจจาภิฐานานิ อะภัพพะ กาทุง
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

ท่านเหล่านั้นเป็นผู้พ้นแล้วจากอบายทั้ง ๔ ไม่กระทำ
กรรมอันไม่สมควร ๖ ประการ [คือ อนันตริยกรรม ๕
และการนับถือศาสดาอื่น] ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอัน
ประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสังฆาจา นี้ ของงมีความ
สวัสดิ์.

กิญจาปิ โส กัมมะ กะโรติ ปาปะกัง
กาเยนะ วาจา อุทะ เจตะสา वा
อะภัพพะ โส ตัสสะ ปะฏิจณะทาเย
อะภัพพะตา ทิฏฐะปะทัตตะ วุตตา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

แม้ท่านเหล่านั้นยังทำความผิดด้วยกาย วาจา หรือใจ
อยู่บ้างก็ตาม แต่ท่านก็ไม่ปกปิดความผิดนั้น พระพุทธเจ้า

๑๘๖

ตรัสว่าผู้เห็นพระนิพพาน เป็นผู้ไม่ปกปิดความผิด ข้อนี
เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระสงฆ์ ด้วยสังฆาจา
ของจึงมีความสวัสดิ์.

ระนัปะคุมเพ ยะถะ สุตสิตักเค
กิมหณะมาเส ปะฐะมัสมิง กิมเห
ตะถุปะมัง รัมมะวะรัง อะเทสะยิ
นิพพานะคามิง ปะระมังหิตายะ
อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โทตุ.

พุ่มไม้ในป่าที่แตกยอดอ่อนในเดือนต้นแห่งกิมหันตฤดู มี
ความงามฉันใด พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมให้ถึง
พระนิพพานเพื่อประโยชน์สูงสุด มีความงามฉันนั้น
ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วย
สังฆาจา นี้ ของจึงมีความสวัสดิ์.

วะโร ะรัญญุ ะระโท ะราหะโร
อะนุตตะโร รัมมะวะรัง อะเทสะยิ
อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โทตุ.

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงรู้แจ้งพระนิพพานอันเลิศ
ทรงประทานธรรมอันยอดเยี่ยม ทรงแนะนำข้อปฏิบัติที่ดี

พระองค์ผู้ไม่มีใครยิ่งกว่า ทรงแสดงธรรมอันสูงสุดแล้ว
 ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า ด้วย
 สัจวาจา นี้ ของงมีความสวัสดิ.

จีณัง ปุราณัง นะวะ นัตถิ สัมภะวัง
 วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสฺมิง
 เต จีณะพีชา อะวิรูปหิฉันทา
 นิพพันติ ธีรา ยะถายัง ปะทีโป
 อิทัมปิ สัจเฆ ระตะนัง ปะณิตัง
 เอเตนะ สัจเฆนะ สุวัตติ โหตุ.

พระอรหันต์ผู้สิ้นเชื้อแล้ว ไม่ยินดีภพอีก มีจิตหน่าย
 ภพเบื้องหน้า สิ้นกรรมเก่า ปราศจากกรรมใหม่ที่จะส่งไป
 เกิดอีก ท่านเหล่านั้นเป็นปราชญ์ คับสิ้นไปเหมือน
 ประทีปดวงนี้ ข้อนี้เป็นพระรัตนคุณอันประเสริฐของ
 พระสงฆ์ ด้วยสัจวาจา นี้ ของงมีความสวัสดิ.

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
 ภูมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
 ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
 พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตติ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุม
 กันอยู่ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระพุทธเจ้าผู้เสด็จไป

อย่างงาม อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ของงมี
ความสวัสดิ.

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
ธัมมัง นะมัสสามะ สุวัตติ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุม
กันอยู่ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระธรรมอันเป็นไป
อย่างงาม อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ของงมี
ความสวัสดิ.

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
ธัมมัง นะมัสสามะ สุวัตติ โหตุ.

ขอเทวดาบนพื้นดินและในอากาศทั้งหลาย ผู้มาประชุม
กันอยู่ในที่นี้ จงร่วมกันนมัสการพระสงฆ์ผู้ดำเนินไป
อย่างงาม อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบูชาแล้ว ของงมี
ความสวัสดิ.

เมตตปริตร

ตำนานเมตตปริตร

เมตตปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงการเจริญเมตตา มีประวัติว่า สมัยหนึ่งเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดพระเชตุวัน กรุงสาวัตถี มีภิกษุ ๕๐๐ รูป เรียนกรรมฐานจากพระพุทธองค์ แล้วเดินทางไปแสวงหาสถานที่ปฏิบัติธรรม พวกท่านได้มาถึงไพรสณฑ์แห่งหนึ่ง ปะริชยกันว่าสถานที่นี้เหมาะแก่การเจริญสมณธรรม จึงตกลงใจอยู่จำพรรษาในที่นั้น ชาวบ้านก็มีจิตศรัทธาสร้างกุฏิถวายให้พำนักอุปละหนึ่งหลัง และอุปฐากด้วยปัจจัยสี่มิให้ขาดแคลน

เมื่อฝนตกพวกท่านจะเจริญกรรมฐานที่กุฏิ ครั้นฝนไม่ตกก็จะมาปฏิบัติที่โคนไม้ รุกขเทวดาผู้สิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้ไม่อาจอยู่ในวิมานได้ เพราะผู้ทรงศีลมาอยู่ได้วิมานของตน จึงต้องพาบุตรธิดาลงมาอยู่บนพื้น เบื้องแรกคิดว่า พวกภิกษุคงจะอยู่ชั่วคราว ก็ทนรอดูชั่วคราว แต่เมื่อรู้ว่ามาจำพรรษาตลอดไตรมาส จึงเกิดความไม่พอใจ กิจจะขับไล่ให้กลับไปในระหว่างพรรษา ฉะนั้น จึงพยายามหลอกหลอนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น สำแดงรูปร่างที่น่ากลัว ร้องเสียงโหยหวน ทำให้ได้รับกลิ่นเหม็นต่าง ๆ

๑๙๐

ฝ่ายภิกษุพากันหวาดหวั่นตกใจต่ออารมณ์ที่น่ากลัวเหล่านั้น ไม่สามารถจะปฏิบัติธรรมได้โดยสะดวก จึงปรึกษากันว่าพวกเราไม่ควรจะอยู่ในสถานที่นี้ แต่ควรจะกลับไปจำพรรษาหลังในสถานที่อื่น และได้เดินทางกลับโดยไม่บอกลาชาวบ้าน เมื่อมาถึงวัดพระเชตุวันได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วกราบทูลเรื่องนี้ แต่พระพุทธองค์ทรงเล็งเห็นว่าสถานที่เดิมเหมาะสมกับภิกษุเหล่านี้มากกว่าที่อื่น จึงทรงแนะนำให้พวกท่านกลับไปสถานที่นั้น พร้อมกับตรัสสอนเมตตปริตรเพื่อเจริญเมตตาแก่รุกขเทวดา

เมื่อพวกภิกษุได้เรียนเมตตปริตรจากพระพุทธเจ้าแล้ว จึงเดินทางกลับไปยังสถานที่เดิม ก่อนจะเข้าสู่ราวป่า พวกท่านได้เจริญเมตตาภาวนาโดยสาธยายพระปริตรนี้ อานุภาพแห่งเมตตาทำให้รุกขเทวดามีจิตอ่อนโยน มีไมตรี จึงไม่เบียดเบียนเหมือนก่อน ทั้งยังช่วยปรนนิบัติและคุ้มครองภัยอื่น ๆ อีกด้วย ภิกษุเหล่านั้นได้พากเพียรเจริญเมตตาภาวนา แล้วเจริญวิปัสสนาภาวนาต่อมา โดยใช้เมตตาเป็นบาทแห่งวิปัสสนา ทุกรูปได้บรรลุอรหัตผลภายในพรรษานั้น

บทחדเมตตปริตร

ยัสถานุภาวะโต ยักขา เหวะ ทัสเสนติ ภิงสะนัง
 ยัมหิ เจวานุยัญชันโต รัตตินทิวะมะตันทิโต.
 สุขัง สุปะติ สุตโต จะ ปาปัง กิลจิ นะ ปัสสะติ
 เอวะมาทิกุญเปตัง ประริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

เหล่าเทวดาย่อมไม่แสดงสิ่งที่น่ากลัว เพราะอานุภาพของ
 พระปริตรใด อนึ่งบุคคลผู้ไม่เกียจคร้าน เจริญพระปริตร
 ใดทั้งกลางวันและกลางคืน ย่อมหลับสบาย เมื่อหลับ
 ย่อมไม่ฝันร้าย ขอเราทั้งหลายจงสวดพระปริตรนั้น อัน
 ประกอบด้วยคุณอย่างนี้เป็นต้นเถิด.

เมตตปริตร

กะระณียะมัตถะกุสะเลนะ
 ยันตะ สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
 สักโก อูชฺ จะ สุหุชฺ จะ
 สุวะโจ จัสสะ มุฑุ อะนะติมานี.

ภิกษุผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ประสงค์จะบรรลุดแดน
 สงบ พึงอบรมสิกขาสาม ภิกษุนั้นพึงเป็นผู้อาจหาญ เป็น
 คนตรง แน่วแน่ ว่าง่าย อ่อนโยน ไม่ถือตัว.

สันตุสสะโก จะ สุกะโร จะ
 อัปปะกัจโจ จะ สัตตะหุกะวุตติ
 สันตินทีริโย จะ นิปะโก จะ
 อัปปะคัพโภ กุเลถัวะนะนิคฺคทฺธ.

ฟังเป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจธุระน้อย ดำเนินชีวิต
 เรียบง่าย มีอินทรีย์สงบ มีปัญญารักษาดน มีการสำรวม
 กายวาจาใจ ไม่พัวพันกับสกุสทั้งหลาย.

นะ จะ ขุททะมาจะเร กิณฺณจิ
 เยนะ วิญญู ปะเร อูปะวะเทยยุง
 สุชินโน ะ เขมิโน โหนตุ
 สัพพะสัตตทา ะวันตุ สุจิตตทา.

ไม่พึงประพฤติสิ่งเล็กน้อยอะไร ๆ ที่จะเป็เหตุให้ผู้รู้ตำหนิ
 [พึงแผ่เมตตาว่า] ขอสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้มีความสุขกาย
 สุขใจ ปลอดจากภัยทั้งปวงเถิด.

เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ
 ตะสา วา ถาวะรา ะนะวะเสธา
 ทีฆา วา เย ะ มะหันตา
 มัชฌิมา รัสสะกา อะณฺฐกะณฺฐลา.

สัตว์ทั้งหลายที่มีความหวาดกลัวก็ดี ที่มันคงก็ดี ทั้งหมด
 ทั้งที่มีกายยาว ใหญ่ ปานกลาง สั้น ละเอียด หรือหยาบ.

ทิวฐา วา เย วะ อะทิวฐา
 เย วะ ทูเร ะสันติ อะวิทูเร
 ภูตา วะ สัมภะเวสี ะ
 สัพพะสัตตา ะวันตุ สุจิตตตา.

ทั้งที่เคยเห็นหรือไม่เคยเห็น อยู่ไกลหรือใกล้ ที่เกิดแล้ว
 หรือที่กำลังแสวงหาที่เกิด สัตว์ทั้งปวงเหล่านั้นจึงมีความ
 สุขกาย สุขใจเถิด.

นะ ปะโร ปะรัง นิกุพเพละ
 นาติมัญญะละ กัตถะจิ นะ กัญจิ
 พยาโรสะนา ปะฏิฆะสัจญะ
 นาญญะมัญญัสสะ ทุกกะมิจเจยยะ.

บุคคลไม่พึงหลอกลวงกัน ไม่พึงดูหมิ่นใครในที่ไหน ไม่
 พึงปรารภนาทุกซ์แก่กันและกัน ด้วยการเบียดเบียน หรือ
 ด้วยใจมุ่งร้าย.

มาตา ยะธา นียัง ปุตตะ-
 มายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
 เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ
 มานะสัง ภาวะเย อะปะริมาณัง.

มารดาคนอมบุตรคนเดียวของตนด้วยชีวิต ฉันใด บุคคล
 พึงเจริญเมตตาคิดไม่มีประมาณในสัตว์ทั้งปวง ฉันนั้น.

เมตตัญจะ สัพพะโลกัสมิ
 มานะสัง ภาวะเย อะปะริมาณัง
 อุตซัง อะโห จะ ติริยัญจะ
 อะสัมพาซัง อะเวระมะสะปัตตัง.

บุคคลพึงเจริญเมตตาคจิต อันไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต
 ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู ในสัตว์โลกทั้งหมด ทั้งในอรูปภูมิ
 เบื้องบน รูปภูมิเบื้องกลาง และกามาวจรภูมิเบื้องต่ำ.

ติฏฐัง จะรัง นิสินโน วะ
 สะยานโน ยาวะตาสสะ วิตะมิทโธ
 เอตัง สะติง อธิฏฐะเย
 พิริหิมะเมตัง วิหาระมิธะ มาหุ.

เมื่อยืน เดิน นั่ง หรือนอน พึงเป็นผู้ปราศจากความง่วง
 ตั้งสติอย่างนี้ไว้ พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสการปฏิบัติ
 เช่นนี้ว่า เป็นความประพฤติอันประเสริฐในพระศาสนา.

ทิฏฐิญจะ อะนุปะคัมมะ
 สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
 กามสุ วิเนยยะ เคซัง
 นะ หิ ชาตุคคัพพะเสยยะ ปุณะเรติ.

บุคคลผู้นั้นจะไม่กล่าวร้ายความเห็นผิด เป็นผู้บริบูรณ์
 ด้วยศีล ถึงพร้อมด้วยความเห็นชอบ เมื่อขจัดความยินดี
 ในกามได้แล้ว ย่อมไม่เข้าถึงการเกิดในครรภ์อีกอย่างแน่นอนแท้

ขันธปริตร

ตำนานขันธปริตร

ขันธปริตร คือ พระปริตรที่กล่าวถึงการเจริญเมตตาแก่ พญางูทั้ง ๔ ตระกูล และเจริญเมตตาแก่สรรพสัตว์ มีประวัติว่า เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดพระเชตุวัน กรุงสาวัตถี มีภิกษุรูปหนึ่งถูกงูกัด เหล่าภิกษุได้กราบทูลความนี้แด่พระพุทธองค์ พระพุทธองค์ตรัสว่า ภิกษุนั้นถูกงูกัดเพราะไม่ได้แผ่เมตตาแก่ พญางูทั้ง ๔ ตระกูล ผู้แผ่เมตตาแก่พญางูเหล่านั้นจะไม่ถูกงูกัด แล้วตรัสสอนให้แผ่เมตตาแก่พญางูทั้ง ๔ ตระกูลคือ งูตระกูล วิรูปกษัย งูตระกูลเอราบถ งูตระกูลนัยพยานุตร และงูตระกูล กัณหาโคตม

ในอรรถกถาชาดก มีประวัติดังนี้ เมื่อภิกษุรูปหนึ่งถูก งูกัด พระพุทธเจ้าตรัสว่าเราเคยสอนขันธปริตรในขณะที่ยังเป็น พระโพธิสัตว์อยู่ คือเมื่อพระองค์เสวยพระชาติเป็นฤาษีที่ ป่าหิมพานต์ ได้พำนักอยู่ร่วมกับฤาษีจำนวนมาก ในขณะนั้นมี ฤาษีตนหนึ่งถูกงูกัดเสียชีวิต จึงสอนขันธปริตรแก่พวกฤาษีเพื่อ ป้องกันภัยจากอสรพิษ

๑๙๖

บทสดขันธปริตร

สัพพาสีวีสะชาตินัง ทิพพะมันตาคะทัง วยะ
ยัง นาเสติ วิสัง โนรัง เสสัญจาปี ประริสสะยัง.

อาณาเขตตัมหิ สัพพัทธะ สัพพะทา สัพพะปาณินัง
สัพพะโสปี นิวาระติ ประริตตัง ตัง ณะณามะ เห.

พระปริตรย่อมป้องกันพิษและอันตรายอื่น ๆ ของสัตว์
ทั้งปวงได้ตลอดเขตแห่งอำนาจทุกแห่งเสมอ เหมือน
ทิพยมนต์และ โอสถทิพย์ที่ขจัดพิษร้ายของอสรพิษทั้งปวง
ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตรนั้นเถิด.

ขันธปริตร

วิรูปักเขหิ เม เมตตัง เมตตัง เอรापะเถหิ เม
ฉัพพียาปุตเตหิ เม เมตตัง เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ.

ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในฐตระกูลวิรูปักษ์ ข้าพเจ้าขอ
แผ่เมตตาจิตในฐตระกูลเอราบถ ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิต
ในฐตระกูลฉัพพยาบุตร ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในฐตระกูล
กัณหาโคคม.

อะปาพะเกหิ เม เมตตัง เมตตัง ทวีปาพะเกหิ เม
 จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม.

ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในสัตว์ไม่มีเท้า ข้าพเจ้าขอแผ่
 เมตตาจิตในสัตว์สองเท้า ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในสัตว์
 สี่เท้า ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตาจิตในสัตว์ที่มีเท้ามาก.

มา มัง อะปาทะโก หิงลิ มา มัง หิงลิ ทวีปาทะโก
 มา มัง จะตุปปะโท หิงลิ มา มัง หิงลิ พะหุปปะโท.

สัตว์ที่ไม่มีเท้าอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า สัตว์ที่มีสองเท้า
 อย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า สัตว์ที่มีสี่เท้าอย่าได้เบียดเบียน
 ข้าพเจ้า และสัตว์ที่มีเท้ามากอย่าได้เบียดเบียนข้าพเจ้า

สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา สัพเพ ภุตา จะ เกวะลา
 สัพเพ ภัทธานิ ปัสสันตุ มา กัญจิ ปาปะมาคะมา.

ขอสัตว์ทั้งปวง ปราณชาติทั้งปวง สัตว์ที่เกิดแล้วทั้งปวง
 ทั้งหมด จงประสบความเจริญทุกผู้ ขอความทุกข์อย่าได้
 เข้าถึงใคร ๆ เลย.

อัปปะมาโณ พุทฺโธ, อัปปะมาโณ ัมมโม,
 อัปปะมาโณ สังโฆ, ปะมาณะวันตานิ สะรีสะปานิ,
 อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที- อุลลณะนาภี สะระพู มุสิกกา.

พระพุทธเจ้าทรงพระคุณหาประมาณมิได้ พระธรรมทรง

๑๙๘

พระคุณหาประมาณมิได้ พระสงฆ์ทรงพระคุณหา
ประมาณมิได้ แต่สัตว์เลื้อยคลาน คือ งู แมลงป่อง
ตะขาบ แมงมุม ตั๊กแตน และหนู เป็นสัตว์ที่ประมาณได้.

กะตา เม รักษา. กะตัง เม ประริตตัง. ประฎีกะมันตุ ภูตานิ.
โสหัง นะโม ะคะวะโตะ, นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง.
ข้าพเจ้าได้คุ้มครองตนแล้ว ข้าพเจ้าได้ป้องกันตนแล้ว
เหล่าสัตว์จึงหลีกไป ข้าพเจ้าขออนอบน้อมพระผู้มีพระภาค
ขออนอบน้อมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๗ พระองค์.

โมรปริตร

ตำนานโมรปริตร

โมรปริตร คือ ปริตรของนกยูง เป็นพระปริตรบทหนึ่งที
กล่าวถึงคุณของพระพุทธเจ้า แล้วน้อมพระพุทธรูปมาพิทักษ์
คุ้มครองให้มีความสวัสดิ มีประวัติว่า สมัยหนึ่ง ครั้นพระโพธิ
สัตว์เสวยพระชาติเป็นนกยูงทอง อาศัยอยู่บนเขาทัณฑกหิรัญ-
บรรพตในป่าหิมพานต์ พระโพธิสัตว์ได้ฟังดูพระอาทิตย์
ในเวลาพระอาทิตย์อุทัย แล้วรำยมนต์สาธยายสองคาถาแรกว่า

อุเทศย์ เป็นต้น แล้วจึงออกแสวงหาอาหารครั้งกลับจากการ
แสวงหาอาหารในเวลาพระอาทิตย์อัสดง ก็เพิ่งดูพระอาทิตย์
พร้อมกับร้ายมนต์สาธยายสองคาถาหลังว่า อเปตย์ เป็นต้น
นกยูงทองจึงแคล้วคลาดจากอันตรายทุกอย่างด้วยมนต์บทธี

วันหนึ่งพรานป่าจากหมู่บ้านแห่งหนึ่งใกล้เมืองพาราณสี
ได้พบนกยูงทองโดยบังเอิญ จึงบอกความนั้นแก่บุตรของตน
ในขณะนั้นพระนางเขมาเทวี มเหสีพระเจ้าพาราณสี ทรงพระสุบิน
ว่า พระนางฝันเห็นนกยูงทองแสดงธรรมอยู่ จึงกราบทูล
พระสวามีว่าทรงประสงค์จะฟังธรรมของนกยูงทอง ท้าวเธอจึง
รับสั่งให้พรานป่าสืบหา พรานป่าที่เคยได้ยินคำบอกเล่าของ
บิดาได้มากราบทูลว่า นกยูงทองมีอยู่จริงที่เขาทัณฑกหิรัญบรรพต
ท้าวเธอจึงทรงมอบหมายให้เขาจับนกยูงทองมาถวาย

พรานป่าคนนั้นได้เดินทางไปป่าหิมพานต์ แล้ววางบ่วงดัก
นกยูงทองไว้ทุกแห่งในที่นกยูงหาอาหาร แม้เวลาผ่านไปถึง ๑
ปี เขาก็ยังจับไม่ได้ เพราะนกยูงทองแคล้วคลาดบ้าง บ่วงไม่
แล่นบ้าง จนในที่สุดพรานป่าได้เสียชีวิตอยู่ในป่านั้น ฝ่าย
พระนางเขมาเทวีก็ประชวรสิ้นพระชนม์ เพราะเสียพระทัยที่
ไม่สมประสงค์ พระเจ้าพาราณสีจึงพิโรธ แล้วได้รับสั่งให้จารึก
อักษรลงในแผ่นทองว่า ผู้กินเนื้อนกยูงทองที่เขาทัณฑกหิรัญ
บรรพตจะไม่แก่ ไม่ตาย ต่อมาภายหลังไม่นาน พระองค์ก็

๒๐๐

สิ้นพระชนม์ พระราชาองค์อื่นที่ครองราชย์สืบต่อมาได้พบ
ข้อความนั้น จึงส่งพรานป่าไปจับนกยูงทอง แต่ไม่มีใคร
สามารถจับได้ กาลเวลาได้ล่วงเลยไปจนเปลี่ยนพระราชาถึง
๖ พระองค์

ครั้นถึงสมัยพระราชาองค์ที่ ๗ พระองค์ก็รับสั่งให้พราน
ป่าไปจับนกยูงทองนั้นอีก พรานคนนั้นฉลาดหลักแหลม
สังเกตการณ์อยู่หลายวันก็รู้ว่า นกยูงทองไม่ติดบ่วงเพราะ
มีมนต์ขลัง ก่อนออกหาอาหารจะทำพิธีร้ายมนต์ จึงไม่มีใคร
สามารถจับได้ เขาคิดว่าจะต้องจับนกยูงทองก่อนที่จะร้ายมนต์
จึงได้นำนางนกยูงตัวหนึ่งมาเลี้ยงให้เชื่อง แล้วนำไปปล่อยไว้ที่
เชิงเขา โดยดักบ่วงอยู่ใกล้ ๆ จากนั้นได้ทำสัญญาให้นางนกยูง
รำแพนส่งเสียงร้อง พระโพธิสัตว์เมื่อได้ยินเสียงนางนกยูง ก็ลืม
สาธยายมนต์คุ้มครองตน เผลอตัวบินไปหานางนกยูงโดยเร็ว
จึงติดบ่วงที่ดักไว้ ครั้นแล้วพรานป่าได้นำพระโพธิสัตว์ไปถวาย
พระเจ้าพาราณสี

เมื่อพระโพธิสัตว์เข้าเฝ้าพระเจ้าพาราณสีแล้ว ได้ทูลถามว่า
“เพราะเหตุไรพระองค์จึงจับหม่อมฉันมา”

ท้าวเธอตรัสว่า “เพราะมีจารีกว่าผู้กินเนื้อมนุษย์ จะ
ไม่แก่ ไม่ตาย”

พระโฑธิสัตว์ทูลว่า “ผู้กินเนื้อหม่อมฉันจะไม่ตาย แต่หม่อมฉันจะต้องตายมิใช่หรือ”

ท้าวเชอตรัสว่า “ถูกแล้ว เจ้าจะต้องตาย”

พระโฑธิสัตว์ทูลว่า “เมื่อหม่อมฉันจะต้องตาย แล้วผู้กินเนื้อหม่อมฉันจะไม่ตายได้อย่างไร”

ท้าวเชอตรัสว่า “เพราะเจ้ามีขนสีทอง จึงทำให้ผู้กินเนื้อเจ้าไม่ตาย”

พระโฑธิสัตว์ทูลว่า “หม่อมฉันมีขนสีทอง ก็เพราะภพก่อนเคยเกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิในพระนครพาราณสีนี้ ได้รับความเบญจศีลเป็นนิตย และชักชวนให้ราษฎรรักษา”

หลังจากนั้นพระโฑธิสัตว์ได้ทูลเรื่องที่พระองค์เคยฝังราชรถที่ประทับของพระเจ้าจักรพรรดิไว้ที่สระมณฑลโบกขรณี พระเจ้าพาราณสีได้รับสั่งให้ไขน้ำออกจากสระแล้วกู้ราชรถขึ้นมา จึงทรงเชื่อคำพระโฑธิสัตว์ หลังจากนั้นพระโฑธิสัตว์ได้ถวายโอวาทพระราชาให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท แล้วกลับไปยังป่าหิมพานต์ตามเดิม

บทחדโมรปริตร

ปุเรนตัง โพรธัมภาร

นิพพัตตัง โมระโยนิยง

เยนะ สังวิทิตารักขัง

มะหาสัตตัง วะเนจระรา.

จิรัสสัง วายะมันตปิ

เนวะ ลักขิงสุ กัณหิตุง

พีรหิมะมันตันติ อักขาติ

ปะริตตัง ตัง ภะณมะ เท.

นายพรานทั้งหลายเพียรพยายามอยู่นาน ก็ไม่สามารถจับ
พระมหาสัตว์ผู้เกิดเป็นนกยูงทอง ผู้บำเพ็ญบารมีเพื่อจะ
บรรลुพระสัพพัญญุตญาณ ผู้คุ้มครองตนอย่างดีแล้ว ด้วย
พระปริตรใด ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตรที่
ถือว่าเป็นมนต์อันประเสริฐนั้นเถิด.

โมรปริตร

อุเทตะยง จักขุมา เอกะราชา

หะริสสะวัณโณ ปะละวิปะภาโส

ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะละวิปะภาสัง

ตะยาชชะ กุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง.

พระอาทิตย์ผู้เป็นดวงตาของโลก ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้
เสด็จอุทัยขึ้นทรงพระรัศมีสีทองสอดส่องปฐพี ด้วยเหตุนี้

ข้าพเจ้าขอนมัสการพระอาทิตย์ผู้ทรงรัศมีสีทองสอดส่อง
 ปฐพีพระองค์นั้น พระองค์ได้คุ้มครองข้าพระองค์ในวันนี้
 แล้ว ขอให้ข้าพระองค์มีชีวิตที่ยั่งยืนอยู่ตลอดวัน.

เย พีร่าหัมมะณา เวทะคุณุ สัพพะธัมเม

เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ

นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา

นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา

อิมัง โส ประติตัง กัตวา โมโร จะระติ เอสะนา.

พระพุทธเจ้าเหล่าใด ทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้าขอ
 นอบน้อมพระพุทธเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้น
 จงคุ้มครองข้าพเจ้า ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ขอนอบน้อมแด่พระโพธิญาณ ขอนอบน้อมแด่พระ-
 พุทธเจ้าผู้หลุดพ้นแล้ว ขอนอบน้อมแด่วิมุตติธรรม เมื่อ
 นกยุงนั้นสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้วจึงออกแสวงหา
 อาหาร.

อะเปตะยัง จักขุมา เอกะราชา

หะริสสะวัณโณ ปะละวิปปะภาโส

ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะละวิปปะภาสัง

ตะยาชชะ กุตตา วิหะเรมุ รัตติง.

๒๐๔

พระอาทิตย์ผู้เป็นดวงตาของโลก ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์นี้
เสด็จอัสดงคต ทรงพระรัศมีสีทองสาดส่องปฐพี ด้วยเหตุ
นี้ ข้าพเจ้าขอนมัสการพระอาทิตย์ผู้ทรงรัศมีสีทองสาดส่อง
ปฐพีพระองค์นั้น พระองค์ได้คุ้มครองข้าพระองค์ในวันนี้
แล้ว ขอให้ข้าพระองค์มีชีวิตยั่งยืนอยู่ตลอดราตรี.

เย พිරำหะณา เวทะภู สัพพะธัมเม
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
อิมัง โส ปะริตตัง กัตวา โมโร วาสะมะกัปปะยิ.

พระพุทธรเจ้าเหล่าใด ทรงรู้แจ้งธรรมทั้งปวง ข้าพเจ้าขอ
นอบน้อมพระพุทธรเจ้าเหล่านั้น ขอพระพุทธรเจ้าเหล่านั้น
จงคุ้มครองข้าพเจ้า ขอนอบน้อมแด่พระพุทธรเจ้าทั้งหลาย
ขอนอบน้อมแด่พระโพธิญาณ ขอนอบน้อมแด่พระ-
พุทธรเจ้าผู้หลุดพ้นแล้ว ขอนอบน้อมแด่วิมุตติธรรม เมื่อ
นกยุงนั้นสาธยายพระปริตรอย่างนี้แล้ว จึงนอน.

วิภูฏกปริตร

ตำนานวิภูฏกปริตร

วิภูฏกปริตร คือ ปริตรของนกกุ่ม เป็นพระปริตรที่กล่าวถึงสังวจาของพระพุทธเจ้าที่เคยกระทำเมื่อเสวยพระชาติเป็นนกกุ่ม แล้วอ้างสังวจาขึ้นมาพิทักษ์คุ้มครองให้พ้นจากอัคคีภัย

ในคัมภีร์จรียาปิฎกแสดงว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระปริตรนี้แก่พระสารีบุตร เพื่อแสดงบารมีที่พระองค์สั่งสมไว้ในภพก่อน ส่วนในคัมภีร์อรรถกถาชาดก มีประวัติว่า สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าร่วมกับภิกษุสงฆ์เสด็จจาริกอยู่ในแคว้นมคธ ทรงพบไฟฟ้าโดยบังเอิญ เมื่อไฟฟ้าลุกลามล่อมมาถึงสถานที่ ๑๖ กรีสะ คือพื้นที่หว่านเมล็ดพืชได้ ๗๐๔ ทะนาน ไฟป่านั้นได้ดับลงทันทีเหมือนถูกน้ำดับไป พระพุทธเจ้าตรัสว่าไฟป่านี้มิใช่ดับลงด้วยอำนาจของตถาคตในภพนี้ แต่ดับลงด้วยอำนาจของสังวจาที่ตถาคตเคยกระทำในชาติที่เกิดเป็นนกกุ่ม สถานที่นี้จะเป็สถานที่ไม่มีไฟไหม้ตลอดกาล แล้วตรัสพระปริตรนี้แก่ภิกษุเหล่านั้น

บทחדวิภูฏกปริตร

ปูเรนตัง โภธิสัมภาระ นิพพัตตัง วิภูฏะชาตียัง
ยัสสะ เตชนะ ทาวักคิ มะหาลัตตัง วิวัชชะยิ.

ไฟป่าหลีกให้พระโพธิสัตว์ผู้ถือกำเนิดเป็นนกคุ้ม บำเพ็ญ
บารมีเพื่อจะบรรลुพระสัมพัญญุตญาณ ด้วยเดชของ
พระปริตรใด.

เถรัสสะ สตริปุตตัสสะ โลกะนาถนะ ภาสิตัง
กัปปัญญายิง มะหาเตชัง ปะริตตัง ตัง ณะณามะ เห.

ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตร อันมีเดชใหญ่ คง
อยู่ตลอดกัปปนั้น ที่พระโลกนาถตรัสแก่พระสารีบุตร
เถระเถิด.

วิภูฏกปริตร

อตฺถิ โลเก สีตะคุโณ สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
เตนะ สัจจนะ กาทามิ สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง.

คือความประพุดิอันประเสริฐ ความสัตย์ ความหมจด
และความเอื้ออาทร ปราภูกอยู่จริงในโลก เราขอเสีง
สัจจวาจาอันยิ่งด้วยความจริงนี้.

อวิชเชตฺวา รัมมะพะลัง
 สัจจะพะละมะวัสสาเย

สระริตฺวา ปุพพะเก ชิน
 สัจจะกิริยะมะกาสะหัง.

เราผู้ครุ่นนึกถึงอานุภาพแห่งพระธรรม ระลึกถึงพระชิน
 เจ้าองค์ก่อน ๆ แล้วอาศัยอานุภาพแห่งความจริง ขอเสียด
 สัจจวาจา.

สันติ ปักขา อะปะตะนา
 มาตา ปิตา จะ นิกขันตา

สันติ ปาทา อะวัญจะนา
 ขาตะเวทะ ปะฐิกกะมะ.

เรามีปีกก็บินไม่ได้ มีเท้าก็เดินไม่ได้ มารดาบิดาก็บินหนี
 ไปแล้ว คุณก่อนไฟ ขอท่านจงหลีกไปเถิด.

สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง
 วัชเชลี โสพะสะ กะรีตานี
 สัจจะนะ เม สะโม นัตถิ

มะหาปัสสะละโต ลีจี
 อุทะกัง ปัตฺวา ยะถา ลีจี
 เอสา เม สัจจะปาระมี.

เมื่อเราทำสัจจวาจาเช่นนี้แล้ว ไฟที่ลุกโชติช่วงอยู่ ก็ดับไป
 เป็นพื้นที่ถึง ๑๖ กิระสะในทันที ดั่งไฟถูกน้ำดับไป
 ฉะนั้น สิ่งที่เสมอกับความสัตย์ของเราไม่มี นี่เป็นสัจจ-
 ภารมีของเรา.

รัชคคปริตร

ตำนานรัชคคปริตร

รัชคคปริตร คือ ปริตรยอดขง เป็นพระปริตรที่กล่าวถึง เรื่องที่เทวดาชั้นดาวดึงส์แห่งนคยอดขงของพระอินทร์ ฯลฯ ในสงครามระหว่างเทวดากับบอสูร และแนะนำให้ภิกษุระลึกถึง คุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ในเวลาเกิด ความสะดุ้งกลัวเมื่ออยู่ในป่า โคนไม้ หรือเรือนว่าง

พระอรรถกถาจารย์ได้กล่าวว่า พระปริตรนี้สามารถ คุ่มครองผู้ที่ตกจากที่สูงได้ และเล่าเรื่องที่เกิดในประเทศ ศรีลังกาว่า เมื่อพระภิกษุช่วยกันโบกปูนพระเจดีย์ชื่อว่าที่ฆวามี มีพระรูปหนึ่งปลัดตกลงจากพระเจดีย์ พวกพระที่ยืนอยู่ข้างล่าง ได้รีบบอกว่า “ท่านจงระลึกถึงรัชคคปริตรเถิด” พระที่ปลัดตก ได้กล่าวว่า “ขอรัชคคปริตรจงคุ้มครองข้าพเจ้า” ขณะนั้น อิฐสองก้อนในพระเจดีย์ ได้ยื่นออกมารองรับเท้าของท่าน เมื่อพระรูปอื่นพากันนำบันไดมารับพระรูปนั้นลงไปแล้ว อิฐ สองก้อนนั้นได้เคลื่อนกลับไปสถานที่เดิม

บทחדรชัคคปริตร

ยัสถานุสสระระณนาปี อันตะลิกเขปี ปาณิโณ
 ปะติภูฐะมะริคัจฉันติ ภูมียัง วิยะ สัพพะทา.
 สัพพะปัททะวะชาลัมहा ยักขะโจราทิสัมภะวา
 คณะนา เน จะ มุตตานัง ประริตตัง ตัง ภาณมะ เห.

เหล่าสัตว์ย่อมได้ที่พึงในอากาศเหมือนบนพื้นดินเสมอ
 เพราะระลึกถึงพระปริตรใด ผู้พ้นจากวงข่ายแห่งอุปัท-
 วันตรายทั้งมวลอันเกิดจากยักษ์และโจรเป็นต้น นับจำนวน
 มิได้ ขอเราทั้งหลายจงร่วมกันสวดพระปริตรนั้นเถิด.

ธชัคคปริตร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้.

เอกัง สะมะยัง ภะคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ เขตวะเน
 ณะนาระปีณทักสสะ อาราม.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวัน
 อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี.

๒๑๐

ตั้ระ โข ณะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ.

ณ ที่นั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายว่า
 คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย.

ภะทันเตติ เต ภิกขุ ณะคะวะโต ปัจจัสโสสูง.

เหล่าภิกษุรับพระวาทของพระผู้มีพระภาคว่า
 พระพุทธเจ้าข้า.

ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสความดังนี้ว่า.

ภุตะบุพพัง ภิกขะเว เทวาสูระสังคาโม สะมุเปัพฺยพฺโห อะโหสิ.

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย นานมาแล้ว เกิดสงครามระหว่าง
 เทวดากับอสูรขึ้น.

อะละ โข ภิกขะเว สักโก เทวานะมินโท เทเว ตาเวติงเส
 อามันเตสิ.

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย ครั้งนั้น ท้าวสักกะจอมเทพรับสั่งกับ
 เทวดาชั้นดาวดึงส์ว่า.

สะเจ มาริสตา เทวานัง สังคามะคะตานัง อุปปัชเชยยะ
 ภะยัง วา จัมภิตตัตตัง วา โลมะหังโส วา.

คู่ก่อนท่านผู้ปราศจากทุกข์ ถ้าท่านเข้าสงครามแล้วมี
 ความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุกขนพอง.

มะเมวะ ตัสมิง สะมะเย ะชะคัง อุลโลเกยยาละ.

ขอให้ท่านเห็นยอดธงของเราในขณะนั้นเถิด.

มะหัง หิ โว ะชะคัง อุลโลกะยะตั้ง ยัง ะวิสสะติ
ภะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหียิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของเราแล้ว ท่านจะละความกลัว
ความหวาดหวั่น หรือ ความขนลุกขนพองเสียได้.

โน เจ เม ะชะคัง อุลโลเกยยาละ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของเรา.

อะละ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ะชะคัง อุลโลเกยยาละ.

ก็ขอให้ท่านเห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพเถิด.

ปะชาปะติสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชะคัง อุลโลกะยะตั้ง
ยัง ะวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา,
โส ปะหียิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพแล้ว
ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขนลุก
ขนพองเสียได้.

โน เจ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ะชะคัง อุลโลเกยยาละ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพ.

๒๑๒

อะถะ ะรุณัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ก็ขอให้ท่านเห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพเถิด.

ะรุณัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง
ยัง ะวิสสะติ ะยัง วา นัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา,
โส ปะหิยิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพแล้ว
ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุก
ขนพองเสียวได้.

โน เจ ะรุณัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ถ้าท่านไม่เห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพ.

อะถะ อีสานัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ.

ก็ขอให้ท่านเห็นยอดธงของพระอิสานจอมเทพเถิด.

อิสานัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง
ยัง ะวิสสะติ ะยัง วา นัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา,
โส ปะหิยิสสะติ.

เพราะเมื่อท่านเห็นยอดธงของพระอิสานจอมเทพแล้ว
ท่านจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุก
ขนพองเสียวได้.

ตั้ง โข ปะนะ ภิกขะเว สักกัสสะ วา เทวานะมินทัสสะ
 ระชัคคัง อุลโลกะยะตัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเทวดาเห็นยอดธงของท้าวสักกะ
 จอมเทพนั้นอยู่ก็ดี,

ปะชาปะติสสะ วา เทวะราชัสสะ ระชัคคัง อุลโลกะยะตัง,
 เห็นยอดธงของพระปชาบดีจอมเทพอยู่ก็ดี,

วะรุณัสสะ วา เทวะราชัสสะ ระชัคคัง อุลโลกะยะตัง,
 เห็นยอดธงของพระวรุณจอมเทพอยู่ก็ดี,

อิสานัสสะ วา เทวะราชัสสะ ระชัคคัง อุลโลกะยะตัง,
 เห็นยอดธงของพระอิสานจอมเทพอยู่ก็ดี,

ยัง ะวะสีสะติ ะยะยัง วา ฉัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา,
 โส ปะหิเยถาปี โนปี ปะหิเยถะ.

เทวดาเหล่านั้นย่อมละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือ
 ความขนลุกขนพองได้บ้าง ไม่ได้บ้าง.

ตั้ง กิสสะ เหตุ.

ข้อนั้นเพราะอะไร.

๒๑๔

สักโก หิ ภิกขเว เทวานะมินโท อะวีตะราโค อะวีตะโทโส
อะวีตะโมโห ภีรุ จัมภี อุตฺราสี ปะลายีติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะทำวสัฏกจะจอมเทพ ยังไม่เป็น
ผู้ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ ยังเป็นผู้มีความกลัว ความ
หวาดหวั่น ความสะดุ้ง ยังคิดหลบหนี.

อะหัญจะ โข ภิกขเว เอวัง ะทามิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ส่วนตถาคตจะขอกล่าวอย่างนี้ว่า.

สะเจ ตุมหากัง ภิกขเว อะรัญญะคะตานัง वा รุกขะ-
มุตะคะตานัง वा สุตฺตญาคาระคะตานัง वा อูปปัชเชยยะ
ภะยัง वा จัมภิตฺตตัง वा โลมะหังโส वा.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าเธอเข้าไปอยู่ในป่าก็ดี อยู่โคนไม้
ก็ดี อยู่ในเรือนว่างก็ดี แล้วมีความกลัว ความหวาดหวั่น
หรือความขนลุกขนพอง.

มะเมวะ ตัสฺมิง สะมะเย อะนุสสะเรยยาถะ.

ขอให้เธอพร่ำระลึกถึงตถาคตในขณะนั้นเถิดว่า.

อิติปิ โส ภะคะวา.

แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น.

อะระหัง,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส,

สัมมาสัมพุทธโธ,

ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง,

วิชชาจะระณะสัมปันโน,

ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติ,

สุคะโต,

เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว,

โลกะวิทู,

ทรงรู้แจ้งโลก,

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,

ทรงเป็นสารถิฝึกบุคคลที่ควรฝึก ไม่มีใครยิ่งกว่า,

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย,

พุทธโธ,

ทรงเป็นผู้รู้แจ้ง,

๒๑๖

ภะคะวาติ.

ทรงเป็นผู้อธิบายธรรม.

มะหัง หิ โว ภิกขะเว อะนุสตะระตัง ตัง ภะวิสสะติ ภะยัง
วา ฉัมภิตตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงตถาคตแล้ว
เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความขณลุก
ขนพองเสียวได้.

โน เจ มัง อะนุสตะเรยยาถะ.

ถ้าเธอไม่พร่ำระลึกถึงตถาคต.

อะถะ ชัมมัง อะนุสตะเรยยาถะ.

ก็พึงพร่ำระลึกถึงพระธรรมว่า.

สัฎฐากขาโต ภะคะวาตา ชัมโม.

พระธรรม อันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว.

สันทิฏฐิโก,

เป็นธรรมที่เห็นได้ด้วยตนเอง,

อะกาลิโก,

ไม่ขึ้นกับกาล,

เอหิप्สลิโก,

เป็นธรรมชาติที่ควรมาดู,

โอปะนะยิโก,

ควรน้อมมาปฏิบัติ,

ปัจฉัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

เป็นธรรมชาติที่วิญญูชนพึงรู้ได้เฉพาะตน.

ธัมมัง หิ โว ภิกขเว อะนุสตะระตัง ยัง ภะวิสสะติ ภะยัง
วา จัมภิตตัตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงพระธรรม
แล้ว เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความ
ขนลุกขนพองเสียได้.

โน เจ ธัมมัง อะนุสตะเรยยาถะ.

ถ้าเธอไม่พร่ำระลึกถึงพระธรรม.

อะถะ สังฆัง อะนุสตะเรยยาถะ.

ก็พึงพร่ำระลึกถึงพระสงฆ์ว่า.

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติดี.

๒๑๘

อุษุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติตรง.

ญายะปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อ
พระนิพพาน.

สามิจิปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ.

พระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติที่
ควรนับถือ.

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญฐะ ปุริสะปุคคะตา,

ท่านเหล่านั้น คือบุรุษ ๔ คู่ กล่าวคือพระอริยบุคคล ๘
จำพวก,

เอสะ ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ.

นี้แหละพระอริยสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค.

อาหุเนยโย,

ผู้ควรรับสักการะ,

ปาหุเนยโย,

ผู้ควรแก่ของต้อนรับ,

ทักษิณโย,

ผู้ควรรับทักษิณาทาน,

อัญชลีกระณโย,

ผู้ควรอัญชลีกรรม,

อะนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง โลกัสสาทิ.

เป็นนาบุญอันประเสริฐของโลก.

สังฆัง หิ โว ภิกขเว อะนุตตะระตัง ยัง ภะวิสสะติ
ภะยัง วา นัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยิสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะเมื่อเธอพร่ำระลึกถึงพระสงฆ์
แล้ว เธอจะละความกลัว ความหวาดหวั่น หรือความ
ขุ่นข้องนอนพะงายเสียได้.

ตัง กิสสะ เหตุ.

ข้อนั้นเพราะอะไร.

ตะถาคะโต หิ ภิกขเว อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ วีตะราโค
วีตะโทโส วีตะโมโห อะภิริ อะนัมภิ อะนุตฺตราสี อะปะลาयीติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะตถาคตเป็นผู้ไกลจากกิเลส
ตรัสรู้ชอบด้วยตนเอง เป็นผู้ปราศจากราคะ โทสะ
โมหะ ไม่มีความกลัว ความหวาดหวั่น ความสะดุ้ง
ไม่คิดหลบหนี.

๒๒๐

อิทะมะโวจะ ภะคะวา. อิถัง วัต்வานะ สุกะโต, อะถาปะรัง
เอตะทะโวจะ สัตถา.

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสเรื่องนี้แล้ว พระสุคตทรงกล่าว
อย่างนี้แล้ว พระศาสดาได้ตรัสคานี้ต่อไปว่า.

อะรัญญู รุกขะมุเล वा สุญญาคาเวระ ภิกขะโว
อะนุสสะเรละ สัมพุทชัง ภะยัง ตุมหากะ โน ลียา.

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเธอเข้าไปอยู่ในป่าก็ดี อยู่โคนไม้
ก็ดี อยู่ในเรือนว่างก็ดี เธอพึงหมั่นระลึกถึงพระสัมพุทเจ้า
แล้วเธอจะไม่มีความกลัว.

โน เจ พุทชัง สะเรยยาละ โลกะเชฎฐัง นะราสะกัง
อะละ ชัมมัง สะเรยยาละ นียยานิกัง สุเทสิตัง.

หากเธอไม่หมั่นระลึกถึงพระพุทเจ้า ผู้ยิ่งใหญ่ของ
ชาวโลก เป็นนรชนผู้ประเสริฐ เธอก็พึงหมั่นระลึกถึง
พระธรรมที่เราแสดงดีแล้ว เป็นทางหลุดพ้นจากสังสารวัฏฏ์.

โน เจ ชัมมัง สะเรยยาละ นียยานิกัง สุเทสิตัง.
อะละ สัจจัง สะเรยยาละ ปุญญักเขตตัง อะนุตตะรัง.

หากเธอไม่หมั่นระลึกถึงพระธรรมที่เราแสดงดีแล้ว เป็น
ทางทางหลุดพ้นจากสังสารวัฏฏ์ เธอก็พึงหมั่นระลึกถึง
พระสงฆ์ผู้เป็นนาบุญอันประเสริฐ.

เอวัง พุทธัง สรรันตานิ ชัมมัง สังฆัญจะ ภิกขะโว
ภะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส นะ เหสสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเธอหมั่นระลึกถึงพระพุทธ
พระธรรม และพระสงฆ์อย่างนี้แล้ว ความกลัวก็ดี ความ
หวาดหวั่นก็ดี หรือความขนลุกขนพองก็ดี จะไม่ปรากฏ
เลย.

อาฏานาฎิยปริตร

ตำนานอาฏานาฎิยปริตร

อาฏานาฎิยปริตร คือ ปริตรของท้าวกุเวรผู้ครองนคร
อาฏานาฎา เพราะเป็นพระปริตรที่ท้าวกุเวรได้นำมากราบทูล
พระพุทธเจ้า พระปริตรนี้กล่าวถึงพระนามของพระพุทธเจ้า
๗ พระองค์ และคุณของพระพุทธเจ้าเหล่านั้น รวมทั้งอ้าง
อานุภาพพระพุทธเจ้าและเทวานุภาพ มาพิทักษ์ผู้สวดให้มีความ
สวัสดิ์ มีประวัติว่า สมัยหนึ่งเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่
ณ ภูเขาอิชฌณภู แวงกรุงราชคฤห์ ท้าวจาตุมหาราช ทั้ง ๔
คือท้าวชตรฐุ ท้าววิรุพหก ท้าววิรูปักษ์ และท้าวกุเวร ได้มาเฝ้า
พระพุทธเจ้าในมัชฌิมยามแห่งราตรี ขณะนั้นท้าวกุเวรได้

๒๒๒

กราบทูลว่า อมนุษย์บางคนเลื่อมใสพระองค์ บางคนไม่เลื่อมใส แต่ส่วนใหญ่ มักไม่เลื่อมใส เพราะพระองค์ตรัสสอนให้ละเว้น จากอกุศลกรรม มีปาณาติบาต เป็นต้น แต่พวกเขาไม่สามารถ จะเว้นได้ จึงไม่พอใจคำสอนที่ขัดแย้งกับความประพฤติกองตน เมื่อภิกษุไปปฏิบัติธรรมในป่าเปลี่ยว อมนุษย์เหล่านั้นอาจจะ รบกวนได้ จึงขอให้พระองค์ทรงรับเอาเครื่องคุ้มครองคือ อาณานาฎิยปริตรไว้ แล้วประทานแก่พุทธบริษัทเพื่อสาธยาย คุ้มครองตน และเพื่อให้อมนุษย์เกิดความเลื่อมใสพระศาสนา หลังจากนั้น ท้าวเวรได้กราบทูลคาถาเป็นต้นว่า วิปสุสิสุส จ นมตถุ เมื่อท้าวมหาราชเหล่านั้นเสด็จกลับแล้ว พระพุทธเจ้า จึงนำมาตรัสแก่พุทธบริษัทในภายหลัง

บทจัดอาณานาฎิยปริตร

อัปปะสันเนหิ นาดัสสะ	สาสะเน สาธุสัมมะเต
อะมะนุสเสหิ จันเฑหิ	สะทา กิพพิสะการิริ.
ปะริทานัง จะตัสสันนัง	อะหิงสาเยะ จะ กุตติยา
ยัง เทเสสิ มะหาวิโร	ปะริตตัง ตัง ณะณามะ เท.

พระมหาวีรเจ้าทรงแสดงพระปริตรใด เพื่อคุ้มครองพุทธบริษัท มีให้ถูกเบียดเบียนจากเหล่าอมนุษย์ผู้ชั่วร้าย หยาบ

กระด้างอยู่เสมอ ไม่เลื่อมใสคำสอนของพระโลกนาถ
อันบัณฑิตยกย่องว่าเป็นคำสอนที่ดี ขอเราทั้งหลายจง
ร่วมกันสวดพระปริตรนั้นเถิด.

อาฏานาฎิยปริตร

วิปัสติสสะ จะ นะมัตถุ จักขุมันตัสสะ สิริมะโต
ลิจิสสะปี จะ นะมัตถุ สัพพะภูตานุกัมปิโน.

ขออนอบน้อมพระวิปัสสิพุทธเจ้า ผู้ทรงพระจักขุ ทรงพระสิริ
ขออนอบน้อมแด่พระลิจิพุทธเจ้า ผู้ทรงอนุเคราะห์สัตว์ทั้งปวง.

เวสสะภูสสะ จะ นะมัตถุ นihatะกัสสะ ตะปัสสิโน
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ มาระเสนาปะมัททิโน.

ขออนอบน้อมพระเวสสภูพุทธเจ้า ผู้ชำระกิเลสได้แล้ว มี
ตบะ ขออนอบน้อมพระกกุสันธพุทธเจ้า ผู้ทรงเอาชนะมาร
และกองทัพได้.

โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ พีร่าหิมะณัสสะ วุสีมะโต
กัสสะปัสสะ จะ นะมัตถุ วิปะมุตตัสสะ สัพพะธิ.

ขออนอบน้อมพระโกณาคมนพุทธเจ้า ผู้ลอยบาปแล้ว อยู่

๒๒๔

จบพรหมจรรย์ ขอนอบน้อมพระกัสสปพุทธเจ้า ผู้หลุด
พ้นแล้วจากกิเลสทั้งปวง.

อังกิระสัสสะ นะมัตถุ สักยะปุตตัสสะ สิริมะโต
โย อิมัง รัมมัง เทเสถิ สัพพะทุกขะปะนุทะนัง.

ขอนอบน้อมพระศากยบุตรพุทธเจ้า ผู้ทรงพระฉัพพัตถ-
รังสี ผู้ทรงสิริ ผู้ทรงแสดงธรรมขจัดทุกข์ทั้งปวง.

เย จาปี นิพพุตตา โลเก ยะถาภูตัง วิปัสสิสูง
เต ชะนา อะปิสุณณะ มะหันตา วีตะสาระทา.

อนึ่ง พระอรหันต์เหล่าใดในโลก ดับกิเลสได้แล้ว รู้แจ้ง
ตามความเป็นจริง พระอรหันต์เหล่านั้น ปราศจากวาจา
มุงร้าย เป็นผู้ยิ่งใหญ่ไม่สะทกสะท้าน.

หิตัง เทวะมะนุสสานัง ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
วิชาจะระณะสัมปันนัง มะหันตัง วีตะสาระทัง.

ท่านเหล่านั้นย่อมนมัสการพระโคตมะ ผู้ทรงเกื้อกูล
เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และ
ความประพฤดี ผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ไม่สะทกสะท้าน.

เอเต จัญญะ จะ สัมพุทธา อะเนกะสะตะโกฏิโย
สัพเพ พุทธาสะมะสะมา สัพเพ พุทธา มะหิทธิกา.

พระสัมพุทธเจ้าเจ็ดพระองค์เหล่านั้น และพระสัมพุทธเจ้า
หลายร้อยโกฏิเหล่าอื่น ทุกพระองค์เสมอด้วยพระพุทธรเจ้า
ผู้ไม่มีใครเปรียบ ทุกพระองค์ล้วนทรงฤทธิ์ยิ่งใหญ่.

ลัทธิเพ ทะสะพะลุเปตา

เวสาร์ชเซหุปาคะตา

ลัทธิเพ เต ประฏิขานันติ

อาสะกัง ฐาณะมุตตะมัง.

พระพุทธรเจ้าทุกพระองค์ ทรงพระทศพลญาณ และ
พระเวสาร์ชชญาณ ทรงยืนยันความตรัสรู้อันประเสริฐ
แก่ลี้ก้าของพระองค์.

ลีหะนาทัง นะทันเตเต

ปะริสาสุ วิสาระทา

พีร์หิมะจักกัง ปะวัตเตนติ

โลเก อัปปะฏิวัตตียัง.

พระพุทธรเจ้าเหล่านี้ ทรงปราศจากความครั้นคร้าม บันลือ
ลีหะนาทในท่ามกลางพุทธบริษัท ประกาศธรรมจักร
อันประเสริฐในโลก ไม่มีผู้ใดจะคัดค้านได้.

อุเปตา พุทธะธัมเมหิ

อัญญาระสะหิ นายะกา

พาทติงสะลักกะณูเปตา

สีตานุพียัญชะนาชะรา.

พระองค์ทรงเป็นผู้นำ ทรงคุณสมบัติของพระพุทธรเจ้า
๑๘ ประการ ทรงประกอบด้วยพระพุทธรลักษณะ ๓๒
และพระอนุลักษณะ ๘๐.

พียัมปะปะภายะ ลัปะปะภา

ลัทธิเพ เต มุนิคุญชะรา

พุทธา ลัทธิเพญโน เอเต

ลัทธิเพ จีณาสะวา ชินา.

๒๒๖

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ทรงพระฉัพพรรณรังสีโดยรอบ
หนึ่งว่า ทรงเป็นมุนีผู้ประเสริฐ รู้แจ้งธรรมทั้งปวง
สิ้นอาสวะ และเป็นผู้ชนะ.

มะหัพปะภา มหาเตชา
มะหาการุณิกา ธีรา

มะหาปัญญา มะหัพพะลา
ลัพพะธานัง สุขาวะหา.

พระองค์ทรงมีพระรัศมีสว่างไสว มีเดชมาก มีปัญญามาก
มีกำลังมาก มีความกรุณาใหญ่หลวง มั่นคง ประทาน
ความสุขแก่ชนทั้งปวง.

ทีปา นาธา ปะติภุชฺฐา จะ
คะตี พันธุ มะหัสสาธา

ตาณา เถณา จะ ปาณินัง
สระระณา จะ หิตะลิโน.

พระองค์ทรงเป็นที่พัก ที่พึ่ง ที่พำนัก ค้ำครอง หลบภัย
ของเหล่าสัตว์ ทรงเป็นที่ไป เป็นญาติ เป็นผู้อุปถัมภ์
เป็นผู้จัดทุกข์ และกระทำประโยชน์.

สะทเวกะสสะ โลกัสสะ
เตสาหัง สิระสา ปาทะ

ลัพพะเพ เอเต ปะรายะณา
วันทามิ ปุริสุตตะเม.

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ทรงเป็นที่พึ่งของชาวโลก
และเทวดา ข้าพระองค์ขอน้อมไหว้พระบาทยุคลของ
พระพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วยเศียรเกล้า ขอน้อมไหว้
พระพุทธเจ้าผู้เป็นบุรุษประเสริฐ.

วะจะสา มะนะสา เจวะ วันทาเมเต ตะถาคะเต
 สยะเน อาสะเน ฐาเน คมะเน จาปี สัพพะทา.

ข้าพระองค์ขอน้อมไหว้พระตถาคตเจ้าเหล่านั้น ในเวลา
 ยืน เดิน นั่ง นอน ด้วยวาจา ด้วยใจเสมอ.

สะทา สุขนะ รักขันตุ พุทธา สันติกะรา ตูวัง
 เตหิ ตัวัง รักจิต สันโต มุตโต สัพพะภะเยหิ จะ.

ขอพระพุทธเจ้าทั้งหลายผู้ประทานพระนิพพาน จง
 ค้ำครองท่านให้มีความสุขเสมอ เมื่อพระองค์ค้ำครอง
 ท่านแล้ว ขอให้ท่านปลอดจากภัยทั้งปวงเถิด.

สัพพะโรคา วินิมุตโต สัพพะสันตาปะวัชชิต
 สัพพะเวระมะตักกันโต นิพพุโต จะ ตูวัง ภาวะะ.

ขอท่านจงปลอดจากโรคทั้งปวง ปราศจากความเดือดร้อน
 ทุกอย่าง ไม่มีใคร ๆ ปองร้าย เป็นผู้สงบ.

เตสัง สัจจนะ สีเลนะ ขันติเมตตาพะเลนะ จะ
 เตปี อัมहरुักขันตุ อะโรเคนะ สุขนะ จะ.

ขอพระพุทธเจ้าเหล่านั้น จงค้ำครองข้าพเจ้าให้เป็นผู้
 ปราศจากโรค มีความสุขด้วยพละนาฏภาพแห่งความสัตย์
 ศील ขันติ และเมตตาธรรม.

๒๒๘

ปรัตติมัสัมมิง ทิสภาภาค

สันติ ภูตา มะหิททิกา

เตปิ อัมเหนุรักขันตุ

อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

เหล่าคนธรรม์ผู้มีฤทธิ์มากในทิสบุรพา จงคุ้มครองข้าพเจ้า
ให้เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข.

ทักษิณัสัมมิง ทิสภาภาค

สันติ เทวา มะหิททิกา

เตปิ อัมเหนุรักขันตุ

อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

เหล่ากุมภัตผู้มีฤทธิ์มากในทิสทักษิณ จงคุ้มครอง
ข้าพเจ้าให้เป็นผู้ไม่มีโรคมีความสุข

ปัจฉิมัสัมมิง ทิสภาภาค

สันติ นาคา มะหิททิกา

เตปิ อัมเหนุรักขันตุ

อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

เหล่านาคผู้มีฤทธิ์มากในทิสประจิม จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้
เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข.

อุตตะรัสสัมมิง ทิสภาภาค

สันติ ยักขา มะหิททิกา

เตปิ อัมเหนุรักขันตุ

อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

เหล่ายักษ์ผู้มีฤทธิ์มากในทิสอุดร จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้
เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข.

ปรัตติเมนะ ฐะตะรัฏโฐ

ทักษิณนะ วิรูปหะโก

ปัจฉิเมนะ วิรูปักโข

กุเวโร อุตตะรัง ทิสัง.

ท้าวจรทฐเป็นผู้รักษาโลกทิศบูรพา ท้าววิรุพหกรักษาโลก
ทิศทักษิณ ท้าววิรูปักษ์รักษาโลกทิศประจิม ท้าวภูเวร
รักษาโลกทิศอุดร.

จัตตาริ เต มะหาราชา โลกะปาลา ยะลัสสิโน
เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

ขอมหาราชผู้รักษาโลกทั้งสี่พระองค์ ผู้มีบริวารมากดังกล่าว
จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข.

อากาสัญฐา จะ ภูมัญฐา เทวา นาคา มะหิทธิกา
เตปี อัมเหนุรักขันตุ อโรเคนะ สุเขนะ จะ.

ขอเหล่าเทวดาและนาคผู้มีฤทธิ์มาก สถิตอยู่ในอากาศและ
บนพื้นดิน จงคุ้มครองข้าพเจ้าให้เป็นผู้ไม่มีโรค มี
ความสุข.

อิทธิมันโต จะ เย เทวา ะสันตา อิระ สาสะเน
เตปี อัมเหนุรักขันตุ อะโรเคนะ สุเขนะ จะ.

ขอเทวดาผู้มีฤทธิ์มากอาศัยอยู่ในพระศาสนานี้ จงคุ้มครอง
ข้าพเจ้าให้เป็นผู้ไม่มีโรค มีความสุข.

ลัพพิติโย วิวัชขันตุ ลัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ะวัตวันตะราโย ลุชี ทีฆายุกิ ะวะะ.

๒๓๐

ขอสิ่งร้ายทั้งปวงจงบ่าราศไป ขอโรคทั้งปวงจงพินาศไป
ขอท่านอย่ามีอันตราย เป็นผู้มีความสุข มีอายุยืนยาว.

อะภิวาทะนะสีลิตสะ

นิจัจัง วุฑฒาปะจาโยโน

จัตตารุ ฐัมมา วัฑฒันติ

อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.

ธรรม ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ
ย่อมเจริญแก่บุคคลผู้แนบไหว้ และอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่
เป็นนิตย์.

อังคฺลิมาลปริตฺร

ตำนานอังคฺลิมาลปริตฺร

อังคฺลิมาลปริตฺร คือ ปริตฺรของพระองคฺลิมาล มีประวัติว่า
วันหนึ่งเมื่อพระองคฺลิมาลออกบิณฑบาตอยู่ ท่านได้พบหญิง
มีครรภ์คนหนึ่งกำลังเป็นทุกข์เพราะคลอดบุตรไม่ได้ จึงเกิด
ความสงสาร ได้กลับมาวัดเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วกราบทูลเรื่องนี้
พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนพระปริตฺรนี้แก่พระองคฺลิมาล ท่าน
ได้กลับไปสาธยายแก่หญิงนั้น เมื่อนางได้ฟังพระปริตฺรนี้ก็
คลอดบุตรได้โดยสะดวก ทั้งมารดาและบุตรได้รับความสวัสดิ์

อนึ่ง ตั้งที่พระองค์คุณิมาลนั้งสวดพระปริตรนี้ ได้กลายเป็น
ตั้งศักดิ์สิทธิ์ ถ้าไม่สามารถนำหญิงที่คลอดบุตรยากมานั่งที่ตั้งนี้
ได้ ก็ให้นำน้ำล้างตั้งไปรดศีรษะ จะทำให้คลอดบุตรง่าย เปรียบ
ดั่งน้ำไหลออกจากกระบอกกรองน้ำ แม้กระทั่งสัตว์ที่ตกถูกยาก
เมื่อนำมานั่งที่ตั้งนี้ก็จะตกถูกง่าย นอกจากการคลอดบุตรแล้ว
ตั้งนี้ยังสามารถรักษาโรคอื่น ๆ ได้อีกด้วย

บทขัดอังกุลิมาลปริตร

ปะริตตัง ยัง ภาณันตัสสะ
อุทะกัมปิ วินาสติ

นิสินัญฐานะโหระนัง

สัพพะเมวะ ปะริตตะยัง,

น้ำล้างที่นั้งของพระองค์คุณิมาลผู้สวดพระปริตรใด สามารถ
ขจัดอันตรายทั้งปวงให้หมดไปได้;

โสตตินา คัพพะวุฏฐานัง

ยัญจะ สาเชติ ตังขะณ

เถรสสังคุลิมาลัสสะ

โลกะนาถนะ ภาสิตัง

กัปปัญญายัง มะหาเตชัง

ปะริตตัง ตัง ภาณามะ เห.

พระปริตรใดที่พระโลกนาถทรงภายิตไว้แก่พระองค์-
คุณิมาลเถระ สามารถยังการคลอดบุตรให้เป็นไปได้โดย
สวัสดิ์ในทันที ขอเราทั้งหลาย จงร่วมกันสวดพระปริตร
ซึ่งมีเดชใหญ่ คงอยู่ตลอดกัปนั้นเถิด.

อังคุลิมาลปริตร

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต, นาภิขานามิ สัจฺจิจจะ
ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา. เตนะ สัจฺเจนะ โสตถิ เต โหตุ,
โสตถิ คัพภัสสะ.

ดูก่อนน้องหญิง นับแต่เราเกิดโดยอริยชาตินี้แล้ว, เราไม่
เคยคิดปลงชีวิตสัตว์เลย. ด้วยสัจวาจานี้ ขอความสวัสดิ
จจะมีแก่เธอ, ขอความสวัสดิจจะมีแก่ครรภ์ของเธอ.

โพชฌังคปริตร

ตำนานโพชฌังคปริตร

โพชฌังคปริตร คือ ปริตรกล่าวถึงโพชฌงค์ซึ่งเป็นองค์
แห่งการรู้แจ้ง แล้วอ้างสัจวาจาขึ้นมาพิทักษ์คุ้มครองผู้สวดให้มี
ความสวัสดิ มีประวัติว่าสมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่
วัดเวฬุวัน กรุงราชคฤห์ พระมหากัสสปเถระได้อาพาธหนัก
ที่ถ้าปีปผลึกหา พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปเยี่ยมและแสดงโพชฌงค์
เจ็ด เมื่อพระเถระสดับโพชฌงค์เหล่านี้ก็เกิดความปีติว่า โพชฌงค์
เจ็ดเคยปรากฏแก่เราในขณะที่รู้แจ้งสังขารมหลังออกบวชแล้ว

โพชฌังคปริตร

โพชฌังโค สติสังขาโต
วิริยััง ปิติ ปัสสัทธิ

ชัมมานัง วิจะโย ตะธา
โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร.

สะมาธูปะกขา โพชฌังคา
มุณินา สัมมะทักขาทา

สัตเตเต สัพพะทัสสิณา
ภาวิตา พะหุสีกะตา.

สังวัตตันติ อะภิญญายะ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

นิพพานายะ จะ โพธิยา
โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

โพชฌงค์เจ็ด คือ สติสัมโพชฌงค์ ชัมมวิจยสัมโพชฌงค์
วิริยสัมโพชฌงค์ ปิติสัมโพชฌงค์ ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์
สมาธिसัมโพชฌงค์ และอุเบกขาสัมโพชฌงค์

พระมุณีผู้รู้แจ้งสภาวะธรรมทั้งปวงตรัสว่า ผู้บำเพ็ญและ
กระทำโพชฌงค์ให้มากย่อมรู้แจ้ง บรรลุถึงพระนิพพานและ
ความตรัสรู้ ด้วยสัจวาจา นี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสวัสดิ
ทุกเมื่อ เทอญ.

เอกัสมิง สะมะเย นาโถ
คิลานะ ทุกขิตะ ทิสัวา

โมคคัลลันญจะ กัสสะปัง
โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ.

สมัยหนึ่ง พระโลกนาถทอดพระเนตรเห็นพระโมคคัลลานะ
และพระมหากัสสปะ อาพาธได้รับความทุกข์ จึงทรง
แสดงโพชฌงค์เจ็ด.

๒๓๖

เต จะ ตัง อะภินันท์ตีวา

โรคา มุจจิงสุ ตังชะเน

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระเถระทั้งสองยินดีรับโพชฌงค์นั้น หายจากโรคทันที
ด้วยสัจวาจา นี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสวัสดีทุกเมื่อ เทอญ.

เอกะทา รัมมะราชาปี

เคลัญญูนาภิปิโพิโต

จุนทัตเถระนะ ตังเยวะ

ภะณาเปตฺวานะ สาทะรัง.

ครั้งหนึ่ง สมเด็จพระธรรมราชาทรงพระประชวรหนัก
รับสั่งให้พระจุนทเถระสาธยายโพชฌงค์ถวายโดยเคารพ.

สัมโมทิตฺวานะ อาพาธา

ตัมहा วุฏฐาติ ฐานะโส

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระองค์ทรงเข้มขึ้นพระทัย หายจากพระประชวรโดยพลัน
ด้วยสัจวาจา นี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสวัสดีทุกเมื่อ เทอญ.

ปะหีนา เต จะ อาพาธา

ติณณันนัมปิ มะเหลนัง

มัคคะหะตา กิเลสาวะ

ปัตตานุปัตตติชัมมะตัง

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระพุทธเจ้าและพระเถระผู้แสวงหาคุณอันประเสริฐทั้งสาม
ได้หายจากอาพาธแล้ว คุณกิเลสที่ถูกอริยมรรคประหาร
ไม่กำเริบอีก ด้วยสัจวาจา นี้ ขอข้าพเจ้าจงมีความสวัสดี
ทุกเมื่อ เทอญ.

อภยปริตร

ตำนานอภยปริตร

อภยปริตร คือ ปริตรไม่มีภัย เป็นพระปริตรที่โบราณจารย์
ประพันธ์ขึ้น โดยอ้างคุณพระรัตนตรัยมาพิทักษ์คุ้มครองให้มี
ความสวัสดิ พระปริตรนี้ปรากฏในบทสวดเจ็ดตำนาน และ
บทสวดสิบสองตำนานของไทย ทั้งได้แพร่หลายไปถึงประเทศ
สหภาพพม่าและ ศรีลังกาอีกด้วย คาถานี้ยังพบในคัมภีร์
ปริตตฎีกาที่รจนาใน พ.ศ. ๒๑๕๓ อีกด้วย

อภยปริตร

ยัง ทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปัคคะโห ทุสสุปันัง อะกันตัง
พุทธานุภาเวนนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอุปมงคล เสียงนกที่น่าหวั่นเกรง
เคราะห์ร้าย และฝันร้ายที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วย
พุทธานุภาพ.

ยัง ทูนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
 ปาปคคะโห ทุสสุปิณัง อะกันตัง
 รัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอุปมงคล เสียงนกที่น่าหวั่นเกรง
 เคราะห์ร้าย และฝันร้ายที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วย
 ธรรมานุภาพ.

ยัง ทูนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
 ปาปคคะโห ทุสสุปิณัง อะกันตัง
 สัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

ขอลางร้าย สิ่งที่เป็นอุปมงคล เสียงนกที่น่าหวั่นเกรง
 เคราะห์ร้าย และฝันร้ายที่ไม่ต้องการ จงพินาศไปด้วย
 สัมมานุภาพ.

ตำนานชัยปริตร

ชัยปริตร คือ ปริตรที่กล่าวถึงชัยชนะของพระพุทธเจ้า แล้วอ้างสัจจวาทันนั้นมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสวัสดิ์ คถา ๑-๓ แสดงชัยชนะของพระพุทธเจ้าเป็นคถาที่โบราณจารย์ ประพันธ์ขึ้นภายหลัง คถา ๔-๖ เป็นพระพุทธพจน์ที่นำมา จากอังคุตตรนิกาย ปุพฺพนิสฺสยสูตฺร

ชัยปริตร

มะหาการุณิก โนโล
ปุเรตฺวา ปาระมิ สัพพา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา.

พระโลกนาถผู้ทรงพระมหากรุณาธิคุณ ทรงบำเพ็ญ
บารมีครบถ้วน เพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์ ทรงบรรลु
พระสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยม ด้วยสัจจวาทันนี้ ขอข้าพเจ้า
จงมีความสวัสดิ์ทุกเมื่อเทอญ.

ชะยันโต โพธิยา มูเล
เอวะเมวะ ชะโย โหตุ

สัจฺยานัง นันทิวฑฺฒะโน
ชะยามิ ชะยะมังคะเล.

๒๔๐

ขอข้าพเจ้าจงชนะ เหมือนพระพุทธเจ้าผู้เป็นที่เคารพรัก
ของเจ้าศากยะทรงชนะ ณ ควงไม้โพธิ์ ขอข้าพเจ้าจง
ชนะได้รับชัยมงคลเถิด.

อะปะราชิตะปัลลังเก

สีเส ปุถุวิปุกขะเล

อะภิสเทเก สัพพะพุทธานัง

อัครักปโปโต ปะโมทะติ.

ขอให้ข้าพเจ้าบรรลุถึงความ เป็นเลิศ เบิกบานใจ เหมือน
พระพุทธเจ้าบรรลุธรรมอันประเสริฐ เบิกบานพระทัย
เหนือบัลลังก์แห่งชัยชนะ ณ พ่างพื่นปฐพี อันประเสริฐ
เลิศแผ่นดิน เป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์.

สุณักขัตตัง สุมังคะลัง

สุปะปะภาตัง สุหุฏฐิตัง

สุชะโลม สุมุหุตโต จะ

สุยิฏฐัง พิริหิมะจาริสู.

[วันที่ทำความดีทางกาย วาจา ใจ] เป็นอุกฤษ์ดี มงคลดี
ยามรุ่งดี ยามตื่นดี ขณะดี ครู่ดี ทานที่ถวายแก่ผู้ประพฤดี
พรหมจรรย์ [ในวันนั้น] เป็นทานดี.

ปะทักขิณัง กายะกัมมัง

วาจา กัมมัง ปะทักขิณัง

ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง

ปะณิธี เต ปะทักขิณา

ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

ละภันตัตเถ ปะทักขิเณ.

กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม และความตั้งใจ [ที่ทำ
ในวันนั้น] เป็นสิ่งที่ดี เมื่อทำความดีแล้ว ย่อมได้รับผลดี.

เต อัครธรรมา สุธิตา

วิรุพพา พุทธะสาสะเน

อะโรคา สุธิตา โหละ

สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ.

ขอให้คนทั้งหลายพร้อมทั้งญาติมิตรทั้งปวง ได้รับประโยชน์
มีความสุข รุ่งเรืองในพระศาสนาของพระพุทธเจ้า เป็นผู้
ปราศจากโรค มีความสุข เทอญ.

พุทธชัยมังคลาคา

ตำนานพุทธชัยมังคลาคา

พุทธชัยมังคลาคา คือ คาคาที่กล่าวถึงชัยชนะของ
พระพุทธเจ้า ๘ ครั้ง แล้วอ้างสืบจากนั้นมาพิทักษ์คุ้มครอง
ให้มีความสุขสวัสดิ ชัยชนะเหล่านั้น คือ ชนะมาร ชนะ
อ้าวกยัักษ์ ชนะชังนาพาคีรี ชนะโจรองคูลิมาล ชนะนาง
จิตฺตมาณวิกา ชนะสังกนิครนถ์ ชนะนันทโพนันทนาคราช
และชนะพกาพรหม นักวิชาการบางท่านสันนิษฐานว่าผู้ประ
พันธ์คาคานี้คือพระมหาพุทธสิริซึ่งรจนาคัมภีร์ฎีกาพาหุง ในสมัย
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และประพันธ์ในราวพ.ศ. ๒๐๐๖
คาคานี้ยังมีชื่อเรียกว่า บทถวายพรพระ เพราะแต่งถวายพร
พระเจ้าแผ่นดินเพื่อให้ทรงชนะศึก

พุทธชัยมังคลคาถา

พาหุงสหัสสสะมะภินิมิตะสาวุชันทัง
 คิริเมขะลัง อุกิตะโฆระสะเสนะมารัง
 ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อพญามารเนรมิตแขนมากเป็นพัน ถืออาวุธในมือ ชี้อ้าง
 คิริเมขละ สะพรีบพร้อมด้วยกองทัพอันน่าสะพรึงกลัว
 พระจอมมุนีทรงชนะด้วยทานบารมีเป็นต้นอันชอบธรรม
 ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

มาราติเรกะมะภิชุณฺณิตะสัพพะรัตติง
 โฆรัง ปะนาพะวะกะมักกะมะถัททะยักขัง
 ชันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่ออาพวักยักษผู้ร้าย หยาบช้า และโหดเหี้ยม เข้ามา
 ราวีตลอดทั้งคืนยิ่งกว่าพญามาร พระจอมมุนีทรงชนะ
 ด้วยการใส่พระขันติเป็นอุบายสั่งสอน ด้วยพระเดชนั้น
 ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

นาพาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
 ทาวักคิจักกะมะสะนีวะ สุทาร์ณันตัง
 เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อพญาช้างนาพาคิริตกมันหนักดูร้ายเหลือ แล่นเข้ามา
ราวกับไฟไหม้ป่า คุจจักรวราช เหมือนฟ้าผ่า พระจอมมุนี
ทรงชนะด้วยน้ำพระเมตตา ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคล
จงมีแก่ข้าพเจ้า.

อุกจิตตะขัคคะมะติหัตตะสุทวารุณันตัง
ธาวัง ติโยชนะปะถังคุณิมาละวันตัง
อิทธิภิสังขะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อโจรองคุณิมาลผู้ดูร้าย ถือดาบเงื้อง่า วิ่งไล่ติดตามไป
เป็นหนทาง ๓ โยชน์ พระจอมมุนีทรงชนะด้วยการ
บันดาลอิทธิฤทธิ์ ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่
ข้าพเจ้า.

กัถวานะ กัณฐะมุทะรัง อิวะ กัพภินิยา
จิณฺญาเย ทุณฺฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัทธ
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อนางจิณฺญาเอาผ้าห่อไม้ทำเป็นห้องเหมือนหญิงมีครรภ์
กล่าวคำใส่ร้ายในท่ามกลางหมู่ชน พระจอมมุนีทรง
ชนะด้วยความสงบนิ่งอันประเสริฐ ด้วยพระเดชนั้น ขอ
ชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

ลัจจัง วิหายะ มะตีสัจจะกะวาตะเกตุง
 วาทาภิโรปีตะมะนัง อะตอินธะภูตัง
 ปัญญาปะทีปะชะลิตโต ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อสัจจนิกเรณต์ละทิ้งความจริงแท้ ชูธงประกาศความ
 เห็นของตนว่าถูกต้อง เป็นผู้มีดีบอดอย่างยิ่ง ประสงค์จะ
 โต้คารม พระจอมมุนีทรงชนะด้วยพระปัญญาคุณประทีป
 อันโชติช่วง ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

นันทโปกษนันทะภูชะคัง วิพุชัง มะหิททิง
 ปุตเตนะ เถระภูชะเคนะ ทะมาปะยันโต
 อิทฐปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อนันทโปกษนันทนาคราชผู้หลงผิด แผลอิตถิฤทธิใหญ่
 พระจอมมุนีโปรดให้พระเถระพุทธบุตรผู้ประเสริฐไปปราบ
 ทรงชนะด้วยการแสดงอิตถิฤทธิ ด้วยพระเดชนั้น ขอ
 ชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

ทุกคาหะทิกุญฐิภูชะเคนะ สุกัฏฐะหัตถัง
 ฬัรหัมมัง วิสุททธิชุตติมัทธิพะกาภิธานัง
 ญาณาคะเทนะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

เมื่อพรหมนามว่าพกะ ผู้บริสุทธิ์ ผ่องใส มีฤทธิ์ มีหัตถ์
 ดุจงูคือ มีจนาทิฎฐิขบกัดแล้ว พระจอมมุนีทรงชนะด้วย
 พระญาณโอสถ ด้วยพระเดชนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่
 ข้าพเจ้า.

เอตปิ พุทธะชยะมังคะละอัฏฐะคาถา โย วาจะโน
 ทินทิเน สาระเต มะตันที หิต์วานะเนกะวิวิธานิ
 จุปัททะวานิ โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร
 สะปัญโญ.

นรชนใด มีปัญญา ไม่เกียจคร้าน สวดก็ดี ระลึกก็ดี
 ซึ่งพระพุทธชัยมงคล ๘ คาถา แม้เหล่านี้ทุก ๆ วัน
 นรชนจะพึงละเอียดได้ ซึ่งอุปัทวันตรายทั้งหลายมีประการ
 ต่าง ๆ เป็นอเนก ถึงซึ่งวิโมกขสิวาลัย อันเป็นบรมสุขแล.

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ตำนานธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ในวันเพ็ญเดือน ๘ ก่อนพุทธศักราช ๒๕๐๐ ณ ป่าอิสิปต-
นมฤคทายวัน พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระสูตรนี้แก่นักบวช
ปัญจวัคคีย์ ท่านอัญญาโกณฑัญญะสดับพระธรรมเทศนาแล้ว
บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน พรหม ๑๘ โภกีกับเทวดาจำนวน
มากก็บรรลุธรรมด้วยพระสูตรนี้

พระพุทธองค์ทรงคัดค้านการปฏิบัติที่ทรมาณตนให้ลำบาก
(อัตตกิลมถานุโยค) และการเสพกามสุข (กามสุขัลลิกานุโยค)
ทรงชี้แนะทางสายกลาง คืออริยมรรคมีองค์ ๘ และทรงจำแนก
อริยสัจ ๔ ไว้โดยละเอียดในพระสูตรนี้

อัตตกิลมถานุโยคเป็นคำสอนของนิครนถ์นาฏบุตร ผู้ก่อตั้ง
ศาสนาเซนในปัจจุบันโดยศาสนานั้นเชื่อว่า การบำเพ็ญตบะ
ทรมาณตนเป็นวิธีปลดปล่อยวิญญูณาณจากกรรมเก่า คือเมื่อ
กรรมเก่าถูกปลดปล่อยด้วยการบำเพ็ญตบะแล้ว ก็จะหมดสิ้นไป
ไม่ส่งผลให้เวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป ส่วนกามสุขัลลิกานุโยค
เป็นความเห็นของคนที่เชื่อว่า นิพพาน คือกามสุขในปัจจุบัน
เมื่อสัตว์ตายแล้วก็ดับสูญ ความเห็นนี้นับเนื่องในมิจฉาทิฎฐิ

๖๒ ประเภท เรียกว่า ทิฏฐุชัมมนิพพาน (นิพพานในปัจจุบันชาติ) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือลัทธิจารวากนั่นเอง ผู้ที่มีความเห็นเช่นนี้ มักต้องการเสพความสุขทางประสาทสัมผัสอย่างเดียว ไม่สนใจ การอบรมจิตเจริญปัญญาเพื่อความพ้นทุกข์จากการเวียนตาย เวียนเกิด

เจ้าชายสิทธัตถะได้ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาเพราะประสงค์ จะทดลองแนวทางนี้ว่าเป็นทางตรัสรู้หรือไม่ มิใช่ทรงปฏิบัติ เพื่อปลดเปลื้องกรรมเก่าตามคำสอนของนิครนถ์นาฏบุตร และ เมื่อพระองค์ทรงพบว่ามิใช่ทางตรัสรู้ จึงระลึกถึงการเจริญ อานาปานกรรมฐานได้ตื่นหว่านพิชิแรกนาขวัญ ครั้นทรง เจริญกรรมฐานนั้นจนบรรลุฌาน ๔ แล้ว ทรงอาศัยฌานเป็น บาทเจริญวิปัสสนา จึงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณด้วย มัชฌิมาปฏิปทา คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้

คำว่า ธรรมจักร มีความหมายว่า “กงล้อคือพระธรรม” ใน พระสูตรนี้พระพุทธองค์ทรงประกาศศาสนาพุทธว่า เป็น อเทวนิยมที่ไม่เชื่อการเนรมิตของพระเจ้า ด้วยการตรัสเหตุแห่ง ทุกข์ว่าคือตัณหา ทั้งปฏิเสธอาตมันหรือวิญญาณด้วยการ ตรัสทุกขสัจจ์ว่า คือ อุปาทานขันธ์ ๕ ทรงแสดงแนวทาง แห่งความพ้นทุกข์ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ และตรัสผลของ การปฏิบัติว่า คือความดับตัณหา

บทขัณฑ์มจกัปปวัตตนสูตร

อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง
ประสูมัง ยัง อะเทเสสิ

สัมพุชฌิต์วา ตะถาคะโต
ธัมมะจกักัง อะนุตตะรัง.

สัมมะเทวะ ปะวัตเตนโต
ยัตถากขาตา อุโภ อันตา

โลเก อัมปะฏิวัตตียัง
ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา.

จะตุลัวัระริยะสัจเจสุ
เทสิตัง ธัมมะราเชนะ

วิสุทัง ญาณะทัสสะนัง
สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง.

นาเมนะ วิสสุตัง สุตตัง
เวยยากระระณะปาฐุเณะ

ธัมมะจกัปปะวัตตะนัง
สังคีตัง ตัง ภาณามะ เส.

พระตถาคตตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว เมื่อ
จะทรงประกาศธรรมที่ยังไม่มีใครแสดงโดยชอบในโลก
ได้ทรงแสดงธรรมจักร ซึ่งกล่าวถึงส่วนที่สูงสุดสองประเภท
และทางสายกลาง เป็นปัญญารู้แจ้งหมดจดอริยสัจสี่ ขอเรา
ทั้งหลายจงสวดธรรมจักรนั้น ที่พระธรรมราชาทรงแสดง
ปรากฏสมญานามว่าธัมมจกัปปวัตตนสูตร เป็นสูตร
ประกาศพระสัมมาสัมโพธิญาณ และพระสังคีติกาจารย์
ได้ร้อยกรองไว้โดยความเป็นพระบาลีประเภทร้อยแก้ว
เทอญ.

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

เอวัง เม สุตัง.

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วดังนี้.

เอกัง สมะยัง ภาวะวา, พาราณสียัง วิหะระติ อิติปะตะเน
มิคะทาย.

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี.

ตัตระ โข ภาวะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ.

ในกาลนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสกับพระปัญจวัคคีย์ว่า.

เทโวเม ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิตนะ นะ เสวิตัพพา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บรรพชิตไม่ควรประพฤตีส่วนที่สุด
๒ อย่างนี้.

กะตะเม ทเว โย จายัง กามสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค หิโน คัมโม
โปถุชชะนิกโก อะนะริโย อะนัตตะสัถฺยหิโต โย จายัง อัตตะกิลละ-
มะธานุโยโค ทุกโข อะนะริโย อะนัตตะสัถฺยหิโต.

ส่วนที่สุด ๒ อย่าง คือ การเสวยกามสุขในกามคุณอารมณ์
ที่ทรมาน เป็นข้อประพฤตฺของชาวบ้าน เป็นข้อปฏิบัติของ
คนมีกิเลสหนา ไม่ประเสริฐหาประโยชน์มิได้ และ

๒๕๐

การเบียดเบียนตนให้ลำบาก เป็นทุกข์ ไม่ประเสริฐ หาประโยชน์มิได้.

เอเต โข ภิกขเว อุโภ อันเต อะนุปะคัมมะ มัชฌิมา ปะฏิปะทา
ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี
อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพชายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตได้ตรัสรู้ทางสายกลางที่ไม่
เข้าถึงส่วนที่สุด ๒ อย่างนั้น ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม
ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบกิเลส เพื่อ
ความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อดับทุกข์.

กะตะมา จะ สทา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย
อะภิญญาเย สัมโพชายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทางสายกลางที่ตถาคตได้ตรัสรู้ ก่อให้
เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อ
ความสงบกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อ
ดับทุกข์นั้น เป็นไฉน.

อะยะเมวะ อะริโย อัฏฐังคิโก มัคโค. เสยยะถิทัง. สัมมาทิฏฐิ
สัมมาสังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว
สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

ทางสายกลาง คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้แน่นอน ได้แก่ ความเห็นชอบ ความดำริชอบ การกล่าวชอบ การกระทำชอบ การเลี้ยงชีพชอบ ความเพียรชอบ ความระลึกรู้ชอบ และความตั้งมั่นชอบ.

อะยัง โข สทา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพชายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยมรรคมีองค์แปดนี้ เป็นทางสายกลางที่ตถาคตได้ตรัสรู้ ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อดับทุกข์.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะะสัจจัง. ชาตีปี ทุกขา. ชะราปี ทุกขา. มะระณัมปี ทุกขัง. โสกะปะริทเวะทุกขะโทมะนัสสุ-ปายาสาปี ทุกขา. อับปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข. ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกโข. ยัมปิจัง นะ ละภะติ. ตัมปี ทุกขัง. สังจิตเตนะ ปัญจูปาทา นัคขันธา ทุกขา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสัจคือทุกข์ ได้แก่ ความเกิดเป็นทุกข์ ความแก่เป็นทุกข์ ความตายเป็นทุกข์ ความเศร้าโศก

๒๕๒

ความรำไร ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ และความ
คับแค้นใจเป็นทุกข์ การพบกับอารมณ์ที่ไม่ชอบเป็นทุกข์
การพลัดพรากจากอารมณ์ที่ชอบเป็นทุกข์ และการไม่ได้
รับอารมณ์ที่ปรารถนาเป็นทุกข์ โดยสังเขปอุปาทาน
จันท์ห้าเป็นทุกข์.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสมุททะโย อะริยะสังจัจ.
ยายัง ตัณหา โปโนภะวิกา นันทีราคะสะหะคะตา ตัตถะระตัตถะรา-
ภินันทีนึ, เสยยะถิทัง. กามะตัณหา ภาวะตัณหา วิยะวะตัณหา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสังคือทุกข์สมุทัย ได้แก่ ความ
ผูกพันที่ก่อให้เกิดภพใหม่ ประกอบด้วยความยินดีพอใจ
เพติดเพลินภพ และอารมณ์นั้น ๆ กล่าวคือ ความผูกพัน
ในกามคุณอารมณ์ ความผูกพันที่มีความเห็นผิดว่าภพเที่ยง
และความผูกพันที่มีความเห็นผิดว่าภพขาดสูญ.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสังจัจ. โย
ตัสสาเยวะ ตัณหายะ อะเสสะวิราคะนิโรธะ จาโค ปะภุณิสสัคโค
มุตติ อะนาละโย.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสังคือทุกข์นิโรธ ได้แก่ ความ
ดับสนิทตัณหานั้นทั้งหมด ความสละตัณหานั้น ความ
ปล่อยตัณหานั้น ความวางตัณหานั้น และความไม่พัวพัน
ตัณหานั้น.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง.
 อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัจฺจิกโก มัคโค. เสยยะถิทัง. สัมมาทิฏฐิ
 สัมมาสังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว
 สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสังข์คือมรรคอันเป็นทางดับทุกข์
 ได้แก่อริยมรรคมีองค์ ๘ นั้นนั่นเอง กล่าวคือ ความเห็นชอบ
 ความดำริชอบ การกล่าวชอบ การกระทำชอบ การเลี้ยง
 ชีพชอบ ความเพียรชอบ ความระลึกรู้ชอบ และความ
 ตั้งมั่นชอบ.

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
 รัมเมสุ จักขุ อูทะปาติ, ญาณัง อูทะปาติ, ปัญญา อูทะปาติ,
 วิชา อูทะปาติ, อาโลโก อูทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้
 เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชาได้เกิดแล้ว แสงสว่าง
 ได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า
 อุปาทานชั้นนี้ คืออริยสังข์ที่เป็นทุกข์.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม
 ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุ อูทะปาติ,
 ญาณัง อูทะปาติ, ปัญญา อูทะปาติ, วิชา อูทะปาติ, อาโลโก
 อูทะปาติ.

๒๕๔

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า อริยสังคคือทุกข์นั้น เป็นธรรมที่ควรกำหนดรู้.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสังจัจัง ปะริยัญญาตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า เราได้กำหนดรู้สังคคือทุกข์นั้นแล้ว.

อิทัง ทุกขะสะมุทโย อะริยะสังจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า ตัณหานี้คืออริยสังคที่เป็นทุกข์สมุทัย (เหตุแห่งทุกข์).

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะสมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ
เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ,
ญานัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก
อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้
เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้
เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า
อริยสัจคือทุกขสมุทัยนั้น เป็นธรรมที่ควรละ.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะสมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหิณันติ
เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ,
ญานัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก
อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้
เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่าง
ได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า
เราได้ละอริยสัจคือทุกขสมุทัยนั้นแล้ว.

อิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ, ญานัง อุทะปาติ,
ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

๒๕๖

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า นิพพานนี้คืออริยสัจที่เป็นความดับทุกข์.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกัตถัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ จักขุง อุทะปาที, ญาณัง อุทะปาที, ปัญญา อุทะปาที, วิชชา อุทะปาที, อาโลโก อุทะปาที.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่างได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่าอริยสัจคือทุกขนิโรธนั้น เป็นธรรมที่ควรรู้แจ้ง.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกะตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ จักขุง อุทะปาที, ญาณัง อุทะปาที, ปัญญา อุทะปาที, วิชชา อุทะปาที, อาโลโก อุทะปาที.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่าง

ได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า
เราได้รู้แจ้งอริยสัจคือทุกขนิโรธนั้นแล้ว.

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ จักขุง อุทะปาติ,
ญานัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ, วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก
อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้
เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่าง
ได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า
[อริยมรรค] นี้คืออริยสัจที่เป็นทางดับทุกข์.

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาเวตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ
จักขุง อุทะปาติ, ญานัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ,
วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้
เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่าง
ได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า
อริยสัจคือมรรคนั้นเป็นธรรมที่ควรอบรม.

๒๕๘

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขณะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาวิตันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุง
อุทะปาที, ญานัง อุทะปาที, ปัญญา อุทะปาที, วิชชา อุทะปาที,
อาโลโก อุทะปาที.

คู่ออนภิกษุทั้งหลาย ดวงตาเห็นธรรมได้เกิดแล้ว ญาณได้
เกิดแล้ว ปัญญาได้เกิดแล้ว วิชชาได้เกิดแล้ว แสงสว่าง
ได้เกิดแล้วแก่ตถาคต ในธรรมที่ไม่เคยสดับมาก่อนว่า
เราได้อบรมอริยสัจคือมรรคนั้นแล้ว.

ยวาทะกั๊วญจะ เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตฺตฺสุ อะริยะสัจเจสุ เอวัง
ติปะริวิฏฺฐัง ทิวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญานะทัตตะหัง
นะ สุวิสุทฺธัง อะโหสิ. เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก
โลเก สะมาระเก สะพีรหิมะเก สัตตะมะณะพีรหิมะณิยา
ปะชายะ สะเทวะมะนุสสายะ อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง
อะภิสัมพุทฺโธติ ปัจจัญญาสิง.

คู่ออนภิกษุทั้งหลาย คราบที่ปัญญารู้เห็นตามความเป็นจริง
ที่มีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสัจสี่ ยังไม่หมดจด
แก่ตถาคต คู่ออนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตยังไม่ปฏิญาณว่า
เป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลก
ที่มีเทวดา มาร และพรหม ในเหล่าสัตว์มีสมณะ พราหมณ์
พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์.

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิเมสุ จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ เอวัง
 ติปะริวัณฺณัง ทิวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง
 สุวิสุทฺธัง อะโหสิ. อะถาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก
 สะพีรหิมะเก สัสสะมะณะพีร่าหิมะณิยา ปะชายะ สะเทวะ
 มะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทฺโธติ
 ปัจจัญญาสิง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย トラบที่ปัญญาารู้เห็นตามความเป็น
 จริงที่มีรอบ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างนี้ในอริยสัจสี่ ได้หมดจด
 แก่ตถาคต ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตได้ปฏิญาณว่าเป็น
 ผู้ตรัสรู้อนุตระสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลก ที่มี
 เทวดา มาร และพรหม ในเหล่าสัตว์มีสมณะ พราหมณ์
 พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์.

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาที. อะกุปปา เม วิมุตติ.
 อะยะมันติมา ชาติ. นัตถิทานิ ปุณฺโฬะโวติ.

ปัญญาารู้เห็นได้เกิดแก่ตถาคตว่า ความหลุดพ้นของเรา
 ไม่พินาศแล้ว ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ไม่มีภพใหม่อีก
 ในกาลนี้.

อิทะมะโวจะ ภะคะวา. อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ
 ภะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันฺทุนติ.

๒๖๐

พระผู้มีพระภาคตรัสธรรมจักรนี้แล้ว พระปัญจวัคคีย์
ปลาบปลื้มภายิตของพระองค์ ดังนี้แล.

อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยาคะระณัสสัง ภัญญะมาเน อายัสมะโต
โกณฑัญญัสสะ วิระชัง วิตะมะลัง ฐัมมะจักขุง อุทะปาทิ
“ยัง กัญจิ สะมุทะยะธัมมัง, สัพพัง ตัง นิโรธะธัมมัน” ติ.

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสพระธรรมเทศานี้อยู่ ดวงตา
เห็นธรรมอันปราศจากธุลี ปราศจากมลทิน ได้บังเกิดแก่
ท่านโกณฑัญญะว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีสภาพเกิดขึ้นเป็น
ธรรมดา สิ่งทั้งปวงนั้น มีสภาพดับไปเป็นธรรมดา.

ปะวัตติเต จะ ปะนะ ณะคะวะตา ฐัมมะจักเก ภูมมา เทวา
สัททะมะนุสสาเวสุง “เอตัง ณะคะวะตา พาราณะสียัง
อิสิปะตะเน มิคะทายะ อะนุตตะรัง ฐัมมะจักกัง ปะวัตติตัง
อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พีร่าหิมะเณนะ วา เทเวนะ
วา มารณะ วา พีร่าหุมา วา เณนะจิ วา โลกัสสิมิน” ติ.

เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงประกาศธรรมจักรแล้ว ภูมเทวดา
ได้ข่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรม
จักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมือง
พาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม
หรือใคร ๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้.

ภุมมานัง เทวานัง ลัททัง สุตฺวา จาตุมะหาราชิกา เทวา
 ลัททมะนุสสาเวสูง “เอตัง ณะกะวะตา พาราณะสิยัง
 อิติปะตะเน มิกะทาเย อะนุตตะรัง ฐัมมะจักกััง ปะวัตติตัง
 อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พีร่าหิมะเณนะ วา เทเวนะ
 วา มารณะ วา พีร่าหิมุณา วา เณะจิจิ วา โลกัสมิน” ติ.

เทวดาชั้นจาตุมาหาราชได้ยินเสียงของภุมเทวดาแล้ว ได้
 ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักร
 อันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมือง
 พาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม
 หรือใคร ๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้.

จาตุมะหาราชิกานัง เทวานัง ลัททัง สุตฺวา ตาเวตังสา เทวา
 ลัททมะนุสสาเวสูง “เอตัง ณะกะวะตา พาราณะสิยัง
 อิติปะตะเน มิกะทาเย อะนุตตะรัง ฐัมมะจักกััง ปะวัตติตัง
 อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พีร่าหิมะเณนะ วา เทเวนะ
 วา มารณะ วา พีร่าหิมุณา วา เณะจิจิ วา โลกัสมิน” ติ.

เทวดาชั้นดาวดึงส์ได้ยินเสียงของเทวดาชั้นจาตุมาหาราชแล้ว
 ได้ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักร
 อันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี
 เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใคร ๆ
 ในโลก จะคัดค้านไม่ได้.

๒๖๒

ดาวะติงสานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ยามา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสูง “เอตัง ณะกะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน
มิคะทาเย อะนุตตะรัง ฐัมมะจักกััง ปะวัตติตัง อัมปะฏิวัตติยัง
สะมะเณนะ วา พีร่าหิมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา
พีร่าหิมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสสิมิน” ติ.

เทวดาชั้นยามาได้ยินเสียงของเทวดาชั้นดาวดึงส์แล้ว ได้
ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักร
อันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมือง
พาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พรหมณ์ เทวดา มาร
พรหม หรือใคร ๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้.

ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ตูลิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง
“เอตัง ณะกะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย
อะนุตตะรัง ฐัมมะจักกััง ปะวัตติตัง อัมปะฏิวัตติยัง
สะมะเณนะ วา พีร่าหิมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา
พีร่าหิมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสสิมิน” ติ.

เทวดาชั้นดุสิตได้ยินเสียงของเทวดาชั้นยามาแล้ว ได้ป่าว
ประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอัน
ยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี
เป็นธรรมที่สมณะ พรหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใคร ๆ
ในโลก จะคัดค้านไม่ได้.

ตุลิตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา นิมมานะระตี เทวา สัทททะ-
มะนุสสาเวสูง “เอตัง ณะกะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน
มิคะทาย อะนุตตะรัง ชัมมะจกักัง ปะวัตติตัง อปัปะฏิวัตติยัง
สะมะเณนะ วา พีร่าหิมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา
พีร่าหิมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสสิมิน” ติ.

เทวดาชั้นนิมมานรดีได้ยินเสียงของเทวดาชั้นคูลิตแล้ว
ได้ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักร
อันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมือง
พาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์ เทวดา มาร
พรหม หรือใคร ๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้.

นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา ประระนิมมิตะวะสะวัตติ
เทวา สัทททะมะนุสสาเวสูง “เอตัง ณะกะวะตา พาราณะสิยัง
อิติปะตะเน มิคะทาย อะนุตตะรัง ชัมมะจกักัง ปะวัตติตัง
อปัปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พีร่าหิมะเณนะ วา เทเวนะ
วา มาเรนะ วา พีร่าหิมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสสิมิน” ติ.

เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวดีได้ยินเสียงของเทวดาชั้น
นิมมานรดีแล้ว ได้ป่าวประกาศว่า พระผู้มีพระภาค
ได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤ
คทายวันใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์
เทวดา มาร พรหม หรือใคร ๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้.

๒๖๔

ประระนิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 พรีหิมะกายิกา เทวา สัททมะนะุสสาเวสูง “เอตัง ณะคะวะตา
 พาราณะลียัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ฐัมมะจักกั
 ะวัตตัตถัง อปปะภูวัตตียัง สะมะเณนะ วา พรีหิมะเณนะ
 วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรีหิมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสมิน” ติ.

เทพที่นับเนื่องในหมู่พรหมได้ยินเสียงของเทวดาชั้น
 ประนิมิตวาสดีแล้ว ได้ไปวประกาศว่า พระผู้มีพระภาค
 ได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ณ ป่าอิสิปตนมฤ
 กทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณะ พราหมณ์
 เทวดา มาร พรหมหรือใคร ๆ ในโลก จะคัดค้านไม่ได้.

อิตិหะ เตะนะ จะเณนะ เตะนะ ละเยนะ เตะนะ มุหุตตะนะ ยาวะ
 พรีหิมะโลกา สัทโท อพุกคัจฉนิ.

เสียงไปวประกาศในโลกนี้ได้แพร่สะพัดถึงพรหมโลก
 โดยชั่วขณะนั้น ด้วยประการฉะนี้.

อะยัญจะ ทะสะสะหัสสิโลกะธาตุ สังกัมปิ สัมปะกัมปิ
 สัมปะเวชิ. อปปะมาโณ จะ อุพาโร โอภาโส โลเก ปาตุระโหสิ
 อะตีกัมมะ เทวานัง เทวานุภาวัง.

ก็ همینโลกธาตุนี้ได้สั่นสะเทือนหวั่นไหว และเกิดโอกาส
 อันใหญ่หลวงหาประมาณมิได้ในโลก ยิ่งกว่าเทวานุภาพ
 ของเทวดาทั้งหลาย.

อะถะ โข ภะคะวา อิมัง อุทานัง อุทานะติ “อัญญาสิ ะตะ โภ
โกณฑัญโญ, อัญญาสิ ะตะ โภ โกณฑัญโญ” ติ. อิติ หิทั้ง
อายัสมะโต โภณฑัญญัสสะ อัญญาโกณฑัญโญเตววะ นามัง
อะโหสิ.

ในกาลนั้น พระผู้มีพระภาคทรงเปล่งอุทานว่า ท่านทั้งหลาย
โกณฑัญญะรู้แล้วหนอ ท่านทั้งหลาย โกณฑัญญะรู้แล้ว
หนอ ฉะนั้น ท่านโกณฑัญญะจึงปรากฏสมณนามนี้ว่า
พระอัญญาโกณฑัญญะ (พระโกณฑัญญะผู้รู้แล้ว).

พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์

พระสังคณี

กุสะลา รัมมา, อะกุสะลา รัมมา, อัพยากะตา รัมมา, กะตะเม
รัมมา กุสะลา, ยัสสิมิง สะมะเย, กามาจะระรัง กุสะลัง จิตตัง
อุปปีนัง โหติ, โสมะนัสสะสะหะคะตัง ญาณะสัมปะยุตตัง,
รูปารัมมะณัง วา, สัททารัมมะณัง วา, กันธารัมมะณัง วา,
ระสารัมมะณัง วา, โผฏฐัพพารัมมะณัง วา, รัมมารัมมะณัง
วา, ยัง ยัง วา ปะนาร์พกะ, ตัสสิมิง สะมะเย ผัสโส โหติ,
อะวิกเขโป โหติ, เย วา ปะนะ ตัสสิมิง สะมะเย, อัญญะปิ อตติ
ปะภูจจะสะมุปปันนา, อะรูปิโน รัมมา, อิเม รัมมา กุสะลา.

พระวิมังค์

ปัญจักขันธา, รุปักขันโธ, เวทะนากขันโธ, สัตถุญญากขันโธ,
 สังขารักขันโธ, วิญญาณักขันโธ. ตัตถะ กะตะโม รุปักขันโธ.
 ยังกิญจิ รุปัง อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง, อัจฉัตตัง วา
 พะหิทธา วา, โอพาริกัง วา สุขุมัง วา, หีนัง วา ปะณีตัง วา,
 ยัง ทูเร วา สันติเก วา, ตะเทกัชฌัง อะภิสัตถุญญหิต์วา
 อะภิสัจฉิปิต์วา, อะยัง วุจจะติ รุปักขันโธ.

พระธาตูกถา

สังกะโห อะสังกะโห. สังกะหิตะนะ อะสังกะหิตัง, อะสังกะหิตะนะ
 สังกะหิตัง, สังกะหิตะนะ สังกะหิตัง, อะสังกะหิตะนะ อะสังกะหิตัง.
 สัมปะโยโค วิปะโยโค. สัมปะยุตตะนะ วิปะยุตตัง, วิปะยุตตะนะ
 สัมปะยุตตัง, อะสังกะหิตัง.

พระบุคคลปัญญาตติ

ละ ปัญญัตติโย, ขันธะปัญญัตติ, อายะตะนะปัญญัตติ,
 ธาตุปัญญัตติ, สัจจะปัญญัตติ, อินทริยะปัญญัตติ,
 ปุคคะละปัญญัตติ. กิตตาวะตา ปุคคะลานัง ปุคคะละปัญญัตติ.
 สมะยะวิมุตโต อะสมะยะวิมุตโต, กุปะชะมโม อะกุปะชะมโม,
 ปะริหานะชะมโม อะปะริหานะชะมโม, เจตะนาภัพโพ

อะนุรักขะนาภัพโพ, ปุณฺณชะโน โคตฺตระณฺฐ, ภาเยยุปะระระโต
 อะภาเยยุปะระระโต, ภัพพาคะมะโน อะภัพพาคะมะโน, นิยะโต
 อะนิยะโต, ปะฏิป็นนะโก ณะเลณฺฐิตฺโต, อะระระหา อะระระหัตตายะ
 ปะฏิป็นโน.

พระกถาวัตถุ

ปุคคะโล อุปะลัพะกะติ, สัจฉิกัตตะปะระมะตเถนาติ. อามันตา
 โย สัจฉิกัตโต ปะระมะตโต, ตะโต โส ปุคคะโล อุปะลัพะกะติ,
 สัจฉิกัตตะปะระมะตเถนาติ. นะ เหวัง วัตตัพเพ. อาชานาหิ
 นิกกะหัง หัญจิ, ปุคคะโล อุปะลัพะกะติ, สัจฉิกัตตะปะระมะตเถนะ,
 เตะนะ ะตะ ะเร วัตตัพเพ, โย สัจฉิกัตโต ปะระมะตโต, ตะโต โส
 ปุคคะโล อุปะลัพะกะติ, สัจฉิกัตตะปะระมะตเถนาติ. มิจฉา.

พระยมก

เย เกจิ กุสะลา รัมมา, สัพเพ เต กุสะละมฺมุลา. เย วา ปะนะ
 กุสะละมฺมุลา, สัพเพ เต รัมมา กุสะลา. เย เกจิ กุสะลา รัมมา,
 สัพเพ เต กุสะละมฺมุเลนนะ เอะกะมฺมุลา. เย วา ปะนะ กุสะละมฺมุเลนนะ
 เอะกะมฺมุลา, สัพเพ เต รัมมา กุสะลา.

พระมหาปิฎกฐาน

เหตุปัจจัยโย, อารัมมะณะปัจจัยโย, อะธิปะติปัจจัยโย,
 ะนันตะระปัจจัยโย, สะมะนันตะระปัจจัยโย, สะหะชาตะปัจจัยโย,
 ัญญะมัญญะปัจจัยโย, นิสสะยะปัจจัยโย, อุปะนิสสะยะปัจจัยโย,
 ปุเรชาตะปัจจัยโย, ปัจฉาชาตะปัจจัยโย, อาสวะนะปัจจัยโย,
 กัมมะปัจจัยโย, วิปากะปัจจัยโย, อาหาระปัจจัยโย,
 อินทริยะปัจจัยโย, ฌานะปัจจัยโย, มัคคะปัจจัยโย,
 สัมปะยุตตะปัจจัยโย, วิปะยุตตะปัจจัยโย, ัตถิปัจจัยโย,
 นัตถิปัจจัยโย, วิคะตะปัจจัยโย, ะวิคะตะปัจจัยโย.

ธัมมสังคณีมาติกปาฐะ

(นะโม ๓ จบ)

กุสะลา ธัมมา, ะกุสะลา ธัมมา, อัปฺยาเกตา ธัมมา.

สุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตตา ธัมมา, ทุกขายะ เวทะนายะ
 สัมปะยุตตา ธัมมา, ะทุกขะมะสุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตตา
 ธัมมา.

วิปากา ชัมมา, วิปากะชัมมะชัมมา, เนวะวิปากะนะวิปากะชัมมะ
ชัมมา.

อุปาทินนุปาทานิยา ชัมมา, อะนุปาทินนุปาทานิยา ชัมมา,
อะนุปาทินนानุปาทานิยา ชัมมา.

สังกิลิฏฐะสังกิลิสิกา ชัมมา, อะสังกิลิฏฐะสังกิลิสิกา ชัมมา,
อะสังกิลิฏฐาสังกิลิสิกา ชัมมา.

สะวิตักกะวิจารณ์า ชัมมา, อะวิตักกะวิจารณ์ัตตา ชัมมา,
อะวิตักกาวิจารา ชัมมา.

ปีติสะหะคะตา ชัมมา, สุกะสะหะคะตา ชัมมา, อุปกขาสะหะคะตา
ชัมมา.

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพา ชัมมา, ภาวะนายะ ปะหาตัพพา
ชัมมา, เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพา ชัมมา.

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา ชัมมา, ภาวะนายะ
ปะหาตัพพะเหตุกา ชัมมา, เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ
ปะหาตัพพะเหตุกา ชัมมา.

ออะจะยะคามิโน ชัมมา, อะปะจะยะคามิโน ชัมมา,
เนวอะจะยะคามิโน นปะจะยะคามิโน ชัมมา.

เสกขา ชัมมา, อะเสกขา ชัมมา, เนวะเสกขานาเสกขา ชัมมา.

๒๗๐

ประริตตา รั้มมา, มะห้คคะตา รั้มมา, อัปปะมาณา รั้มมา.

ประริตตารั้มมะณา รั้มมา, มะห้คคะตารั้มมะณา รั้มมา,
อัปปะมาณารั้มมะณา รั้มมา.

หีนา รั้มมา, มัชฌิมา รั้มมา, ปะณีตา รั้มมา.

มิถนัตตะนียะตา รั้มมา, สัมมัตตะนียะตา รั้มมา, อะนียะตา
รั้มมา.

มัคคารั้มมะณา รั้มมา, มัคคะเหตุกา รั้มมา, มัคคาธิปะติโน
รั้มมา.

อุปปันนา รั้มมา, อะนุปปันนา รั้มมา, อุปปาทีโน รั้มมา.

อะตีตา รั้มมา, อะนาคะตา รั้มมา, ปัจจูปันนา รั้มมา.

อะตีตารั้มมะณา รั้มมา, อะนาคะตารั้มมะณา รั้มมา,
ปัจจูปันนารั้มมะณา รั้มมา.

อัชฉัตตา รั้มมา, พระหิทธา รั้มมา, อัชฉัตตะพะหิทธา รั้มมา.

อัชฉัตตารั้มมะณา รั้มมา, พระหิทธารั้มมะณา รั้มมา,
อัชฉัตตะพะหิทธารั้มมะณา รั้มมา.

สะนัทสสะนะสัปปะภูฆา รั้มมา, อะนัทสสะนะสัปปะภูฆา
รั้มมา, อะนัทสสะนาปปะภูฆา รั้มมา.

พระคาถาชินบัญชร

๑. ชะยาสะนากะตา พุทธา
จะตุลัจจาสะกัง ระลัง	เซตะวา มารัง สะวาหะนัง
เย ปิวิงสุ นระราสะภา.
๒. ตัณ्हังกะราทะโย พุทธา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัย्हัง	อัญฐะวีสะติ นายะกา
มัตตะเก เต มุนิสสะรา.
๓. สีเส ปะติฏฐิต มัย्हัง
สังโฆ ปะติฏฐิต มัย्हัง	พุทโธ ฐัมโม ทะวิโลจะเน
อุเร สัพพะคุณากะโร.
๔. หะทะเย เม อะนุรุทโธ
โกณฑัญญโณ ปิฏฐิภาคัสสิมิง	สารีปุตโต จะ ทักขิณ
โมคคัลลาน จะ วามะเก.
๕. ทักขิณ สะวะเน มัย्हัง
กัสสะโป จะ มะหานาโม	อาสูง อานันทะราहुโต
อุภาสูง วามะโสตะเก.
๖. เกสันเต ปิฏฐิภาคัสสิมิง
นิสินโน สิริสัมปันโน	สุริโยวะ ปะกังกะโร
โสภิต มุณีปุงคะโว.
๗. กุมาระกัสสะโป เถโร
โส มัย्हัง ะวะทะเน นิจัจัง	มะหะสี จิตตะวาทะโก
ปะติฏฐาติ คุณากะโร.
๘. ปุณโณ อังคฺลิมาโต จะ
เถรา ปญฺจะ อิเม ชาตา	อุปาตี นันทะสีวะลี
นะลาญฺเฏ ติสสะกา มะมะ.

๒๗๒

๘. เสถาสีติ มหาเถรา
เอเตลีสติ มหาเถรา
ชะลันตา สีละเตชนะ

วิชิตา ชินะสาวะกา
ชิตะวันโต ชิโนระสา
อังคะมังเคตุ สัตถุชิตา.

๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสิ
ระชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ

ทักขิณ เมตตะสุตตะกัง
วามะ อังคูลิมะละกัง.

๑๑. ชันธะโมระปะริตตัญจะ
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ

อาฏานาฎิยะสุตตะกัง
เสสา ปากะระลันฐิตา.

๑๒. ชินานานา ะระระสังยุตตา
วตะปิตตาทิสัญชาตา

สัตตปปากะระลันงะตา
พาหิรัชฉัตตูปัททะวา.

๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ
วะสะโต เม สะกิจเจนะ

อะนันตะชินะเตชะสา
สะทา สัมพุททะปะัญชะเร.

๑๔. ชินะปัญุชะระมัชฉัมมิหิ
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ

วิหะรันตัง มะหิ*ตะเล
เต มะหาปุริสาสะภา.

๑๕. อิจเจวะมันโต
ชินานุกาเวนะ
ชัมมานุกาเวนะ
สังฆานุกาเวนะ
สัทธัมมานุกาวะปาโลโต

สุคฺคโต สุรักโข
ชิตูปัททะโว
ชิตาริสังโฆ
ชิตันตะราโย
จะรามิ ชินะปัญุชะเรติ.

คำแปล

พระคาถาชินบัญชร

๑. พระพุทธเจ้า ผู้เป็นมนุษย์ที่ประเสริฐ/ผู้องอาจ
พระนราสกะทั้งหลายผู้ประทับนั่งแล้วบนชัยบัลลังก์ ทรงพิชิต
พญามาราราชผู้พรั่งพร้อมด้วยเสนาราชพาหณะแล้ว เสวย
อมตรส คืออริยสังขารมทั้งสี่ประการ เป็นผู้นำสรรพสัตว์ให้
ข้ามพ้นจากกิเลส และกองทุกข์

๒. มี ๒๘ พระองค์ คือ พระผู้ทรงพระนามว่าคัมภีร์
เป็นอาทิ พระพุทธเจ้าผู้จอมมุณีทั้งหมดนั้น ข้าพระพุทธเจ้าขอ
อัญเชิญมาประดิษฐานเหนือเศียรเกล้า

๓. องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่บน
ศิรষะ พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสอง พระสงฆ์ผู้เป็นอากร
บ่อเกิดแห่งสรรพคุณอยู่ที่อก

๔. พระอนรุทธะอยู่ที่ใจ พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวา
พระโมคคัลลาน์อยู่เบื้องซ้าย พระอัญญาโกณฑัญญะอยู่
เบื้องหลัง

๕. พระอานนท์กับพระราหุลอยู่หุขวา พระกัสสปะกับ
พระมหานามะอยู่ที่หุซ้าย

๒๗๔

๖. มุนีผู้ประเสริฐ คือ พระโสภิตะผู้สมบูรณ์ด้วยสิริ
 ดังพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ที่ทุกเส้นขนตลอดร่างทั้งข้างหน้า
 และข้างหลัง

๗. พระเถระกุมารกัสสปะผู้แสวงบุญทรงคุณอันพิเศษ
 มีวาตะอันวิจิตรไพเราะอยู่ปากเป็นประจำ

๘. พระปุณณะ พระอังคุลิมาล พระอุบาตี พระนันทะ
 และพระสีวลี พระเถระทั้ง ๕ นี้ จงปรากฏเกิดเป็นกระแจะ
 จุณเจิมที่หน้าผาก

๙. ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือ ผู้มีชัยและเป็น
 พระโอรส เป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้าผู้ทรงชัย แต่ละ
 องค์ล้วนรุ่งเรืองไพโรจน์ด้วยเดชแห่งศีล ให้ดำรงอยู่ทั่วอวัยวะ
 น้อยใหญ่

๑๐. พระรัตนสูตรอยู่เบื้องหน้า พระเมตตสูตรอยู่เบื้องขวา
 พระอังคุลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย พระชัชคสูตรอยู่เบื้องหลัง

๑๑. พระขันธปริตร พระโมรปริตร และพระอาฏานาฏิย-
 สูตร เป็นเครื่องกางกั้นคูดุหลังคาอยู่บนนภากาศ

๑๒. อนึ่ง พระชินเจ้าทั้งหลายนอกจากที่ได้กล่าวมา
 แล้วยัง ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังนานาชนิด มีศีลาทีคุณ
 อันมั่นคง คือสัตตปรากการเป็นอาภรณ์ มาตั้งล้อมเป็นกำแพง
 คุ้มครองเจ็ดชั้น

๑๓. ด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินเจ้าไม่ว่าจะทำ
กิจการใด ๆ เมื่อข้าพระพุทธเจ้าเข้าอาศัยอยู่ในพระบัญชา
แควดวงกรงล้อมแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอโรค อุบัติวทุกข์
ทั้งภายนอก และภายใน อันเกิดแต่โรคร้าย คือโรคลมและโรคดี
เป็นต้น เป็นสมุฏฐาน จงกำจัดให้พินาศไปอย่าได้เหลือ

๑๔. ขอพระมหานุรุชผู้ทรงพระคุณอันล้ำเลิศทั้งปวง
นั้น จงอภิบาลข้าพระพุทธเจ้า ผู้อยู่ในภาคพื้นท่ามกลาง
พระชินบัญชร ข้าพระพุทธเจ้าได้รับการคุ้มครองปกปักรักษา
ภายในเป็นอันดี ฉะนี้แล

๑๕. ข้าพระพุทธเจ้าได้รับการอภิบาลด้วยคุณานุภาพ
แห่งสังฆกรรม จึงชนะเสียได้ซึ่งอุปัทวันตรายใด ๆ ด้วย
อานุภาพแห่งพระชินพุทธเจ้า ชนะข้าศึกศัตรูด้วยอานุภาพ
แห่งพระธรรม ชนะอันตรายทั้งปวงด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์
ขอข้าพระพุทธเจ้า จงได้ปฏิบัติ และรักษาดำเนินไปโดยสวัสดิ
เป็นนิจนิรันดร เทอญ ฯ

บทสวดยอดพระกัณฑ์พระไตรปิฎก

๑. อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง วะตะโส ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้ไกลจากกิเลส;

อิติปิ โส ภะคะวา สัมมาสัมพุทโธ วะตะโส ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ;

อิติปิ โส ภะคะวา วิชาจะระณะสัมปันโน วะตะโส

ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยความรู้และ
ความประพตติ;

อิติปิ โส ภะคะวา สุคะโต วะตะโส ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว;

อิติปิ โส ภะคะวา โลกะวิทู วะตะโส ภะคะวา.

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้รู้แจ้งโลก.

๒. อะระหัง ตัง สะระณัง กัจฉามิ,

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้เป็นพระอรหันต์ ว่าเป็นที่พึ่ง
กำจัดภัยได้จริง;

อระหัง ตัง ติระสา นะมามิ,

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้เป็นพระอรหันต์ ด้วย
เศียรเกล้า;

สัมมาสัมพุทธัง สระระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้ทรงตรัสรู้เองโดยชอบ ว่าเป็น
ที่พึ่ง กำจัดภัยได้จริง;

สัมมาสัมพุทธัง ติระสา นะมามิ,

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ
ด้วยเศียรเกล้า;

วิขาจะระณะสัมปันนัง สระระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และความ
ประพฤติ ว่าเป็นที่พึ่ง กำจัดภัยได้จริง;

วิขาจะระณะสัมปันนัง ติระสา นะมามิ,

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้
และความประพฤติ ด้วยเศียรเกล้า;

สุคะตัง สระระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้เสด็จไปดีแล้ว ว่าเป็นที่พึ่ง
กำจัดภัยได้จริง;

๒๗๘

สุกะตัง สิริสา นะมามิ,

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้เสด็จไปดีแล้ว ด้วย
เศียรเกล้า;

โลกะวิหุง สาระณัง กัจฉามิ,

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้รู้แจ้งโลก ว่าเป็นที่พึง กำจัด
ภัยได้จริง;

โลกะวิหุง สิริสา นะมามิ.

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้รู้แจ้งโลก ด้วยเศียรเกล้า.

๓. อิติปิ โส ภะคะวา อะนุตตะโร วะตะโส ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นอนุตตะโร คือยอดเยี่ยม;

อิติปิ โส ภะคะวา ปุริสัทมมะสาระถิ วะตะโส ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นนายสารถิผู้ฝึกบุรุษ;

อิติปิ โส ภะคะวา สัตถา เทวะมะนุสสานัง วะตะโส
ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นศาสดาของเทวดา และ
มนุษย์ทั้งหลาย;

อติปิ โส ภะคะวา พุทโธ ะตะโส ภะคะวา.

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้ตื่นจากกิเลส.

๔. อะนุตตะรัง ะระณัง ักขณามิ,

ข้าพเจ้า ขอลถึงพระองค์ผู้ยอดเยี่ยม ว่าเป็นที่พึง
กำจัดภัยได้จริง;

อะนุตตะรัง ติระสา นะมามิ,

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้ยอดเยี่ยมด้วยเศียรเกล้า;

ปุริสะทัมมะสะระถิง ะระณัง ักขณามิ,

ข้าพเจ้า ขอลถึงพระองค์ผู้เป็นนายสารถิ
ผู้ฝึกบรูษว่าเป็นที่พึง กำจัดภัยได้จริง;

ปุริสะทัมมะสะระถิง ติระสา นะมามิ,

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้เป็นนายสารถิ ผู้ฝึกบรูษ
ด้วยเศียรเกล้า;

ธัตถา เทวะมะนุสธานัง ะระณัง ักขณามิ,

ข้าพเจ้า ขอลถึงพระองค์ผู้เป็นศาสดาของเทวดา และมนุษย์
ว่าเป็นที่พึง กำจัดภัยได้จริง;

๒๘๐

สัตถา เทวะมะนุสสานัง สิริธธา นะมามิ,

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้เป็นศาสดาของเทวดา
และมนุษย์ ด้วยเศียรเกล้า;

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้า ขอถึงพระองค์ผู้ตื่นจากกิเลส ว่าเป็นที่พึง
กำจัดภัยได้จริง;

พุทฺธัง สิริธธา นะมามิ.

ข้าพเจ้า ขอนอบน้อมพระองค์ผู้ตื่นจากกิเลส ด้วย
เศียรเกล้า.

๕. อิติปิ โส ภะคะวา รูปะขันโธ

อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น รูปขันธเป็นอนิจจลักษณะ
แต่พระบารมีถึงพร้อมแล้ว;

อิติปิ โส ภะคะวา เวทะนาขันโธ

อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เวทนาขันธเป็นอนิจจลักษณะ
แต่พระบารมีถึงพร้อมแล้ว;

อิติปิ โส ภะคะวา สัตถุญจาขันโธ

อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น สัตถุญจาขันธเป็นอนิจจลักษณะ
แต่พระบารมีถึงพร้อมแล้ว;

อิติปิ โส ภะคะวา สังขาระขันโธ

อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น สังขารขันธเป็นอนิจจลักษณะ
แต่พระบารมีถึงพร้อมแล้ว;

อิติปิ โส ภะคะวา วิญญูณะขันโธ

อะนิจจะลักขะณะปาระมี จะ สัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น วิญญูณขันธเป็นอนิจจลักษณะ
แต่พระบารมีถึงพร้อมแล้ว.

๖. อิติปิ โส ภะคะวา ปะละวีจักกะวาพะ จาคุมะหา-
ราชาตาวะติงสาธาตุ สะมาธิญญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรม ที่เป็น
ธาตุ คือดินจักรวาล เทวโลกชั้นจาคุมหาราชิกา และ
ชั้นดาวดึงส์;

อิติปิ โส ภะคะวา เตโชจักกะวาพะ จาตุมะหา-
ราชาตาวะติงสาธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คือไฟจักรวาล เทวโลกชั้นจาตุมหาราชิกา และ
ชั้นดาวดึงส์;

อิติปิ โส ภะคะวา วาโยจักกะวาพะ จาตุมะหา-
ราชาตาวะติงสาธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คือลมจักรวาล เทวโลกชั้นจาตุมหาราชิกา และ
ชั้นดาวดึงส์;

อิติปิ โส ภะคะวา อาโปจักกะวาพะ จาตุมะหา-
ราชาตาวะติงสาธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คือน้ำจักรวาล เทวโลกชั้นจาตุมหาราชิกา และ
ชั้นดาวดึงส์;

อิติปิ โส ภะคะวา อากาสะจักกะวาพะ จาตุมะหา-
ราชาตาวะติงสาธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน.

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คืออากาศจักรวาล เทวโลกชั้นจาตุมหาราชิกา และ
ชั้นดาวดึงส์.

๗. อิติปิ โส ภะคะวา ยามาธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คือสวรค์ชั้นยามา;

อิติปิ โส ภะคะวา तुสิตาธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คือสวรค์ชั้นคุสิต;

อิติปิ โส ภะคะวา นิมมานะระตีธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คือสวรค์ชั้นนิมมานรดี;

อิติปิ โส ภะคะวา ประระนิมมิตะวะสะวัตตีธาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คือสวรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตตี;

อิติปิ โส ภะคะวา กามาวะจะระธาตุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
อันเป็นไปในกามาวจรภูมิ;

อิติปิ โส ภะคะวา รูปาเวจระระชาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน.

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นชาตุ
อันเป็นไปในรูปาเวจระระชาตุ.

๘. อิติปิ โส ภะคะวา ปะละมะณะชาตุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นชาตุ
คือปฐมณ;

อิติปิ โส ภะคะวา ทุตติยะณะชาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นชาตุ
คือทุตติยาน;

อิติปิ โส ภะคะวา ตะตติยะณะชาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นชาตุ
คือตตติยาน;

อิติปิ โส ภะคะวา จะตุตตะณะชาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นชาตุ
คือจตุตถณ;

อิติปิ โส ภะคะวา ปัญจะมะฉานะธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน.

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
คือปัญจมนาน.

๘. อิติปิ โส ภะคะวา

อากาธานัญญาเยตะนะเนวะสัจญานาสาญญาเยตะนะ-
อะรุปาจะระธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
อันเป็นไปในอรุปาจรภูมิ คืออากาธานัญญาเยตะนะ และ
เนวสัจญานาสาญญาเยตะนะ;

อิติปิ โส ภะคะวา

วิญญาณัญญาเยตะนะเนวะสัจญานาสาญญาเยตะนะ-
อะรุปาจะระธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็นธาตุ
อันเป็นไปในอรุปาจรภูมิ คือวิญญาณัญญาเยตะนะ และ
เนวสัจญานาสาญญาเยตะนะ;

อิติปิ โส ภะคะวา

อาภิญัจญญาเยตะนะเนวะสัจญานาสาญญาเยตะนะ-
อะรุปาจะระธาตุ สะมาธิญาณะสัมปันโน,

๒๘๖

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรม
ที่เป็นธาตุ อันเป็นไปในอรุปาวจรภูมิ คืออาภิญ
จัญญายตนะ และเนวสัจญยานาสัจญญายตนะ;

๑๐. อิติปิ โส ภะคะวา โสคาปัตติมคคะชาตุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็น
ธาตุ คือพระโสคาปัตติมรรค;

อิติปิ โส ภะคะวา สะกิทากามิมคคะชาตุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็น
ธาตุ คือ พระสกิทากามิมรรค;

อิติปิ โส ภะคะวา อะนาคามิมคคะชาตุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็น
ธาตุ คือพระอนาคามิมรรค,

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัตตะมคคะชาตุ

สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรมที่เป็น
ธาตุ คือพระอรหัตตมรรค;

๑๑. อิติปิ โส ภะคะวา โสตาอะระหัตตะพะละชาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรม อัน
เป็นธาตุ คือพระโสดาปัตติผลและพระอรหัตตผล;

อิติปิ โส ภะคะวา สะกิทากามิอะระหัตตะพะละชาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรม อัน
เป็นธาตุ คือ พระสกิทากามิผลและพระอรหัตตผล;

อิติปิ โส ภะคะวา อะนาคามิอะระหัตตะพะละชาตุ
สะมาธิญาณะสัมปันโน.

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทรงถึงพร้อมด้วยธรรม อัน
เป็นธาตุ คือ พระอนาคามิผลและพระอรหัตตผล.

๑๒. กุสะลา รัมมา, ธรรมะฝ่ายกุสล;

อิติปิ โส ภะคะวา, พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น;

อะ อา ยาวะชีวัง พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต;

ขัมพุทีปัญจะอิสสระโร,

พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้เป็นอิสระแห่งชมพูทวีป;

กุสะลา รัมมา,

ธรรมะฝ่ายกุศล;

นะโม พุทธายะ,

ขอนอบน้อมแด่พระพุทธรเจ้า;

นะโม รัมมาเย,

ขอนอบน้อมแด่พระธรรมเจ้า;

นะโม สังฆายะ,

ขอนอบน้อมแด่พระสังฆเจ้า;

ปัญจะ พุทธา นะมามิหัง,

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระพุทธรเจ้าห้าพระองค์;

อา ปา มะ จู ปะ,

หัวใจพระวินัยปิฎก;

ที มะ สัง อัง ชู,

หัวใจพระสุตตันตปิฎก;

สัง วิ ธา ปุ กะ ยะ ปะ,

หัวใจพระอภิธรรมปิฎก;

อุ ปะ สะ ชะ สุ เห ปา ธา ยะ,

(มนต์คาถา)

โส โส สะ สะ อะ อะ อะ อะ นิ,
หัวใจมรรคสี่ ผลสี่ นิพพานหนึ่ง;

เต ชะ สุ เน มะ ภู จะ นา วิ เว,
หัวใจพระเจ้าสิบชาติ แสดงการบำเพ็ญบารมีสิบ;

อะ สัจ วิ สุ โล ปุ สะ ภู พะ,
หัวใจพระพุทธคุณเก้า (นวหรรษคุณ);

อิ สะวา สุ สุ สะวา อิ, หัวใจพระไตรรัตนคุณ;

กุสะลา รัมมา, ธรรมะฝ่ายกุศล;

จิตตวิวัตติ, มีนัยวิจิตรพิสดาร;

๑๓. อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง,
พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้ไกลจากกิเลส;

อะ อายาเวชีวัง พุทฺธัง สาระณัง กัจจามิ,
ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต;

สา โภชิ ปญฺจะ อิสะโร รัมมา.
(มนต์คาถา)

๒๙๐

๑๔. กุสะลา ทัมมา, ธรรมะฝ้ายกุศล;

นันทะวิวังโก, (มนต์คาถา);

อิติ สัมมาสัมพุทโธ,

พระองค์ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบแล้วแล;

สุ กะ ลา โน ยาวะชีวัง พุทฺธัง ธรรมะณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต;

จาตุมะหาราชิกา,

เทวโลกชั้นจาตุมะหาราชิกา;

อิสสระโร, อิสสระ;

กุสะลา ทัมมา, ธรรมะฝ้ายกุศล;

อิติ วิชชาจะระณะสัมปันโน,

พระองค์ผู้ถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติ;

อุ อุ ยาวะชีวัง พุทฺธัง ธรรมะณัง คัจฉามิ,

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต;

ตาวะติงสา, สวรรค์ชั้นดาวดึงส์;

อิสสระโร, อิสสระ;

กุสะลา รัมมา, ธรรมะฝ่ายกุสล;

นันทะ ปัญจะ สุกะโต โลกะวิฑู,

พระพุทธรเจ้า ผู้เสด็จไปดีแล้ว ผู้รู้แจ้งโลก;

มะหาเอโอ ยาวะชีวัง พุทธัง สระระณัง กัจฉามิ,

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต;

ยามา, สวรรค์ชั้นยามา;

อิสสระโร, อิสสระ;

กุสะลา รัมมา, ธรรมะฝ่ายกุสล;

พีร์ห์มาสัททะ, เสี่ยงพรหม;

ปัญจะ สัตตะ, พระโพธิสัตว์ห้า;

สัตตะปาระมี, บารมีของพระโพธิสัตว์;

อะนุตตะโร, ยอดเยี่ยม;

ยะ มะ กะ ขะ, (มนต์คาถา)

ยาวะชีวัง พุทธัง สระระณัง กัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต.

๒๙๒

๑๕. **ตูลิตา,** สวรรค์ชั้นตูลิต;

อิสสะโร, อิสระ;

กุสะลา รัมมา, ธรรมะฝ่ายกุศล;

ปู ยะ ปะ กะ, (มนต์คาถา)

ปุริสะทัมมะสาระถิ,

พระองค์ผู้เป็นนายสารถิผู้ฝึกนุรุษ;

ยาวะชีวัง พุทชัง สาระณัง กัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต.

๑๖. **นิมมานะระตี,** สวรรค์ชั้นนิมมานรดี,

อิสสะโร, อิสระ;

กุสะลา รัมมา, ธรรมะฝ่ายกุศล;

เห ตู โป วะ, (มนต์คาถา)

สัตธา เทวะมะนุสธานัง,

พระองค์ผู้เป็นศาสดาของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย;

ตะถะ ยาวะชีวัง พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต.

๑๗. ประระนิมิตตะวะสะวัตฺตี, สวรรคัชนัปรนิมิตตวสวัตฺตี;

อิสสะโร,

อิสระ;

กุสะลา ฐัมมา,

ชรรมะฝ่ายกุสล;

สังขาระขันโธ,

สังขารขันธ;

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา,

ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง;

รูปะขันโธ พุทฺธะ ปะ ฉะ,

รูปขันธของพระพุทฺธเจ้า;

ยาวะชีวัง พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทฺธเจ้า ว่าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต.

๑๘. พีรัหฺมา,

พรหมโลก;

อิสสะโร,

อิสระ;

๒๙๔

กุสะลา ชัมมา, ธรรมะฝ่ายกุศล;

นัต ถิปัจจะยา วินะปัญจะ ณะกะวะตา ยาวะนิพพานัง
สระระณัง กัจฉามิ,

ข้าพเจ้าขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ว่าเป็นที่พึงทราบ
เท่าเข้าสู่พระนิพพาน;

นะโม พุทธัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า;

นะโม ชัมมัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระธรรมเจ้า;

นะโม สังฆัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระสังฆเจ้า;

พุทธรีลาโก กะลา กะระกะนา, (มนต์คาถา)

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ,

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ข้าพเจ้า
เถิด;

หุตุ หุตุ หุตุ สะวาหายะฯ (มนต์คาถา)

๑๕. นะโม พุทธัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า;

นะโม ชัมมัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระธรรมเจ้า;

นะโม สังฆัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระสังฆเจ้า;

วิตติ วิตติ วิตติ มิตติ มิตติ มิตติ จิตติ จิตติ,

(มนต์คาถา)

อัติ อัติ มะยะสุ สุวัตติ โหนตุ,

ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ข้าพเจ้าเถิด;

หุตุ หุตุ หุตุ สะวาหะ, (มนต์คาถา)

๒๐. อินทะสาวัง มะหาอินทะสาวัง พรีหะสาวัง

มะหาพรีหะสาวัง จักกะวัตติสาวัง

มะหาจักกะวัตติสาวัง เทวาสาวัง

มะหาเทวาสาวัง อีสีสาวัง มะหาอิสีสาวัง

มุนีสาวัง มะหามุนีสาวัง สัปปุริสาวัง

มะหาสัปปุริสาวัง พุทธะสาวัง

ปัจเจกะพุทธะสาวัง อะระหัตตะสาวัง

สัพพะสิทธิวิชาชะราณังสาวัง สัพพะโลกา,

คาถาพระมหาภิรมณทร์;

อิริยานังสาวัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุฯ

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ข้าพเจ้า
เถิด.

๒๙๖

๒๑. สาวังคุณัง วัชชะพะลัง เตชัง วิริยัง สิทธิกัมมัง นิพพานัง
โมกขัง คุญ्हะกัง, (มนต์คาถา)

ทานัง สีลัง ปัญญานิกขัง ปุญญัง ภาคฺยังตปฺปิง
สุขัง สิทธิรูปฺัง จะตฺวิสะติเสนัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ
โหนตุ,

(มนต์คาถา) ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ขอความสวัสดิ
จงมีแก่ข้าพเจ้าเถิด;

หุถุ หุถุ หุถุ สะวาหะเย ฯ (มนต์คาถา)

๒๒. นะโม พุทธัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า;

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทนาขันโธ
สัณฺญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ,

รูปขันธ เวทนาขันธ สัณฺญาขันธ สังขารขันธ วิญญาณ
ขันธ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง;

นะโม อิติปิ โส ภะคะวา.

ขอนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น.

๒๓. นะโม พุทธัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า;

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทนาขันโธ
 สัตถุญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ,

รูปขันธ เวทนาขันธ สัตถุญาขันธ สังขารขันธ วิญญาณ-
 ขันธ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง;

นะโม ลีวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม.

ขอนอบน้อมพระธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว.

๒๔. นะโม ธัมมัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระธรรมเจ้า;

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทนาขันโธ
 สัตถุญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ,

รูปขันธ เวทนาขันธ สัตถุญาขันธ สังขารขันธ วิญญาณ-
 ขันธ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง;

นะโม ลีวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม.

ขอนอบน้อมพระธรรม อันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้
 ดีแล้ว.

๒๕. นะโม ธัมมัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระธรรมเจ้า;

๒๙๘

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รุปะขันโธ เวทะนาขันโธ
สัจญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ,

รูปขันธ เวทนาขันธ สัจญาขันธ สังขารขันธ วิญญาณ-
ขันธ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง;

นะโม สุปะฏิปันโน ะคะวะโตะ สภาวะกะสังโฆ.

ขอนอบน้อมพระสงฆ์ สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้ปฏิบัติดีแล้ว.

๒๖. นะโม สังฆัสสะ, ขอนอบน้อมแด่พระสังฆเจ้า;

ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รุปะขันโธ เวทะนาขันโธ
สัจญาขันโธ สังขาระขันโธ วิญญาณะขันโธ,

รูปขันธ เวทนาขันธ สัจญาขันธ สังขารขันธ วิญญาณ-
ขันธ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง;

นะโม สุปะฏิปันโน ะคะวะโตะ,

ขอนอบน้อมพระสงฆ์ สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า;

สภาวะกะสังโฆ วาหะปะริตตัง.

ผู้ปฏิบัติดีแล้ว.

๒๗. นะโม พุทธายะ, ขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า;

มะอะอุ, พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์;

ทูกขัง อะนิจจัง อะนัตตา,

ความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง;

ยาวะ ตัสสะ หายโย, (มนต์คาถา)

นะโม อูอะมะ,

ขอนอบน้อมพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์;

ทูกขัง อะนิจจัง อะนัตตา,

ความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง;

อุ อะมะ อา วันทา,

ขอกราบไหว้พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์;

นะโม พุทธายะ, ขอนอบน้อมแด่พระพุทฺธเจ้า;

นะ อะ กะ ตี นิ สะ ระ นะ, (มนต์คาถา)

อา ระ ปะ ขุ รั้ง มะ อะ อุ, (มนต์คาถา)

ทูกขัง อะนิจจัง อะนัตตา.

ความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มิใช่ตัวตนของเราจริง.

ภาค ๕

ภาคผนวก

บทกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล

แม่เมตตา คำอธิษฐาน

เทวดาที่ปัดตีทานคาถา

หันทะ มะยั้ง เทเวตาที่ปัดตีทานะคาถาโย ภาณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาแผ่ส่วนบุญไปให้เทวดาเป็นต้น กันเถิด)

ยา เทเวตา สันติ วิหาระวาสินี อุเป ฆะเร โโพธิฆะเร ตะหิง
ตะหิง,

เทพยดาเหล่าใด มีปกคติดอยู่ในวิหาร สถิตอยู่ที่เรือนพระสกลุป
ที่เรือนโพธิ์ ในที่นั้น ๆ;

ตา ฆัมมะทานณะ ภาวันตุ ปุชิตา,

เทพยดาเหล่านั้น เป็นผู้อันเราทั้งหลายบูชาแล้วด้วย
ธรรมทาน;

โสตถิง กะโรนเตชะ วิหาระมัณฑะเล,

จงกระทำความสวัสดิ์ในวิหารมณฑลนี้;

เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว,

พระภิกษุทั้งหลาย ที่เป็นเถระ ที่เป็นปานกลาง ที่ยังใหม่
ก็ดี;

สารามิกา ทานะปะตี อุปาสะกา,

อุปาสะกอุปาสะกาทั้งหลาย ผู้เป็นทานบดีพร้อมด้วย
อารามิกชนก็ดี;

๓๐๒

คามา จะ เทสา นิกะมา จะ อิศสระรา,

ชนทั้งหลาย ที่เป็นชาวบ้าน ที่เป็นชาวเมือง ที่เป็นชาวนิคม
ที่เป็นผู้เป็นใหญ่ก็ดี;

สัพปาณะภูตา สุจิตา ะวันตุ เต,

สัตว์ที่มีชีวิตทั้งหลายเหล่านั้น จงเป็นผู้ถึงซึ่งความสุข;

ชะลาพุชา เยปี จะ อัมพะสัมภะวา,

แม้สัตว์เหล่าใด ที่เป็นชะลาพุชะกำเนิด ที่เป็นอัมพะชะกำเนิด;

สังเสทชะชาตา อะละโวปะปาติกา,

ที่เป็นสังเสทชะกำเนิด ที่เป็นอุปปาติกะกำเนิดก็ดี;

นียยานิกัง ัมมะวะรัง ปะฏิจจะ เต,

สัตว์เหล่านั้น ได้อาศัยพระธรรม เป็นธรรมเป็นเครื่อง
ออกจากทุกข์แล้ว;

สัพเพปิ ทุกข์สสะ กะโรนตุ สังขะยัง,

แม้ทั้งหมด จงทำความสิ้นไปแห่งทุกข์;

ฐาตุ จิรัง สะตัง ัมโม,

ขอธรรมของสัตว์บุรุษทั้งหลาย จงดำรงอยู่นาน;

ธัมมัทธรรวา จะ ปุคคะตา,

และบุคคลทั้งหลายที่ทรงธรรม จงดำรงอยู่นาน;

สังโฆ โหตุ สัมภักโฆ,

ขอพระสงฆ์จงเป็นผู้พร้อมเพรียงกันเถียว;

อิตถายะ จะ หิตายะ จะ,

เพื่อประโยชน์และเกื้อกูล;

อัมเห รักษะตุ สัทธัมโม,

ขอพระสัทธรรม จงรักษาเราทั้งหลาย;

สัพเพปิ ธัมมะจารีโน,

ผู้ประพฤติธรรม แม่ทั้งปวง;

วูทตัง สัมปาปุณเณยามะ,

ขอเราทั้งหลาย จงถึงความเจริญ;

ธัมเม อะริยัปปะเวทิตะ.

ในธรรมที่พระอริยเจ้าแสดงแล้วเถิด.

สัพพัตติทานคาถา (กรวดน้ำตอนเช้า)

หันทะ มะยัง สัพพะปัตติทานะคาถาโย ภะณามะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาแผ่ส่วนบุญให้สรรพสัตว์กันเถิด)

บุญญัสสิทานิ กะตัสสะ ยานัญญานิ กะตานิ เม, เตสฺสญจะ
ภาคิโน โหนตุ สัตตานิปปาปะมาณะกา,

สัตว์ทั้งหลาย ไม่มีที่สุด ไม่มีประมาณ, จงมีส่วนแห่งบุญที่
ข้าพเจ้าได้ทำในบัดนี้, และแห่งบุญอื่นที่ได้ทำไว้ก่อนแล้ว;

เย ปิยา คุณะวันตา จะ มัย्हัง มาตาปิตาทะโย, ทิฏฐา เม
จาปียะทิฏฐา วา อัญญะ มัชฌัตตะ เวนโน,

ก็จะเป็นสัตว์เหล่าใด, ซึ่งเป็นที่รักใคร่และมีบุญคุณ, เช่น
มารดาบิดาของข้าพเจ้าเป็นต้นก็ดี, ที่ข้าพเจ้าเห็นแล้ว หรือ
ไม่ได้เห็นก็ดีสัตว์เหล่าอื่นที่เป็นกลาง ๆ หรือเป็นคู่เวรกันก็ดี;

สัตตา ติฏฐันติ โลกัสมิท เตภุมมา จะตุโยนิกา,

ปัญเจะจะตุโวการา สังสะรันตา ภะวาภะเว,

สัตว์ทั้งหลาย ตั้งอยู่ในโลก, อยู่ในภูมิทั้งสาม, อยู่ในกำเนิด
ทั้งสิ้น, มีชั้นห้าชั้น มีชั้นชั้นเดียว มีชั้นสี่ชั้น,
กำลังท่องเที่ยวอยู่ในภพน้อยภพใหญ่ก็ดี;

ญัตถัง เย ปัตติทานัมเม อะนุโมทันทุ เต สะยัง, เย จิมัง
นัปปะชานันติ เทวา เตสัง นิเวทะยุง,

สัตว์เหล่าใด รู้ส่วนบุญที่ข้าพเจ้าแผ่ให้แล้ว, สัตว์เหล่านั้น
จงอนุโมทนาเองเถิด, ส่วนสัตว์เหล่าใด ยังไม่รู้ส่วนบุญนี้,
ขอเทวดาทั้งหลายจงบอกสัตว์เหล่านั้นให้รู้;

มธยา ทินนานะปุณฺณานัง อะนุโมทะนะเหตุนา, สัพเพ สัตตา
สทา โหนตุ อะเวรา สุชะชีวิน, เขมฺปปะทัณฺเฑจะ ปโปปนฺตุ
เตสสา สิชณะตัง สุภา.

เพราะเหตุที่ได้อนุโมทนาส่วนบุญที่ข้าพเจ้าแผ่ให้แล้ว
สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง, จงเป็นผู้ไม่มีเวร อยู่เป็นสุขทุกเมื่อ,
จงถึงบทอันเกษมกล่าวคือพระนิพพาน, ความปรารถนา
ที่ติงามของสัตว์เหล่านั้น จงสำเร็จเถิด.

ปฏฺฐนฐปนคาถา

หันทะ มะยัง ปฏฺฐนะระฐะปะนะคาถาโย ภาณมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาตั้งความปรารถนากันเถิด)

ยันทานิ เม กะตัง ปุณฺณัง

เตนาเนนุททิสเนนะ จะ,

จิปปัง สัจฉิกะเรยยาหัง

ธัมเม โลกุตตะเร นะวะ,

บุญใดที่ข้าพเจ้าได้ทำในบัดนี้, เพราะบุญนั้น และการ
อุทิศแผ่ส่วนบุญนั้น, ขอให้ข้าพเจ้าทำให้แจ้งโลกุตตรธรรม
เถ่า ในทันที;

๓๐๖

สะเจ ตาวะ อะภัพโพหัง

สังสาระ ปะนะ สังสะรัง

ถ้าข้าพเจ้าเป็นผู้อภัพอยู่ ยังต้องท่องเที่ยวไปในวัฏฏสงสาร;

นิยะโต โภธัสตโตวะระ

สัมพุทเธนะ วิทยาอะโต

นาฏฐาระสะปี อภัพพะฐานานิ ปาปุณเณยะหัง

ขอให้ข้าพเจ้าเป็นเหมือนโภธัสตว์ผู้เที่ยงแท้ ได้รับพยากรณ์
แต่พระพุทธเจ้าแล้ว, ไม่ถึงฐานะแห่งความอภัพ ๑๘ อย่าง;

ปัญจะเวรานิ วัชเชยยัง

ระเมยยัง สีละรักกะเน,

ปัญจะกามะ อะลัคโคหัง

วัชเชยยัง กามะปิงกะโต,

ข้าพเจ้าพึงเว้นจากเวรทั้งห้า, พึงยินดีในการรักษาศีล, ไม่
เกาะเกี่ยวในกามคุณทั้งห้า, พึงเว้นจากเปือกตม กล่าวคือกาม;

ทุกทิกฺกุญฺฐิยา นะ ยุชเชยยัง

สังยุชเชยยัง สุทิกฺกุญฺฐิยา,

ปาเป มิตเต นะ เสเวยยัง

เสเวยยัง ปันทิตเต สะทา,

ขอให้ข้าพเจ้าไม่พึงประกอบด้วยทิกฺกุญฺฐชั่ว, พึงประกอบด้วย
ทิกฺกุญฺฐที่ดีงาม, ไม่พึงคบมิตรชั่ว, พึงคบแต่บัณฑิตทุกเมื่อ;

สัทธาสะติหิโรตตปปาตาปิกขันติกุณากะโร, อัปปะสัยโหวะ

สัทตฺตุหิ เหยยัง อะมันทะมฺพฺพะโก,

ขอให้ข้าพเจ้าเป็นบ่อที่เกิดแห่งคุณ, คือศรัทธา สติ หิริ
โอตตปปะ ความเพียร และขันติ, พึงเป็นผู้ที่ศัตรูครอบงำ
ไม่ได้, ไม่พึงเป็นคนเขลาคนหลงมกมาย;

สัพพายาปายุปาเยสุ

เจโก รัมมัตตะโกวิโท,

ญะยเย วัตตะตัตตะยะสัซซัง เม

ญานัง อะเนวะระ มาลุตโต,

ขอให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ฉลาดในอุบายแห่งความเลื่อม และ
ความเจริญ, เป็นผู้เฉียบแหลมในอรรถและธรรม, ขอให้
ญาณของข้าพเจ้าเป็นไปไม่ข้องขัดในธรรมที่ควรรู้, จุ
ลมพัดไปในอากาศ ฉะนั้น;

ยา กาจิ กุสะลา มะยา สา

สุเขนะ สิขณะตัง สะทา,

เอวัง วุตตา คุณา สัพเพ

โหนตุ มัย्हัง ภาเว ภาเว,

ความปรารถนาใด ๆ ของข้าพเจ้าที่เป็นกุศล, ขอให้สำเร็จ
โดยง่ายทุกเมื่อ, คุณที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแล้วทั้งปวงนี้, จงมี
แก่ข้าพเจ้าทุก ๆ ภาว;

ยะทา อุปปัชชะติ โลเก

สัมพุทโธ โมกขะเทสะโก,

ตะทา มุตโต กุกัมเมหิ

ลัทธโรกาโส ภาเวยยะหัง,

เมื่อใด พระสัมพุทธเจ้าผู้แสดงธรรมเครื่องพ้นทุกข์ เกิดขึ้น
แล้วในโลก, เมื่อนั้น ขอให้ข้าพเจ้าพ้นจากกรรมอันชั่วช้า
ทั้งหลาย, เป็นผู้ได้อโอกาสแห่งการบรรลุธรรม;

มะนุสสัตตัตถุจะ ลิงคัตถุจะ

ปัพพัชชัญจุปะสัมปะทัง,

ละภิต์วา เปสะโล สีลี

ธาเรยยัง ลัตถุสาสะนัง,

๓๐๘

ขอให้ข้าพเจ้าพึงได้ความเป็นมนุษย์, ได้เพศบริสุทธิ์, ได้
บรรพชาอุปสมบทแล้ว, เป็นคนรักศีล, มีศีล, ทรงไว้ซึ่ง
พระศาสนาของพระศาสดา;

**สุขาปะฏิปะโท จิปปาภิญโญ สัจฉิกะเรยยะหัง,
อะระหัตตะมะลัง อักคัง วิชชาทิกุณะลังกะตัง,**

ขอให้เป็นผู้มีการปฏิบัติโดยสะดวก, ตรัสรู้ได้พลัน, กระทำ
ให้แจ้งซึ่งอรรถเหตุผลอันเลิศ, อันประดับด้วยธรรม มีวิชา
เป็นต้น;

**ยะทิ นุปปัชชะติ พุทโธ กัมมัง ปะริปุรัญจะ เม,
เอวัง สันเต ละเภยยาหัง ปัจเจกะโพธิมุตะมันติ.**

ถ้าหากพระพุทธเจ้าไม่บังเกิดขึ้น, แต่กุศลกรรมของข้าพเจ้า
เต็มเปี่ยมแล้ว, เมื่อเป็นเช่นนั้น, ขอให้ข้าพเจ้าพึงได้ญาณ
เป็นเครื่องรู้เฉพาะตนอันสูงสุด เทอญ ฯ

อุททิสสนาธิฎฐานคาถา (กรวดน้ำตอนเย็น)

หันทะ มะยัง อุททิสสะนาธิฎฐานะคาถาโย ะณามะ เส.
(เจริญเถิด เราทั้งหลาย กล่าวคาถาอธิฐานจิต อุทิศส่วนบุญกันเถิด)

บทที่ ๑

อิมิณา ปุญญะกัมเมนะ	ด้วยบุญนี้ อุทิศให้
อุปัชฌายา คุณุตตะรา	อุปัชฌาย์ ผู้เลิศคุณ
อาจะริยุปะการา จะ	แลเอาจารย์ ผู้เกี่ยวหนุน
มาตา ปิตา จะ ญาตะกา	ทั้งพ่อแม่ แลปวงญาติ
สุริโย จันทิมา ราชา	สุริย์จันทร์ แลราชา
คุณะวันตา ะราปี จะ	ผู้ทรงคุณหรือสูงชาติ
พีร์หัมมะมารา จะ อินทา จะ	พรหม มาร และอินทราช
โลกะปาลา จะ เทวะตา	ทั้งทวยเทพ และโลกบาล
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ	ยมราช มนุษย์มิตร
มัชฌัตตา เวริกาปี จะ	ผู้เป็นกลาง ผู้จ้องผลาญ
ลัทเพ สัตตา สุชี โหนตุ	ขอให้ เป็นสุขสานต์
	ทุกทั่วหน้า อย่าทุกข์ทน

๓๑๐

บุญญานิ ปะกะตานิ เม

บุญผอง ที่ข้าทำ

จงช่วย อำนวยศุภผล

สุขัง จะ ติวริัง เทนตุ

ให้สุข สามอย่างสิ้น

จิปปัง ปาเปละ อะมะตัง

ให้ลูถึง นิพพานพลัน^๑

บทที่ ๒

เย เกจิ ขุทธะกา ปาณา

สัตว์เล็ก ทั้งหลายใด

มะหันตาปี มะยา หะตา

ทั้งสัตว์ใหญ่ เราห้าห้า

เย จาเนเก ปะมาเทนะ

มิใช่น้อย เพราะผลอผลัน

กายะวาจา มะเนหะวะ

ทางกาย วาจาจิต

บุญญัง เม อะนุโมทันตุ

จงอนุโมทนากุศล

กัณ्हันตุ ณะละมุตตะมัง

ถือเอาผล อันอุกฤษฏ์

เวรา โน เจ ปะมุญจันตุ

ถ้ามีเวร จงเปลื้องปลด

สัพพะโทสัง จะมันตุ เม

อดโทษข้า อย่าผูกไว้^๒

๑ ถ้าจะว่าเพียงเท่านี้ไม่ว่าต่อไปอีก “นิพพานพลัน” เปลี่ยนเป็น “นิพพาน เทอญ”

๒ ถ้าจะว่าเพียงเท่านี้ไม่ว่าต่อไปอีก “อย่าผูกไว้” เปลี่ยนเป็น “ท้าวหน้า เทอญ”

บทที่ ๓

ยังกัญจิ กุสะลัง กัมมัง	กุศลกรรม อย่างไม่หนึ่ง
กัตตัพพัง กิริยัง มะมะ	เป็นกิจซึ่ง ควรฝึกไฟ
กาเยนะ วาจา มะนะสา	ด้วยกาย วาจาใจ
ติทะเล สุคะตัง กะตัง	เราทำแล้ว เพื่อไปสวรรค์
เย สัตตา สัจญโน อตติ	สัตว์ใด มีสัญญา
เย จะ สัตตา อะสัจญโน	หรือหาไม่ เป็นอสัญญ์
กะตัง ปุญญะพะลัง มัย्हัง	ผลบุญ ข้าทำนั้น
สัพเพ ภาคี ะวันตุ เต	ทุก ๆ สัตว์ จึงมีส่วน
เย ตัง กะตัง สุวิทิตัง	สัตว์ใครรู้ ก็เป็นอัน
ทินนัง ปุญญะพะลัง มะยา	ว่าข้าให้ แล้วตามควร
เย จะ ตัตตะ นะ ชานันติ	สัตว์ใด มิรู้ถ้วน
เทวา คันตฺวา นิเวทะยุง	ขอเทพเจ้า จงเล่าขาน
สัพเพ โลกัมหิ เย สัตตา	ปวงสัตว์ ในโลกีย์
ชีวันตาทาระเหตุกา	มีชีวิต ด้วยอาหาร
มะนุญญัง โภชะนัง สัพเพ	จงได้ โภชน์สำราญ
ละภันตุ มะมะ เจตะสา	ตามเจตนา ข้าอาณัติ ^๑

๑ ถ้าจะว่าเพียงเท่านั้นไม่ว่าต่อไปอีก “ข้าอาณัติ” เปลี่ยนเป็น “ของข้า เทอญ”

บทที่ ๔

อิมินา ปุณฺณกะมฺเมนะ	ด้วยบุญนี้ ที่เราทำ
อิมินา อุกทิสเณนะ จะ	แลอุทิส ให้ปวงสัตว์
จิปฺปาหัง สุลละภะ เจวะ	เราพลันได้ ซึ่งการตัด
ตัณฺหุปาทานะเจทะนัง	ตัวตัณหา อุปาทาน
เย สันตानะ หินา รัมมา	สิ่งชั่ว ในดวงใจ
ยาระ นิพพานะโต มะมัง	กว่าเราจะ ถึงนิพพาน
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ	มลายสิ้น จากสันดาน
ยัตถะ ชาโต ภาเว ภาเว	ทุก ๆ ภพ ที่เราเกิด
อุชฺฐิตตัง สะติปัญฺญา	มีจิตตรง และสติ
สัลเลโข วิริยัมหิโน	ทั้งปัญญา อันประเสริฐ
	พร้อมทั้ง ความเพียรเลิศ เป็น
	เครื่องชูด กิเลสหาย
มารา ละกันตุ โนกาสัง	โอกาส อย่าพึงมี
	แก่หม่อมาร สิ้นทั้งหลาย
กาคฺคฺญะ วิริเยสุ เม	เป็นช่อง ประทุษร้าย
	ทำลายล้าง ความเพียรจม
พุทฺธาติปะวะโร นาโถ	พระพุทธรู้ บวรนาถ

ธัมโม นาโถ วรรตตะโธ	พระธรรมที่ ฟั่งอุดม
นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ	พระปัจเจกะพุทธสม-
สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง	ทบพระสงฆ์ ที่ฟั่งผยอง
เตโสตตะมานุภาเวนะ	ด้วยอานุภาพนั้น
มาโรกาสัง ละภันตุ มา	ขอหม่อมาร อย่าได้ช่อง
ทสะปะญญานุภาเวนะ	ด้วยเดชบุญ ทั้งสืบป้อง
มาโรกาสัง ละภันตุ มา	อย่าเปิดโอกาสแก่มารเทอญ.

บทสวดเมตตาทหลวง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สะมะยัง ะคะวา. สāvัตถิยัง
 วิหะระติ. เซตวะเน อะนาถะปิณฑิกัสสะ. อาราม. ตัตระ
 โข ะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ. ะทันทเตติ เต
 ภิกขุ ะคะวะโต ปัจจัสโสสุง. ะคะวา เอตะทะโวจะ.
 เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา. อาเสวิตายะ. ภาวิตายะ.
 พะหุสิกะตายะ. ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ. อะนุญฐิตายะ.
 ประริจิตายะ. สุสะมารัทธายะ. เอกาทะสานิสังสา ปาฐักังขา.
 สุขัง สุขะติ สุขัง ประภีพุทธะติ. นะ ปาปะกััง สุปีนัง ปัสสะติ.
 มะนุสสานัง ปิโย โหติ อะมะนุสสานัง ปิโย โหติ. เทวะตา

๓๑๔

รักษันติ. นาสสะ อัคคิ วา วิสัง วา สัตถัง วา กะมะติ. ตูวะภูง
จิตตัง สะมาธิยะติ. มุขะวัณโณ วิปะสีทะติ. อะสัมมุพพะโห
กาลัง กะโรติ. อุตตะริง อัมปะภูวิฆณันโต พรหมมะโลกุปะโค
โหติ.

คำแผ่เมตตาแก่ตนเอง

อะหัง สุขิโต โหมิ, นิททุกโข โหมิ, อะเวโร โหมิ,
อภัยปัชโณ โหมิ, อะนีฆो โหมิ, สุขี อัตตานัง ปะริหะรามิ.

คำแผ่เมตตา แก่ฝูงสัตว์ ๑๒ จำพวก

- (๑) สัพเพ สัตตา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตานัง
ปะริหะรันตุ.
- (๒) สัพเพ ปาณา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตานัง
ปะริหะรันตุ.
- (๓) สัพเพ ภูตา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตานัง
ปะริหะรันตุ.

- (๔) สัพเพ ปุคคะลา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุจี
อัตตานัง ปะริหะรันตฺ.
- (๕) สัพเพ อัตตะภาวะปะริยาปันนา อะเวรา อภัยปัชฌา
อะนีฆา สุจี อัตตานัง ปะริหะรันตฺ.
- (๖) สัพพา อิตถียิ อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุจี อัตตานัง
ปะริหะรันตฺ.
- (๗) สัพเพ ปุริสา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุจี อัตตานัง
ปะริหะรันตฺ.
- (๘) สัพเพ อะริยา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุจี อัตตานัง
ปะริหะรันตฺ.
- (๙) สัพเพ อะนะริยา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุจี
อัตตานัง ปะริหะรันตฺ.
- (๑๐) สัพเพ เทวา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุจี อัตตานัง
ปะริหะรันตฺ.
- (๑๑) สัพเพ มนะุสสา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุจี
อัตตานัง ปะริหะรันตฺ.
- (๑๒) สัพเพ วินิปาติกา อะเวรา อภัยปัชฌา อะนีฆา สุจี
อัตตานัง ปะริหะรันตฺ.

คำแผ่กรุณา แก่ฝูงสัตว์ ๑๒ จำพวก

- (๑) สัพเพ สัตตา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา ปะมุญจันตุ.
นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๒) สัพเพ ปาณา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา ปะมุญจันตุ.
นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๓) สัพเพ ภูตา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา ปะมุญจันตุ.
นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๔) สัพเพ ปุคคะตา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา ปะมุญจันตุ.
นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๕) สัพเพ อัตตะภาวะะปะริยาปันนา อะลาภา ปะมุญจันตุ.
อะยะสา ปะมุญจันตุ. นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา
ปะมุญจันตุ
- (๖) สัพพา อิตถิโย อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา ปะมุญจันตุ.
นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๗) สัพเพ ปุริสา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา ปะมุญจันตุ.
นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๘) สัพเพ อะริยา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา ปะมุญจันตุ.
นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ

- (๙) สัพเพ อะนะริยา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา
ปะมุญจันตุ. นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๑๐) สัพเพ เทวา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา ปะมุญจันตุ.
นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๑๑) สัพเพ มนะุสสา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา
ปะมุญจันตุ. นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ
- (๑๒) สัพเพ วินิปาติกา อะลาภา ปะมุญจันตุ. อะยะสา
ปะมุญจันตุ. นินทา ปะมุญจันตุ สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ

คำแผ่เมตตา แก่ฝูงสัตว์ ๑๒ จำพวก

- (๑) สัพเพ สัตตา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๒) สัพเพ ปาณา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๓) สัพเพ ภูตา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ

๓๑๘

- (๔) สัพเพ ปุคคะลา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
 วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๕) สัพเพ อัตตะภาวะะปะริยาปันนา ลัทธะสัมปัตติโต
 มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะปะสังสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๖) สัพพา อิตถิโย ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
 วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๗) สัพเพ ปุริสา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
 วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๘) สัพเพ อะริยา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
 วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๙) สัพเพ อะนะริยา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
 วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๑๐) สัพเพ เทวา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
 วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ

- (๑๑) สัพเพ มนะุสสา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
 วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ
- (๑๒) สัพเพ วินิปาติกา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ,
 ลัทธะยะสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธะปะสังสะโต มา
 วิคัจฉันตุ, ลัทธะสุขา มา วิคัจฉันตุ

คำแผ่อุเบกขาแก่ฝูงสัตว์ ๑๒ จำพวก

- (๑) สัพเพ สัตตา กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี
 กัมมะพันธู กัมมะปะภูติสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ
 กัลยาณัง वा ปาปะกัง वा ตัสสะ ทายาทาภะวิสสันติ.
- (๒) สัพเพ ปาณา กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี
 กัมมะพันธู กัมมะปะภูติสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ
 กัลยาณัง वा ปาปะกัง वा ตัสสะ ทายาทาภะวิสสันติ.
- (๓) สัพเพ ภูตา กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี
 กัมมะพันธู กัมมะปะภูติสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ
 กัลยาณัง वा ปาปะกัง वा ตัสสะ ทายาทาภะวิสสันติ.
- (๔) สัพเพ ปุคคะลา กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี
 กัมมะพันธู กัมมะปะภูติสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ
 กัลยาณัง वा ปาปะกัง वा ตัสสะ ทายาทาภะวิสสันติ.

- (๕) **สัพเพ อัคตภาวะปริยาปันนา** กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทา ทอะวิสสันติ.
- (๖) **สัพพา อิตถิโย** กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิสะระณา ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทาทอะวิสสันติ.
- (๗) **สัพเพ ปุริสา** กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิสะระณา ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทาทอะวิสสันติ.
- (๘) **สัพเพ อะริยา** กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิสะระณา ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทาทอะวิสสันติ.
- (๙) **สัพเพ อะนะริยา** กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิสะระณา ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทาทอะวิสสันติ.
- (๑๐) **สัพเพ เทวา** กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิสะระณา ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทาทอะวิสสันติ.
- (๑๑) **สัพเพ มนะุสสา** กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิสะระณา ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทาทอะวิสสันติ.

(๑๒) สัพเพ วินิปาติกา กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี
 กัมมะพันธู กัมมะปะภูติสะระณา ยัง กัมมัง กะริสสันติ
 กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาทากะริสสันติ.

คำประกาศส่วยบุญ แผ่ส่วนกุศล

ยังกัญจิ กุสะละกัมมัง กุศลผลบุญใด ๆ ที่ข้าพเจ้าได้สร้างสม
 อบรม ด้วยกาย วาจาจิต ข้าพเจ้าได้บริจาคทาน สมาทานรักษา
 ศีล เจริญเมตตา ภาวนา จงเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ตัวของข้าพเจ้า
 ตราลใดที่ข้าพเจ้า ยังเวียนว่ายตายเกิด ในวิภวสังสาร ด้วยอำนาจ
 แห่งกุศลและผลแห่งทานนี้ ขึ้นชื่อว่าความยากจนเจ็บใจ ไร้อภัย
 อับปัญญา โรคาพาธ จงอย่าเกิดมีกับตัวของข้าพเจ้า จงดล
 บันดาลให้ข้าพเจ้าเจริญด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ถึงพร้อมด้วย
 โภคะ บริวาร มนุษย์ สวรรค์ นิพพาน สมบัติ ในภพที่ข้าพเจ้า
 เกิดแล้ว จงบันดาลให้ข้าพเจ้า เป็นสัมมาทิวี มีความเห็นชอบ
 มีบัณฑิตเป็นสหาย มีบัณฑิตเป็นผู้ชี้ทาง พ้นจากอำนาจแห่ง
 ความเป็นคนพาล ทุกภพชาติ จงเป็นอุปนิสัย เป็นปัจจัยแห่ง
 พระนิพพาน บุญใด ๆ ที่ป็นผลสำเร็จกับตัวของข้าพเจ้า ข้าพเจ้า

๓๒๒

ขอตั้งจิตอธิฐาน อุทิศแผ่ไปซึ่งส่วนแห่งกุศล และผลแห่งบุญนี้
 จงเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ปิยะชนทั้งหลายของข้าพเจ้า
 มีบิดามารดา ปู่ย่าตายาย ญาติมิตรสหาย ครูอาจารย์ ท่านผู้มี
 พระคุณทั้งหลาย เจ้ากรรมนายเวร เทพเจ้าทั้งหลาย และสรรพ
 สัตว์ทั้งปวง ที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตาย จงถึงซึ่งความสุข
 อย่าเบียดเบียนซึ่งกันและกัน อย่างได้จองเวรซึ่งกันและกัน
 อย่าผูกพยาบาทอาฆาตซึ่งกันและกัน จงเป็นผู้มีสุข รักษาตนเถิด
 ขอให้สัตว์ทั้งหลาย ปิยะชนทั้งหลาย ท่านผู้มีพระคุณทั้งหลาย
 จงถึงที่อันตนปรารถนา ด้วยอำนาจแห่งกุศล ผลแห่งทาน
 ผลแห่งศีล ผลแห่งเมตตาภาวนา ที่ข้าพเจ้าได้กระทำแล้ว
 และอุทิศให้นี้ ทั่วหน้ากัน เทอญ.

กรวดน้ำแปลของสำนักเกตุมณี ๔

อิมิณา ปุญญะกัมเมนะ อิมิณา อุทิสเส อิเมสัง สัพพะ-
 สัตตาทวะมะนุสทานัง ยาวะชีวัง จุติจุตัง อะระหัง จุติ สิบนิ้ว
 ข้าจะไหว้พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า ท่านทำ
 ตรึงสัไตร พระอิศวรนารายณ์เจ้า ท่านทำวสหัสสนัย ตัวข้า

ตั้งใจทำบุญให้ท่านกรวดน้ำ จำเผลอไมตรี อุทิศ อธิษฐานแผ่
 กุศลไป ภาคเบื้องบนทุกชั้นวิมาน ชั้นใต้ลงไปถึงในบาดาล
 นอกขอบจักรวาล ครูอาจารย์ บิดามารดาญาติวงศ์พงศาทั่วครบ
 แม่โพสพท่านรักษา จบในโลกา ทั้งเพ็ชชุลูกรรรม์ ท่านมีฤทธิ์
 ธรณิศงการ้องสั่งบุญข้า ศรัทธาบวงสรวง เทวาทั้งปวงช่วย
 โมทนา ขอเป็นทิพย์พยาน ทำบุญให้ท่าน ตั้งใจปรารถนา
 พระภูมิ พระพาย พระนาถภุชยาสาย ทุกชั้นดุสิตา อากาศบรรพต
 ตรอกห้วยเหวผา เจ้าไพรเจ้าป่า เจ้ากรุงพาลี จะขอกรวดน้ำ
 จำจะแผ่ไมตรี พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคารนั้น ท่านมีฤทธิ์
 พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์เสาร์รี ทั้งเจ็ดองค์นี้ รักษา
 แคนไตร พระราหู พระเกตุ ท่านผู้วิเศษ กรวดน้ำส่งไป พญายม
 ท้าวเวสสุวรรณ พระกาฬเจ้าบุญชีใหญ่ กรวดน้ำแผ่ไปทั่ว
 ทุกเทวา ขอน้ำใจข้าให้ใสบริสุทธิ์ ในพระพุทธศาสนา บำเพ็ญ
 บุญญายัง ๆ ขึ้นไป ศัตรูหมู่มาร แผ่ไปกราบกราน ขอเป็นมิตร
 พิศมัย อย่าผูกเวรกรรม คู่มีโทษโทษภัย ภายนอกภายใน ขอให้
 แห่งฉัน ถ้า मैंมีชีวิตอยู่ ขอให้ร่วมรู้ ก่อสร้างโพธิญาณ ขอให้
 ทนองค์พระศรีอารีย์ นิพพานะปึงจะโย โหตุฯ

๓๒๔

บทกรวดน้ำพิเศษ

หันทะ มะยัง ปัตติทานัง กะโรมะ เส.
(เชิญเถิด เราทั้งหลาย มาแผ่ส่วนบุญกันเถิด)

ยันทานิ เม กะตัง ปุญญัง,

บุญใดที่เราได้กระทำแล้ว ด้วยใจผ่องแผ้วในกาลบัดนี้ ขอ
อุทิศพลีแก่ญาติทั้งหลาย มีบิดามารดาปู่ย่าตายาย ทั้ง
หญิงชายผู้ละโลกไป การให้ส่วนบุญของข้าพเจ้านั้น เมื่อ
ทราบพลันไม่ว่าอยู่ไหน อนุโมทนาเร็วไว แล้วก็จะได้
รับส่วนผลบุญ;

อิทัง สุทธิ เม ทานัง.

ด้วยทานอันบริสุทธิ์ดี ของข้าพเจ้านี้ที่ทำแล้วหนา ขอยก
น้อมนำทำเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดาปู่ อันเป็น
หน้าที่ของลูกทุกคน ที่ต้องทำตนเป็นคนกตัญญู เราเป็น
ชาวพุทธเป็นพวกผู้รู้ บำเพ็ญกตัญญูควรทำแท้ แล.

คำกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล ย่อ

อิทัง เม ญาตินัง โหตุ, สุจิตา โหนตุ ญาตะโย.

ขอบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าเถิด ขอญาติ
ทั้งหลายจงเป็นสุข ๆ เถิด.

ขอเดชตั้งจิตอุทิศผล, บุญกุศลแผ่ไปให้ไพศาล, ถึงบิดา
มารดาครูอาจารย์, ทั้งลูกหลานญาติมิตรสนิทกัน, ทั้งคนรัก
คนชังแต่ครั้งไหน, ขอให้มีส่วนกุศลผลของฉัน, ทั้งเจ้ากรรม
นายเวรและเทวดา, ขอให้ท่านได้กุศล ผลนี้เทอญ.

คำอธิษฐาน

ข้าพเจ้า, ขอตั้งสัจจะอธิษฐาน, ขออำนาจ, แห่งบุญกุศล,
ที่ได้บำเพ็ญแล้ว, ในวันนี้, จงเป็นพลະปัจจัย, เป็นนิสสัยตามส่ง,
ให้เกิดปัญญาญาณ, ทั้งชาตินี้และชาติหน้า, ตลอดชาติอย่างยิ่ง,
จนถึงความพ้นทุกข์, คือพระนิพพาน เทอญ.

คำแผ่เมตตาให้แก่ตนเอง

อะหัง สุขิโต โหมิ ฯ	ขอให้ข้าพเจ้าจงมีความสุข
นิทกุโโข โหมิ ฯ	ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากทุกข์
อะเวโร โหมิ ฯ	ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากเวร
อัปฺยาปฺชโณ โหมิ ฯ	ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจาก
ความลำบาก
อะนีโฆ โหมิ ฯ	ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากอุปสรรค
ลูฯิ อุตฺตํนํง ปะริหะระมึ ฯ	จงมีความสุขกายสุขใจ, รักษาตน
ให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

***หมายเหตุ :** การแผ่เมตตาให้แก่ตนเองนั้น มิใช่เป็นการสอนให้เห็นแก่ตัว แต่เป็นการตั้งตัวเองเป็นพยาน ให้เห็นว่าตัวเองรักสุขเกลียดทุกข์ฉันใด คนอื่น ลัทธิอื่นก็รักสุขเกลียดทุกข์ฉันนั้น เมื่อได้ตนเองเป็นพยานแล้ว จะได้แผ่เมตตา ไปยังคนและสัตว์ทั้งหลายได้สะดวกยิ่งขึ้น

คำแผ่เมตตาให้ผู้อื่น

สัตว์เพ สัตตา	สัตว์ทั้งหลาย, ที่เป็นเพื่อนทุกข์, เกิด แก่เจ็บตาย, ด้วยกันทั้งหมด ทั้งสิ้น,
อะเวรา	จงเป็นสุข ๆ เถิด, อย่าได้มีเวร แก่กันและกันเลย,
อัพยาปัชฌา	จงเป็นสุข ๆ เถิด, อย่าได้ เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย,
อะนีฆา	จงเป็นสุข ๆ เถิด, อย่าได้มีความ ทุกข์กายทุกข์ใจเลย,
สุชี อตตานัง ปะริหะรันตุ	ฯจงมีความสุขกายสุขใจ, รักษาตน ให้พ้น จากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

บทให้พร ยะถา สัพพี

(หัวหน้าขึ้น) ยะถา วาริระหา ปุรา ประริปุเรนติสาคะรัง,
(พร้อม) ห้วงน้ำที่เต็มด้วยน้ำย่อมไหลไปสู่สมุทรสาคร
ให้เต็มล้นใด,

เอวะเมวะ อิตฺ ทินนัง เปตานัง อุปะกัปปะติ,
ทานที่ท่านให้แล้วแต่โลกนี้, ย่อมสำเร็จแก่ผู้ที่ล่องลပ်
ไปแล้วฉนั้น,

อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง จิปปะเมวะ สะมิชณะตุ,
ขอสิ่งที่ท่านมุ่งมาดปรารถนาตั้งไว้,จงสำเร็จโดยพลันทันที,

สัพเพ ปุเรนตุ สังกัปปา จันโท ปัญณะระโส ยะถา มะณิ
โชติระโส ยะถา,

ความดำริทั้งปวงของท่าน, จงเต็มบริบูรณ์เหมือนดวงจันทร์
ในวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ, และเหมือนแก้วมณีโชติ อันให้
สำเร็จประโยชน์ทั้งปวงฉนั้น,

(หัวหน้าขึ้น) สัพพีติโย วิวัชฉันตุ,
(พร้อม) ขอความเสนียดจัญไรทั้งหลาย จงผ่านพ้น
ท่านไป,

สัพพะโรโค วินัสสะตุ,

ขอโรคทั้งปวงของท่านจงพินาศหายไป,

มา เต ภาวัตวันตะรายโย, ขออันตรายอย่าได้มีแก่ท่าน,

สุชี ทีฆายุโก ภาวะ, ขอท่านจงมีความสุขมีอายุยืนนาน,

อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจัจัง วุฑฒาปะจายีโน, จัตตารโ ชัมมา
วิทนต์ติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง,

พรทั้งสี่ประการคืออายุ วรรณะ สุขะ พะละ, ย่อมเจริญ
แก่ผู้มีปกติกราบไหว้และเคารพต่อผู้ใหญ่เป็นนิจฯ

ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง, ขอมงคลทั้งปวงจงมีแก่ท่าน,

รักขันตุ สัพพะเทวะตา, ขอเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน,

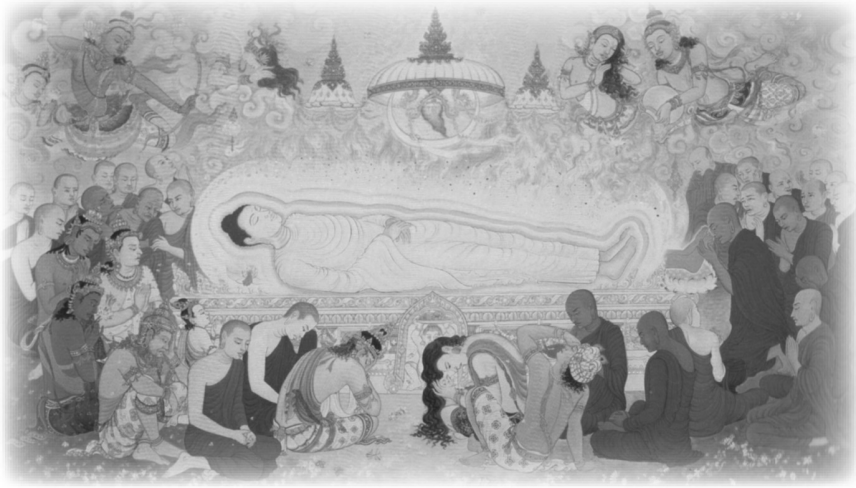
สัพพะพุทธานุภาเวนะ, ด้วยอนุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง,

สัพพะชัมมานุภาเวนะ, ด้วยอนุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง,

สัพพะสังฆานุภาเวนะ, ด้วยอนุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง,

สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต.

ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านในกาลทุกเมื่อ เทอญฯ

คำกล่าวอาราธนา

คำสาธุการ

คำอาราธนาธรรม

พริ้งมา จะ โลกาธิปะตี สะหัมปะติ
 กะตัณฐะลี อะนะธิวะรัง อะยาจะละ
 สันตีระ สัตตาปะระชัคคะชาติกา
 เทเสตุ รัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชังฯ

ท้าวสหัมบดีพรหม ผู้เป็นอธิบดีของโลก ได้ประนมหัตถ์
 นมัสการ กราบทูลวิงวอน สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
 ผู้ประเสริฐว่า สัตว์ทั้งหลายที่มีธุลี คือกิเลสในดวงตา
 เบบางยังมีอยู่ในโลกนี้ ขอพระองค์ทรงแสดงธรรม
 อนุเคราะห์หมู่สัตว์นี้เถิด ฯ

คำอาราธนาพระปริตร

วิบัติติปะฏิพาหายะ	สัพพะสัมปัตติสัทธา
สัพพะทุกขะวินาสาเย	ปะริตตัง พุทธะ มังคะลัง,
วิบัติติปะฏิพาหายะ	สัพพะสัมปัตติสัทธา
สัพพะภะยะวินาสาเย	ปะริตตัง พุทธะ มังคะลัง,
วิบัติติปะฏิพาหายะ	สัพพะสัมปัตติสัทธา
สัพพะโรคะวินาสาเย	ปะริตตัง พุทธะ มังคะลัง.

๓๓๒

ขอพระคุณเจ้าโปรดสวดพระปริตรอันเป็นมงคล เพื่อ
ป้องกันความวิบัติ เพื่อสำเร็จสมบัติทุกประการ เพื่อให้ทุกซ์
ภัย โรค อันตรายใด ๆ ทุกชนิด จงพินาศ สูญไป.

คำสาธุการเมื่อพระเทศน์จบ

(เมื่อพระแสดงธรรมจบ ให้รับสาธุการพร้อมกัน)

สาธุ พุทธะสุโพธิตา,

สาธุ! ความตรัสรู้ดีจริงของพระพุทธเจ้า,

สาธุ ธรรมะสุสัมมาตา,

สาธุ! ความเป็นธรรมดีจริงของพระธรรม,

สาธุ สังฆัสสุปะฏิปัตติ,

สาธุ! ความปฏิบัติดีจริงของพระสงฆ์,

อะโห พุทโธ, พระพุทธเจ้า นำอัสจรรยจริง,

อะโห ธรรมโ, พระธรรมเจ้า นำอัสจรรยจริง,

อะโห สังโฆ, พระสงฆ์เจ้า นำอัสจรรยจริง,

อะหัง พุทธัญจะ ธรรมัญจะ สังฆัญจะ ธรรมณัง คตะ^๑ (คะโต).

ข้าพเจ้าถึงแล้ว, ซึ่งพระพุทธเจ้า, พระธรรมเจ้า,
พระสงฆ์เจ้า, ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกถึง.

^๑ ถ้าเป็นอุบาสก พึงเปลี่ยนคำว่า “คะตา” เป็น “คะโต”

อุปาสิกัตตัง^๑ (อุปาสะกัตตัง) เทเสสิง ภิกขุสังฆัสสะ สัมมุขา.

ข้าพเจ้าขอแสดงตน, ว่าเป็น อุบาสิกา (อุบาสก), ในที่
จำเพาะหน้าพระภิกษุสงฆ์.

เอตัง เม ธรรมัง เขมัง, เอตัง ธรรมะมุตตะมัง.

พระรัตนตรัยนี้, เป็นที่พึ่งของข้าพเจ้าอันเกษม;
พระรัตนตรัยนี้, เป็นที่พึ่งอันสูงสุด.

เอตัง ธรรมะมากัมมะ, สัพพะทุกขา ปะมุจจะเย.

เพราะอาศัยพระรัตนตรัยนี้ เป็นที่พึ่ง, ข้าพเจ้าพึ่งพ้น
จากทุกข์ทั้งปวง.

ยะถาพะลัง จะเรยาหัง สัมมาสัมพุทฺธะสาสะนัง.

ข้าพเจ้าจักประพฤติ, ซึ่งพระธรรมคำสั่งสอน, ของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า, โดยสมควรแก่กำลัง.

ทุกขะนิสสะระณัสสวะ ภาคินิสสัง^๒ (ภาคิอัสสัง) อะนาคะเต.

ขอข้าพเจ้าพึ่งมีส่วนแห่งพระนิพพาน, อันเป็นที่ยกตน
ออกจากทุกข์; ในอนาคตกาล, เบื้องหน้า โนนเทอญ.

(จบแล้ว คอยฟังพระ ยะถา สัพพี, และตั้งใจกรวดน้ำอุทิศ
ส่วนกุศล)

^๑ ถ้าเป็นอุบาสก พึงเปลี่ยนคำว่า “อุปาสิกัตตัง” เป็น “อุปาสะกัตตัง” และ “อุบาสิกา” เป็น “อุบาสก”

^๒ ถ้าเป็นอุบาสก พึงเปลี่ยนคำว่า “ภาคินิสสัง” เป็น “ภาคิอัสสัง”

๓๓๔

คำลาพระสงฆ์กลับบ้าน

หันทะทานิ มะยัง ภันเต, อาปุจฉามะ, พะหุกิจจา มะยัง,
พะหุคะระณียา

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ บัดนี้ข้าพเจ้าทั้งหลายผู้มีธุระจำเป็น
มีกิจมาก ขอลาพระคุณท่านไปก่อน เจ้าข้าฯ

พระสงฆ์กล่าววว่า :-

ยัสสะทานิ ตุมहे กาลังมัญญะถะ

เจริญเถิดท่านอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย พวกท่านย่อมรู้จัก
กาลเวลาอันเป็นประโยชน์ตน และประโยชน์ท่านดีอยู่แล้ว

พึงรับว่า :-

สาธุ ภันเต

ดีละ เจ้าข้า พระคุณเจ้า

พิธีบวงสรวงนมภาวนา

พิธีบวชแม่ชีหรือบวชเนกขัมมภิกษวนา

๑. จุดธูปเทียนบูชาพระศรีรัตนตรัย แล้วนั่งประนมมือ เปล่งวาจา
นมัสการด้วยพระบาลี ว่า :-

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะคะวา,
พุทธัง ะคะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ

(กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์)

สัพพัญญูโต ะคะคะวะตา ชัมโม,
ชัมมัง นะมัสสามิ ฯ

(กราบ)

สุปะฏิปันโน ะคะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สังฆัง นะมามิ ฯ

(กราบ)

๒. น้อมนมัสการองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า
ด้วยพระบาลีว่า :-

นะโม ตัสสะ ะคะคะวะโต, อะระหะโต, สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ฯ

(กล่าว ๓ ครั้ง)

๓. กล่าวคำขอบวชชี :-

คำขอบวชชี (เนกขัมมภาวนา)

เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง
 สระระณัง คัจฉามิ, ฐัมมัถุจะ ภิกขุสังฆัถุจะ, ปัพพัชชัง มัง
 ภันเต, สังโฆ ชาเรตุ, อัสสะตักเค ปาณูปตัง, สระระณัง ณะตัง.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ, ข้าพเจ้าขอถึงสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า,
 แม้เสด็จดับขันธปรินิพพานนานแล้วพระองค์นั้น, กับทั้งพระธรรม
 และพระสงฆ์, ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก, ข้าแต่ท่านผู้เจริญ, ขอ
 พระสงฆ์จงจำข้าพเจ้า, เป็นผู้เว้นความชั่ว เป็นผู้ถึงพระรัตนตรัย
 เป็นสรณะตลอดชีวิต, ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เทอญ.

๔. กล่าวคำอาราธนาศีล ๘ :-

คำอาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต, ติสสะระณนะ สะหะ,

อัญฐะ สีลานิ ยาจามะ ฯ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอศีล ๘

พร้อมทั้งไตรสรณคมณ์

ทุกขัมปิ มะยัง ภันเต, ติสสะระณนะ สะหะ,

อัญฐะ สีลานิ ยาจามะ ฯ

๓๓๘

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอศีล ๘
พร้อมทั้งไตรสรณคมณ์

ตะตียัมปิ มะยัง ภัณฑะ, ติสระระณณะ สะหะ, อัญญะ สีตานิ
ยาจามะ ฯ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอศีล ๘
พร้อมทั้งไตรสรณคมณ์

(ถ้าคนเดียวว่า “อะหัง” แทน “มะยัง” และ “ยาจามิ” แทน “ยาจามะ”)

นมะการคาถา

นะโม ตัสสะ ณะกะวะโต, อะระหะโต, สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ฯ

(กล่าว ๓ ครั้ง)

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า, พระองค์นั้น, ซึ่งเป็น
ผู้ไกลจากกิเลส, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง.

ไตรสรณคมณ์

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก;

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก;

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก;

ทฺถิยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก;

ทฺถิยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก;

ทฺถิยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก;

๓๔๐

ตะตียัมปิ พุทฺธัง สาระณัง กัจฉามิ ฯ

แม่ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทฺธเจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึงที่ระลึก;

ตะตียัมปิ ฐัมมัง สาระณัง กัจฉามิ ฯ

แม่ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึงที่ระลึก;

ตะตียัมปิ สังฆัง สาระณัง กัจฉามิ ฯ

แม่ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึงที่ระลึก.

คำสมาทานศีล ๘

๑. ปาณาติปาตา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทियามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการ
ฆ่าสัตว์;

๒. อะทินนาทานา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทियามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการ
ลัก นื้อ ทรัพย์;

๓. อะพีร์หิมะจะรียา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ ฯ
 ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือเจตนางดเว้นจาก
 การประพฤติดิศพรหมจรรย์;
๔. มุสาวาทา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ ฯ
 ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการ
 พุดเท็จ;
๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา, เวระมะณี สิกขาปะทัง
 สะมาทียามิ ฯ
 ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการ
 ดื่มสุราเมรัย;
๖. วิกาละโภชนะนา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ ฯ
 ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการ
 บริโภคอาหารในเวลาวิกาล;
๗. นัจจะกิตะวาทิตะวิสุกะทัสสะนา มาลาคันธะวิเลปะนะ
 ธารณะ มัณทะนะวิภูสะนัฏฐานา, เวระมะณี สิกขาปะทัง
 สะมาทียามิ ฯ
 ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการ
 ดู ฟัง ฟ้อนรำ ขับร้อง และดูการเล่น และทักตรงตักแต่ง

๓๔๒

ร่างกายด้วยเครื่องประดับ ดอกไม้ของหอม เครื่องทา
เครื่องย้อม ชัดผิวให้งามต่าง ๆ;

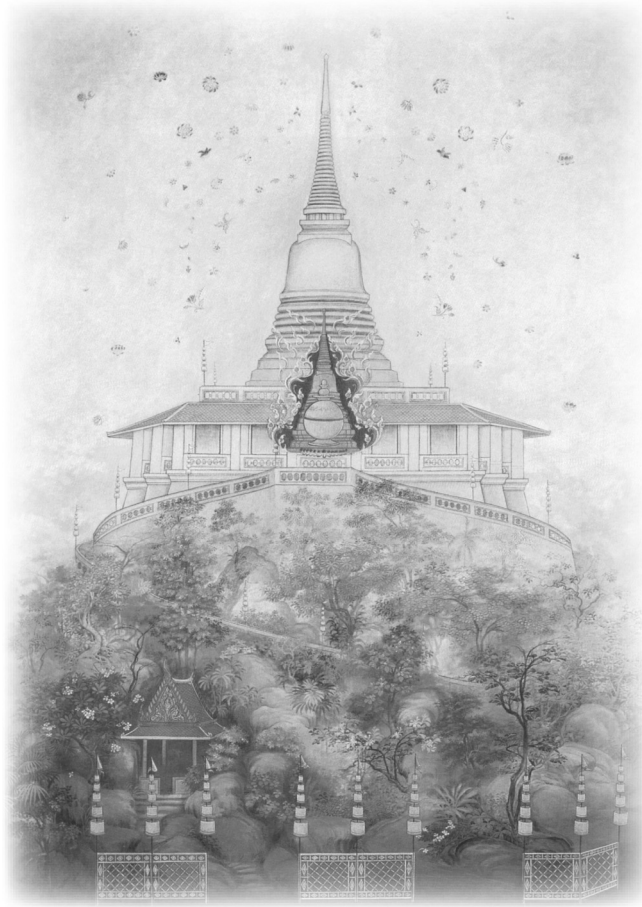
๘. อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา, เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาதியามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการ
นั่งนอนเหนือเตียงตั้ง มีเท้าสูงเกินประมาณ และที่นั่ง
ที่นอนอันสูงใหญ่ ภายในใสนุ่น และสำลี อาสนะอัน
วิจิตรไปด้วยลวดลายงามด้วยเงินทองต่าง ๆ;

อิมานิ อัญฐะ สิกขาปะทานิ สะมาதியามิ ฯ

(กล่าว ๓ ครั้ง)

ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบททั้งแปดข้อนี้.

พิธีลาสิกขาเนกขัมมภาวนา

พิธีลาสิกขาแม่ชี - เนกขัมมภาวนา

๑. จุดธูปเทียนบูชาพระศรีรัตนตรัย แล้วนั่งประนมมือ เปล่งวาจา
นมัสการด้วยพระบาลี ว่า :-

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะคะวา,
พุทฺธัง ะคะคะวันตัง ะภีวาเทมิ ฯ

(กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์)

สัฎฐากขาโต ะคะคะวะตา ัฒโม,
ัฒมัง ะหมัถสสามิ ฯ

(กราบ)

สุปะฏิปันโน ะคะคะวะโต ะวะคะสังโฆ,
สังฆัง ะมะ मामิ ฯ

(กราบ)

๒. น้อมนมัสการองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า
ด้วยพระบาลีว่า :-

นะโม ทัตตะ ะคะคะวะโต, ะระระหะโต, สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ฯ

(กล่าว ๓ ครั้ง)

๓. กล่าวคำขอขมาโทษ ต่อพระพุทธ พระธรรมพระสงฆ์ และ
พระอาจารย์ ว่า:-

พุทธ ชัมเม สังฆะ อจะริเย จะ ปะมาเทนะ กาเยนะ วา
วาจาเย วา มะนะสา วา, ยันตัง กุกัมมัง อัจจะยัง กะตัง,
อายะติง สุสังวะริตุง ขะมันตุ โน ภันเต ฯ

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี กรรมอันน่าติเตียน
อันเป็นโทษล่วงเกินอันใด, ที่ข้าพเจ้าทั้งหลายได้กระทำแล้ว,
โดยความประมาทพลาดพลั้ง, ในพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า
พระสงฆ์เจ้า และพระอาจารย์, ขอพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า
พระสงฆ์เจ้า และพระอาจารย์, ได้โปรดอดโทษล่วงเกิน
อันนั้นแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อความสำรวมระวังให้ดีต่อไป

ภิกษุว่า:- “อะหัง ขะมามิ ฯ” (ฉันขอโทษให้)

ผู้ขอขมาว่า:- “สาธุ ภันเต ฯ” (ดีละ ท่านผู้เจริญ)

๔. กล่าวคำลาสิกขา :-

คำลาสิกขาแม่ชี-เนกขัมมภาวนา

อัญฐะสิกขาปะทานิ ภันเต ปัจจักขามิ ฯ ระตะนัตตะยัง
ปาณูปัตัง สะระณัง คัจฉามิติ มัง ชาเรละ ฯ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ, ข้าพเจ้าขอลาสิกขาบททั้ง ๘, ขอท่าน
ทั้งหลายจงจำข้าพเจ้าไว้ว่า, เป็นผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ
ตลอดชีวิต.

๕. กล่าวคำอาราธนาศีล ๕ :-

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต, ทิสระणेณะ สะหะ, ปญฺจะ สีตานิ ยาจามะ ฯ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอศีล ๕ พร้อมทั้ง
ไตรสรณคมณ์

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, ทิสระणेณะ สะหะ, ปญฺจะ สีตานิ
ยาจามะ ฯ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอศีล ๕
พร้อมทั้งไตรสรณคมณ์

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, ทิสระणेณะ สะหะ, ปญฺจะ สีตานิ
ยาจามะ ฯ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอศีล ๕
พร้อมทั้งไตรสรณคมณ์

(ถ้าขอคนเดียวเปลี่ยน “มะยัง” เป็น “อะหัง” และ “ยาจามะ” เป็น “ยาจามิ”)

นมะการคาถา

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต, อะระหะโต, สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ฯ

(กล่าว ๓ ครั้ง)

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า, พระองค์นั้น,
ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง.

ไตรสรณคมณ์

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก;

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก;

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก;

ทุติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก;

๓๔๘

ทูลิยามปิ รัมมัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก;

ทูลิยามปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก;

ตะติยามปิ พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก;

ตะติยามปิ รัมมัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก;

ตะติยามปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

แม้ครั้งที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะ
ที่พึ่งที่ระลึก.

คำสมาทานศีล ๕

๑. ปาณาติปาตา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ
ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์;
๒. อະทินนาทานา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ
ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการลัก นื้อ ทรัพย์;
๓. กาเมสุมิจฉาจารา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ
ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการประพฤตินอกใจ;
๔. มุสาวาทา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ
ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ;
๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ
ข้าพเจ้าขอสมาทาน ซึ่งสิกขาบท คือ เจตนางดเว้นจากการดื่มสุราเมรัย.

สทุทาย ตริติ โอิน
อปฺปมาเทน อณฺณวํ
วิริเยน ทุกฺขมจฺเจติ
ปณฺณาย ปริสฺสุตฺตํติ.

บุคคลข้ามโอฆะได้ ด้วยศรัทธา
บุคคลข้ามอรรณพได้ ด้วยความไม่ประมาท
บุคคลล่วงทุกข์ได้ ด้วยความเพียร
บุคคลปริสฺสูทํได้ ด้วยปัญญา.

สังยุตตนิกาย สคาถวรรค อาฬวกสูตร